

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

ОПРЕДЕЛЯМ:

РОСИЦА КАРАМФИЛОВА
Министър на околната среда и
водите

Дата: 03.11.2022г.

Специфични и подробни цели на опазване на
защитена защитена зона BG0002017 „Комплекс Беленски
острови”, съгласно Решение по т. 1 от Протокол № 26
от заседание на Националния съвет по биологично разнообразие,
проведено на 28.04.2022 г.

Автори: Петър Шурулинов¹, Свилен Чешмеджиев² и Димитър Димитров³

¹ Национален природонаучен музей при БАН

² Българско дружество за защита на птиците

³ Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания при БАН

Съдържание

Въведение	5
1. Специфични цели за A001 <i>Gavia stellata</i> (червеногуш гмуркач)	6
2. Специфични цели за A002 <i>Gavia arctica</i> (черногуш гмуркач)	8
3. Специфични цели за A004 <i>Tachybaptus ruficollis</i> (мальк гмурец)	11
4. Специфични цели за A005 <i>Podiceps cristatus</i> (голям гмурец)	14
5. Специфични цели за A006 <i>Podiceps grisegena</i> (червеноврат гмурец)	18
6. Специфични цели за A007 <i>Podiceps auritus</i> (ушат гмурец)	22
7. Специфични цели за A008 <i>Podiceps nigricollis</i> (черноврат гмурец)	24
8. Специфични цели за A391 <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> (голям корморан)	29
9. Специфични цели за A875 <i>Microcarbo pygmaeus</i> (мальк корморан)	33
10. Специфични цели за A019 <i>Pelecanus onocrotalus</i> (розов пеликан)	37
11. Специфични цели за A020 <i>Pelecanus crispus</i> (къдроглав пеликан)	40
12. Специфични цели за A021 <i>Botaurus stellaris</i> (голям воден бик)	44
13. Специфични цели за A022 <i>Ixobrychus minutus</i> (мальк воден бик)	47
14. Специфични цели за A023 <i>Nycticorax nycticorax</i> (нощна чапла)	49
15. Специфични цели за A024 <i>Ardeola ralloides</i> (гривеста чапла)	53
16. Специфични цели за A026 <i>Egretta garzetta</i> (малка бяла чапла)	56
17. Специфични цели за A773 <i>Ardea alba</i> (голяма бяла чапла)	59
18. Специфични цели за A028 <i>Ardea cinerea</i> (сива чапла)	63
19. Специфични цели за A029 <i>Ardea purpurea</i> (червена чапла)	67
20. Специфични цели за A030 <i>Ciconia nigra</i> (черен щъркел)	69
21. Специфични цели за A031 <i>Ciconia ciconia</i> (бял щъркел)	73
22. Специфични цели за A032 <i>Plegadis falcinellus</i> (блестящ ибис)	78
23. Специфични цели за A034 <i>Platalea leucorodia</i> (бяла лопатарка)	81
24. Специфични цели за A036 <i>Cygnus olor</i> (ням лебед)	84
25. Специфични цели за A038 <i>Cygnus cygnus</i> (поен лебед)	89
26. Специфични цели за A041 <i>Anser albifrons albifrons</i> (голяма белочела гъска)	91
27. Специфични цели за A043 <i>Anser anser</i> (сива гъска)	94
28. Специфични цели за A042 <i>Anser erythropus</i> (малка белочела гъска)	99

29. Специфични цели за A396 <i>Branta ruficollis</i> (червеногуша гъска).....	102
30. Специфични цели за A397 <i>Tadorna ferruginea</i> (червен ангъч).....	105
31. Специфични цели за A855 <i>Mareca penelope</i> (фиш).....	108
32. Специфични цели за A889 <i>Mareca strepera</i> (сива патица).....	111
33. Специфични цели за A052 <i>Anas crecca</i> (зимно бърне).....	116
34. Специфични цели за A053 <i>Anas platyrhynchos</i> (зеленоглава патица).....	120
35. Специфични цели за A054 <i>Anas acuta</i> (шилоопашата патица).....	124
36. Специфични цели за A856 <i>Spatula querquedula</i> (лятно бърне).....	128
37. Специфични цели за A857 <i>Spatula clypeata</i> (клопач).....	132
38. Специфични цели за A059 <i>Aythya ferina</i> (кафявоглава потапница).....	137
39. Специфични цели за A060 <i>Aythya nyroca</i> (белоока потапница).....	141
40. Специфични цели за A061 <i>Aythya fuligula</i> (качулата потапница).....	145
41. Специфични цели за A062 <i>Aythya marila</i> (планинска потапница).....	149
42. Специфични цели за A067 <i>Vucephala clangula</i> (обикновена звънарка).....	151
43. Специфични цели за A767 <i>Mergellus albellus</i> (малък нирец).....	155
44. Специфични цели за A070 <i>Mergus merganser</i> (голям нирец).....	157
45. Специфични цели за A072 <i>Pernis apivorus</i> (осояд).....	160
46. Специфични цели за A073 <i>Milvus migrans</i> (черна каня).....	163
47. Специфични цели за A075 <i>Haliaeetus albicilla</i> (морски орел).....	166
48. Специфични цели за A080 <i>Circaetus gallicus</i> (орел змияр).....	170
49. Специфични цели за A081 <i>Circus aeruginosus</i> (тръстиков блатар).....	172
50. Специфични цели за A082 <i>Circus cyaneus</i> (полски блатар).....	176
51. Специфични цели за A083 <i>Circus macrourus</i> (степен блатар).....	179
52. Специфични цели за A084 <i>Circus pygargus</i> (ливаден блатар).....	181
53. Специфични цели за A899 <i>Accipiter gentilis</i> (голям ястреб).....	183
54. Специфични цели за A898 <i>Accipiter nisus</i> (малък ястреб).....	186
55. Специфични цели за A402 <i>Accipiter brevipes</i> (късопръст ястреб).....	189
56. Специфични цели за A087 <i>Buteo buteo</i> (обикновен мишелов).....	191
57. Специфични цели за A403 <i>Buteo rufinus</i> (белоопашат мишелов).....	195
58. Специфични цели за A858 <i>Clanga pomarina</i> (малък креслив орел).....	197
59. Специфични цели за A859 <i>Clanga clanga</i> (голям креслив орел).....	200
60. Специфични цели за A091 <i>Aquila chrysaetos</i> (скален орел).....	202
61. Специфични цели за A092 <i>Hieraetus pennatus</i> (малък орел).....	205
62. Специфични цели за A094 <i>Pandion haliaetus</i> (орел рибар).....	207
63. Специфични цели за A511 <i>Falco cherrug</i> (ловен сокол).....	209
64. Специфични цели за A095 <i>Falco naumanni</i> (белошипа ветрушка).....	212

65. Специфични цели за A096 <i>Falco tinnunculus</i> (черношипа ветрушка)	215
66. Специфични цели за A097 <i>Falco vespertinus</i> (червенонога ветрушка).....	217
67. Специфични цели за A099 <i>Falco subbuteo</i> (сокол орко)	220
68. Специфични цели за A123 <i>Gallinula chloropus</i> (зеленоножка)	222
69. Специфични цели за A125 <i>Fulica atra</i> (лиска).....	225
70. Специфични цели за A131 <i>Himantopus himantopus</i> (кокилобегач).....	230
71. Специфични цели за A136 <i>Charadrius dubius</i> (речен дъждосвирец)	233
72. Специфични цели за A141 <i>Pluvialis squatarola</i> (сребриста булка)	235
73. Специфични цели за A142 <i>Vanellus vanellus</i> (обикновена калугерица)	238
74. Специфични цели за A143 <i>Calidris canutus</i> (голям брегобегач)	241
75. Специфични цели за A154 <i>Gallinago media</i> (голяма бекасица).....	243
76. Специфични цели за A156 <i>Limosa limosa</i> (черноопашат крайбрежен бекас)	246
77. Специфични цели за A768 <i>Numenius arquata</i> (голям свирец)	249
78. Специфични цели за A162 <i>Tringa totanus</i> (малък червеноног водобегач)	251
79. Специфични цели за A165 <i>Tringa ochropus</i> (голям горски водобегач)	254
80. Специфични цели за A168 <i>Actitis hypoleucos</i> (късокрил кюкавец)	257
81. Специфични цели за A459 <i>Larus cachinnans</i> (каспийска чайка)	260
82. Специфични цели за A179 <i>Larus ridibundus</i> (речна чайка).....	263
83. Специфични цели за A180 <i>Larus genei</i> (дългоклюна чайка)	267
84. Специфични цели за A182 <i>Larus canus</i> (чайка буревестница)	270
85. Специфични цели за A193 <i>Sterna hirundo</i> (речна рибарка)	272
86. Специфични цели за A195 <i>Sterna albifrons</i> (белочела рибарка).....	275
87. Специфични цели за A196 <i>Chlidonias hybridus</i> (белобуза рибарка)	278
88. Специфични цели за A197 <i>Chlidonias niger</i> (черна рибарка)	281
89. Специфични цели за A229 <i>Alcedo atthis</i> (земеродно рибарче)	284
90. Специфични цели за A230 <i>Merops apiaster</i> (обикновен пчелояд)	286
91. Специфични цели за A231 <i>Coracias garrulus</i> (синявица)	290
92. Специфични цели за A236 <i>Dryocopus martius</i> (черен кълвач).....	292
93. Специфични цели за A249 <i>Riparia riparia</i> (брегова лястовица).....	294
94. Специфични цели за A307 <i>Sylvia nisoria</i> (ястребогушо коприварче)	296
95. Специфични цели за A338 <i>Lanius collurio</i> (червеногърба сврачка).....	298
96. Специфични цели за A339 <i>Lanius minor</i> (черночела сврачка).....	300
Цитирана литература:	303

Въведение

Специална защитена зона (СЗЗ) BG0002017 „Комплекс Беленски острови” по Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици заема площ от 7009,77 ha и попада изцяло в Континенталния биогеографски регион. Обявена е със Заповед № РД-82 от 12.02.2008 г. на министъра на околната среда и водите (обн. ДВ, бр. 26/2008). На север, зоната граничи с румънската СЗЗ за опазване на птиците Сухая (ROSPA0102). Съгласно стандартния формуляр за данни (СФД), в СЗЗ предмет на опазване са 94 вида птици. Направено е предложение за включване в СФД на два вида – малката белочела гъска (*Anser erythropus*) и червеногушата гъска (*Branta ruficollis*) поради високия си консервационен статут и установяването на вида в СЗЗ по през последните години. За тези видове са разработени специфични природозащитни цели и са предложени параметри за таблица 3.2 от СФД.

Зоната включва най-големия български Дунавски остров, Персин, с три сладководни блата (поддържан резерват (ПР) „Персински блата”) на територията си, заобиколени от крайречни върбови гори, както и близките острови Милка и Китка. Персинските блата са място от изключително значение за популациите на птиците през размножителния сезон. Нивото на водата в Персинските блата се поддържа от система от шлюзове и канали, които позволяват навлизането на вода от р. Дунав по време на пълноводие и задържането ѝ в източната част на острова. В момента системата се контролира от Дирекцията на Природен парк (ПП) „Персина”. Според оперативното ръководство за експлоатация на съоръженията (декември 2008 г.), кота дъно на шлюзовете е 18,00 m н. в., а кота максимално водно ниво в зоната е 20,50 m н.в. (Балтийска система, 1970). Понастоящем, за да се оводнява зоната, т.е. да се поддържа водно ниво от 1,5 – 2,5 m в най-дълбоките части на блатата (според целите на ръководството за експлоатация), е необходимо достигане на кота над 19,00 m н. в. или ниво на р. Дунав над 400 cm при Свищов. Оптимални условия за размножаването на водолубивите птици в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ се постига при нива на водата около кота 20,00 (445 cm при Свищов) в периода януари – май (Чешмеджиев и Георгиев, 2018). Персинските блата в рамките на ПР „Персински блата” имат обща площ от 385,2 ha и включват следните територии: “Писченско блато” с площ 182 ha, “Мъртвото блато” с площ 122,6 ha и “Старото блато” с “Дульова бара” с площ 80,6 ha.

Според СФД, до 1970 г. зоната е поддържала най-голямата смесена колония от чапли, ибиси, лопатарки и корморани по българското поречие на р. Дунав. С построяването на диги по периферията на острова и на отводнителна система и след изграждането на яз. „Железни врата“ в сръбско-румънския сектор, колонията постепенно намалява и изчезва. В периода 2006 – 2014 г. единствената смесена чаплого-корморанова колония съществува на два малки румънски острова в близост до о. Голяма Бързина (Shurulikov et al. 2019b), но тя е извън границите на СЗЗ. Едва през настоящата 2021 г. се наблюдава завръщане на колонията в границите на СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ на група от залети с вода едроразмерни върби в източния край на „Мъртвото блато“. В допълнение, зоната е от изключителна важност за гнезденето на белооката потапница (*Aythya nyroca*), червената чапла (*Ardea purpurea*), белобузата рибарка (*Chlidonias hybridus*) и морския орел (*Haliaeetus albicilla*). Блатата са едно от малкото места в България, където редовно гнезди червеновратия гмурец (*Podiceps grisegena*). През последните години СЗЗ е най-важното място в страната за размножаването на къдроглавия пеликан (*Pelecanus crispus*), черновратия гмурец (*Podiceps nigricollis*) и сивата гъска (*Anser anser*). При наличие на вода в Персинските блата, СЗЗ е важно място за почивка и хранене на птиците по време на миграция.

Настоящият документ включва следните раздели с важна информация:

- ✓ Код и наименование на вида
- ✓ Кратка характеристика на вида
- ✓ Характер на пребиваване в страната, характерно местообитание и хранене

- ✓ Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво
- ✓ Състояние на ниво СЗЗ
- ✓ Анализ на наличната информация
- ✓ Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната
- ✓ Необходимост от актуализация на СФД на СЗЗ
- ✓ Използвана литература

Природозащитните цели са представени в текста по-долу в табличен вид, като са изведени на преден план основни параметри с техните целеви стойности, към които да се насочат природозащитните цели така, че да се постигне поддържане на стабилна/нарастваща или подобряване на флукуираща/намаляваща тенденция в популацията на птиците. Необходимо е обаче да поясним, че поради липсата на систематизиран мониторинг на птиците в СЗЗ от Натура 2000 в България, **не са посочвани тенденции в популациите на видовете**, а само целеви стойности за минималния размер на популациите в зоната. За да се посочат статистически достоверни, дори и само краткосрочни тенденции в популациите (за 10 г. период) на птиците в СЗЗ, са необходими данни от поне 5 г. систематизиран мониторинг на видовете, а такъв в повечето случаи липсва.

Специфични цели за A001 *Gavia stellata* (червеногуш гмуркач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 55-67 cm, тегло 1,2 – 1,6 kg, размахът на крилата - 91-110 cm. В брачно оперение темето и тилът са кафяво-сиви с черни петна. На гърлото с клиновидно ръждиво-червено петно. Бузите и шията отстрани са сиви. Горната страна на тялото тъмнокафява със светли малки бели петна, а долната страна е бяла. В зимно оперение гърлото и гушата са бели. Горната страна на тялото сиво-кафява с бели пъстрини. Без полов диморфизъм, със слаби възрастови различия. Младите са с по-малко бяло по главата и шията. Младежката оперение се запазва до средата на зимата (Svensson et al., 2009).

Характер на пребиваване в страната

Редовно мигриращ и зимуващ вид за страната (Нанкинов, 2012). Малка част от европейската популация зимува в Средиземно и Черно море и вътрешните водоеми. Среща се обикновено с единични екземпляри. У нас птиците пристигат след средата на октомври и ноември, като се задържат най-късно до края на април. Най-много птици са наблюдавани през януари. Това са обикновено птици излюпени в северните райони на Европейска Русия и Западен Сибир.

Характерно местообитание

През размножителния период обитава езерата на тундрата и тайгата. Зимуващите и мигриращи през нашата страна птици се срещат главно по Черноморското крайбрежие, морските заливи, Черноморските блата и езера, но се срещат и в големи вътрешни водоеми и по-малки водни басейни в равнините и до 1350 м.н.в, напр. в яз. Искър (Симеонов и др. 1990). Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите са 1110, 1130, 1150, 1160, както и сладководни местообитания от типа на 3130, 3150, 3260 и 3270 (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Хранят се с риба и други водни организми (жаби, миди, раци, червеи, водни насекоми), а напролет и с растителна храна.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпространен през зимните месеци предимно в равнинните и низинните части на страната. Предпочитат морските заливи и големите вътрешни водоеми. Среща се по поречията на по-големите реки, в рибарници и язовири, а също и по р. Дунав

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Не е включен в Червената книга на България. Включен в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценява на 5 – 15 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.), както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е флукуираща, променлива. За зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: G01, K04.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната видът е зимуващ. Според СФД зимуващата популация на червеногушия гмуркач се оценява на до **2 индивида**, което представлява **13,3 % от националната зимуваща популация** (оценка „С”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Червеногушият гмуркач е изключително рядък вид в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”. По време на теренното проучване през 2021 г. видът не беше установен. По данни от среднозимните преброявания (СЗП) през 2019 и 2020 г. по цялото българско поречие на р. Дунав са наблюдавани съответно 2 и 0 инд., но на територията на СЗЗ не са наблюдавани птици от вида. По време на СЗП през 2021 червеногушият гмуркач също не е наблюдаван. 1 инд. е регистриран на 11.11.1995 г. близо до брега на „Плажа” в гр. Белене (Shurulinkov et al., 2004).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Мин. 1 инд.	Изключително рядък вид за СЗЗ. Присъствието на единични птици при студени зими може да се очаква, но то в никакъв случай не може да се нарече регулярно, особено, предвид липсата на студени зими през последните години.	Поддържане на популацията.
Местообитание на вида: Площ на подходящото хранително местообитание на вида	ha	Най-малко 1502 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ. Поради факта, че Персинските блата пресъхват или замръзват през зимата, тяхната площ е	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в защитената

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			изключена от местообитание N06.	зона, в размер на най-малко 1502 ha.
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
			1-Отлично - High	
			2-Добро - Good	
			3-Умерено - Moderate	
			4-Лошо - Poor	
			5-Много лошо - Bad	
			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на зимуване не е необходима актуализация на СФД.

Специфични цели за A002 *Gavia arctica* (черногуш гмуркач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 63-75 cm, тегло 2,3 (при женските) до 3,4 kg (при мъжките), размахът на крилата - 100-130 cm. В брачно оперение темето, тилът и задната част на врата са кадифено светлосиви. Предната част на шията и гърлото са черни. Тялото отгоре е с ясни бели петна. В зимно оперение шията отстрани е наполовина тъмна, със сива задна и бяла предна част. Няма бяло петно около окоето. Горната страна на тялото е равномерно тъмно сива. Без полов диморфизъм, със слаби възрастови различия. Младите са като възрастните в зимно оперение, но със светли крайнини на перата отгоре, образуващи люспест рисунък. Младежката оперение се запазва до средата на зимата (Svensson et al., 2009).

Характер на пребиваване в страната

Редовно мигриращ, зимуващ и летуващ вид за страната. Най-многочисления представител на рода за нашата фауна (Нанкинов, 2012). У нас птиците пристигат в края на септември и началото на октомври, като се задържат най-късно до средата на май. Най-много птици са

наблюдавани в черноморските заливи, черноморските езера и околностите на гр. София. Единични половонезрели птици остават в черноморските заливи през цялото лято. Все пак най-много птици се наблюдават през зимата.

Характерно местообитание

През размножителния период обитава езерата на тундрата и тайгата, лесостепите и степите. Зимуващите и мигриращи през нашата страна птици се срещат главно по Черноморското крайбрежие, морските заливи, Черноморските блата и езера, но се срещат и в големи вътрешни водоеми и по-малки водни басейни до 2300 м.н.в (Симеонов и др. 1990). Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите са 1110, 1130, 1150, 1160, както и сладководни местообитания от типа на 3130, 3150, 3260 и 3270 (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Хранят се с риба, миди, ракообразни, водни насекоми и техните ларви. Малките се хранят с водни безгръбначни животни, а по-късно и с дребна риба.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Видът е наблюдаван в Северна България, Софийско и Пловдивско и по Черноморието. Срещат се предимно единични екземпляри. Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Не е включен в Червената книга на България. Включен в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценява на 50 – 650 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е флукуираща, променлива. За зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: G01, K04.

3. Състояние в СЗ ВГ0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната видът е зимуващ. Според СФД зимуващата популация на черногушия гмуркач се оценява на **до 1 индивид**, което представлява **0,3 % от националната зимуваща популация** (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Черногушият гмуркач се среща сравнително редовно в СЗ „Комплекс Беленски острови”, най-вече по време на зимуване, като птиците могат да бъдат наблюдавани само в участъка на река Дунав. По време на теренното проучване през 2021 г. видът не беше установен. По данни от СЗП през 2019 и 2020 г. по цялото българско поречие на р. Дунав са наблюдавани съответно 4 и 9 инд., но на територията на СЗ не са наблюдавани птици от вида. По време на СЗП през 2021 г. е наблюдаван 1 инд. в река Дунав до опашката на о. Персин. Черногушият гмуркач е наблюдаван по време на СЗП през 2017 и 2018 г. – съответно по 2 инд.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Мин. 1 инд.	Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия	Поддържане на популацията. С понижаване на температурите <0° С поддържане на популацията >1 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящото хранително местообитание на вида	ha	Най-малко 1502 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ. Поради факта, че Персинските блата пресъхват или замръзват през зимата, тяхната площ е изключена от местообитание N06.	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в защитената зона, в размер на най-малко 1502 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ ВГ0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на зимуване е необходима следната актуализация на СФД:

- Промяна на минималната численост от неизвестна в 1 инд., и на максималната численост на зимуващата популация от 1 на 2 инд.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D		A/B/C	
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A002	<i>Gavia arctica</i>			w	1	2	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за A004 *Tachybaptus ruficollis* (малък гмурец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 23-29 cm, тегло 0,120 – 0,235 kg, размахът на крилата - 40-45 cm. В брачно оперение темето, гърбът и вратът са черно-кафяви. Бузите, шията и горната част на гърдите са кестеняво-рижи. Тялото отстрани е черно-кафяво. В зимно оперение общата окраска е по-светла и размита. Бузите, шията и гърдите бежавокафяви. Подбрадието и коремът – бели. Гърбът е тъмен. Без полов диморфизъм, със слаби възрастови различия. Младите са като възрастните в зимно оперение, но с тъмни ивици зад и под окото. (Svensson et al., 2009, Симеонов и др. 1990, Cramp, Simmons, 1977).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ, мигриращ и зимуващ вид за страната. Зимува по незамръзналите водоеми в границите на гнездовия ареал. Птици от Северна и Средна Европа зимуват по Черноморието. Миграцията е от началото на септември до март. В средата на зимата по водоемите на страната се задържат няколко стотин екземпляра – между 400 и 1500 индивида съгласно Докладването от 2019 г. По-големи струпвания са установени във Варненското езеро, залива при Бургас и яз. Искър.

Гнезди на отделни двойки и в колонии. Снася в края на април, началото на май 4 до 10 бели яйца. Малките са гнездобегълци. (Симеонов и др. 1990).

Характерно местообитание

През размножителния период, миграция и зимуване обитава както равнинните, така и планински водоеми. Среща се в малки и големи сладководни или бракични водоеми, като езера, реки, блата, канали, рибарници, утайници и др., обрасли с тръстика, камъш, папур и друга водна растителност до 800 м.н.в.

При миграция и зимуване се концентрира предимно по морските заливи, крайморските езера и блата и язовирите (Симеонов и др. 1990). Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110, 1130, 1150, 1160, 3260 и 3270, а през размножителния период сладководни местообитания от типа на 3130, 3140, 3150, (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с дребна риба, ракообразни, миди, жаби, водни насекоми и техните ларви, а също така и с водорасли (Симеонов и др. 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Видът е разпространен в цялата равнинна и полупланинска част на страната, където има макар и малки влажни зони, обрасли с висша водна растителност. Основната част от популацията е концентрирана в Тракийската низина, по Дунавското и Черноморското крайбрежие, в

Дунавската равнина, Софийското поле и по долините на по-големите реки (Янков отг. ред., 2007).

В Тунджанската равнина гнездови находища има по р. Тунджа, в редица рибарници, язовири и микроязовири. През зимния период малките гмурци се концентрират в речните вировете по р. Тунджа, кариерите покрай реката и язовирите (Даскалова и др., 2020).

По дунавското крайбрежие видът е разпространен в почти всички подходящи местообитания, но не е многочислен. Регистриран е във влажни зони, покрити с гъсти тръстикови масиви. Броят варира между 24 и 50 гнездящи двойки, но предвид характера на местообитанието и ниската откриваемост, вероятно числеността е по-висока (Shurulinkov et al., 2019a).

Според IUCN видът е слабо засегнат – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в Червената книга на България в категорията „Уязвим вид”. Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **500 – 1500 двойки**, а според Янков отг. ред. (2007) числеността е 800 – 1900 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.), както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е **неизвестна**. За гнездовата популация са посочени следните заплахи: G05, G06, J02, F02.

Зимуващата популация е оценена на 400 – 1500 индивида, като по данни от Средно зимно преброяване за България през период 2013-2018, минималната зимуваща популация е 384 индивида, а максималната – 987. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е флукутираща, променлива.

Мигриращата национална популация е оценена на 500 – 1000 индивида. За мигриращата популация са посочени следните заплахи: K04, F26, G12.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ и зимуващ. Гнездящата популация се оценява на **5 – 15 двойки**, което представлява **1,0 % от националната** гнездяща популация (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

Според СФД зимуващата популация на вида се оценява на **10 индивида**, което е **0,6 – 2,5 % от националната зимуваща** популация (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

При високи нива на р. Дунав малкия гмурец е добре представен в Персинските блата на СЗЗ „Комплекс Беленски острови”. Публикуваната информация за гнезденето на вида в СЗЗ сочи 3 – 15 двойки за 2006 и периода 2010 – 2013 г. според Shurulinkov et al. (2019a) и 2 – 14 двойки според Матеева и др. (2013). Данните от eBird за 2021 г. (април-юни) за района на Персинските блата показват, че са установени 3-12 индивида (D. Dimitrov, I. Tonev, L. Profirov). Теренното проучване през 2021 г. установи общо 8 дв. от вида, които се концентрират основно в „Писченско блато” и „Мъртвото блато”. Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на о. Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова. В момента системата се контролира от Дирекцията на ПП „Персина”. Персинските блата в рамките на поддържан

резерват „Персински блата” имат обща площ от 385,2 ha и включват следните територии: “Писченско блато” с площ 182 ha, “Мъртвото блато” с площ 122,6 ha и “Старото блато” с “Дульова бара” с площ 80,6 ha. По данни от проучване през 2020 г. (Чешмеджиев и Христов, 2020), когато нивото на р. Дунав е било близо 200 cm под обичайните за пролетния сезон нива, вода е имало единствено в „Писченско блато” (30-40 cm) и тогава са установени само 2 инд. от вида в СЗЗ-на.

През есенно-зимния период Персинските блата често са замръзнали или пресушени и обикновено не се наблюдава концентрация на птици от вида в района (Michev & Profirov, 2003). По данни от средно зимните преброявания (СЗП) през 2019 и 2020 г. по цялото българско поречие на р. Дунав са наблюдавани съответно 12 и 29 инд., но на територията на СЗЗ-на не са наблюдавани птици от вида.

Основна заплаха за вида, установена по време на теренните проучвания през 2021 г. е активното разпространение на инвазивния вид храстовидна аморфа (*Amorpha fruticosa*) по крайбрежието на водоемите на о. Персин, в резултат на което се наблюдава загуба на подходящи гнездови местообитания за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация : Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи и двойки	Най-малко 5 дв.	Определена на база СФД, литературни източници и теренните проучвания. Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в Персинските блата.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 5 гнездящи дв.
Популация : Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	В зависимост от температурата 0 – 10 инд.	Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата. При средни температури през януари под 0° C, минималната стойност се очаква да е над 1 инд. от вида.	С понижаване на температурите <0° C поддържане на популацията >1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 725 ha	Включва крайбрежните участъци от влажните зони, обрасли с водолюбива растителност. Площта на подходящото местообитание за гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на Персинските блата. При достигане на кота 20,00 m н. в. в периода на пролетно пълноводие (март-май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 725 ha.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 856 ha (гнездови сезон) Най-малко 1502 ha (зимуване)	Включва гнездовото местообитание и откритите водни площи на о. Персин. Изчислена на база GIS анализ на подходящите местообитания и данни от теренните проучвания през 2021 г. Обхваща всички блата и канали на о. Персин. Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания през гнездовия сезон на вида в размер най-малко 856 ha. Поддържане на площта на местообитанието по време на зимуване най-малко 1502 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция и зимуване не е необходима актуализация на СФД.

Специфични цели за A005 *Podiceps cristatus* (голям гмурец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 46-51 cm, тегло 0,700 – 1,400 kg, размахът на крилата - 59-73 cm. Най-едрият гмурец с дълго, ниско тяло и дълга, тънка шия, държана изправена или свита с глава на гърба. В брачно оперение перата по челото, темето и тила са черни. Теменните пера са дълги и образуват „рогчета”. Перата около ушите и бузите също са удължени, кафяво-рижи, на върха черни и образуват „бакенбарди”. Мъжките са с по-широки „бакенбарди” и по-дълги „рогчета”.

Гърбът и крилата са тъмнокафяви, околоочното поле, шията, гърдите и коремът са бели, слабните светлокафеникави.

През зимата отсъстват „бакенбардите” и „рогчетата”. Перата край бузите са бели, шията отпред, гърдите и коремът също са бели. При големия гмурец бялото в зимното оперение е повече от при другите видове гмурци. С бяло над окото и черна ивица от окото до човката.

Почти без полов диморфизъм. При младите бузите са с ивици, човката е бледорозова. (Svensson et al., 2009, Симеонов и др. 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ, мигриращ и зимуващ вид за страната. Зимува по не замръзналите водоеми в Западна и Южна Европа. Миграцията е през септември-ноември и февруари-март. В резултат на миграции през есента и зимата числеността му нараства няколкократно особено в морските заливи, крайморските езера и по-големите вътрешни водоеми. У нас зимуват птици от европейската територия на Русия, скандинавските страни, Чехия, Полша, Румъния.

Гнезди на отделни двойки и в колонии. Снася през март - април, 1 до 9 яйца. Малките са гнездобегълци. Стават самостоятелни на 70-80 дневна възраст (Симеонов и др. 1990, Нанкинов, 2012).

Характерно местообитание

През размножителния период обитава езера, крайбрежия на реки, блата, канали, рибарници, утайници и др., обрасли с тръстика, камъш, папур и друга водна растителност до 800 м.н.в.

При миграция и зимуване посещава както тези водоеми, така и много често морските заливи, крайморските езера и блата и високо разположените язовири – Доспат, Камчия, Искър, Батак и др. (Симеонов и др. 1990). Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110, 1130, 1150, 1160, 3260 и 3270, а през размножителния период сладководни местообитания от типа на 3130, 3140, 3150, (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с дребна риба, ракообразни, миди, жаби, водни насекоми и техните ларви, а също така и с водни растения. Младите се изхранват предимно с насекоми (Симеонов и др. 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпространението на вида е разпръснато и групово във всички равнинни райони. Основната част от популацията е концентрирана в Дунавската равнина и покрай р. Дунав, Тракийската низина, по Черноморското крайбрежие и в Софийското поле (Янков отг. ред., 2007). В началото на 20-ти век настъпва депресия на вида и близо половин столетие той мъти само по Черноморското крайбрежие и р. Дунав. След 1960 г. птиците увеличават числеността си и заселват водоемите във вътрешността на страната (Симеонов и др., 1990).

По дунавското крайбрежие видът е широко разпространен и често срещан. Общият брой гнездящи двойки варира между 46 и 78. Основното място за размножаване е езерото Сребърна, следват рибарниците Хаджидимитрово и блатата на остров Персина. Друг съществен обект, рибарници Мечка, са загубили значението си за вида след пресушаването им и превръщането им в обработваема земя през 2012 г. Също е положението и в рибарници Орсоя (Shurulinkov et al., 2019a).

Според IUCN видът е слабо засегнат – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в Червената книга на България в категорията „Уязвим вид”. Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **550 – 1500 двойки**, а според Янков, 2007 числеността е 400 – 600 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.), както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е **стабилна**. За гнездовата популация са посочени следните заплахи: G06, J02, J03, F05.

Зимуващата популация е оценена на **1850 – 5000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **нарастваща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е **намаляваща**. За зимуващата популация са посочени следните заплахи и въздействия: F05, J02, G01.

Мигриращата национална популация е оценена на **500 – 1000 индивида**. За мигриращата популация са посочени следните заплахи: J02, F26, F05, G12.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ и зимуващ. Гнездящата популация се оценява на **9 – 18 двойки**, което представлява **1,2 - 1,6 % от националната гнездяща популация** (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

Според СФД, зимуващата популация на вида се оценява на **до 3 индивида**, което е **0,06 – 0,1 % от националната зимуваща популация** (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

При високи нива на р. Дунав големия гмурец е относително добре представен в Персинските блата на СЗЗ „Комплекс Беленски острови” и по численост на гнездящите двойки по р. Дунав се нарежда веднага след ез. Сребърна и рибарници Хаджидитрово (Shurulinkov et al., 2019a). Публикуваната информация за гнезденето на вида в СЗЗ сочи 9 – 18 двойки за 2006 и периода 2010 – 2013 г. според Shurulinkov et al. (2019) и 8 – 16 двойки според Матеева и др. (2013). Данните от eBird за 2021 г. (април-юни) за района на Персинските блата показват, че са установени 6-8 индивида (D. Dimitrov, I. Tonev, L. Profirov). Теренното проучване през 2021 г. установи общо **15 двойки** от вида, които се концентрират основно в „Писченско блато” и „Мъртвото блато”. По данни от проучване през 2020 г. (Чешмеджиев и Христов, 2020), когато нивото на р. Дунав е било близо 200 cm под обичайните за пролетния сезон нива, вода е имало единствено в „Писченско блато” (30-40 cm) и тогава са установени само 5 инд. от вида в СЗЗ-на.

През есенно-зимния период Персинските блата често са замръзнали или пресушени и обикновено не се наблюдава концентрация на птици от вида в района (Michev & Profirov, 2003). По данни от СЗП през 2019 и 2020 г. по цялото българско поречие на р. Дунав са наблюдавани съответно 31 и 14 инд., но на територията на СЗЗ-на не са наблюдавани птици от вида.

Основна заплаха за вида, установена по време на теренните проучвания през 2021 г. е активното разпространение на инвазивния вид храстовидна аморфа (*Amorpha fruticosa*) по крайбрежието

на водоемите на о. Персин, в резултат на което се наблюдава загуба на подходящи гнездови местообитания.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 9 дв.	Определена на база СФД. Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в Персинските блага.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 9 гнездящи дв.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	В зависимост от температурата 0 – 3 инд.	Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата. При средни температури през януари под 0° С, минималната стойност се очаква да е над 1 инд. от вида.	С понижаване на температурите <0° С поддържане на популацията >1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 725 ha	Включва крайбрежните участъците от влажните зони, обрасли с водолюбива растителност. Площта на подходящото местообитание за гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на Персинските блага. При достигане на кота 20,00 m н. в. в периода на пролетно пълноводие (март-май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 725 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 856 ha (гнездови сезон) Най-малко 1502 ha (зимуване)	Включва гнездовото местообитание и откритите водни площи на о. Персин. Изчислена на база GIS анализ на подходящите местообитания и данни от теренните проучвания през 2021 г. Обхваща всички блага и канали на о. Персин.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания през гнездовия сезон на вида в размер най-малко 856 ha. Поддържане на площта на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ.	местообитанието по време на зимуване най-малко 1502 ha.
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
			1-Отлично - High	
			2-Добро - Good	
			3-Умерено - Moderate	
			4-Лошо - Poor	
			5-Много лошо - Bad	
			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на зимуване не е необходима актуализация на СФД.

Специфични цели за A006 *Podiceps grisegena* (червеноврат гмурец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 40-46 cm, тегло 0,700 – 0,900 kg, размахът на крилата - 77-85 cm. В брачно оперение челото, темето и тила са черни. Теменните пера са леко удължени, като образуват неясна качулка. Гърлото и бузите са пепелявосиви. Шията и горната част на гърдите са ръждиви до тъмнокафяви откъм гръбната страна. Гърбът и крилата са тъмнокафяви, коремът бял. Малко жълто петно в основата на човката. През зимата окраската на главата без резки черно-бели контрасти. Шията и горната част на гърдите са сиво-бели. Клюнът е по-светъл. Няма полов диморфизъм. При младите оперението е като възрастните в зимно оперение, бузите са с ивици, жълтото на човката е повече, а горната част на шията отпред е червеникаво-кафява. (Svensson et al., 2009, Симеонов и др. 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ, мигриращ и зимуващ вид за страната. Зимува рядко по Черноморието, край р. Дунав и вътрешните водоеми. Миграцията е през август-ноември и февруари-април. В резултат на миграции през есента числеността му нараства, като се среща на малки групи.

Гнезди на отделни двойки и в колонии. Разстоянието между отделните гнезда в колониите е около 10 м. Строи няколко гнезда, като едно е основно. Гнездото е сред водната растителност. Снася в края на април и през май, 2 до 6 яйца. Малките са гнездобегълци. На едномесечна възраст се хранят самостоятелно, а към края на август – септември летят много добре. Половозрели стават през втората година (Симеонов и др. 1990, Нанкинов, 2012).

Характерно местообитание

Равнинни водоеми с богата водна растителност. Предпочита биотопи, където петна водна растителност се редуват с участъци открита водна площ. Избягва водоеми които се посещават от човека (Симеонов и др., 1990). Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110, 1130, 1150, 1160, 3260 и 3270, а през размножителния период сладководни местообитания от типа на 3130, 3140, 3150, (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се предимно с водни насекоми и техните ларви, а също така и с дребни риби, жаби, миди, ракообразни, водни растения, семена и листа (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпространен е в изолирани гнездовища по Дунавското крайбрежие, на места в Тракийската низина и покрай Черно море. Най-значимите и постоянни гнездовища са във влажните зони по р. Дунав. (Янков отг. ред., 2007). В края на XIX и първата половина на XX в. малоброен, силно локализиран, с изолирани находища. Намиран да гнезди по крайбрежието на Добруджа, в Ихтиманското поле, Софийското поле в Драгоманското блато, както и по Черноморското крайбрежие. С мащабното пресушаване на блатата през първата половина на XX в. популацията почти напълно е унищожена и видът се смята за изчезнал като гнездящ, но след 1950 г. е налице частично възстановяване. Около 1980 г. популацията не надвишава 50 дв. с най-многочислено и стабилно гнездовище на о. Персин – 20–25 дв. (Симеонов и др., 1990).

Общата тенденция на броя на двойките за периода 2006-2013 г. е положителна главно поради подобряването на качеството на местообитанията в някои местообитания - блатата Персина и рибарниците Калимок след създаването на нови водни връзки на тези блата с река Дунав през 2008 г. Положителната тенденция в броя на червеновратите гмурци е видима през последните 30 години. През 80-те години на миналия век са били стабилни и постоянни гнездови находища на вида в езерото Сребърна, Гарванското блато и Персинските блата, но няма данни за наличието на вида при рибарниците Калимок, Мечка, Орсоя и Хаджидимитрово (Симеонов и др., 1990). Разширението на гнездовите находища е установено след 1990 г. В рибарници Хаджидимитрово, видът е намерен да гнезди през 2004 г. (Shurulinkov et al., 2019a).

Според IUCN видът е слабо засегнат – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в Червената книга на България в категорията „Застрашен вид”. Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **30 – 80 двойки**, а според Червената Книга числеността е 20 – 50 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **намаляваща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е **флукуираща**, променлива. За гнездовата популация са посочени следните заплахи: M07, G05, G06.

Зимуващата популация е оценена на **10 – 50 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.), както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е флукутираща, променлива. За зимуващата популация са посочени следните заплахи и въздействия: K04, G01.

Мигриращата национална популация е оценена на 30 – 150 индивида. За мигриращата популация са посочени следните заплахи: J02, F26, F05, G12.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната вида се опазва само като гнездящ. Гнездящата популация се оценява на **4 – 54 двойки**, което представлява **13,3 - 67,5 % от националната** гнездяща популация (оценка „С”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

При високи нива на р. Дунав червеноротия гмурец е много добре представен в Персинските блата на СЗЗ „Комплекс Беленски острови” и по численост на гнездящите двойки по р. Дунав се нарежда на първо място с 68 % от размножаващата се популация (Shurulinkov et al., 2019a). Публикуваната информация за гнезденето на вида в СЗЗ-на сочи 4 – 51 двойки за 2006 и периода 2010 – 2013 г. според Shurulinkov et al. (2019a) и 4 – 54 двойки според Матеева и др. (2013). Данните от eBird за 2021 г. (април-юни) за района на Персинските блата показват, че са установени 5 – 18 индивида (D. Dimitrov, I. Tonev, L. Profirov). Теренното проучване през 2021 г. установи общо около **30 двойки** от вида, които се концентрират основно в „Писченско блато” и „Мъртвото блато”. Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на о. Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова. По данни от проучване през 2020 г. (Чешмеджиев и Христов, 2020), когато нивото на р. Дунав е било близо 200 cm под обичайните за пролетния сезон нива, вода е имало единствено в „Писченско блато” (30-40 cm) и тогава са установени само 11 инд. от вида в СЗЗ-на.

Основна заплаха за вида, установена по време на теренните проучвания през 2021 г. е активното разпространение на инвазивния вид храстовидна аморфа (*Amorpha fruticosa*) по крайбрежието на водоемите на о. Персин, в резултат на което се наблюдава загуба на подходящи гнездови местообитания за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 4 дв.	Определена на база минималната стойност за размера на гнездовата популация от СФД. Силно ще зависи от поддържане на нивото на водата в Персинските блата в рамките 1,5 – 2,5 м в най-дълбоките участъци.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 4 гнездящи двойки.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 725 ha	Включва крайбрежните участъците от влажните зони, обрасли с водолубива растителност. Площта на подходящото местообитание за гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на Персинските блата. При достигане на кота 20,00 m н. в. в периода на пролетно пълноводие (март-май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 725 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 856 ha	Включва гнездовото местообитание и откритите водни площи на о. Персин. Изчислена на база GIS анализ на подходящите местообитания и данни от теренните проучвания през 2021 г. Обхваща всички блата и канали на о. Персин.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 856 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата гнездова численост на вида в защитената зона е необходима актуализация на СФД.

- Промяна на оценката на популацията от „С” на „А” поради факта, че зоната поддържа **13,3 - 67,5 % от националната гнездяща популация на вида.**

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A006	<i>Podiceps grisegena</i>			p	4	54	p		G	A	A	C	C

Специфични цели за A007 *Podiceps auritus* (ушат гмурец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 31-38 cm, тегло 0,360 – 0,450 kg, размахът на крилата - 59-65 cm. В брачно оперение зад очите има снопчета рижи пера. „Качулката” и „яката” са от дълги, блестящи, черни пера. Останалата част на главата е черна. Вратът е черно-кафяв. Шията, гърдите и страните на тялото са рижаво-кафяви. Гърбът е черно-кафяв, а коремът – бял.

През зимата снопчетата дълги пера по главата липсват. Рязко, контрастно, черно-бял по главата. Добре оформено черно теме, рязко ограничено от бели бузи. Шията, гърлото, гърдите, коремът и страните на тялото са бели. Има светло-сива яка. Ирисът червен. Клюнът е със светъл връх. Няма полов диморфизъм. При младите оперението е като възрастните в зимно оперение, със сивкава ивица през бузите и по-кафеникави отгоре. (Svensson et al., 2009, Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Мигриращ и зимуващ вид за страната. Пристига в началото на октомври и отлита към края на февруари. Някои птици през отделни години могат да се задържат до март – април. В България зимуват гмурци от Западен Сибир, които имат югозападна посока на есенната миграция. Досегашните наблюдения на вида в България са главно от Черномоското крайбрежие. Числеността му през отделните години се колебае и затова не се наблюдава ежегодно (Симеонов и др. 1990, Нанкинов, 2012).

Характерно местообитание

Обитава езера и заблатени водоеми. При миграция и зимуване се придържа към морски заливи, езера, реки, язовири. У нас е отбелязан в язовири на височина до 1350 м.н.в., но може да бъде срещнат и във високопланински незаmrъзнали водоеми (Симеонов и др. 1990). Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110, 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 3260 и 3270 (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се предимно с водни насекоми и техните ларви, а също така и с дребни риби, жаби, ракообразни, водни растения. През зимата с ракообразни и дребна риба (Симеонов и др. 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В България се наблюдава основно през зимата. Придържа се по Черноморието, но е наблюдаван и в Софийско, по р. Дунав, Беленските острови и др. вътрешни водоеми.

Включен в **Приложение 1** на Директивата за птиците. Според IUCN европейската популация на вида е в категорията почти застрашен – NT (Near threatened). Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) зимуващата популация е оценена на **5 – 18 индивида**, а според данни от средно-зимното преброяване за периода 2013 – 2018 г., минималната численост е 1 индивид, а максималната 13. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.), както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е **стабилна**.

За зимуващата популация са посочени следните заплахи: K04, G01.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, вида се опазва като гнездящ, но с един индивид. Гнездящата популация се оценява на максимално **1 индивид**, което представлява 5 - 20 % от националната *зимуваща популация* (гнездова популация не се докладва по чл.12 за страната) (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Единственото съобщаване на вида за СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ е през размножителния сезон в книгата „Орнитологично важни места в България и Натура 2000“ с един единствен индивид (Петков и др., 2007). При проведените до момента проучвания вида не е установяван в зоната (Матеева и др., 2013; Shurulinkov et al., 2019a). Теренното проучване през 2021 г. също не установи птици от вида през размножителния сезон. По всяка вероятност се касае за случайно наблюдение на скитаща или леговаща птица, която е включена в СФД за зоната поради високия си консервационен статут.

За територията на България, ушатия гмурец е мигриращ и зимуващ вид. Пристига началото на октомври и отлита към края на февруари. У нас идват птици от западен Сибир, които имат югозападно направление на миграцията (Нанкинов и др., 1997). По данни от eBird от българското поречие на р. Дунав, птици от вида са наблюдавани през май 1999 г. в рибарници изток на СЗЗ „Комплекс Калимок“ – 1 инд. и в ез. Сребърна през февруари 2014 г. – 1 инд. (D. Mitev). През есенно-зимния период птици от вида се наблюдават предимно по Черноморското крайбрежие. Значителни концентрации са наблюдавани в морето от брега в района на Слънчев бряг (Michev & Profirov, 2003). По данни от СЗП през 2019 и 2020 г. по цялото българско поречие на р. Дунав не са наблюдавани птици от вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация с концентрация	Брой преминаващи индивиди	Най-малко 0-1 инд.	Вида е изключително рядък в зоната и присъствието му ще е до голяма степен случайно. Регулярно присъствие на вида може да се очаква през зимата по Черноморското крайбрежие на страната, а не толкова по р. Дунав.	Поддържане на популацията от 0 – 1 инд., чрез предоставяне на открити водни площи в Персинските блата.
Местообитание на вида: Площ на подходящите	ha	Най-малко 380 ha	Включва площта на ПР „Персински блата“. Ще зависи от водните нива в	Поддържане на площта на подходящите

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
хранителни местообитания за вида			блатата, като се очаква при нива на от 1,5 – 2,5 m в блатата целевата стойност да бъде изпълнена.	хранителни местообитания в размер най-малко 380 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата популация на вида в защитената зона предлагаме:

- Промяна в характера на пребиваване на вида (Type) от **r – reproducing** в **c – concentration**, поради липса на доказателства за гнездене или потенциално гнездене на територията на СЗЗ-на, както от литературата така и от настоящи проучвания и наблюдения;
- Добавяне на категория за присъствие (Cat.) – V - много рядък (very rare), предвид липсата на наблюдения на вида през последните 10 г.;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A007	<i>Podiceps auritus</i>			c		1	i	V	G	C	B	C	C

Специфични цели за A008 *Podiceps nigricollis* (черноврат гмурец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 28-34 cm, тегло 0,250 – 0,350 kg, размахът на крилата - 56-60 cm. В брачно оперение главата, вратът, гърбът и крилата са черни. Теменните пера са леко удължени. Зад очите и областта на ушите със снопче тънки, златисто-рижи пера. Коремът и подкрилията са

бели. Слабините са ръждиви. Клюнът е слабо извит нагоре. През зимата рижият цвят в оперението липсва. На тила без удължени пера. Общия тон в окраската по-светъл. Зад ушите бяло петно. Гърлото, шията, гърдите и коремът бели. Има тъмносива яка. Няма полов диморфизъм. При младите оперението е като възрастните в зимно оперение, бузите са с бежов оттенък, шията е по-тъмна (Svensson et al., 2009, Симеонов и др. 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ, мигриращ и зимуващ вид за страната. Среща се по водоемите на страната целогодишно. Забележима миграция се наблюдава през октомври – март. През нашата страна мигрират и зимуват индивиди излюпени в Румъния, Европейска Русия, Украйна, Чехия, Полша, Словакия и Германия. Многочислен през зимата, особено по Черномоското крайбрежие.

Гнезди на отделни двойки и в колонии. Двойките се оформят още през зимата или през пролетния прелет. Гнездото е плаващо сред водната растителност. Снася през май 3 до 8 яйца. Мътят и двамата родители около 20-25 дни. Малките са гнездобегълци. На триседмична възраст са самостоятелни (Симеонов и др., 1990, Нанкинов, 2012).

Характерно местообитание

Целогодишно обитава сладководни и солени водоеми, но предпочита блата, езера, старици на реки, разположени от морската равнина до 3000 м.н.в., богато обрасли с растителност, притежаващи открита водна площ и плитки участъци (Симеонов и др., 1990). През зимата е близо до морския бряг и в крайбрежните езера, по-рядко в големи, незамръзващи сладководни басейни, язовири и др.

Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110, 1130, 1150, 1160, 3260 и 3270, а през размножителния период сладководни местообитания от типа на 3130, 3140, 3150, (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с дребни риби, жаби, миди, ракообразни водни насекоми и техните ларви. През размножителния период с безгръбначни. Насекомите съставляват над 90% от храната (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Гнезди в изолирани гнездовища, по-ясно групирани по Дунавското крайбрежие, с единични находища, повечето без данни за сигурно гнездене покрай Черно море, в Добруджа, Софийското поле и Тракийската низина. (Янков отг. ред., 2007). В миналото е обитавал основно по-големите блата по поречието на р. Дунав и Бургаските езера. Сега единични двойки се размножават нередовно в резервата „Сребърна” и рибарниците „Калимок” (Големански гл. ред. 2015). Постоянно размножаващи се двойки има на остров Персина, но броят им също е много променлив. Установено е, че там гнездят 1 - 26 двойки през различни години. Други важни находища за вида са езерото Сребърна - 0-8 двойки (2006-8 двойки), рибарници Калимок - 0-6 двойки (2013 г. - 6 двойки) и Гарванско блато (2010 г. - 4 двойки) (Shurulinkov et al., 2019a).

Според IUCN видът е слабо засегнат – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в Червената книга на България в категорията „Критично застрашен вид”. Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **20 – 60 двойки**, а според Големански гл. ред. (2015) числеността не

превишава 40 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.), както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е **намаляваща**. За гнездовата популация са посочени следните заплахи: M07, G05, G06.

Зимуващата популация е оценена на **500 – 2000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **флукутираща**, променлива, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е **намаляваща**. Посочените заплахи и въздействия за зимуващата популация са: K04, G01.

Мигриращата национална популация е оценена на 100 – 500 индивида. За мигриращата популация са посочени следните заплахи: K04, F26, F05, G12.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната вида присъства като гнездящ, мигриращ и зимуващ. Гнездящата популация се оценява на **5 – 26 двойки**, което представлява **25,0 – 43,3 % от националната** гнездяща популация (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

Според СФД мигриращата популация на вида се оценява на **3 – 10 индивида**, което е **2,0 - 3,0 % от националната** мигрираща популация (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

Според СФД, зимуващата популация на вида в зоната се оценява на **0 – 2 индивида**, което представлява **0,1 - 0,4 % от националната** зимуваща популация (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

При високи нива на р. Дунав черновратия гмурец е добре представен в Персинските блата на СЗЗ „Комплекс Беленски острови” и по численост на гнездящите двойки по р. Дунав се нарежда на първо място с 1 – 26 дв., но числеността е флукутираща през годините (Shurulinkov et al., 2019a). Публикуваната информация за гнезденето на вида в СЗЗ сочи 1 – 26 двойки за 2006 и периода 2010 – 2013 г. според Shurulinkov et al. (2019) и 3 – 26 двойки според Матеева и др. (2013). Данните от eBird за 2021 г. (април-юни) за района на Персинските блата показват, че са установени 6 – 21 индивида (D. Dimitrov, I. Tonev, L. Profirov). Теренното проучване през 2021 г. установи общо около **25 двойки** от вида, които се концентрират основно в „Писченско блато” и „Мъртвото блато”. Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на о. Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова. По данни от проучване през 2020 г. (Чешмеджиев и Христов, 2020), когато нивото на р. Дунав е било близо 200 cm под обичайните за пролетния сезон нива, вода е имало единствено в „Писченско блато” (30-40 cm) и тогава са установени само 3 инд. от вида в СЗЗ-на.

По време на зимуване вида се концентрира основно по Черноморското крайбрежие и спорадично е регистриран по р. Дунав (Michev & Profirov, 2003). По време на СЗП по целия български участък на р. Дунав през 2019 г. са регистрирани общо 6 инд., а през 2020 г. само 1 инд. от вида.

Основна заплаха за вида, установена по време на теренните проучвания през 2021 г. е активното разпространение на инвазивния вид храстовидна аморфа (*Amorpha fruticosa*) по крайбрежието

на водоемите на о. Персин, в резултат на което се наблюдава загуба на подходящи гнездови местообитания за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящи и двойки	Най-малко 15 дв.	Определена на база средната стойност от СФД. Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в ПР „Персински блата”.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 15 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 3	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – март месец.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	В зависимост от температура та 0 – 2	Определена на база СФД. Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата. При средни температури през януари под 0° С, минималната стойност се очаква да е над 1 инд. от вида.	С понижаване на температурите <0° С поддържане на популацията >1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 725 ha	Включва крайбрежните участъци от влажните зони, обрасли с водолюбива растителност. Площта на подходящото местообитание за гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на Персинските блата. При достигане на кота 20,00 m н. в. в периода на пролетно пълноводие (март-май) се очаква	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 725 ha.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			целевата стойност да бъде изпълнена.							
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 856 ha (гнездови сезон) Най-малко 1502 ha (зимуване)	Включва гнездовото местообитание и откритите водни площи на о. Персин. Изчислена на база GIS анализ на подходящите местообитания и данни от теренните проучвания през 2021 г. Обхваща всички блата и канали на о. Персин. Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания през гнездовия сезон на вида в размер най-малко 856 ha. Поддържане на площта на местообитанието по време на зимуване най-малко 1502 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция и зимуване е необходима актуализация на СФД:

- По отношение на гнездящата популация предлагаме промяна в значението на зоната за националната популация на вида от категория „С” в категория „А”, тъй като в благоприятни в хидрологично отношение години зоната поддържа **25,0 – 43,3 % от националната популация** на вида;

- По отношение на концентриращата се популация по време на миграция следва да се промени оценката за качеството на данните от G (добро) на M (средно качество на данните);

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A008	<i>Podiceps nigricollis</i>			w		2	i		G	C	B	C	C
B	A008	<i>Podiceps nigricollis</i>			r	5	26	p		G	A	B	C	C
B	A008	<i>Podiceps nigricollis</i>			c	3	10	i		M	C	B	C	C

Специфични цели за A391 *Phalacrocorax carbo sinensis* (голям корморан)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 77 – 94 см. Размах на крилата: 121 – 149 см. Най-едрият от трите вида корморани, срещани се в България. Има черно оперение с бели бузи и по едно бяло петно отстрани на хълбока (през размножителния период). Голата кожа в основата на долната получовка е жълта и заобиколена от бяла зона. Младите са черно-кафяви с белезникави гърди и корем. Плува и се гмурка добре. Оперението не е водонепромокаемо и след гмуркане каца по камъни и дървета в близост до водоема и се суши с разперени крила. Ловува поединично, или на групи.

Характер на пребиваване в страната

Постоянен, гнездещо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид за страната (Симеонов и др. 1990). По време на миграционния период ята от големи корморани могат да се срещнат по всички водоеми в страната, а по време на зимуването се концентрира предимно по поречието на река Дунав и Черноморското крайбрежие. По крайбрежието на Черно море видът мигрира от октомври до март, като есенният прелет е през октомври-ноември (Симеонов и др., 1990). Не мигрира на дълги разстояния. През зимата се струпва на ята в големи незамръзващи водоеми и по морското крайбрежие.

Характерно местообитание

Големият корморан обитава сладководни и полусолени блата и езера, язовири, рибарници, крайбрежни скали и заливни гори. В България видът гнезди колониално, основно по дървета (дъб, хибридна и бяла топола, бяла върба и др.), но също така и по метални конструкции на електропреносната мрежа. Образува и смесени колонии с лопатарка, блестящ ибис, малък корморан, сива, нощна, гривеста и малка бяла чапла. Снася 3 – 4 яйца, като има едно поколение годишно през периода април-май. Подходящото гнездово и хранително местообитание са близко разположени. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риба, предимно *Suiprinus carpio* и *Carassius spp.*, която лови поединично или в групи, понякога заедно с пеликани. Зависим е от големи водни басейни, богати на риба.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснато разпространение по Дунавското поречие, Черноморското крайбрежие и във вътрешността на страната (Янков отг. ред., 2007). Широко разпространен и многочислен колониален вид. Установени са общо 24 колонии в България. Повечето колонии са по р. Дунав и по Черноморското крайбрежие. Във вътрешността на страната е рядък и по-малоброен.

Природозащитният статус на големия корморан според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Не е включен в Червената книга на България. Не е включен в приложенията на Директивата за птиците. Няма SPES категория. Подлежащ на опазване и контрол по чл. 45 от ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **2600 – 4800 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **нарастваща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също **нарастваща**.

Мигриращата национална популация е оценена на **5000 – 16 000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е **увеличаваща се**.

Зимуващата популация е оценена на **7800 – 24 000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **флукуираща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - **нарастваща**.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: F02, F05, G01, H01, J02, K01 и M08.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ, преминаващ и зимуващ. Гнездящата популация се оценява на **175 – 375 двойки**, което представлява **6,7 – 7,8 % от националната гнездяща популация** (оценка „В”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана, но е на границите на ареала си (оценка „В”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

Съгласно СФД, мигриращата популация се оценява на **400 – 5176 индивида**, което е **8 – 32,4 % от националната мигрираща популация** (оценка „В”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана, но е на границите на ареала си (оценка „В”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

Според СФД, зимуващата популация на вида се оценява на **1 - 72 индивида**, което е **0,01 – 0,3 % от националната зимуваща популация** (оценка „В”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана, но е на границите на ареала си (оценка „В”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

До скоро големия корморан е гнездил на малък остров до о. Голяма Бързина на границата на СЗЗ „Комплекс Беленски острови” (румънска територия, СЗЗ Сухая). Публикуваната информация за гнезденето на вида сочи 175 – 375 двойки за 2006 г. и периода 2010 – 2013 г. според Shurulinkov et al. (2019a). Теренното проучване през 2021 г. установи, че колонията се е преместила в „Мъртвото блато” на група от около 75 големи върби (3,23 ha) залети с вода през периода на пълноводие. Установени са общо около 160 нови гнезда на вида. Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на

системата от шлюзове и канали на о. Персин, която поддържа водно ниво от 1,5 – 2,5 m в Персинските блата.

Големият корморан разполага колонии си на недостъпни дървета залети с вода или на малки острови обградени с вода. Вероятна причина за преместването на колонията е безпокойство от хора, в резултат на свързване на острова със сушата от румънска страна. По данни от проучване през 2020 г. (Чешмеджиев и Христов, 2020) на малкия остров до о. Голяма Бързина са установени 420 гнезда. Вероятно само част от колонията се е преместила в „Мъртвото блато”.

Според данните за зимуването на вида в зоната от СЗП през 2019 г. са установени 23 инд., а през 2020 г. – 21 инд. През есенно-зимния период Персинските блата често са замръзнали или пресушени и обикновено не се наблюдава концентрация на птици от вида в района (Michev & Profigov, 2003). При подходящи температури не голямо количество птици (1 – 72 инд. според СФД) от вида могат да бъдат наблюдавани по поречието на р. Дунав в обхвата на СЗЗ „Комплекс Беленски острови”.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 160 двойки	Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в ПР „Персински блата”.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 160 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация с концентрация	Брой индивиди	Най-малко 400	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение/актуализация в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – март месец.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	В зависимост от температурата най-малко 20	Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата. При средни температури през януари под 0° С, минималната стойност се очаква да е над 20 инд. от вида.	С понижаване на температурите <0° С, поддържане на популацията >20 инд.
Местообитание на вида: Площ	ha	Най-малко 3,23	Включва новата колония, разположена на	Поддържане на площта на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
на подходящите гнездови местообитания на вида			едроразмерни върби в „Мъртвото блато”. Площта на подходящото местообитание на гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на ПР „Персински блата”. При достигане на кота 20,00 m н. в. в периода на пролетно пълноводие (март-май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 3,2 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1502 ha	Включва акваторията на р. Дунав, попадаща в СЗЗ-на. Изчислено на база GIS анализ и данни от теренните наблюдения 2021 г. Вида се храни основно по р. Дунав и често извън пределите на СЗЗ-на.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1502 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция и зимуване не е необходима актуализация на СФД.

Специфични цели за A875 *Microcarbo pygmaeus* (малък корморан)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 45 – 55 cm. Размах на крилата: 75 – 90 cm. Значително по-дребен от големия корморан. Опашката е относително дълга, клонът и шията са къси. Оперението е тъмнокафяво до черно с метален блясък. През размножителния период има бели напетнявания по главата и горната част на тялото, които липсват през останалите сезони. Младите са с бяло подбрадие и беззникави корем и гърди.

Характер на пребиваване в страната

Малкият корморан е гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид за страната. Пролетната миграция е от началото на март до април (Симеонов и др., 1990). Най-вероятно част от местните птици отлитат да зимуват в Турция и Гърция, като същевременно над страната преминават към зимовищата в Гърция птици от Дунавската делта (Cramp & Simmons, 1977). Възможно е част от тях да остават да зимуват и у нас. Понастоящем видът се среща редовно и целогодишно в страната. България се явява от ключово значение за зимуването на световната популация, както и за придвижването на значителна част от нея между местата на гнездене и зимуване (Иванов и Муравеев 2002). Не извършва далечни миграции. През зимата се струпва на големи ята по поречията на незамръзващите реки и по-плитки водоеми. Поречието на р. Марица и р. Дунав, както и Бургаските влажни зони концентрират голям брой зимуващи индивиди.

Характерно местообитание

Малкият корморан е вид приспособен към топли климатични условия, ограничен предимно в низинни сладководни и бракични местообитания. Видът е регистриран в: открити водни територии със значително участие на дървесна растителност; сладководни или бракични блата със значително участие на тръстикови масиви; открити или бавнотечащи водни територии, включително оризища, блата и наводнени ниви, където птиците могат лесно да улавят риба в плитките води; водни площи с гъста дървесна и храстова растителност, дори малки плаващи островчета от мъртва растителност (Crivelli et al., 1996). В България видът предпочита недълбоките части на сладководни и полусолени езера и блата с обширни тръстикови масиви, труднодостъпни заливни гори, язовири, оризища, рибовъдни стопанства, брегове и устия на различно големи, но бавно течащи реки, включително малки рекички, канали, участъци от морския бряг и др. Вертикалното разпространение се простира от морското равнище до около 500 m надморска височина (Иванов и Муравеев, 2002). Малкият корморан гнезди основно в смесени колонии с чапли (Ardeidae), бели лопатарки (*Platalea leucorodia*), блестящи ибиси (*Plegadis falcinellus*) и големи корморани (*Phalacrocorax carbo*) (Демерджиев, 2000; Иванов и Муравеев, 2002). Видът е моногамен. Птиците се появяват в гнездовищата си около края на април и началото на май (Иванов и Муравеев, 2002). В Горнотракийската низина в колониите близо до зимните нощувки малките корморани са отбелязани да заемат гнездовищата още през втората десетдневка на април (Демерджиев, 2000; Николов и кол., 2000). Гнездата могат да бъдат устроени както в тръстикови масиви (ПР „Сребърна”, блатото при Ченгене скеле, ЗМ „Пода”, ез. Вая и др.), така и по различно големи дървета (Иванов и Муравеев, 2002). В Сребърна гнездата са устроени по ниски върби в южната част на езерото, до микроязовир Конуш и микроязовир Партизанин – по средно-високи дървета, а в Беленските блата и на остров Вардим – на високи стари дървета (Плачийски и кол., 2014). Снася 4 – 6 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Малкият корморан се храни изключително в сладки или полусолени води, обикновено близо до брега. Хранителният спектър в България е непроучен, в други части на ареала е съставен предимно от риба, дребни ракообразни, по-рядко пиявици, дребни бозайници (Cramp & Simmons 1977). В Дунавската делта Andone et al. (1969) установяват 15 вида риби в 130 стомаха на малки корморани. Представени са: костур (*Perca fluviatilis*) с 18.8%, бабушка (*Rutilus rutilus*) с 14.8%, шаран (*Cyprinus carpio*) с 10.8%, обикновен щипок (*Cobitis taenia*) с 9.7% и обикновена щука (*Esox lucius*) с 5.6%, като средното тегло на рибите е 15 гр. (7–71 гр.) (Cramp & Simmons 1977; Crivelli et al. 1996).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С групово и разпръснато разпространение по Дунавското поречие, Черноморското крайбрежие и във вътрешността на страната (Янков отг. ред., 2007). Числеността на гнездящите двойки е подложена на много големи годишни колебания, главно в зависимост от водните нива. Ежегодно гнезди в ез. Сребърна, ЗМ „Калимок-Бръшлен”, на р. Арда в гр. Кърджали, в ЗМ „Пода” край Бургас и др.

Включен в **Приложение 1** на Директивата за птиците. Природозащитният статус на малкия корморан според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Видът е включен в SPEC 1. Включен в Червената книга на България в категория „Застрашен”. Включен е в Приложение 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **340 – 900 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **нарастваща**, както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.), която също е **нарастваща**. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е нарастваща.

Зимуващата популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на **2000 – 12 000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е **флукутираща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - **нарастваща**.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на **6000 – 15 000 индивида**.

За гнездящата, мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: F02, F05, F26, G01, H01, J02, K01 и M08.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ, преминаващ и зимуващ. Гнездящата популация се оценява на **65 – 75 двойки**, което представлява **8,3 - 19,1 % от националната гнездяща популация** (оценка „В”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В” – добра стойност.

Съгласно СФД, мигриращата популация се оценява на **55 – 238 индивида**, което е **0,9 – 1,6 % от националната мигрираща популация** (оценка „В”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В” – добра стойност.

Според СФД, зимуващата популация на вида се оценява на **0 - 73 индивида**, което е **0,6 – 3,6 % от националната зимуваща популация** (оценка „В”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В” – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Малкия корморан е гнездил заедно с големия корморан на малък остров до о. Голяма Бързина на границата на СЗЗ „Комплекс Беленски острови” (румънска територия). Публикуваната информация за гнезденето на вида сочи 65 – 80 двойки за 2006 г. и периода 2010 – 2013 г. според Shugulinkov et al. (2019). Теренното проучване през 2021 г. установи, че колонията се е преместила в „Мъртвото блато” заедно с тази на големия корморан на група от около 75 големи върби (3,23 ha) залети с вода през периода на пълноводие. Установени са общо около **50 нови гнезда** на вида. Основен фактор за поддържане на подходящо гнездово местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на о. Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова.

По р. Дунав малкия корморан разполага колониите си в недостъпни алувиални гори, заедно с големия корморан, блестящия ибис, малката бяла чапла, нощна чапла и др. Вероятна причина за преместването на колонията е безпокойство от хора, в резултат на свързване на малкият остров до о. Голяма Бързина със сушата от румънска страна. По данни от проучване през 2020 г. (Чешмеджиев и Христов, 2020) на малкият остров до о. Голяма Бързина са установени отново 50 гнезда.

Според данните за зимуването на вида в зоната от СЗП през 2019 г. са установени 12 инд., а през 2020 г. птици от вида не са установени. Обичайно с понижаването на температурите през януари се очаква вида да е представен с по-голяма численост. При средно-месечни температури от $-0,1^{\circ}\text{C}$ през януари 2019 г. са регистрирани птици от вида, а през януари 2020 г. средно-месечните температури са били $1,1^{\circ}\text{C}$ и не са регистрирани птици ([Време-Бг » Мес. обобщ. температури \(stringmeteo.com\)](#)). През есенно-зимния период Персинските блата често са замръзнали или пресъхнали и обикновено не се наблюдава концентрация на птици от вида в района (Michev & Profirov, 2003). При подходящи температури не голямо количество птици (0 – 73 инд. според СФД) от вида могат да бъдат наблюдавани по поречието на р. Дунав в обхвата на СЗЗ „Комплекс Беленски острови”.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящ и двойки	Най-малко 50 двойки	Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в ПР „Персински блата”.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 50

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели				
				гнездящи двойки.				
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 55	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – март месец.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.				
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	В зависимост от температурата 1 - 73	Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата. При средни температури през януари под 0° С, минималната стойност се очаква да е над 1 инд. от вида.	С понижаване на температурите <0° С поддържане на популацията >1 инд.				
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 3,23	Включва новата колония, разположена на едроразмерни върби в „Мъртвото блато”. Площта на подходящото местообитание на гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на ПР „Персински блата”. При достигане на кота 20,00 m н. в. в периода на пролетно пълноводие (март-май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 3,2 ha.				
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1633 ha	Включва всички блата, канали, както и участъка от р. Дунав в рамките на СЗЗ-на. Птиците се хранят предимно в плитките участъци на р. Дунав, и в откритите водни площи на о. Персин.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1633 ha				
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> </tbody> </table>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на
Екологично състояние								
1-Отлично - High								
2-Добро - Good								
3-Умерено - Moderate								

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)			<p>4-Лошо - Poor</p> <p>5-Много лошо - Bad</p> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция и зимуване не е необходима актуализация на СФД.

Специфични цели за A019 *Pelecanus onocrotalus* (розов пеликан)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 140 – 175 cm. Размах на крилата: 245 – 295 cm. Една от най-едрите летящи птици. Оперението при възрастните е бяло, с розов оттенък през размножителния период. На тила с кичур от удължени пера. С голямо жълто петно на гушата. Клюнът е голям с яркочълто-оранжева „торба” през размножителния период. Ирисът е тъмен (червен), обкръжен от розова гола кожа. Краката са жълто-розови, по-червени при гнездене. В полет черните махови пера отдолу рязко контрастират с белите подкрилия. Младите са предимно с тъмно-кафеникаво и сиво оперение, с жълтеникава „торба”, с розова орбитална кожа и жълтеникаворозови крака.

Характер на пребиваване в страната

В миналото розовият пеликан е гнездящо-прелетен и преминаващ. Днес е преминаващ и по изключение зимуващ (Симеонов и др. 1990). С рядко неперидично гнездене през отделни години в езеро Сребърна и в Писченско блато на остров Персин. Последното успешно гнездене е на пет двойки в езерото Сребърна през 2018 г. У нас се среща ежегодно основно по време на миграция, когато между 15 000 и 23 000 птици са регистрирани по Черноморското крайбрежие, основно около Бургас. През август хиляди розови пеликани се събират за почивка и хранене в Бургаското езеро (Вая). Пролетната миграция е от средата на март до средата на април, а есенната – от началото на август до началото на ноември (Симеонов и др. 1990). Зимува в Африка. Отделни малки групи остават да зимуват в страната, основно по влажните зони в района на Южното Черноморско крайбрежие и Южна България.

Характерно местообитание

Обитава обширни блата и езера, обрасли с тръстика и папур, с открити водни огледала и богати на риба, рибарници, язовири и полусолени водоеми. Розовият пеликан гнезди в големи самостоятелни и смесени (най-често с големи корморани и къдроглави пеликани) колонии,

разположени на плаващи тръстикови острови, или изкуствени платформи. Пълното люпило е от 2-3 яйца. Мътят и двете птици, като имат едно поколение годишно в периода маю-юли. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3140 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с риба, предимно *Carassius spp.*, *Cyprinus carpio*, *Tinca tinca*, *Rutilus rutilus* и др., която лови поединично или в групи. Зависим е от големи влажни зони, богати на риба.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Рядък и малоброен гнездящ вид. Колиниален. Единични двойки гнездят неперидично в езерото Сребърна (2018 г.) и в Писченско блато на остров Персин (2016). Неразмножаващи се индивиди и ята се задържат през целия гнездов сезон в Бургаските влажни зони и някои други водоеми (Янков отг. ред., 2007). В миналото розовият пеликан е гнездял в Мандренското езеро (до около 1958 г.) и Стралджанското блато (до към 1920 г.).

Природозащитният статус на розовият пеликан според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в Червената книга на Р България в категория „Изчезнал”. Включен в СПЕС 3. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) не се прави оценка на гнездящата популация на вида.

Зимуващата популация е оценена на 1 – 20 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - неизвестна.

Мигриращата национална популация е оценена на 20 000 – 51 000 индивида.

За мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, J02, D02, C03, K04, G01 и G14.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, видът е концентриращ/мигриращ. Мигриращата популация на розовия пеликан се оценява на до **52 индивида**, което е около **0 – 0,1 % от националната мигрираща популация** (оценка „С”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В” – добра.

4. Анализ на наличната информация

Розовият пеликан се среща в района на СЗЗ основно по време на пролетната и есенната миграция, като най-високата численост е регистрирана на 07.09.2021 г. – 489 индивида в Писченско блато (Чешмеджиев, лично съобщение). Видът ноцува върху наколните дървени платформи в блатата, както и в съседните пясъчни коси по река Дунав. По време на теренното проучване през 2021 г. не бяха установени гнездящи розови пеликани. През 2016 г. са установени 4 мътещи двойки върху наколна платформа в Писченско блато, които в последствие не успяват да измътят яйцата (Shurulinkov et al., 2019a). Следващите години не е установен опит за гнездене, въпреки наличието на възрастни птици в периода май-юли.

Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в СЗЗ „Комплекс Беленски острови” е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на о. Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова. В момента системата се контролира от Дирекцията на ИП „Персина”. Персинските блата в рамките на поддържан резерват „Персински блата” имат обща площ от 385,2 ha и включват следните територии: “Писченско блато” с площ 182 ha, “Мъртвото блато” с площ 122,6 ha и “Старото блато” с “Дульова бара” с площ 80,6 ha.

През есенно-зимния период Персинските блата често са пресъхнали, или замръзнали и обикновено не се наблюдава концентрация на вида в района. Най-често воден стълб е наличен до към средата на септември, когато все още могат да се наблюдават розови пеликани в района на блатата с численост до към 489 инд. Птиците ношуват, както по наколните дървени платформи, така и по съседните пясъчни коси в река Дунав. По данни от СЗП през 2019 и 2020 г. по цялото българско поречие на р. Дунав са наблюдавани съответно 0 и 21 инд., но на територията на СЗЗ не са наблюдавани птици от вида.

Основна заплата за вида, установена по време на теренните проучвания през 2021 г. е активното разпространение на инвазивния вид храстовидна аморфа (*Amorpha fruticosa*) по крайбрежието на блатата на остров Персин, в резултат на което се наблюдава загуба на подходящи местообитания.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 52	Количеството на мигриращите птици силно зависи от състоянието на водния режим в блатата на остров Персин, както и от наличието на съседни пясъчни коси по река Дунав.	При наличие на воден стълб в блатата - поддържане на популацията > 52 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 856 ha	Включва откритите водни площи на о. Персин. Изчислена на база GIS анализ на подходящите местообитания и данни от теренните проучвания през 2021 г. Обхваща всички блата и канали на о. Персин.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 856 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
елемент риби (JDS4-Fish)			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Искър и Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	стойности 2- Добро или 1- Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация е необходима актуализация на СФД в частта за концентриращата се популация на вида в СЗЗ по време на миграция, която трябва да бъде отразена по следния начин – 52-489 индивида.

Species						Population in the site					Site assessment			
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D		A/B/C	
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A019	<i>Pelecanus onocrotalus</i>			c	52	489	i		G	C	A	C	B

Специфични цели за A020 *Pelecanus crispus* (къдроглав пеликан)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 160 – 180 см. Размах на крилата: 270 – 320 см. Една от най-едрите летящи птици. Оперението при възрастните през размножителния период е сиво-бяло, перата на главата са къдрави, клюнът е голям с яркочервена „торба” и с жълто петно на гушата. Ирисът на очите е сив. Краката са оловносиви. През зимата на темето имат слабо удължени пера, образуващи ръб, нямат жълто петно на гушата и цветът на кожената „торба” е жълт. Младите са с умерено бледокафяво до сиво оперение в горната част на тялото и мръснобяло оперение в долната част. По-едър от розовият пеликан.

Характер на пребиваване в страната

Къдроглавият пеликан е гнездящ, прелетен, преминаващ и зимуващ във в нашата страна (Симеонов и др. 1990). Птиците от Черноморското-средиземноморската популация са близки мигранти. Пролетната миграция на вида е от края на февруари до края на март, а есенната протича от началото на октомври до ноември (Симеонов и др. 1990). У нас гнезди в езерото Сребърна, в Писченско блато и Мъртво блато на остров Персин, както и в Защитена местност „Калимок-Бръшлен” (Чешмеджиев, непубл. данни, 2021). По време на миграция и през зимата се среща предимно по поречието на река Дунав, Черноморското крайбрежие и големите язовири в Южна България.

Характерно местообитание

Обитава обширни сладководни и полусолени блатата и езера, обрасли с обширни тръстикови масиви, с открити водни огледала и богати на риба. По време на миграция и зимуване се среща и в разнородни влажни зони – язовири, рибарници, солници, утайници, пясъчни коси и др.

Къдроглавият пеликан гнезди в самостоятелни колонии, разположени в труднодостъпни и изолирани тръстикови масиви по плаващи острови от тръстика, както и по изкуствени платформи. Пълното люпило е 2-3 яйца. Мътят и двете птици. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3140 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с риба, като хранителният спектър се състои от *Carassius carassius*, *Cyprinus carpio*, *Tinca tinca*, *Rutilus rutilus*, *Leuciscus idus*, *Scardinius erythrophthalmus*, *Esox lucius* и др. (Michev&Kamburova, 2012). Зависим е от големи влажни зони, богати на риба. При търсене на храна може да се отдалечи до 20-30 км. от гнездовите колонии.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Рядък и малоброен гнездящ вид. Колиниален. Къдроглавият пеликан гнезди в езерото Сребъра (колонията е известна от 1882 г.), Писченско блато (от 2016 г.) и Мъртво блато (от 2020 г.) на остров Персин и в Защитена местност „Калимок-Бръшлен” (от 2021 г.). През гнездовия период малки ята от неразмножаващи се птици са наблюдавани на редица места по поречието на река Дунав, в Бургаските влажни зони, както и в някои водоеми във вътрешността на страната (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитният статус на къдроглавия пеликан според IUCN е NT (Near Threatened). Включен в Червената книга на Р България в категория „Критично застрашен”. Включен в SPEC 1. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 80-150 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е флукутираща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – нарастваща.

Зимуващата популация е оценена на 700 – 880 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 1999 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - нарастваща.

Мигриращата национална популация е оценена на 600 – 1800 индивида.

За гнездящата, мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: K03, F02, F05, J02, J03, D02, C03.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ, концентриращ и зимуващ. Гнездящата популация се оценява на **9 – 247 индивида**, което представлява **около 5,6 - 82,3 % от националната гнездяща популация** (оценка „А”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана, но е на границата на ареал си (оценка „В”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А” – отлична стойност.

Според СФД мигриращата популация на видът се оценява на **259-288 индивида**, което е около **22.79 % от националната мигрираща популация** (оценка „А”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана, но е на границата на ареал си (оценка „В”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А” – отлична стойност.

Според СФД зимуващата популация на видът се оценява на **67 индивида**, което е **8,48 % от националната зимуваща популация** (оценка „А”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”),

популацията не е изолирана, но е на границата на ареал си (оценка „В”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А” – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Къдроглавият пеликан гнезди в Писченско блато от 2016 г., а от 2020 г. – видът гнезди и в Мъртво блато. Видът успешно зае наколните дървени платформи в двете блатата – 2 платформи в Писченско блато и 1 платформа в Мъртво блато. Теренното проучване през 2021 г. установи общо **88 двойки** – 64 дв. в Писченско блато и 24 дв. в Мъртво блато. Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в СЗЗ „Комплекс Беленски острови” е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на о. Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова. През 2016 г. гнездовите двойки в СЗЗ „Комплекс Беленски острови” са 7, през 2017 г. – 4 дв., през 2018 г. – 9 дв., през 2019 г. – 24 дв., през 2020 г. – 30 дв., а през 2021 г. – 88 дв. (Чешмеджиев, непубл. данни, 2021)

През есенно-зимния период Персинските блатата често са пресъхнали, или замръзнали и обикновено не се наблюдава концентрация на вида в района. Най-често воден стълб е наличен до към средата на септември, когато все още могат да се наблюдават къдроглави пеликани в района на блатата с численост до към 250-280 инд. Птиците ношуват, както по наколните дървени платформи, така и по съседните пясъчни коси в река Дунав. По данни от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г. по цялото българско поречие на р. Дунав са наблюдавани съответно 344 и 119 инд., но на територията на СЗЗ не са наблюдавани птици от вида.

Основна заплата за вида, установена по време на теренните проучвания през 2021 г. е активното разпространение на инвазивния вид храстовидна аморфа (*Amorpha fruticosa*) по крайбрежието на блатата на остров Персин, в резултат на което се наблюдава загуба на подходящи гнездови местообитания.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 20 дв.	Определена на база актуална информация от теренните проучвания през последните три години. Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в Персинските блатата.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 20 гнездящи дв.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	0-50 инд.	Количеството на зимуващите птици силно зависи от състоянието на водния режим в блатата на остров Персин, както и от наличието на съседни пясъчни коси по река Дунав.	При наличие на воден стълб в блатата - поддържане на популацията > 1 инд.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 725 ha	Включва крайбрежните участъци от влажните зони, обрасли с водолубива растителност. Площта на подходящото местообитание за гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на Персинските блата. ”. При достигане на кота 20,00 m н. в. в периода на пролетно пълноводие (март-май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 725 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 856 ha	Включва гнездовото местообитание и откритите водни площи на о. Персин. Изчислена на база GIS анализ на подходящите местообитания и данни от теренните проучвания през 2021 г. Обхваща всички блата и канали на о. Персин.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 856 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Искър и Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация е необходима актуализация на СФД в частта за гнездовата популация на вида в СЗЗ, която трябва да бъде отразена по следния начин – 4-88 гнездящи двойки.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A020	<i>Pelecanus crispus</i>				4	88	p		G	A	A	B	A

Специфични цели за A021 *Botaurus stellaris* (голям воден бик)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 69 – 81 см. Размах на крилата: 100 – 130 см. Оперението на тялото на големия воден бик е охренокафяво с по-тъмни петна и черти. Коремът е по-светъл. Горната страна на главата и перата между очите и клюна са чернокафяви. Няма полов диморфизъм. Младите екземпляри имат по-светло оперение, изпъстрено с бели петна и черти. Няма много добре изразен полов диморфизъм.

Характер на пребиваване в страната

В България големият воден бик е гнездящ, прелетен, преминаващ и зимуващ вид. По-голямата част от гнездящата популация през зимата мигрира на юг и напуска страната. Над територията на цялата страна преминава интензивен миграционен поток на големи водни бикове, част от които остават да зимуват в страната. (Шурулинков, 2014). Голяма част от българската популация, както и птиците от северните части на ареала зимуват в България (Симеонов и др. 1990). Долита през март и отлита през септември-октомври. Големият воден бик е нощен мигрант, преминаващ по време на своята миграция през територията на цялата страна, но най-масово – по Черноморското крайбрежие. Обикновено мигрира поединично или по двойки, рядко на малки семейни групи (Шурулинков, 2014). Зимува в Средиземноморието. Рядък и малоброен вид. Гнезди из цялата страна в различни водоеми, обрасли с тръстика или папур. Повечето от установените гнездови находища са в Горнотракийската низина, Тунджанската низина и по р. Дунав, но най-висока е плътността на вида в Драгоманското и Алдомировското блата в Софийско. По Черноморското крайбрежие е твърде малоброен като гнездящ вид.

Характерно местообитание

Големият воден бик у нас гнезди в разнообразни влажни зони, обрасли в една или друга степен с масиви от висша водна растителност (тръстика, папур, камъш), от морското равнище до 860 м н.в. (в миналото – до около 1100 м н.в.). Това са най-често блата, езера, рибарници, язовири, вкл. микроязовири, бавни речни участъци. Най-голям дял от находищата (39%) са в естествени блата и езера. В най-голям брой от находищата (50%), гнездовото местообитание са обширните масиви от тръстика (Шурулинков, 2014). Големият воден бик е полигамен вид. В територията на един мъжки, която варира от 8–10 до 100 хектара, обикновено има между 1 и 5 женски, които строят свои гнезда. Две съседни гнезда могат да са на минимална дистанция от 39 м. и дори 5 м. (Шурулинков, 2014). Гнездата се изграждат в миналогодишна тръстика и се състоят от листа на тръстика и друга висша водна растителност. Предпочитаните местообитания са: 1130, 1150, 3130 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Големият воден бик се храни с риби, жаби, тритони, мишевидни гризачи, раци, охлюви, насекоми, пиявици, червеи, паяци, а по-рядко и с дребни птици и влечуги (Симеонов и др. 1990; White et al. 2006). В Чехия сред насекомите са регистрирани водни кончета, водни твърдокрили и техните ларви, водни полутвърдокрили и сухоземни бръмбари (Hudec 1994). В Драгоманското и Алдомировското блато основният хранителен компонент най-вероятно е *Carassius auratus* (Шурулинков, 2014). В Англия предпочитаните видове риби за вида са змиорката (*Anguilla anguilla*), червеноперката (*Scardinius erythrophthalmus*), трииглата (*Gasterosteus aculeatus*) и деветиглата бодливки (*Pungitius platygaster*) (Джилбърт 2003).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Рядък и малоброен вид. Гнезди из цялата страна в различни водоеми, обрасли с тръстика или папур. Повечето от установените гнездови находища са в Горнотракийската низина, Тунджанската низина и по р. Дунав, но най-висока е плътността на вида в Драгоманското и Алдомировското блата в Софийско. По Черноморското крайбрежие е твърде малоброен като гнездящ вид (Янков, отг. ред. 2007; Шурулинков, 2014).

Природозащитният статус на големият воден бик според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в Червената книга на Р България в категория „Застрашен”. Включен в СПЕС 3. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 70-110 токуващи мъжки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също нарастваща.

Зимуващата популация е оценена на 50 – 100 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - флукутираща.

За гнездящата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: A08, D01, F01, F02, F03, F05, H01, J01, J02, G10, G14 и K01.

3. Състояние на вида в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД, видът е **гнездящ** в зоната с численост 1 двойка/1 токуващ мъжки. Зоната поддържа 1,1% от националната гнездова популация на вида (оценка „В”), опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията е неизолирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за вида е „А” – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Голям воден бик е установяван нееднократно през гнездовия период в блатата на о. Персин. През 2021 г. един токуващ мъжки е в Мъртвото блато на 10 юни.

Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на о. Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова. В момента блатата имат обща площ от 385,2 ha и това представляват гнездовите местообитания на вида в зоната. Големият воден бик се придържа към тръстиковите масиви в блатата и се храни главно в плитководните им крайбрежни участъци.

При ниски нива на р. Дунав и твърде ниски нива на вода в блатата големият воден бик не се размножава в зоната. Друга заплаха за вида, установена по време на теренните проучвания през 2021 г. е активното разпространение на инвазивния вид храстовидна аморфа (*Amorpha fruticosa*) по крайбрежието на блатата на остров Персин, в резултат на което се наблюдава загуба на подходящи гнездови местообитания.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 дв.	Гнезденето на вида зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в Персинските блата. При нива над 400 см. при Никопол в продължение на поне 3 седмици в края на зимата или в ранната пролет се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гнездящи дв.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	Ha	Най-малко 385 ha	Включва влажните зони, обрасли с водолюбива растителност в зоната.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 385 ha, чрез правилно и навременно управление на системата от шлюзове. Увеличаване на площта на гнездовите местообитания чрез заливане на нови територии от острова.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Искър и Янтра) е оценено на добро (2)</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Не са необходими промени в СФД за този вид.

Специфични цели за A022 *Ixobrychus minutus* (малък воден бик)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 32 cm. Размах на крилето: 42 cm. Темето, тилът, гърбът, крилата и опашката на мъжкия малък воден бик са черни със зеленикав оттенък. Челото и надочната ивица са бели. Двете страни на главата, шията, гърдите и плещите са охреноръждиви. По гърдите има тъмни надлъжни резки. Коремът и подопашката са белезникави. Темето и тилът на женската са черни, а останалите части от горната страна на тялото - тъмнокафяви с жълтеникави краища на перата. От предната страна на шията има неясни надлъжни резки. Горната страна на главата при младите екземпляри е тъмнокафява, а гърбът - кафяв изпъстрен с белезникави точки. Долната страна на тялото има белезникав цвят с надлъжни тъмнокафяви петна. Мъжкият е по-едър. Младите са жълто-кафяви, с черни надлъжни штрихи.

Характер на пребиваване в страната

В България малкият воден бик е гнездящ и прелетен вид. Пролетната миграция е от март до средата на май, а есенният прелет е от края на август до октомври (Симеонов и др. 1990). Зимува в Африка и около Средиземноморието.

Характерно местообитание

Малкият воден бик обитава блата и езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на напоителни системи, рибарници и оризища, обрасли предимно с тръстика (Симеонов и др., 1990). Среща се дори в изолирани малки водоеми с достатъчно тръстика, където да се крие. Изгражда гнездова платформа от тръстика, често издигната над водното ниво, закрепена за тръстиката или ниски храсти. Снася 2 – 7 яйца, има едно поколение годишно през периода май-юли. Предпочитаните местообитания са: 1130, 1150, 3130 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Малкият воден бик се храни предимно рано сутрин и привечер. Храната си търси в тръстикови масиви, по края на водни площи с различни размери и по-рядко на открито (Симеонов и др., 1990). Лови малки рибки, жаби, пиявици, водни насекоми, миди, охлюви и червеи. Рядко напада гнездата на дребни блатни птици и унищожава яйцата и малките им.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С широко и сравнително плътно разпространение по Дунавското поречие, в Дунавската равнина, Тракийската низина, по Черноморското крайбрежие и някои котловинни полета в

Западна България, на места в Добруджа и по долините на реките Арда, Струма и Места (Янков отг. ред., 2007).

Включен е в **Приложение 1** на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на малкият воден бик според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в Червената книга на Р България в категория „Застрашен”. Включен в SPEC 3.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **1500 – 4500 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **стабилна**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е **стабилна**.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: F01, F05, H01, J01, J02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, вида е само гнездящ. Гнездящата популация се оценява на **10 – 30 двойки**, което представлява **0,7 % от националната популация** (оценка „С”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Малкият воден бик е добре представен в Персинските блатата порез благоприятни в хидрологично отношение години. Според Shurulinkov et al. (2019a), 20 % от птиците, гнездящи по дунавското крайбрежие се размножават на о. Персин в СЗЗ „Комплекс Беленски острови” (8 – 19 двойки). Авторите изразяват мнение, че вероятно тези стойности са силно занижени поради способността на вида да гнезди в разнообразни влажни зони с малки размери обрасли с водна растителност (предимно тръстика), които са в изобилие в източната част на о. Персин. Според Матеева и др. (2013), вида е представен с 5 – 30 двойки в зоната за периода 2009 – 2012 г. По време на теренните проучвания 2021 г. са установени 1 – 5 инд. в подходящо гнездово местообитание през размножителния сезон в „Писченско блато”. Вероятно птиците са в пъти повече, но поради ограниченото време на проучване, ограниченият достъп и прикрития начин на живот на вида, броя на гнездящите двойки остава неизяснен. По данни от 2020 г. когато нивата на р. Дунав са били значително под нормата за периода на пълноводие са установени 2 инд. в подходящо гнездово местообитание в „Писченско блато” (Чешмеджиев и Христов, 2020).

Основна заплаха за вида, установена по време на теренните проучвания през 2021 г. е активното разпространение на инвазивния вид храстовидна аморфа (*Amorpha fruticosa*) по крайбрежието на водоемите на о. Персин, в резултат на което се наблюдава загуба на подходящи гнездови местообитания за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най- малко 10 двойки	Определена на база СФД. Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в ПР „Персински блатата”. При нива над 445 cm при Свищов се	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 10 гнездящи двойки.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			очаква целевата стойност да бъде изпълнена.							
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 725 ha	Гнездовото и хранителното местообитание съвпадат. Това са предимно тръстиковите масиви по крайбрежието на Писченското блато, Мъртвото блато и Дюльова бара.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 725 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Искър и Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата гнездова численост на вида в СЗЗ-на не може да бъде предложена актуализация на СФД.

Специфични цели за A023 *Nycticorax nycticorax* (нощна чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото на нощната чапла достига до 63 см., а размахът на крилата ѝ - до 110 см. Оперението е трицветно. Долната страна на врата, гърдите, челото и бузите са бели. Горната страна на главата и гърбът са черни с метален блясък, а останалата част от тялото е сива или сиво-охрена. През размножителния период от тила израстват две дълги лентовидни пера, които през останалите сезони липсват. Има сравнително къси крака с дълги нокти и червени очи. Няма полов диморфизъм. Горната част на тялото на младите индивиди е тъмнокафява, с ръждиви

надлъжни черти и многобройни бели капковидни петна, по които се различава от големия воден бик. Долната част е безцветна с кафяви ивици по гърдите.

Характер на пребиваване в страната

Нощната чапла е гнездящ, прелетен, преминаващ и по изключение зимуващ вид в България (Симеонов и др. 1990). Пролетната миграция е през март-април, а есенната – през август-септември. Зимува в Африка.

Характерно местообитание

Нощната чапла обитава блата, езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на напоителни системи, рибарници, оризища, всички обрасли с изобилна блатна растителност, както и заливни гори и равнинни дъбови гори. Размножителният период започва от май и продължава до август, по изключение до септември. Гнезди в самостоятелни, или смесени колонии заедно с други видове чапли, корморани, блестящи ибиси и лопатарки. Единични гнезда не са известни. Познати са три типа гнездови колонии: в тръстикови масиви, в заливни гори и в равнинни дъбови гори. Гнездата са разположени предимно в горните етажи или до около 1 м. от водната повърхност (Симеонов и др. 1990). Снася 3 – 5 яйца и има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се предимно с животни - риби, водни охлюви, ракообразни, насекоми, жаби, гущери, гризачи и други малки водни и наземни животни.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснато и групово разпространение по Дунавското крайбрежие, Горнотракийската низина, Бургаските влажни зони, по р. Арда и Софийското поле (Янков отг. ред., 2007), Дунавската равнина (Шурулинков и др., 2005).

Природозащитният статус на нощната чапла според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен е в СПЕС 3. Включен в Червената книга на Р България в категория „Уязвим”. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 500 – 2500 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – стабилна. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е намаляваща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 2500 – 6000 индивида. Пролетната миграция е през март-април, а есенната от края на август до ноември.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, K01, F26, G01, H01, J02, M08 и G05.

3. Състояние в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната като гнездящ и **мигриращ** (концентриращ се по време на миграция). Гнездовата численост в СФД е определена на 18-70 двойки, което се отнася за годините, в които нощните чапли гнездеха на безименен остров до о. Голяма Бързина.

Тенденцията през периода 2006-2013 г. е била на намаление (Shurulinkov et al., 2019b). Популацията е оценена с оценка „С”, макар че в зоната гнездят 3% от птиците от националната популация. Опазването на вида е добро – оценка „В”, изолацията – оценка „С”, а общата оценка за значимост е „С”. Установената понастоящем гнездова численост е в рамките на посочената в СФД и промени в оценките не се налагат.

Числеността на нощната чапла по време на миграция в зоната е определена на 50 екз. Това представлява 1,2% от националната мигрираща популация на вида. Оценката в СФД за популация е „С”, опазването е добро – оценка „В”, изолацията е оценена със „С” и общата оценка е „С”.

4. Анализ на наличната информация

Голяма колония е съществувала на о. Персин в средата на 20-ти век (Симеонов и др., 1990). След изсичането на по-голямата част от естествените гори на острова докъм края на 20-ти век и изграждането на защитна дига отделяща блатата от р. Дунав - след 1980 г. - вече не гнезди на острова (Шурулинков и др. 2005), но гнезди на безименния остров до о. Голяма Бързина, на границата на България и Румъния. При проучванията през 2021 г. през гнездовия период нощната чапла беше установена като гнездящ вид в смесена чаплого-корморанова колония на върби в източния край на Мъртвото блато с численост 25 двойки. През предишните години докато тази колония беше на безименния остров до о. Голяма Бързина числеността на вида беше в рамките на 18-70 двойки.

По време на миграция нощните чапли се хранят в блатата на о. Персина, в разливите, затоните и наводнените гори в източната част на острова. Ятата на вида рядко надхвърлят 30-40 екз. През деня се крият във клоните на върбалаците, а вечер, нощем и сутрин разлитат в търсене на храна.

Площта на подходящите хранителните местообитания за вида в зоната включва всички плитководни брегови и разливни части на блатата на о. Персин и на брега на р. Дунав, плюс заливните естествени гори в източната част на о. Персин и някои от затоните на другите острови. Площта на хранителното местообитание е около 850 - 900 ха. По тези места вида се концентрира за хранене както по време на миграцията така и по време на гнездовия период.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 25 двойки	Определена на база числеността на колонията в „Мъртвото блато” през 2021 г.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 25 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 50 инд.	Поддържането на местообитанията на вида в зоната е необходима предпоставка за задържането на мигриращите ята. Тя зависи и от състоянието на гнездовите популации, които формират този миграционен поток и факторите, които влияят върху тях. От особена	Поддържане на мигриращата популация на вида в зоната в размер от най-малко 50 индивида.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			важност е поддържането на оптимално високо водно ниво през пролетта в блатата на острова.							
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 3,23	Включва новата колония, разположена на едроразмерни върби в „Мъртвото блато”. Площта на подходящото местообитание на гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на ПР „Персински блата”. При достигане на водата до кота 20,00 през периода на пълноводие (март-май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 3,2 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания	ha	Най-малко 850 ha.	Включва всички плитководни брегови и разливни части на блатата на о. Персин и на брега на р. Дунав, плюс заливните естествени гори в източната част на о. Персин и някои от затоните на другите острови	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 850 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Искър и Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Не са необходими промени в СФД за този вид.

Специфични цели за A024 *Ardeola ralloides* (гривеста чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 45 см. Размах на крилето: 86 см. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Възрастните през размножителния период имат на главата удължени украсяващи пера с черни ръбове, гърбът е жълто-кафяв, клюнът синкав, с черна предна половина, краката са червеникави, кожата около очите е синьо-зелена. През другите сезони клюнът, краката и кожата около очите са жълто-зелени. Младите отгоре са кафяви, а отдолу по-светли с кафяви щрихи. Клюнът е с жълта основна половина.

Характер на пребиваване в страната

Гривестата чапла е гнездящо-прелетен вид в България (Симеонов и др. 1990). Пролетната миграция е през март-април, а есенната – август до октомври. Зимува в Африка, южно от Сахара.

Характерно местообитание

Гривестата чапла обитава блатата, езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на напоителни системи, рибарници, оризища, както и заливни гори и равнинни дъбови гори. Размножителният период започва към средата на май и продължава до началото на август. Гнезди в смесени колонии. Познати са три типа гнездови колонии: в тръстикови масиви, в заливни гори и в равнинни дъбови гори. Гнездото е разположено предимно в долните етажи на дърветата, или до около 1 м. от водната повърхност (Симеонов и др. 1990). Снася 4 – 6 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с малки рибки, земноводни, насекоми и безгръбначни. В изследване на птици от Софийско са установени *Rana ridbunda*, *Tinca tinca*, *Carasius auratus*, *Cobitis tenia*, Libellulidae, *Gryllotalpa gryllotalpa*, Dytiscidae, Elateridae, Hydrophilidae, Chrysomelidae, Curculionidae, Chilopoda, *Asellus aquaticus*, Lumbricidae. Ловува в ранните утринни часове и особено привечер. Местата за хранене са отдалечени до около 10 км. от гнездовите колонии (Симеонов и др. 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Сравнително рядък и малоброен гнездящ вид. Гнезди по Дунавските острови и в различен тип влажни зони – езера, блатата, рибарници и язовири. С разпръснато и групово разпространение по Дунавското крайбрежие, Горнотракийската низина и Бургаските влажни зони. Сигурно, но епизодично находище в Софийското поле (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитният статус на гривестата чапла според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен е в СПЕС 3. Включен в Червената книга на Р България в категория „Застрашен”. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 150 – 550 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също намаляваща. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е стабилна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 600 – 1200 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, G01, H01, J02, K01, M08 и G05.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ и мигриращ. Гнездящата популация на гривестата чапла се оценява на **15 – 35 двойки**, което представлява **6,4 – 10 % от националната популация** (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Съгласно СФД, мигриращата популация на гривестата чапла е **неизвестна**, поради липса на данни (data quality - „DD“), но се среща в зоната (Category: present - P), (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гривестата чапла е един от сравнително често срещаните гнездящи видове по българското поречие на р. Дунав (Shurulinkov et al., 2019b). Публикуваните данни за числеността на гнездящите двойки в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ за 2006 г. и периода 2010 – 2014 г. сочат 5 – 35 двойки. Колонията е била разположена на малък остров с едроразмерни бели тополи до о. Голяма Бързина (румънска територия) на границата на СЗЗ (Shurulinkov et al., 2019b). Понастоящем, гривестите чапли са се преместили, заедно с големия и малкия кormоран в Мъртвото блато на група от около 75 едроразмерни върби, залети с вода. Теренното проучване през 2021 г. установи **15 гнезда** на вида в новата колония. Година по-рано (2020 г.) са установени 15 гнезда на гривести чапли на малкия остров до о. Голяма Бързина (Чешмеджиев и Христов, 2020). Колонията се е преместила в Мъртвото блато на остров Персин. Вероятна причина за преместването е безпокойство от хората поради свързването на малкия остров със сушата от румънска страна.

Наличната информация за мигриращата популация на вида е единствено от СФД на зоната. Нужна е валидация и актуализиране на тези данни в резултат на адекватен мониторинг в периода август – март.

Основна заплаха за вида е безпокойство от хора по време на гнезденето, което вероятно е основната причина за преместване на колонията в Мъртвото блато на остров Персин. Ограничения достъп на хора на остров Персин е добра предпоставка за устойчивото разрастване на колонията в Мъртвото блато.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 15 двойки	Определена на база таренните проучвания през 2021 г. и данните от 2020 г. Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			подходящите местообитания в ПР „Персински блата”.	малко 15 гнездящи двойки.						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	Целевата стойност е неизвестна, поради липса на данни в СФД. Необходимо е прилагане на адекватен мониторинг в периода август – март месец, за да се изясни тази стойност.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 3,23	Включва новата колония, разположена на едроразмерни върби в „Мъртвото блато”. Площта на подходящото местообитание на гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на ПР „Персински блата”. При нива на р. Дунав, които достигат кота 20,00 през периода на пролетно пълноводие се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 3,2 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1633 ha	Включва всички блата, канали, както и участъка от р. Дунав в рамките на СЗЗ-на. Птиците се хранят предимно в плитките участъци на р. Дунав, и в откритите водни площи на о. Персин.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1633 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
елемент риби (JDS4-Fish)			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Искър и Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	на вида, на стойности 2- Добро или 1- Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не е необходима актуализация на СФД.

Специфични цели за A026 *Egretta garzetta* (малка бяла чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 55 – 65 cm. Размах на крилата: 88 – 106 cm. Изцяло бяла птица. Може да се сгрееши с голямата бяла чапла. Основните различия са по-малкият размер, тъмният клон и крака с жълти стъпала, които обаче не се виждат, когато птицата е кацнала във водата. През размножителния сезон има две удължени пера на тила – егретки.

Характер на пребиваване в страната

Малката бяла чапла е гнездящо-прелетен вид в България (Симеонов и др. 1990). Пролетната миграция е от средата на март до май, а есенната – от края на август до октомври. Видът зимува в Африка и Близкия Изток.

Характерно местообитание

Малката бяла чапла обитава блата, езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на напоителни системи, рибарници, оризища, както и заливни гори и равнинни дъбови гори. Размножителният период започва от средата на април и продължава до началото на август. Образува различни по големина смесени колонии с други видове чапли, корморани, ибиси и лоратарки. Познати са три типа гнездови колонии: в тръстикови масиви, в заливни гори и в равнинни дъбови гори. Гнездото е разположено предимно в средните етажи на дърветата, или до около 1 м. над водната повърхност (Симеонов и др. 1990). Снася 3 – 4 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с малки рибки, жаби и попови лъжички, водни насекоми, земноводни, малки гризаци и др., често в рехави ята от по няколко индивида. В изследване на птици от Софийско са установени *Microtus arvalis*, *Lacerta viridis*, *Lacerta sp.*, *Rana ridbunda*, *Tinca tinca*, *Gobio gobio*, *Scardinius erythrophthalmus*, *Alburnus alburnus*, *Libellula sp.*, *Gryllus demertus*, *Gryllotalpa*

gryllotalpa, Carabidae, Dytiscidae, Hydrophilidae, Chrysomelidae, Curculionidae, *Geotrupes* sp. Ловува рано сутрин и вечер, по-рядко през останалото време (Симеонов и др. 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Гнезди по Дунавските острови и в различен тип влажни зони – езера, блата, рибарници и язовири. С разпръснато и групово разпространение по Дунавското крайбрежие, Горнотракийската низина, Бургаските влажни зони и по р. Арда. С епизодично гнездене в Софийското поле. Често неразмножаващи се индивиди могат да се регистрират и в други райони на страната (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитният статус на малката бяла чапла според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в Червената книга на Р България в категория „Почти Застрашен”. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 500 – 2000 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – стабилна. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е намаляваща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 3000 – 5000 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, G01, H01, J02, K01, F26, M08 и G05.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ и мигриращ. Гнездящата популация на малката бяла чапла се оценява на **35 – 52 двойки**, което представлява **2,6 – 7 % от националната гнездяща популация** (оценка „С”). Предвид на високия процента от националната популация, който зоната поддържа, то следва оценката за численост и плътност на популацията да се повиши на „В“. Опазването на вида е добро (оценка „В”) и популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

Съгласно СФД мигриращата популация на малката бяла чапла е **7 – 29 инд.**, което представлява **0,2 – 0,6 % от националната мигрираща популация** (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Малката бяла чапла е един от сравнително често срещаните гнездящи видове по българското поречие на р. Дунав (Shurulinkov et al., 2019b). Публикуваните данни за числеността на гнездящите двойки в СЗЗ „Комплекс Беленски острови” за 2006 г. и периода 2010 – 2014 г. сочат 35 – 65 двойки. Колонията е била разположена на малък остров с едроразмерни бели тополи до о. Голяма Бързина (румънска територия) на границата на СЗЗ (Shurulinkov et al., 2019b). Понастоящем, малките бели чапли са се преместили, заедно с големия и малкия корморан в Мъртвото блато на група от около 75 едроразмерни върби, залети с вода. Теренното проучване през 2021 г. установи **20 гнезда** на вида в новата колония. Година по-рано (2020 г.) са установени 70 гнезда на малки бели чапли на малкия остров до о. Голяма Бързина (Чешмеджиев и Христов, 2020). Част от колонията се е преместила в Мъртвото блато на остров

Персин. Вероятна причина за преместването е безпокойство от хората поради свързването на малкия остров със сушата от румънска страна.

Наличната информация за мигриращата популация на вида е единствено от СФД на зоната. Нужна е валидация и актуализиране на тези данни в резултат на адекватен мониторинг в периода август – март.

Основна заплаха за вида е безпокойство от хора по време на гнезденето, което вероятно е основната причина за преместване на част от колонията в Мъртвото блато на остров Персин. Ограничения достъп на хора на остров Персин е добра предпоставка за устойчивото разрастване на колонията в Мъртвото блато.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най- малко 20 двойки	Определена на база данните от теренното проучване през 2021 г. Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в ПР „Персински блата”.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 20 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най- малко 7 инд.	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултата на адекватен мониторинг в периода август – март месец.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 7 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най- малко 3,23	Включва новата колония, разположена на едроразмерни върби в „Мъртвото блато”. Площта на подходящото местообитание на гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на ПР „Персински блата”. При достигане на нива на р. Дунав до кота 20,00 на шлюзовете в сезона на пролетно пълноводие (март-май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 3,2 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни	ha	Най- малко 1633 ha	Включва всички блата, канали, както и участъка от р. Дунав в рамките на СЗЗ-на. Птиците се хранят предимно в плитките участъци на р. Дунав, и в	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
местообитания на вида			плитките водни площи на о. Персин.	на вида в размер най-малко 1633 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Искър и Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция предлагаме следната актуализация в СФД:

- Поради на високия процента от националната популация на вида (2,6 – 7 %), която зоната поддържа, то следва оценката за численост и плътност на гнездящата популация да се повиши от „С“ на „В“.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A026	<i>Egretta garzetta</i>			r	35	52	p		G	B	B	C	C
B	A026	<i>Egretta garzetta</i>			c	7	29	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за A773 *Ardea alba* (голяма бяла чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 85 – 100 cm. Размах на крилата: 145 – 170 cm. Оперението е изцяло бяло. Значително по-едра от малката бяла чапла и с по-дълъг врат. В полет се виждат значително по-дългите ѝ крака. През размножителния период клюнът е с тъмен връх, през останалата част от годината е изцяло жълт.

Характер на пребиваване в страната

Голямата бяла чапла е гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид в България. Пролетната миграция е от март до средата на април, а есенната – от началото на септември до края на октомври (Симеонов и др., 1990). Частичен мигрант, зимува в Южна Европа, включително и в България, когато е по-често срещана.

Характерно местообитание

Голямата бяла чапла обитава блата и езера с обширни тръстикови масиви, крайбрежия на големи реки с изобилна растителност. По време на миграция и през зимата е широко разпространена в ниските части на страната, особено в открити райони в близост до по-големи реки и други влажни зони, както и в язовири, микроязовири, рибарници, напоителни и др. Размножителният период започва от началото на март и продължава до началото на юли. Най-често образува малки самостоятелни колонии, по-рядко гнезди по периферията на големите колонии от чапли, корморани, блестящи ибиси и лопатарки. Гнездата са разположени в труднодостъпни тръстикови масиви, или високо по дърветата на заливните гори (Симеонов и др., 1990). Снася 2 – 5 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се предимно с риба, по-рядко със земноводни, влечуги, големи водни насекоми и птици (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Много рядък и малоброен гнездящ вид. Гнезди поединично или на неголеми колонии – самостоятелни или с други чапли и корморани. През периода 2013 – 2018 г. е установена да се размножава по поречието на река Дунав, в Бургаските влажни зони, в езеро Дуранкулак, в Драгоманското блато и в два локалитета в Горнотракийската низина. На повечето места гнезди нередовно. Единствените места, където гнезди ежегодно от 2007 г. насам са Драгоманското блато и ез. Сребърна. През размножителния период закъснели мигранти или летувачи неразмножаващи се птици могат да се наблюдават на много места в Северозападна България, Тракийската низина, по река Искър, в Източните Родопи, покрай река Дунав и Черноморското крайбрежие (Янков отг. ред., 2007).

Включен е в **Приложение 1** на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на голямата бяла чапла според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в Червената книга на България в категория „Критично застрашен”.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.), националната гнездяща популация на вида се оценява на **10 – 50 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **нарастваща**, както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.), която също е **нарастваща**. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е стабилна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на **500 – 1000 индивида**.

Зимуващата национална популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на **600 – 2000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2013 – 2018 г.) е **нарастваща**, както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.), която също е **нарастваща**.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: K01, M08, F01, J03 и J02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, вида се опазва като гнездящ, мигриращ и зимуващ. Гнездящата популация е оценена на **1 – 4 индивида**, което е **4 – 10 %** от националната гнездяща популация (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките

на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

Според СФД мигриращата популация се оценява на **3 – 25 индивида**, което е **0,6 – 2,5 %** от националната мигрираща популация (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

По време на зимуване според СФД популацията на вида се оценява на до **3 индивида**, което е **0,2 – 0,5 %** от националната зимуваща популация (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

По отношение на гнездящата популация на вида в зоната, има данни само за наблюдавани птици през размножителния период, но не и за потвърдено гнездене. Вероятно вида има нужда от хабитати с по-големи тръстикови масиви (Симеонов и др., 1990), за да пристъпи към гнездене и птиците, които са наблюдавани са били летуващи. По време на теренното проучване през 2021 г. е наблюдавана една прелитаща птица в района на ПР „Персински блата”. Според данни от 2020 г. през размножителния сезон са наблюдавани общо 3 екземпляра в полет за цялото българско поречие на р. Дунав., един до СЗЗ „Цибърско блато и два до ез. Сребърна (Чешмеджиев и Христов, 2020).

За мигриращата и зимуващата популация няма достатъчно данни, поради което е необходимо прилагане на адекватен мониторинг в периода септември – април за изясняване числеността на птиците в зоната. Според данните от средно-зимните преброявания по р. Дунав през 2019 г. са регистрирани общо 22 индивида, а през 2020 г. 76 индивида по цялото българско поречие, но не и на територията на СЗЗ „Комплекс Беленски острови”. Изглежда, по-високите средни температури през януари 2020 г. са довели до над три пъти по-висока численост на зимуващите големи бели чапли по р. Дунав.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер популация през размножителния сезон	Брой индивиди	Най-малко 1	Определена на база данни от теренните проучвания и СФД. През последните години няма потвърдено гнездене на вида в СЗЗ. Наблюдавани са предимно прелитащи птици през размножителния сезон, които вероятно са летуващи или преминаващи.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 инд.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 3	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение/актуализация в резултат на адекватен мониторинг в периода септември – април месец.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 3 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
				популация до 2025 г.						
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1	Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата. При положителни средни температури през януари, минималната стойност се очаква да е над 1 инд. от вида.	Поддържане на популацията в размер над 1 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 725 ha	Включва водолюбивата растителност по крайбрежието на Персинските блата. Площта на подходящото местообитание на гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на ПР „Персински блата”. При нива на р. Дунав, достигащи кота 20,00 на шлюзовете в периода на пролетно пълноводие (март – май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 725 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 856 ha	Включва гнездовото местообитание и откритите водни площи на Персинските блата. Изчислена на база GIS анализ на местообитанията в СЗЗ-на. При нива на р. Дунав, достигащи кота 20,00 на шлюзовете в периода на пролетно пълноводие (март – май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 856 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Искър и Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид оскъдната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в СЗЗ-на по време на миграция и зимуване не може да се направи актуализация на СФД.

Специфични цели за A028 *Ardea cinerea* (сива чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 84 – 102 cm. Размах на крилата: 155 – 175 cm. Най-разпространената и едра чапла в България. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Гърбът и крилата са сиви. Шията отпред и гърдите са с черни надлъжни ивици. Възрастните през размножителния период отгоре са сиви с черни плещи и украсяващи пера на главата, които впоследствие изчезват. Отдолу са белезникави, главата и шията са бели с черни ивици зад очите и по предната част на шията. При младите горната част на главата и шията отстрани са сиви.

Характер на пребиваване в страната

Сивата чапла е гнездящо-прелетен, преминаващ, постоянен и зимуващ вид в България. Пролетната миграция е от края на февруари до средата на април, а есенната – от края на юли до ноември (Симеонов и др., 1990). Мигрира на юг при тежки зими и замръзване на водоемите. В България зимуват птици от Северна Европа.

Характерно местообитание

Сивата чапла обитава блата и езера с обширни тръстикови масиви; равнинни и заливни гори; долни и средни течения на по-големи реки с изобилна растителност и богати на риба. По време на миграция и през зимата се среща и в язовири, микроязовири, рибарници, оризища, напоителни канали и др. Размножителният период е от началото на март до края на юли. Гнезди в самостоятелни и смесени колонии. По дунавското крайбрежие колониите са разположени в гори от бяла топола, бяла върба, и по-рядко хибридна топола и летен дъб (Симеонов и др., 1990). Гнездата са големи, често на върха на дървото. Снася 4 – 5 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с риба, земноводни, влечуги, гризачи и др. По време на проучване, проведено в Софийското поле, в 5 стомаха са установени: *Arvicola terrestris*, *Microtus arvalis*, *Lacerta viridis*, *Lacerta sp.*, *Natrix natrix*, *Natrix tessellata*, *Rana ridibunda*, *Cyprinus carpio*, *Tinca tinca*, *Carassius auratus*, *Carassius sp.*, *Gobio gobio*, *Cobites taenia*, *Leuciscus cephalus*, *Libellula sp.*, *Gryllotalpa gryllotalpa*, *Neucoris sp.*, *Notonecta glauca*, *Dytiscus sp.*, Hydrophilidae, Curculionidae, *Donacia sp.* (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В самостоятелни или смесени колонии разпръснато из цялата страна, главно по Дунавското и Черноморското крайбрежие и долините на повечето по-големи реки в равнините (Дунавска равнина, Тракийска низина) и ниските части на планините (най-вече в Предбалкана) (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитният статус на сивата чапла според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в Червената книга на Р България в категория „Уязвим“. Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **800 – 1200 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **стабилна**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – **нарастваща**. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е стабилна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на **110 – 330 индивида**.

Зимуващата национална популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на **1000 – 2000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2007 – 2018 г.) е **стабилна**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също **стабилна**.

За гнездящата, мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: M07, K01, J03, F01, J02, K04, B06 и D02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ, преминаващ и зимуващ. Гнездящата популация се оценява на **25 – 36 двойки**, което представлява **3,1 – 3,0 % от националната популация** (но е посочена оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФД мигриращата популация се оценява на **1 – 8 индивида**, което е **0,9 – 2,4 % от националната популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФД зимуващата популация на вида се оценява на до **1 индивид**, което е **0,05 – 0,1 % от националната зимуваща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Сивата чапла е един от най-често срещаните гнездящи видове по българското поречие на р. Дунав (Shurulinkov et al., 2019b). Публикуваните данни за числеността на гнездящите двойки в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ за 2006 г. и периода 2010 – 2014 г. сочат **10 – 48 двойки**. Колонията е била разположена на малък остров с едроразмерни бели тополи до о. Голяма Бързина (румънска територия) на границата на СЗЗ-на (Shurulinkov et al., 2019b). Понастоящем, сивите чапли са се преместили, заедно с големия и малкия корморан в „Мъртвото блато“ на група от около **75** едроразмерни върби залети с вода. Теренното проучване през 2021 г. установи **14 гнезда** на вида в новата колония. Година по-рано (2020 г.) са установени **50 гнезда** на сиви чапли на малкия остров до о. Голяма Бързина (Чешмеджиев и Христов, 2020). Вероятно, само част от колонията се е преместила в „Мъртвото блато“. Вероятна причина за преместването е безпокойство от хората поради свързването на малкия остров със сушата от румънска страна.

Наличната информация за мигриращата популация на вида е единствено от СФД на зоната. Нужна е валидация и актуализиране на тези данни в резултат на адекватен мониторинг в периода август – март.

Актуалната информация за зимуващата популация е на база средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г., когато са наблюдавани по една птица от вида всяка от годините. В миналото по българското поречие на р. Дунава редовно са зимували сиви чапли – средно 15 инд. (Michev & Profirov, 2003). Принципно вида не образува големи концентрации по време на зимуване (Michev & Profirov, 2003).

Основна заплаха за вида е безпокойство от хора по време на гнезденето, което вероятно е основната причина за преместване на части от колонията в „Мъртвото блато” на о. Персин. Ограничения достъп на хора на о. Персин е добра предпоставка за устойчивото разрастване на колонията в „Мъртвото блато”.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 14 двойки	Определена на база теренните проучвания през 2021 г. Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в ПР „Персински блата”.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 14 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултата на адекватен мониторинг в периода август – март месец.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	В зависимост от температурата до 1	Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата. При средни температури през януари под 0° C, минималната стойност се очаква да е 1 инд. от вида.	С понижаване на температурите <0° C поддържане на популацията 1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 3,23	Включва новата колония, разположена на едроразмерни върби в „Мъртвото блато”. Площта на подходящото местообитание на гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			вода на ПР „Персински блата”. При нива на р. Дунав, достигащи кота 20,00 на шлюзовете през периода на пролетно пълноводие (март-май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	на най-малко 3,2 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1633 ha	Включва всички блата, канали, както и участъка от р. Дунав в рамките на СЗЗ-на. Птиците се хранят предимно в плитките участъци на р. Дунав, и в откритите водни площи на о. Персин.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1633 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Искър и Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция и зимуване не е необходима актуализация на СФД.

Специфични цели за A029 *Ardea purpurea* (червена чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 70 – 90 cm. Размах на крилата: 110 – 145 cm. Оперението е ръждивокафяво, често изглеждащо доста тъмно. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Възрастните през размножителния период са сивокафяви, с украсяващи пера по главата, както и с нежни бели пера по гърба и гърдите, които липсват през другите сезони. Младите са ръждивокафяви, с черни петна и ивици.

Характер на пребиваване в страната

Червената чапла е гнездящо-прелетен и преминаващ вид в България. Пролетната миграция е от края на март до април, а есенната – от август до началото на ноември (Симеонов и др., 1990). Зимува в Средиземноморието и Африка.

Характерно местообитание

Червената чапла обитава сладководни езера, блата, разливи на реки с тръстикови масиви или заливни гори. Размножителният период е от средата на април до средата на юли. Гнезди в малобройни и разредени самостоятелни колонии, или по периферията на големите смесени колонии от други видове чапли, корморани, блестящи ибиси и лопатарки. Единично гнездящите двойки са изключение (Симеонов и др., 1990). Гнездото е сред тръстика или на дърво. Снася 4 – 5 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риба, земноводни, влечуги, гризачи, водни безгръбначни и др. По време на проучване, проведено в Софийското поле, в 14 стомаха са установени: *Microtus arvalis*, *Lacerta sp.*, *Rana ridibunda*, *Cyprinus carpio*, *Gryllus demertus*, Carabidae, Dytiscidae (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Сравнително рядък и малоброен гнездящ и прелетен вид. С разпръснато разпространение в ниските части на страната (Янков отг. ред., 2007). Гнезди поединично или на неголеми колонии – самостоятелни или с други чапли и корморани. Установена е като гнездящ вид главно по поречието на р. Дунав и по Черноморското крайбрежие. Във вътрешността на страната малки колонии са установени главно в Тракийската низина и една на Драгоманското блато.

Включен е в **Приложение 1** на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на червената чапла според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в SPEC 3. Включен в Червената книга на Р България в категория „Застрашен”.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **100 – 200 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **неизвестна**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – **нарастваща**. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е неизвестна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на **60 – 350 индивида**.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: K01, M07, F01 и J02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната вида е гнездящ и мигриращ. Гнездящата популация се оценява на **2 – 9 двойки**, което представлява **2,0 – 4,5 % от националната популация** (оценка „В”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В” – добра стойност.

Съгласно СФД мигриращата популация е **неизвестна**, поради липса на данни (Quality „DD”), но се среща в зоната (Category: present - P), (оценка „В”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Червената чапла е широко разпространен гнездящ вид по българското поречие на р. Дунав, но с ниска численост (Shurulinkov et al., 2019b). Според авторите 17 % от размножаващата се популация на вида по Дунав гнезди на о. Персин (Shurulinkov et al., 2019b). По данни от eBird през пролетта на 2021 г. са наблюдавани 2 индивида в подходящо гнездово местообитание (D. Dimitrov, I. Tonev, L. Profirov). По време на теренните проучвания през 2021 г. е наблюдаван един индивид в средата на април и един в края на юни. Вероятно, понастоящем в СЗЗ „Комплекс Беленски острови” има поне една гнездяща двойка. През 2020 г. е бил наблюдаван само един индивид в полет в края на юни в района на Персинските блата.

Няма достатъчно данни за концентрацията на вида в СЗЗ-на „Комплекс Беленски острови” по време на миграция. Необходимо е прилагане на адекватен мониторинг в периода август – март за изясняване на тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най- малко 2 двойки	Определена на база СФД. Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в ПР „Персински блата”.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 2 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди		Целевата стойност не е определена поради липса на данни в СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултата на адекватен мониторинг в периода август – март месец.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Местообитание на вида: Площ на подходящото местообитание на вида	ha	Най-малко 725 ha	Включва водолюбивата растителност по крайбрежието на Персинските блата. Площта на подходящото местообитание на гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на ПР „Персински блата”. При нива на р. Дунав, достигащи кота 20,00 на шлюзовете по време на пролетното пълноводие (март – май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на площта на подходящите местообитания на вида в размер най-малко 725 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Искър и Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не може да бъде направена актуализация на СФД.

Специфични цели за A030 *Ciconia nigra* (черен щъркел)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 90-105 cm, тегло 2,4 - 3,6 kg, размах на крилата – 120 - 138 cm., дължина на крилото 52-60 cm. Оперението е черно с синкавовиолетов отблясък, коремът е бял. Клюнът и краката са червени, при младите кафеникави. Няма полов диморфизъм, женските са само малко по-дребни от мъжките. Оперението на младите е без синкавовиолетов отблясък. Често

използва в полет въздушните термики за да набира височина. При миграция, летуване и зимуване образува големи самостоятелни ята, често надхвърлящи 50 екз.

Характер на пребиваване в страната

Черният щъркел е далечен мигрант. Пролетната миграция е от началото на март до средата на май. Есенната миграция е от втората половина на август до края на октомври. Късноесенните и зимните скитания са от началото на ноември до края на февруари. В оризищата северно от Пловдив няколко десетки птици редовно зимуват от 1978 г. насам, което е първото известно зимовище на вида в Западна Палеарктика (Големански гл. ред. 2015). Отделни птици или малки групи зимуват нередовно и в други части на Горнотракийската низина. Максималната численост, отчетена при Бургаския залив през 2011 г. е 1 998 индивида, а за периода 2012-2017 г. численостите варират между 3 781 и 6 293 индивида (Michev et al., 2018).

Характерно местообитание

Гнезди в равнинни, полупланински и планински широколистни гори, скални комплекси, проломи на реки, ждрела. Най-често в дъбови и дъбово-липови гори, по-рядко габъррови и букови. Много рядък в иглолистни гори в планините, обикновено в борови. Храни се по реки, язовири, микроязовири, рибарници, оризища, влажни ливади, ниви и др.

Гнездовия хабитат включва всички типове горски местообитания у нас, с изключение на горите от клек, мура и келяв габър.

Хранене

Храни се предимно с риба, земноводни, едри околководни безгръбначни, понякога и с дребни бозайници и новоизлюпени малки на наземно гнездящи птици.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Масово гнезди в низинни и нископланински гори в ЮИ България – в Тунджанската хълмиста низина (70-80 дв.), Сакар и Източните Родопи (Стойчев и др 2008, Даскалова и др.2020). Многоброен и в Източна Стара планина, Поломието и Лудогорието. В Западна България по-малоброен, повече двойки там гнездят в Северозападна България и Предбалкана. В горите над 1000 м. е рядък и спорадично разпространен. По Дунавските острови е сравнително рядък и малоброен – установен е да гнезди на 11 острова, но в прилежащите части на Дунавската равнина е по-чест като общата численост в крайдунавския район е оценена на 80-150 дв. (Cheshmedzhiev et al., 2019).

Включен в Червената книга на България като уязвим (Големански В. Ред. 2015).

Понастоящем популацията се оценява на 600-900 гнездящи двойки (Докладване на България по чл.12) и е разпространен в цялата страна. Тенденцията в гнездовата численост на популацията и в разпространението у нас е положителна. Съгласно Докладването от 2019 г., краткосрочната популационна тенденция (2000-2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (1980-2018 г.) е увеличаваща се. Според нашите данни и краткосрочната тенденция показва увеличение.

Посочени са следните заплахи: земеделски дейности, генериращи точкови замърсявания на повърхностните води, както и спортни и туристически дейности извън населените места и туристическите зони. Всъщност вида страда най-силно от горскостопанските дейности при които се унищожават гнездовия му хабитат, възниква значително безпокойство и дори се отсичат дървета с гнезда. Други негативни фактори са изграждането на ВЕЦ по реките, създаването на нови и разширяването на стари каменни кариери, сблъсъците с електропреносната мрежа, изграждането на ветрогенератори, незаконния отстрел в района на рибовъдни стопанства и язовири.

Черният щъркел се опазва също така и като **мигриращ вид** с численост 2 000-11 000 индивида (Michev et al., 2011, Mateeva, Iankov 2013). Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: отводняване, рекултивация и преобразуване на влажни зони, блата, и др. в селищни или туристически зони; електропреносна и комуникационна мрежа (кабели).

В Червената книга (Големански отг. ред. 2015) е посочено като заплаха замърсяването на влажните зони, преследване в рибни стопанства и др.

3. Състояние на вида в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД, видът е **гнездящ** за зоната с численост **1-2 двойки**. Това е реалната численост на вида в зоната. Зоната опазва незначителна част (около 0,2 %) от националната популация (оценка „С”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”). Популацията не е изолирана в рамките и разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната и като **мигриращ** (концентриращ се) с **численост 344-402 индивида**, което е 3,7 - 17,2 % от националната мигрираща популация (оценка „С”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”). Популацията не е изолирана в рамките и разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Няколко двойки са гнездили на остров Персин в средата на 20-ти век (Nankinov, 1997). След изсичането на по-голямата част от естествените гори на острова докъм края на 20-ти век и в началото на 21 век не гнезди въобще на острова (Шурулинков и др., 2005). В последствие се завръща като гнездящ. На този етап гнездовите находищата на вида в СЗЗ не са локализирани. За определяне на площта и местоположението на подходящите гнездови местообитания за вида в зоната, експертният екип извърши GIS анализи на налични данни, на базата на естествени крайречни гори на възраст над 60 г. Общата им площ в зоната изчислена след GIS анализ е 509,16 ха.

За определяне на площта и местоположението на подходящите хранителни местообитания за вида в зоната, експертният екип възприе да бъдат включени блатата и затоните на островите, заливните ливади, всички тесни речни канали и всички пясъчни коси. Площта на хранителното местообитание е около 1200-1300 ха.

Миграцията на черния щъркел над България се осъществява на широк фронт, но главно над Източна и Централна България. Най-голям процент от птиците през есента преминават по миграционния път Via Pontica. През пролетната миграция ятата са по-разпръснати и често големи ята се наблюдават и дълбоко във вътрешността на страната.

Видът е включен в СФД на защитената зона още от самото начало и числеността му е определена на **344-402 екз.** Реално над зоната вероятно преминават 3-4 пъти повече черни щъркели годишно по време на миграция. Пролетната миграция е добре изразена, но най-големи концентрации са установени през края на лятото и ранната есен. Тогава птици спират в блатата и по пясъчните коси на островите за почивка и хранене. Понякога спират цели ята и нощуват в зоната. Ятата достигат обикновено докъм 25 птици, рядко до 50-100 птици. Концентрациите в блатата на острова достигат максимално до около 400 екз. през есента.

Основна заплаха за вида са горскостопанските дейности на о. Персин. По време на полевите изследвания през 2021 г. е установено изсичане на едроразмерни брястове в югоизточната част на острова. Незаконното изсичане на стари големи дървета в СЗЗ трябва да бъде прекратено.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 дв.	Определена на база СФД на зоната.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гнездяща двойка.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 300 инд.	Поддържането на местообитанията на вида в зоната е необходима предпоставка за задържането на мигриращите ята черни щъркели, но не е достатъчно условие за поддържане на посочената численост. Тя зависи и от състоянието на гнездовите популации, които формират този миграционен поток и факторите, които влияят върху тях –нещо върху което никакви консервационни дейности на наша територия не биха имали ефект.	Поддържане на мигриращата популация на вида в зоната в размер от най-малко 300 индивида.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания	Ha	Най-малко 500 ha.	За определяне на площта и местоположението на подходящите гнездови местообитания за вида в зоната, експертният екип извърши GIS анализи на налични данни, на базата на естествени крайречни гори на възраст над 60 г.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 500 ha. и създаване на предпоставки за увеличаването им чрез превръщането на топови култури в естествени гори.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	Ha	Най-малко 1200 ha	Храни се в плитките участъци на блатата на острова ,в разливите и по бреговете и плитчините на р. Дунав, включително по пясъчните острови и коси. Също понякога във влажни ливади и пасища.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1200 ha

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Местообитание на вида: Качество на подходящите гнездови местообитания на вида	Брой биотопни дървета с диаметър на височина 1,3 m от земята между 40 и 70 cm	Най-малко 1 брой биотопно дърво на 1 ha	Видът в зоната гнезди основно само по дървета. Дърветата трябва да имат силни хоризонтални клони на височина 10-14 m. от земята. Предпочитаните дървета са с диаметър между 40 и 90 cm на височина 1,3 m. (летен дъб, ясен, бяла топола, черна топола, бряст). Към момента липсва точна информация за броя на биотопните дървета в защитената зона и поради тази причина е формулирана междинна цел.	Междинна цел: Установяване на броя на биотопните дървета, подходящи за гнездене на вида в защитената зона, чрез провеждане на теренни проучвания до 2025 г.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Искър и Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Не се налагат промени за този вид.

Специфични цели за A031 *Ciconia ciconia* (бял щъркел)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 95 – 110 cm. Размах на крилата: 180 – 218 cm. Оперението е бяло, като само маховите пера са черни. При възрастните клонът и краката са яркочервени, докато при младите те са кафеникавочервени. В полет шията е изпъната. Представителите на двата пола са идентични на външен вид, с тази разлика, че мъжките са по-големи от женските.

Характер на пребиваване в страната

Белият щъркел е гнездящо-прелетен, преминаващ и по изключение зимуващ вид в България. Пролетната миграция е от началото на март до към средата на април, а есенната – от началото на август до края на септември (Симеонов и др., 1990). Зимата прекарва в Африка, южно от

Сахара. Отделни индивиди остават и през зимните месеци у нас, основно в района на Бургаските езера и по оризищата около Пловдив.

Характерно местообитание

Видът е синантропен и представителите му гнездят в селища или в непосредствена близост до тях. Изграждат гнездата си върху комини, стълбове от електропреносната и електроразпределителната мрежа, покриви, паметници и все по-рядко върху стари изсъхнали дървета. Белият щъркел обитава населени места в близост до влажни зони от естествен или изкуствен произход; влажни ливади, мочурища, блата, обработваеми площи, рибарници, микроязовири, язовири и др. водоеми. Видът гнезди в почти цялата страна с изключение на гъстите горски масиви и местата с надморска височина над 1270 м. Белият щъркел е най-многочислен и с най-висока плътност (29 – 61 двойки на 100 кв. км.) в Софийското и Самоковското поле, по долината на река Марица и прилежащите хълмисти райони с много изкуствени водоеми, долното течение на реките Искър, Струма и Тунджа, на места край река Дунав и около Бургаските езера (Чешмеджиев, 2016). Размножителният период е от началото на април до края на юли. Гнезди поединично, но понякога и на малки групи (Симеонов и др. 1990). По време на VII Международно преброяване на белия щъркел в България (2014 – 2015 г.) в България са установени общо 6981 гнезда, от които 5874 са разположени на електрически стълбове, 201 гнезда – върху дървета, 445 гнезда – на комини и 287 гнезда – на покриви (Чешмеджиев, 2016). Снася най-често 2 – 4 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, и 7140 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се със земноводни, влечуги, риби, водни насекоми, личинки, червеи, скакалци, дребни гризачи, по изключение и дребни птици и др. (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Широко разпространен гнездящ синантропен вид. Белият щъркел гнезди почти в цялата страна с изключение на гъстите горски масиви и местата с надморска височина над 1270 м. Видът е най-многочислен и с най-висока плътност (29-61 двойки на 100 кв. км) в Софийското и Самоковското поле, по долините на река Марица и прилежащите хълмисти райони с много изкуствени водоеми, долното течение на реките Искър, Струма и Тунджа, на места край р. Дунав и около Бургаските езера. Най-много заети гнезда (4841, 83%) са разположени между 0 и 400 м н.в. Добруджа е сред местата, където видът почти отсъства, въпреки подходящата надморска височина, вероятно поради липсата на водоеми и подходяща хранителна база. По време на VII Международно преброяване на вида (2014-2015 г.) в България са установени общо 6981 гнезда. От тях 5825 са заети от размножаващи се двойки. Най-много от тях са в областите Пловдив, София и Хасково. Общината с най-много заети щъркелови гнезда е Самоков – с 198 гнезда, следвана от община Петрич (188 гнезда) и община Тунджа (154 гнезда). Населените места с най-много щъркелови гнезда са: село Драгушиново (община Самоков) – 51 гнезда; село Кулата (община Петрич) – 42 гнезда; село Белозем (община Раковски) – 38 гнезда; село Белчин (община Самоков) – 31 гнезда; град Съединение (област Пловдив); град Хаджидимово (област Благоевград); село Звиница (община Кърджали); село Караджалово (община Първомай) и село Равно поле (община Елин Пелин) имат по 29 гнезда. Средната плътност на щъркелите в страната (брой гнездящи двойки на 100 кв.км.) е 5,25 двойки на 100 кв.км. За сравнение по време на VI Международно преброяване (2004 – 2005 г.) плътността е била 4,3 двойки (Чешмеджиев, 2016).

Природозащитният статус на белия щъркел според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в SPEC 2. Включен в Червената книга на Р България в категория „Уязвим”. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 5700 – 6000 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – флукутираща. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е стабилна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 250 000 – 500 000 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: A03, E01, C03, G05, A02, D06, C01, D02 и J02.

3. Състояние на вида в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД, видът е **гнездящ** за зоната с численост 5-7 двойки и мигриращ. Зоната поддържа 0,1% от националната популация на вида (оценка „С”), опазването на вида е отличен (оценка „А”), популацията е неизолирана в рамките на ареала на разпространение (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната и като **мигриращ** (концентриращ се) с численост 5-54 екз. Реално тази численост е 400-600 екз. или повече. Тоест над зоната мигрират около 0,13% от мигриращата популация на вида у нас. Оценката на значимостта на зоната за мигриращата популация е „С”. Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията е неизолирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В резултат на извършения мониторинг в защитената зона през гнездовия период на 2021 г. са установени 4 двойки/гнезда, от които едно е в зоната и още 3 са в непосредствена близост до границите ѝ. Гнездовите и хранителни територии на тези двойки попадат в зоната, но самите гнезда – не. Популацията на белия щъркел в област Плевенска през 2014–2015 г. наброява 346 гнездящи двойки. За сравнение през 2004 – 2005 г. двойките са били 312. Това означава, че гнездящата популация в региона се увеличава, но в защитената зона с оглед на данните от стандартния формуляр няма увеличение. Дори числеността понастоящем е по-скоро в рамките на 4-5 двойки.

Основните населени места, в които са регистрирани гнезда на белия щъркел са гр. Белене и селището на затвора на о. Персин. За определяне на хранителното местообитание се има предвид площта на следните местообитания: постоянно затревени площи, пасища, степи, пясъци, мери и ливади; Обработваемите земи са субоптимални местообитания за вида, в тях той се храни главно при наличие на разливи. Площта на оптималните хранителни местообитания на вида в зоната е 491 ha.

По време на мониторинг на птици през месеците на миграция в района на гр. Белене и островите се наблюдават ята от бели щъркели с численост 5-50 екз. В Плевенско са установявани и някои ята достигащи и до 70-130 екз. (Шурулинков и др., 2005). Числеността на мигриращите през пролетта и есента бели щъркели над зоната със сигурност е много повече от 5-54 екз., както е отразено в СФД. Това може да е размера на едно отделно ято, но няма как да се приеме за обща численост. За да бъде намерена общата численост на мигриращите бели щъркели в района трябва изследвания в зоната които да включват всекидневен мониторинг през пролетта и есента. При с. Вълбел, община Никопол, в близост до зоната, през есента на 2010 г. са преброени 400 мигриращи бели щъркела, а през пролетта 145 екз., или общо 545 екз., а в Свищовско-

Беленската низина е отбелязано мигриращо ято от 80 екз. (Mateeva, Iankov 2013). Считаме че числеността на мигриращите бели щъркели над зоната трябва да бъде коригирана в рамките на 400-600 екз.

Основни заплахи за вида, установени по време на теренните проучвания през 2021 г. са разораването на пасища и мери, бързото осушаване на разливите по брега на реката през пролетта в резултат на съществуващата дига, активното разпространение на инвазивния вид храстовидна аморфа (*Amorpha fruticosa*) по крайбрежието на водоемите на о. Персин, в резултат на което се наблюдава загуба на подходящи хранителни местообитания за вида. Също така потенциална опасност представлява гъстата мрежа от електропроводи в района на гр. Белене.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездящата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 5 двойки	Включва и двойките, които се хранят в зоната но гнездата им са непосредствено до границите на зоната, но извън нея. Предвид голямата площ на хранителните местообитания на вида, посочената стойност трябва да се приема като минимална, на сегашния етап.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 5 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 400 инд.	Определена на база СФД и литературни източници. Създаване на предпоставки за спиране, почивка и ношуване на мигриращите ята бели щъркели в зоната	Поддържане на популацията в размер от най-малко 400 инд..
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида в зоната.	ha	Най-малко 350 ha	Площта е определена на база % на местообитания N07 – мочурища и блата и N09 – сухи тревни съобщества и степи от общата площ на СЗЗ, определени в СФД. Обработваемите площи със зърнение култури са изключени като субоптимално местообитание.	Поддържане площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер на най-малко 350 ha или увеличаване на тази площ чрез превръщане на обработваеми земи в пасища

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
				и заливни ливади.
Местообитание на вида: Безопасност за гнездата на вида, разположени върху електрически стълбове	Брой обезопасени гнезда, разположени върху електрически стълбове	5 броя обезопасени гнезда на вида	Гнездата на вида в защитената зона са разположени върху електрически стълбове. Всички тези гнезда трябва да бъдат на изкуствени метални платформи.	Подобряване на безопасността на гнездата на вида, разположени върху електрически стълбове, до достигане на целевата стойност от 5 обезопасени гнезда.
Местообитание на вида: Качество на подходящите хранителни местообитания на вида	% екстензивно управлявани пасища и ливади, като част от хранителното местообитание на вида	100% от пасищата и ливадите, част от хранителното местообитание на вида се управляват екстензивно	Видът предпочита да се храни в ливади, пасища, обработваеми земи, мери и др. с невысока растителност. За да се поддържат тревните местообитания (ливади и пасища) във вид подходящ за търсене на храна от белия щъркел е необходима паша на домашни животни (1 крава на хектар), с по-малко използване на торове и други химикали, които биха довели до изчезване на плячката на вида. На базата на информация за настоящото състояние на отделни типове тревни природни местообитания може да се направи извода, че не цялата им площ се управлява екстензивно.	Подобряване на състоянието на хранителното местообитание на вида по този параметър до постигане на 100% екстензивно управление на пасища и ливади, част от хранителното местообитание на вида

6. Необходимост от промени в СФД за ЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Числеността на вида като мигриращ трябва да се коригира от 5-54 на 400-600 екз. Не се налагат промени в оценките.

Species			Population in the site							Site assessment						
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.		
B	A031	<i>Ciconia ciconia</i>			c	400	600	I		G	C	B	C	C		

Специфични цели за A032 *Plegadis falcinellus* (блестящ ибис)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 55 – 65 см. Размах на крилата: 88 – 105 см. Оперението е тъмно, пурпурно-кафяво със зелен метален отблясък по крилата. През есента и зимата възрастните имат светли точки по главата и шията. Клюнът е дълъг и извит надолу.

Характер на пребиваване в страната

Блестящият ибис е гнездящо-прелетен и преминаващ вид в България. Пролетната миграция е от началото на март до средата април, а есенната – от август до началото на ноември (Симеонов и др., 1990). Зимува в Африка.

Характерно местообитание

Блестящият ибис обитава блата и езера с обширни тръстикови масиви, заливни гори и храсталаци от върба, оризища, рибарници, напоителни канали, микроязовири влажни ливади, разливи на реки и др. Размножителният период е от началото на май до края на юли. Най – често образува смесени колонии с различни видове чапли, корморани и лопатарки. Гнездата са разположени в труднодостъпни тръстикови масиви, или заливни гори, както и високо по дърветата в равнинните дъбови гори (Симеонов и др., 1990). Снася 3 – 5 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с насекоми, водни безгръбначни, земноводни и др. По време на проучване, проведено в Софийското поле, в 4 изследвани стомаха са установени: Dytiscidae, *Hydrophilus sp.*, Culicidae, Araneae, *Planorbis planorbis*, *Radix auricularia*, *Rana ridibunda* (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Рядък и малоброен гнездящ вид. Гнезди в смесени колонии с корморани, чапли и лопатарки по Дунавските острови и в различен тип влажни зони – езера, блата, рибарници и язовири. С изолирани гнездовища по Дунавското крайбрежие, Горнотракийската низина и Бургаските влажни зони. Редовно гнезди единствено в ез. Сребърна и в ЗМ „Пода” край гр. Бургас.

Природозащитният статус на блестящия ибис според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в SPEC 3. Включен в Червената книга на Р България в категория „Критично застрашен”. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 50 – 400 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукуираща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – намаляваща. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е флукуираща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 500 – 1200 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: А26, А30, А31, F26 и F05.

3. Състояние в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната като **мигриращ** (концентриращ се) с численост 50 екз. Популацията е оценена с оценка „А”, макар че в зоната се концентрира по време на миграция 5,9% от националната мигрираща популация, опазването е добро – оценка „В”, изолацията – оценка „С”, а общата оценка за значимост е „А”.

4. Анализ на наличната информация

През последните години (от 2013 г. насам) видът беше установен и като гнездящ в зоната - първоначално в смесена чаплого-корморанова колония на безименен остров срещу о. Голяма Бързина, а от 2021 г. се премести заедно с колонията на големия корморан в Мъртвото блато. Най-актуалната численост на вида от 2021 г. като гнездящ е **3 двойки**. На 4.06.2021 г. на Писченско блато са наблюдавани 23 екз., което показва, че в колонията може да гнездят и повече двойки блестящи ибиси. В предишни години докато колонията беше на безименния остров, числеността на вида е достигала до около 6-7 двойки. Сега СФД трябва да се осъвремени и да се включи гнездовата популация на вида от 3-7 двойки.

Подходящото гнездово местообитание на вида включва: естествени наводнеяеми крайречни и дъбови гори и тръстикови масиви. Реално обаче е заета само площта на колонията която е известна и картирана и е върху върби.

Площта на подходящите хранителни местообитания за вида в зоната включва всички плитководни брегови и разливни части на блатата на о. Персин и на брега на р. Дунав. Площта на хранителното местообитание е около 300 ha. Тук вида се концентрира за хранене както по време на миграцията така и по време на гнездовия период.

Пролетната миграция на блестящия ибис в зоната е по-добре изразена от есенната и тогава ятата достигат максималната стойност.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 3 двойки	Определена на база теренното проучване през 2021 г.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 3 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 50 инд.	Определена на база СФД. Поддържането на местообитанията на вида в зоната е необходима предпоставка за	Поддържане на мигриращата популация на вида в зоната в размер от

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			задържането на мигриращите ята. Тя зависи и от състоянието на гнездовите популации, които формират този миграционен поток и факторите, които влияят върху тях. От особена важност е поддържането на водно ниво в рамките на 1,5 – 2,5 m през пролетта в блатата на острова.	най-малко 50 индивида.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 3,23	Включва новата колония, разположена на едроразмерни върби в „Мъртвото блато”. Площта на подходящото местообитание на гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на ПР „Персински блата”. При нива на р. Дунав, достигащи кота 20,00 на шлюзовете през периода на пролетно пълноводие (март-май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 3,2 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания	ha	Най-малко 300 ha	За определяне на площта и местоположението на подходящите гнездови местообитания за вида в зоната, експертният екип извърши GIS анализи на налични данни, на базата на горепосочените в текста критерии.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 300 ha и създаване на предпоставки за увеличаването им чрез увеличаване на заливните плитководни площи.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <tr> <td>Екологично състояние</td> </tr> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </table>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Предвид, установената гнездова популация на вида в СЗЗ е необходимо да се добавят следните параметри за нея в СФД:

- Значимостта се базира на това че в зоната гнездя 2,3% от националната популация на вида – следователно оценката за значимост на популацията трябва да бъде „В”.

Таблицата трябва да изглежда както следва:

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A032	<i>Plegadis falcinellus</i>			r	3	7	p		G	B	B	C	B
B	A032	<i>Plegadis falcinellus</i>			c	50	50	i		G	B	B	C	A

Специфични цели за A034 *Platalea leucorodia* (бяла лопатарка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 80 – 93 cm. Размах на крилата: 120 – 135 cm. Оперението при възрастните е бяло, с жълто петно на гърдите и характерна „грива” на тила. Клюнът е характерен, дълъг с лопатовидно разширение на върха. Младите имат черни върхове на крилата. В полет вратът е изправен, за разлика от чаплиите.

Характер на пребиваване в страната

Бялата лопатарка е гнездящо-прелетен и по изключение зимуващ вид в България. Пролетната миграция е от март до края на април, а есенната – от август до края на септември (Симеонов и др., 1990). Зимува в Африка.

Характерно местообитание

Бялата лопатарка обитава блата и езера с обширни тръстикови масиви, заливни и равнинни гори, речни разливи, влажни ливади, рибарници, а по време на миграции се среща и в солници, тузли, микроязовири и др. Размножителният период е от края на април до края на юни. Гнезди в самостоятелни или смесени колонии заедно с чапли, корморани и блестящи ибиси. Гнездата са разположени по-често в тръстикови масиви и храсталаци от бяла и сива върба, на бяла топола и др. (Симеонов и др., 1990). Снася 3 – 5 яйца, като има едно поколение годишно.

Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с водни насекоми, ракообразни, рибки, дребни земноводни и др. (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснати гнездови находища в смесени колонии от чапли и корморани по поречието на река Дунав и в единственото сигурно находище по Черноморието - блатото Пода край Бургас (Янков отг. ред., 2007), което е част от Специално защитена зона „Комплекс Мандра-Пода”. По поречието на река Дунав гнезди предимно на острови, а по-рядко - в блата (в СЗЗ „Сребърна”, СЗЗ „Комплекс Калимок”, СЗЗ „Комплекс Беленски острови”) (Shurulinkov et al. 2019b). В различните райони колониите често променят своето местоположение, което води до известни колебания в разпространението.

Природозащитният статус на бялата лопатарка според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в SPEC 2. Включен в Червената книга на Р България в категория „Критично застрашен”. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 80 – 150 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукутираща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също флукутираща. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е флукутираща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 500 – 1000 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: А31, J02, F03 и F26.

3. Състояние в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната като гнездящ и мигриращ (концентриращ се). Гнездовата численост в СФД е определена на 15-25 двойки, което се отнася за годините в които лопатарките гнездеха на безименен остров до о. Голяма Бързина. Популацията е оценена с оценка „В”, макар че в зоната гнезди 17% от националната мигрираща популация, опазването е добро – оценка „В”, изолацията – оценка „С”, а общата оценка за значимост е „В”. Установената понастоящем гнездова численост е дори по-ниска и промени в оценките не се налагат.

Според СФД, числеността на лопатарката по време на миграция в зоната е определена на 3-12 екз. Това представлява 1,07% от националната мигрираща популация на вида (оценка „В”). Опазването на вида е добро (оценка „В”). Популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”) и общата оценка е „В” – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

При проучванията през 2021 г. през гнездовия период лопатарката беше установена като гнездящ вид в смесена чаплого-корморанова колония на върби в източния край на Мъртвото блато с численост 6 двойки. През предишните години докато тази колония беше на безименния остров до о. Голяма Бързина числеността на вида беше в рамките на 15-25 двойки. Предполагаме че тази численост може бързо да се възстанови с времето на новото

местоположение на колонията. Въпреки това считаме, че СФД трябва да отчете и по-ниската възможна численост и да се коригира на 6-25 двойки.

По време на миграция лопатарките се концентрират по пясъчните коси, островчета и плитчини на р. Дунав и в залетите ливади край блатата на о. Персина.

Площта на подходящите хранителните местообитания за вида в зоната включва всички плитководни брегови и разливни части на блатата на о. Персин и на брега на р. Дунав. Площта на хранителното местообитание е около 300 ha. Тук вида се концентрира за хранене както по време на миграцията така и по време на гнездовия период.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 6 двойки	Определен на база теренните проучвания през 2021 г.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 6 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 3 инд.	Поддържането на местообитанията на вида в зоната е необходима предпоставка за задържането на мигриращите ята. Тя зависи и от състоянието на гнездовите популации ,които формират този миграционен поток и факторите ,които влияят върху тях. От особена важност е поддържането на оптимално високо водно ниво през пролетта в блатата на острова.	Поддържане на мигриращата популацията на вида в зоната в размер от най-малко 3 индивида.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 3,23	Включва новата колония, разположена на едроразмерни върби в „Мъртвото блато”. Площта на подходящото местообитание на гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на ПР „Персински блата”. При нива над 400 cm през периода на пълноводие (март-май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 3,2 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания	Ha	Най-малко 300 ha.	За определяне на площта и местоположението на подходящите гнездови местообитания за вида в зоната, експертният екип извърши GIS анализи на	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			налични данни, на базата на горепосочените в текста критерии.	защитената зона, в размер на най-малко 300 ha и създаване на предпоставки за увеличаването им чрез увеличаване на заливните плитководни площи.
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	Поддържане на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
			1-Отлично – High	
			2-Добро – Good	
			3-Умерено – Moderate	
			4-Лошо – Poor	
5-Много лошо – Bad				
			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Комплекс Беленски острови“

Необходима е промяна в оценката на гнездовата численост от 15-25 дв. на 6-25 дв. Таблицата трябва да изглежда както следва -

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A034	<i>Platalea leucorodia</i>			r	6	25	p		G	B	B	C	B

Специфични цели за A036 *Cygnus olor* (ням лебед)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 140-160 cm, тегло 5,5 - 22,5 kg, а размахът на крилата – 200 - 240 cm. Оперението е изцяло бяло. Клюнът е червен, в основата си черен. Краката са черни. Няма полов диморфизъм, но се наблюдава възрастов. Младите индивиди са сивокафяви, със сив клон с черна основа. От водата излита тежко, набирайки скорост с продължително разбягване по водната повърхност. При летенето се чува ясен звук от размахването на крилата. Най-често мигрира на семейни групи, но често в районите на зимуване формира големи ята, обикновено смесени с патици и лиски.

Характер на пребиваване в страната

Немият лебед у нас е гнездящ, постоянен вид, а също преминаващ по време на миграция и зимуващ. През зимата големи ята от този вид долитат от север и се концентрират главно по Черноморското крайбрежие, р. Дунав и някои от по-големите вътрешни водоеми. Пролетната миграция е от февруари до средата на април. Есенната миграция е от септември до декември.

Характерно местообитание

Гнездовото местообитание е водната растителност (тръстика, папур, камъш) в и по периферията на блата, езера, язовири, рибарници, изоставени баластриери и стари речни корита. По-рядък и в крайбрежната водна растителност на по-големи бавнотечащи реки. Гнезди главно в сладководни и по-рядко бракични водоеми. Понякога гнезди и в почти напълно обрасли с водна растителност водоеми, дори и с малки размери. По време на миграция и зимуване се среща и в бързотечащи реки, в плитководни участъци на р. Дунав, в лагуни, солени езера, както и в морето. Подходящи местообитания за гнездене са 3140, 3150 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2005).

Хранене

Храни се главно с водна растителност – най-вече водорасли, включително и семена по дъното. В малки количества яде и водни безгръбначни – ракообразни, насекоми и мекотели. Понякога се храни и из посеви със зимна пшеница и други култури (Cramp & Simmons eds., 1977)

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Като гнездящ вид е рядък, разпространен по Дунавските езера, блата и рибарници, по езерата по Черноморското крайбрежие, в редица обрасли с водна растителност рибарници и язовири в Горнотракийската низина, както и в малък брой подобни водоеми в Дунавската равнина, включително и в стари речни корита (Янков отг. ред., 2007). Според Червената книга на България у нас гнездят 12-36 двойки с тенденция на увеличение. Понастоящем числеността на вида у нас е в рамките на 80-120 двойки. Според Докладването по чл.12 от 2019 г. гнездовата популация се оценява на 20-50 двойки, което вече не е актуално. Тенденцията и в числеността и в разпространението е положителна. В Докладването е посочено, че краткосрочната тенденция (за периода 2000-2018 г.) на разпространението на вида у нас е стабилна, но всъщност и тя показва увеличение. За този период немият лебед се появи в редица нови локалитети главно в Горнотракийската низина и Дунавската равнина (Shurulinkov et al. 2019a; Даскалова и Шурулинков, 2020).

Немият лебед зимува в цялата страна, във водоеми под 1200 м.н.в. Най-значителните зимни концентрации са по брега на Черно море и в крайморските езера – Поморийско, Атанасовско, яз. Мандра, ез. Дуранкулак, Шабленска тузла и др. Ята от по 10-50 екз. зимуват и във редица вътрешни язовири и поречията на реките Марица, Янтра, Тунджа, Огоста, Искър, Вит и др. Числеността на зимуващите у нас неми лебеди според Докладването по чл.12 е 1000-4100 екз. Няма ясна тенденция, числеността е флукутираща. През по-сурови зими броят на зимуващите лебеди е значително по-висок отколкото при меки зими.

По време на миграция немият лебед също може да се срещне из водоеми в цялата страна. Според Докладването по чл.12 понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 500-1200. Всъщност няма никакви системни и стандартизирани проучвания в това направление и числеността по време на миграция остава неизвестна.

В Червената книга на Р България са посочени като заплахи отравянето с оловни сачми и тежести, безпокойство, отстрел, унищожаване и деградация на местообитания. Замърсяването на влажните зони, преследване в рибни стопанства и др. Често пъти местообитанията се засягат от умишлени пожари в тръстиките и папурови масиви. Отрицателно въздействие оказват и

осушаването на влажни зони –особено рибарници и язовири, което понякога се случва дори и през гнездовия период на птиците.

Сред естествените лимитиращи фактори са масовите случаи на разпространение на птичи грип при немия лебед в някои години и гибелта на индивиди поради тежки зимни условия.

3. Състояние на вида в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД, видът е **гнездящ, постоянен** за зоната с численост 1-3 двойки. Зоната поддържа 2% от националната гнездова популация на вида ако се вземе за база актуалната национална численост посочена по-горе (оценка „С”), опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията е неизоллирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за вида е „С”. Анализът на наличната нова информация показва че гнездовата численост и оценките следва да се коригират (виж по-долу).

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната и като **мигриращ** (концентриращ се) с численост 2 екз. Тази численост твърде вероятно е силно занижена. Мигриращата популация в зоната представлява 0,2 % от националната мигрираща популация и е оценена за значимост с оценка „С”. Опазването на вида като мигриращ е добро (оценка „В”), популацията е неизоллирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за вида е „С” – значима стойност.

Зимуващата популация на вида в зоната според СФД е 19 екз., което представлява 0,75 % от националната численост на вида през зимата. И в този случай оценката за значимост на опазваната популация е „С”. Опазването на вида като мигриращ е добро (оценка „В”), популацията е неизоллирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

На 21 април 2021 в блатата на остров Персин са установени общо 31 неми лебеди. В този период видът вече е на двойки и е заел гнездовите си участъци, а някои двойки вече мътят. Възможно е обаче част от тези птици да са били все още закъснели мигранти. На 4 юни 2021 в Писченско блато са установени общо 28 птици, част от тях неразмножаващи се. На 22 юни 2021 г. пак там са установени най-малко 3 двойки неми лебеди, с общо 11 отрастнали малки. На 10.06.2021 г. и в Мъртвото блато са наблюдавани 11 неми лебеда, 2 или 3 гнездящи двойки и останалите неразмножаващи се. Вероятно отделни двойки са останали незабелязани в някои недостъпни за отчет от брега места из блатата. Може да се приеме, че актуалната численост на немия лебед в зоната е в рамките на 5-7 двойки, тоест доста по-висока от посочената в СФД – 1-3 двойки и следва да се коригира.

Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на о. Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова. В момента системата се контролира от Дирекцията на ПП „Персина”. Персинските блатата в рамките на поддържан резерват „Персински блатата” имат обща площ от 385,2 ha и включват следните територии: “Писченско блато” с площ 182 ha, “Мъртвото блато” с площ 122,6 ha и “Старото блато” с “Дульова бара” с площ 80,6 ha. Блатата обрасли с висша водна растителност (тръстика, папур, камъш, острица) са предпочитано гнездово местообитание за немия лебед.

През втората половина на лятото, есента и зимата неми лебеди се срещат редовно в двете блатата на острова, в акваторията на р. Дунав и по пясъчните коси и острови, където те си почиват. Местообитанията в рамките на самата река са по-достъпни при ниски нива на водата, а вътрешните блатата на острова – при високи нива. Птиците се хранят и в самата река, а почиват по пясъчните и тинести коси и островчета. Затова речната акватория и пясъците също трябва да бъдат включени към местообитанията на вида, макар и само като местообитания за хранене и почивка.

Площта на оптималните хранителни местообитания на вида по време на миграция и през зимата е около 2200 ha.,което включва трите блата плюс разливите западно от Писченско блато и цялата акватория на р. Дунав.

Основни заплахи за вида са резките промени във водните нива на р. Дунав, които понякога водят до заливане на мътила или пък до пресъхване на водата през гнездовия период. Заплаха представляват и пожарите в тръстикови масиви.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 5 дв.	Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в Персинските блата. При нива над 400 см. при Никопол в продължение на поне 3 седмици в края на зимата или в ранната пролет се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 5 гнездящи дв.
Популация: Размер на концентрациите по време на зимуване	Брой индивиди	19 инд. или повече	Зимуват в реката, когато блатата са пресъхнали или замръзнали, което е типично за зимата. Необходимо е ежегодно преброяване на зимуващите лебеди, от ноември до февруари, ежеседмично.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 19 екз.
Популация: Размер на мигриращата / концентрираща се популация	Брой индивиди	Най-малко 2	Определена от СФД. Вероятно тя е силно занижена в СФД. Необходим е мониторинг в периодите на миграция от февруари до средата на април и от септември до декември, за да се актуализират стойностите в СФД.	Поддържане на популацията в размер от най-малко 2 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 385 ha	Включва влажните зони, обрасли с водолюбива растителност в зоната.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 385 ha. чрез правилно и навременно

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
				управление на системата от шлюзове. Увеличаване на площта на гнездовите местообитания чрез заливане на нови територии от острова.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1680 ha	Включва гнездовото местообитание и откритите водни площи на о. Персин, както и акваторията на р. Дунав. Това е % на площта на местообитание N06 от СФД.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1680 ha. Увеличаване на заливните площи западно и южно от сегашните блата.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Числеността на немия лебед за гнездовия период трябва да се коригира от 1 – 3 на 5-7 двойки (около 6 % от националната популация), което значи, че оценката на значимостта на популацията в зоната следва да бъде коригирана от „С” на „В”. Общата оценка също се коригира от „С” на „В”. В редовете за зимуваща и мигрираща популация не се налагат промени. Необходими са бъдещи проучвания върху числеността на вида по врем на миграция, които биха довели до корекция на посочената твърде ниска стойност.

Species			Population in the site						Site assessment					
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D		A/B/C	
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A036	<i>Cygnus olor</i>			r	5	7	I		G	B	B	C	B

Специфични цели за A038 *Cygnus cygnus* (поен лебед)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 140-160 cm, тегло 5,0 -14,0 kg, а размахът на крилата – 205-235 cm. (Svensson et al., 2009). Оперението е изцяло бяло. Клюнът е жълто-черен. Краката са черни. Няма полов диморфизъм, но се наблюдава възрастов. Младите индивиди са сивокафяви, със сив клюн с черен връх. От водата излита тежко, набирайки скорост с продължително разбягване по водната повърхност. При летенето се чува ясен звук от размахването на крилата. Най-често мигрира и зимува на ята.

Характер на пребиваване в страната

Пойният лебед у нас е зимуващ и мигриращ вид. През зимата големи ята от този вид долитат от север и се концентрират главно по Черноморското крайбрежие, р. Дунав и някои от по-големите вътрешни водоеми. Пролетната миграция е от средата на февруари до началото на април. Есенната миграция е през ноември и декември.

Характерно местообитание

По време на миграция и зимуване се среща и в солени, бракични и сладководни стоящи водоеми от всякакъв характер, в средни течения на реки, в плитководни участъци на р. Дунав, както и в морето. Най-често избира средни по размер или големи влажни зони в близост до посеви със зимна пшеница, където през деня се храни. Предпочита по-плитки водоеми или по-плитките части на язовирите. Много рядък в дълбоки язовири в полупланински и предпланински райони.

Хранене

Храни се главно с водна растителност – водорасли и др., с поници на пшеница, с рапица и листа на други култури и семена. В малки количества яде и водни безгръбначни – червеи, ларви на насекоми и мекотели (Cramp & Simmons eds. 1977).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Пойният лебед зимува в цялата страна, във водоеми под 1200 м.н.в. Най-значителните зимни концентрации са по брега на Черно море – в районите на езерата Шабленско и Дуранкулашко и в района на Бургаските езера, и особено около яз. Мандра. Ята, най-често от 5 до 35 екз. зимуват и във редица вътрешни язовири като Жребчево, Горни Дъбник, Пясъчник, Малко Шарково, Пет могили, Церковски и др. както и по река Дунав. По-рядък в Северозападна България и по вътрешните реки.

Числеността на зимуващите у нас пойни лебеди според Докладването по чл.12 е **500 – 1500 екз.** Тенденциите –като краткосрочна така и дългосрочна са **нарастващи**. При по-сурови зимни условия броят на зимуващите пойни лебеди е значително по-висок отколкото при по-топло време през зимата.

По време на миграция пойният лебед също може да се срещне из водоеми в цялата страна. Според Докладването по чл.12, понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на **200 – 700 индивида**. Тенденции са **неизвестни**.

Включен в **Приложение 1** на Директивата за птиците. Според IUCN – LC, за територията на континентална Европа – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Не е включен в SPEC категориите. Включен в Червената книга на България като застрашен (EN).

В Червената книга като заплахи за пойния лебед са посочени еутрофикацията на водоемите, нелегалния отстрел, хищниците и замърсяването на почвите поради интензивното земеделие. Може да се добави и безпокойството на птиците по време на хранене от ловци и фотографи. При Докладването по чл.12 са посочени също промяната предназначението на земеделските земи в други, осушаването и запалването на тръстиката/папура във влажни зони.

Сред естествените лимитиращи фактори са масовите случаи на разпространение на птичи грип при пойния лебед в някои години и гибелта на индивиди поради тежки зимни условия.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната вида е само зимуващ. Зимуващата популация се оценява на до **1 индивид**, което представлява **0,07 - 0,2 % от националната популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Вида зимува регулярно по р. Дунав но с ниска численост, средно 15 инд. за периода 1977 – 2001 г. (Michev & Profirov, 2003). По данни от средно зимните преброявания от 2019 и 2020 г. вида не е установен на територията на СЗЗ „Комплекс Беленски острови“. През 2019 г. по цялото българско поречие на р. Дунав са установени 156 екз. (100 инд. до устието на р. Искър, Загражден) от вида, а през 2020 г. общо 26 екз. (17 инд. до о. Вардим). Значителната разлика в числеността на зимуващите птици през 2019 г. и 2020 г. може да бъде обяснена с по-ниските средно-месечни през януари на 2019 г. ([Време-Бг » Мес. обобщ. температури \(stringmeteo.com\)](http://www.stringmeteo.com)). Предвид пресъхването на Персинските блатата през есенно-зимния период, пойни лебеди могат да присъстват само в акваторията на р. Дунав, попадаща в територията на СЗЗ-на.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	В зависимост от температурата 0 – 1	Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата. При средни температури през януари под 0° С, минималната стойност се очаква да е над 1 инд. от вида.	С понижаване на температурите <0° С поддържане на популация >1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни	ha	Най-малко 1502 ha	Включва всички ръкави от участъка от р. Дунав в рамките на СЗЗ-на. Птиците се хранят предимно в плитките участъци на р.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
местообитания на вида			Дунав (есенно-зимния период).	размер най-малко 1502 ha.
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент макрофити (JDS4-Macrophytes)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	Поддържане на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
			1-Отлично – High	
			2-Добро – Good	
			3-Умерено – Moderate	
			4-Лошо – Poor	
			5-Много лошо – Bad	
			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водолюбиви растения - макрофити (пункт Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Fig. 5, стр. 90).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на зимуване не е възможна актуализация на СФД.

Специфични цели за A041 *Anser albifrons albifrons* (голяма белочела гъска)

1. Кратка характеристика на вида

Тегло между 1,4 и 3,3 кг. Дължина на тялото 65 - 78 см., размах на крилето около 130 – 165 см. Няма изразен полов и сезонен диморфизъм. По-дребна от сивата гъска. При възрастните бялото петно на челото не достига око. Надопашието и подопашнето бели. Гърдите и коремът сивокафяви със светли окраища на перата. Гърбът и кръстът са тъмносиви. Клюнът е розов с жълтеникави основи на гребена и долния полуклюн. Нокътът бял. Краката жълтооранжеви. Ирисът тъмнокафяв. При младите липсва бялото петно на челото и коремът е без черни петна. Клюнът е сивожълт или сиворозов със сивочерен нокът. Краката жълти до сивожълти. Издава висок, звънлив крясък.

Характер на пребиваване в страната

Голямата белочела гъска е мигриращ и зимуващ вид в България. Есенната миграция е основно от втората половина на октомври и началото на ноември. Пролетният прелет започва през

февруари и приключва до края на март (Нанкинов и др. 1997). Често образува смесени ята и с други видове гъски.

Характерно местообитание

По време на размножителния период голямата белочела гъска обитава райони от лесотундрата с богата мрежа от реки и езера. По време на миграции и през зимните месеци се среща край реки, езера, блата и изкуствени водоеми, които са в близост до обработваеми площи със зимници (Нанкинов и др. 1997). Нощува в блата, езера, язовири, по-рядко в реки и крайбрежни морски води. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3140 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

По време на миграциите и зимуването видът се храни главно по обработваемите площи със зимници, както и с разпиляна и неприбрана от нивите царевица (Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Широкоразпространен вид в страната през зимните месеци. Основните зимовища на голямата белочела гъска у нас са Бургаските езера, езерата Шабла и Дуранкулак, поречието на река Дунав (и по конкретно при Специално защитените зони Свищовско-Беленската низина, Златията и Сребърна), както и някои от по-големите вътрешни язовири.

Природозащитният статус на голямата белочела гъска според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен е в Приложение 2 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2а и 4 на ЗБР. Ловен обект.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуващата популация е оценена на 20 000 – 450 000 индивида. Краткосрочната тенденция на зимуващата популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също намаляваща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 5400 – 400 000 индивида.

За мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, A06, C02, C03, D01, E01, F03, F05, D05, E04 и G02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, вида е концентриращ/мигриращ и зимуващ. Според СФД мигриращата популация на голямата белочела гъска се оценява на **80 – 1000 индивида**, което представлява **0,3 – 1,5 % от националната мигрираща популация** (оценка „С”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

Според СФД, зимуващата популация на голямата белочела гъска се оценява на **91 – 10 608 индивида**, което е **0,5 – 2,4 % от националната зимуваща популация** (оценка „С”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Голямата белочела гъска се среща редовно в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”, най – често в периода от началото на ноември – до края на февруари. Най-рано гъски пристигат в средата на октомври. Най-късно те са регистрирани в района на 25.03.2021 г. – 21 инд. (Чешмеджиев, непубл. данни). По време на теренното проучване видът не беше наблюдаван в СЗЗ. Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на остров Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова.

През есенно-зимния период Персинските блатата често са замръзнали или пресушени и обикновено не се наблюдава концентрация на птици от вида в района (Michev & Profirov, 2003). Гъските ношуват в румънското езеро Сухая и всеки ден прелитат към хранителните си полета в България, намиращи се в СЗЗ „Свищовско-Беленска низина”, или в зимниците южно от зоната. По време на това голяма част от зимуващата популация в района преминава през територията на СЗЗ „Комплекс Беленски острови”. Понякога, при наличие на воден стълб в блатата, големите белочели гъски са установени да ношуват в ПР „Персински блатата”, или да използват мястото за почивка. Най-високата численост на вида в границите на СЗЗ е регистрирана на 17.11.2020 г. – 37 963 инд. (Чешмеджиев, непубл. данни). По данни от СЗП през 2019 и 2020 г. по цялото българско поречие на р. Дунав са наблюдавани съответно 19 872 и 10 561 инд., като на територията на СЗЗ са наблюдавани 568 птици от вида през 2019 г. По време на СЗП през 2021 г. голямата белочела гъска също не е установена в СЗЗ.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	В зависимост от наличието на воден стълб – мин. 300 инд.	Количеството на мигриращите птици силно зависи от състоянието на местообитанията – наличие на воден стълб в блатата на остров Персин и подходящи хранителни местообитания. При нива на р. Дунав, достигащи кота 20,00 на шлюзовете се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на популацията на вида в СЗЗ в размер най-малко 300 инд.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	В зависимост от температурата и наличието на воден стълб: 91 – 35 000 инд.	Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата, както и от наличието на	Поддържане на популацията.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			хранителни местообитания и на воден стълб в блатата на о. Персин.	
Местообитание на вида: Площ на подходящите местообитания за носувка на вида	ha	Най-малко 385 ha	Включва площта на подходящите местообитания за почивка и водопой на вида на о. Персин – Персинските блата.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 385 ha

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция и зимуване е необходима следната актуализация на СФД в частта за зимуващата популация:

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A041	<i>Anser albifrons</i>			c	80	1000	i		G	C	A	C	C
B	A041	<i>Anser albifrons</i>			w	91	37963	i		G	A	A	C	A

Специфични цели за A043 *Anser anser* (сива гъска)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 74-90 cm, тегло 2,4 - 4,6 kg, размах на крилата – 147 - 180 cm. (Cramp & Simmons 1977). Оперението е сивокафяво, с бяла подопашка. Гърбът е по-тъмен. Предната част на крилата отгоре е по-светло сива, дори сивобяла. Клюнът е оранжев, краката розови. Птиците от популации обитаващи Сибир и СИ Европа са с розов клюн (подвидът *A.anser rubrirostris*). Няма полов диморфизъм. Доста гласовита, издава звуци подобни на домашните гъски. Най-често мигрира и зимува на големи ята.

Характер на пребиваване в страната

Сивата гъска у нас е гнездящ, постоянен вид, а също преминаващ по време на миграция и зимуващ. След гнездовия период местните птици формират ята и се концентрират на недостъпни места за линеене – например в делтата на р. Дунав и по някои недостъпни пясъчни коси в р Дунав. През есента и зимата големи ята от този вид долитат от север и североизток и се концентрират главно по Северното Черноморско крайбрежие, по р. Дунав и по-рядко и в по-малък брой по Южното Черноморие и в някои от по-големите вътрешни водоеми. В тези ята

има и индивиди от подвида *A.anser rubrirostris*. Пролетната миграция е от началото на февруари до началото на април. Есенната миграция е от средата на октомври до декември, най-забележима през ноември.

Характерно местообитание

Гнездовото местообитание е водната растителност (тръстика, папур, камъш) в и по периферията на блата, езера и рибарници. Често гнезди и в наводнени върбалаци. У нас гнезди само в сладководни водоеми. Понякога гнезди и в почти напълно обрасли с водна растителност водоеми.

По време на миграция и зимуване се среща във всякакви типове влажни зони, но главно в плитководни участъци на р. Дунав, в сладководни езера, блата, мочурища, големи язовири, в лагуни, в бракични и дори солени езера. Много често през деня се храни в нивите покрай водоемите избрани за нощувка и почивка. Подходящи гнездови местообитания са 3140, 3150 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2005).

Хранене

Сивата гъска се храни с растителна храна – водорасли, зелени части и корени на различни видове висши водни растения, листа на върби, трева, поници на пшеница и други култури, семена. По-често се храни на сушата край водоемите (Cramp & Simmons eds, 1977). В хранителния спектър на вида в Чехия са установени 35 вида растения (Stastny, Hudec 2016).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Като гнездящ вид е рядък, разпространен у нас само в Крайдунавските влажни зони от Никопол на изток и в езерата Дуранкулашко и Шабленско по Северното Черноморие (Янков отг. ред., 2007; Иванов, Дерелиев, 2015; Shurulinkov et al., 2019a). Според Червената книга на България у нас гнездят 20-30 двойки с тенденция за намаление.

Според Докладването по чл.12 от 2019 г. гнездовата популация се оценява на 15-25 двойки без ясно изразена тенденция и със стабилно разпространение. В крайдунавските влажни зони за периода 2006 – 2014 г. числеността е определена на 4-14 двойки (Shurulinkov et al., 2019a).

Сивата гъска зимува в цялата страна, но главно по р. Дунав и в крайморска Добруджа. Зимните ята рядко надхвърлят 100 екз. Среща се редовно и в Бургаските езера. Във вътрешните водоеми зимува спорадично и нередовно. Числеността на зимуващите у нас сиви гъски според Докладването по чл.12 е между 50 и 700 екз. Няма ясна тенденция, числеността е флукуираща.

По време на миграция сивите гъски преминават главно по Черноморския бряг и по течението на р. Дунав. По-рядко спират и в някои от по-големите вътрешни водоеми, по-често в Северна България. Според Докладването по чл.12, понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 100-2500. Специални проучвания по този въпрос не са публикувани. През лятото концентрациите на линеещите сиви гъски по дунавските острови достигат до 500-1000 екз. и явно произхождат от гнездилищата както у нас така и в Румъния.

В Червената книга на Р България (Големански гл. ред., 2015) са посочени като заплахи за сивата гъска прекомерното обрастване с тръстика и папур на водоеми, непостоянен и неблагоприятен воден режим, безпокойство от рибари и ловци, браконьерството и отсичането на стари върбови гори на о.Персина. Освен това местообитанията на вида се засягат от умишлени пожари в тръстиковите и папурови масиви. Отрицателно въздействие оказват и осушаването на влажни зони – особено рибарници и язовири, което понякога се случва дори и през гнездовия период на птиците.

При Докладването по чл.12 са посочени като заплахи използването на повърхностни и подземни води за напояване в земеделието, осушаването на водоеми за селскостопански нужди и промяната на предназначението на земите.

3. Състояние на вида в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД, видът е **гнездящ** в зоната с численост 3-7 двойки. Зоната поддържа 25% от националната гнездова популация на вида (оценката „А”) Опазването на вида е отлично (оценка „А”). Популацията е неизолирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за вида е „А” – отлична стойност.

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната и като **мигриращ** (концентриращ се) с численост 104 - 428 екз. Мигриращата популация в зоната представлява 20% от националната мигрираща популация и е оценена за значимост с оценка „А”. Опазването на вида като мигриращ е отлично (оценка „А”), популацията е неизолирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за вида е А” – отлична стойност.

Зимуващата популация на вида в зоната според СФД е до 44 екз., което представлява до 11,7 % от националната численост на вида през зимата (оценка „В”). Опазването на вида като мигриращ е отлично (оценка „А”). Популацията не е неизолирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за вида е „А” - отлична.

4. Анализ на наличната информация

Сиви гъски бяха установени при всички наши посещения в района на блатата на о. Персин в периода април-юни 2021 г. Числеността им варираше между 6 и 17 екз., което напълно отговаря на гнездовата численост посочена в СФД.

Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на о. Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова. В момента блатата имат обща площ от 385,2 ha и това представляват гнездовите местообитания на сивата гъска в зоната.

През втората половина на лятото, есента и зимата сиви гъски се срещат редовно в двете блата на острова, в акваторията на р. Дунав и по пясъчните коси и острови, където те си почиват. Летните концентрации се формират както от линейни птици от популацията в зоната така и от птици от Румъния. Те почиват на пясъчните коси, главно в източните части на зоната. През 2021 г. тези концентрации достигаха до над 600 екз. Този брой надхвърля посочените максимални стойности за вида по време на миграция в СФД и това трябва да се отрази като корекция.

Местообитанията в рамките на самата река са по-достъпни при ниски нива на водата, а вътрешните блата на острова при високи нива. Птиците се хранят и в самата река, а почиват по пясъчните и тинести коси и островчета. Затова речната акватория и пясъците също трябва да бъдат включени към местообитанията на вида, макар и само като местообитания за хранене и почивка.

Площта на подходящите хранителни местообитания на вида по време на миграция и през зимата е около 1680 ha., което включва трите блата плюс разливите западно от Писченско блато и цялата акватория на р. Дунав.

Основни заплахи за вида са резките промени във водните нива на р. Дунав, които понякога водят до заливане на мътила или пък до пресъхване на водата през гнездовия период. Заплаха представляват и пожарите в тръстикови масиви.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 3 дв.	Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в Персинските блата. При нива над 400 см. при Никопол в продължение на поне 3 седмици в края на зимата или в ранната пролет се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 3 гнездящи дв.
Популация: Размер на концентрациите по време на зимуване	Брой индивиди	Най-малко 1 - 20 инд.	Ще зависи от метеорологичните условия и наличието на вода в Персинските блата. Зимуват в р. Дунав, когато блатата са пресъхнали или замръзнали, което е най-типично за зимата. Необходимо е ежегодно преброяване на зимуващите сиви гъски, от ноември до март, за да се установи актуалната численост на аопулацията.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 – 20 екз.
Популация: Размер на концентрациите по време на миграция и линеене	Брой индивиди	Най-малко 100 инд.	Концентрират се главно по пясъчните коси и островчета по р. Дунав, а понякога и в блатата на о. Персин.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 100 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 385 ha	Включва влажните зони, обрасли с водолюбива растителност в зоната.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 385 ha. чрез правилно и навременно управление на системата от

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
				шлюзове. Увеличаване на площта на гнездовите местообитания чрез заливане на нови територии от острова.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	Ha	Най-малко 1680 ha	Определена на база % местообитание N06 от СФД. Включва гнездовото местообитание и откритите водни площи на о. Персин, а така също и акваторията на р. Дунав.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1680 ha. Увеличаване на заливните площи западно и южно от сегашните блата.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент макрофити (JDS4-Macrophytes)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водолюбиви растения - макрофити (пункт Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Fig. 5, стр. 90).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Числеността на сивата гъска по време на миграция на база най-актуални данни следва да се коригира от 104-428 екз. на 100 -650 екз.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A043	<i>Anser anser</i>			c	100	650	i		G	A	A	C	A

Специфични цели за A042 *Anser erythropus* (малка белочела гъска)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 56 - 66 cm, размах на крилето около 115 – 135 cm. Малката белочела гъска е монотипен палеарктичен вид с гнездови ареал от Скандинавския полуостров до полуостровите Ямал, Таймир и Чукотка. Видът има три естествени субпопулации – Феноскандинавска, Западна основна и Източна основна (Ruokonen et al, 2004), както и една изкуствена, създадена в Швеция чрез освобождаване на отгледани на затворено птици от Феноскандинавската субпопулация с изкуствено променен миграционен път и места на зимуване (Essen, 1991). Без полов, но с ясно изразен възрастов диморфизъм. Възрастните са сиво-кафяви с голямо бяло петно на челото, което достига задния край на окоото; гърдите са с черни препаски. При младите петното на челото и препаските липсват. При всички възрасти има жълт кръг около окоото. Една от най-съществените особености на вида, пораждащи проблем с опазването му, е значителното сходство във външния вид, биологията и придвижванията на вида с тези на многобройната голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), обект на интензивен лов в целия ѝ ареал (Янков & Добрев, 2017).

Характер на пребиваване в страната

Малката белочела гъска е мигриращ и зимуващ вид в България. Есенният прелет е през втората половина на ноември. Пролетната миграция е от втората половина на февруари до края на март (Нанкинов и др. 1997). Зимува в Югоизточна Европа, южните части на Централна Азия и Далечния Изток. Често образува смесени ята и с други видове гъски.

Характерно местообитание

Гнездовите местообитания на малката белочела гъска в тундрата и лесотундрата са оставали относително непроменени през периода на драстично намаляване на вида, независимо от засилващото се ползване и свързаните с климатичните промени отрицателни процеси (Янков & Добрев, 2017). В същото време влажните зони, особено сладководните или бракични езера и блата, както и полустествените тревни терени и обработваемите земи, които се използват от малката белочела гъска в местата за временно пребиваване и зимуване, през последните петдесет години в Европа и Централна Азия са били подложени на постоянни и значителни промени (Jones et al., 2008). В районите около Полярния кръг малката белочела гъска гнезди поединично в мочурливи открити участъци с водоеми, често в близост до гнезда на сокол скитник (*Falco peregrinus*) или северен мишелов (*Buteo lagopus*). Разполага гнездото си на земята, на малки сухи участъци или хълмчета, сред гъсти храсти или на скалисти обриви в планинските райони, най-често близо до вода (Дементьев, Гладков, 1952; Cramp, Simmons, 1977). Малката белочела гъска не се размножава в България. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3140 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Видът е растителнояден, като добива храната си (листа на тревисти растения) на сушата. През зимата се храни заедно с другите видове гъски най-вече в посеви от зимна пшеница и с остатъчни царевични зърна след прибиране на реколтата (Cramp, Simmons, 1977; Симеонов, Дерелиев, 2011).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С помощта на сателитната телеметрия е установено, че в България се срещат малки белочели гъски както от Феноскандинавската, така и от Западната основна субпопулация (Jones et al., 2008). Птици и от двете субпопулации зимуват в Северна Гърция и около Черно море, като мигрират до зимовищата през редица страни от Централна и Източна Европа. Разпространението на малката белочела гъска в България е относително слабо познато. Местата в България, в които е установен видът и които могат да бъдат използвани за описване на съвременното му разпространение в страната, обхващат Крайморска Добруджа – районите около Дуранкулашкото и Шабленското езера и южно от тях, районът южно от Балтата, районите около Бургаските влажни зони, около Дунавското крайбрежие, както и някои водоеми в Източните Родопи и Горнотракийската низина (Янков & Добрев, 2017).

Природозащитният статус на малката белочела гъска според IUCN е VU (Vulnerable). Видът е включен в SPEC 1. Включен е в Червената книга на Р България в категория „Критично застрашен“. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуващата популация е оценена на 15 – 275 индивида. Краткосрочната тенденция на зимуващата популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукутираща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също флукутираща. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е флукутираща.

За зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: F03, A08, A06, C03, G02 и F06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Малката белочела гъска не е включена в стандартния формуляр за данни (СФД) на СЗЗ „Комплекс Беленски острови“. През зимните месеци видът няколко пъти е регистриран в единично и в смесени ята с голямата белочела гъска в границите на СЗЗ последните 5 години.

Според актуалните данни зимуващата популация на малката белочела гъска в СЗЗ се оценява на **1 – 3 индивида**, което е **1,1 – 6,7 % от националната зимуваща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Малката белочела гъска се среща сравнително рядко в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“, най – често в периода от края на октомври – до края на февруари. Най-рано, първите гъски пристигат в края на октомври – 2 инд. на 26.10.2018 г. Най-късно те са регистрирани в района на 05.03.2021 г. – 3 инд. (Чешмеджиев, непул. данни). Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на остров Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова.

През есенно-зимния период Персинските блата често са замръзнали или пресушени и обикновено не се наблюдава концентрация на птици от вида в района (Michev & Profirov, 2003). Гъските нощуват в румънското езеро Сухая и всеки ден прелитат към хранителните си полета

в България, намиращи се в СЗЗ „Свищовско – Беленска низина”, или в зимниците южно от зоната. По време на това голяма част от зимуващата популация в района преминава през територията на СЗЗ „Комплекс Беленски острови”. Понякога, при наличие на воден стълб в блатата, малките белочели гъски са установени да нощуват в ПР „Персински блатата”, или да използват мястото за почивка, най – често в смесено ято с големи белочели гъски. Най – високата численост на вида в границите на СЗЗ е регистрирана на 05.03.2021 г. – 3 инд. (Чешмеджиев, непубл. данни). По данни от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г. по цялото българско поречие на р. Дунав не са наблюдавани малки белочели гъски. По време на средно зимното преброяване през 2021 г. видът също не е установен в СЗЗ.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	В зависимост от температурата и наличието на воден стълб: мин. 1 инд.	Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата, както и от наличието на хранителни местообитания и на воден стълб в блатата.	Поддържане на популацията.
Местообитание на вида: Площ на подходящите местообитания за вида	ha	Най-малко 385 ha	Включва площта на подходящите местообитания за почивка и водопой на о. Персин – Пресинските блатата. Вида се храни в съседната СЗЗ „Свищовско – Беленска низина”.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 385 ha

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на зимуване е необходимо включване на малката белочела гъска в СФД със следните параметри:

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A042	<i>Anser erythropus</i>			w	1	3	i		G	C	A	C	B

Специфични цели за A396 *Branta ruficollis* (червеногуша гъска)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 54 - 60 см., размах на крилете около 110 – 125 см. Червеногушата гъска (*Branta ruficollis*) е най-дребната гъска, обитаваща Западна Палеарктика и е лесно различима от останалите видове по пъстрото си оперение, оцветено в черно, бяло и ръждиво-червено. Монотипен вид. Има възрастов диморфизъм. При възрастните главата отгоре, гърбът, крилата и корема са черни, шията, гърдите и бузите - червено-кафяви, а юздицката, тясната ивица от страни на шията и подопашката - бели. Младите са с 4-5 тесни бели ивици при свито крило. Червеното бузно петно е малко (или липсващо при някои), неярко и оставящо широка бяла ивица около него. Видът има специфично разпространение в световен мащаб, характеризиращо се със значителна локализация. Гнездовищата са разположени на територията на Русия, в тундрата на полуостровите Таймир, Ямал и Гидан, намиращи се източно от планината Урал. Счита се, че основната част от популацията (около 70%) гнезди на полуостров Таймир (Петков & Илиев, 2014). Гнезди на малки колонии в арктическата тундра до крайбрежия или покрай устия на реки, често заедно с хищни птици като защита от полярни лисици и други наземни хищници.

Характер на пребиваване в страната

Червеногушата гъска е мигриращ и зимуващ вид в България (Нанкинов и др. 1997). Проучванията сочат, че България може да се счита за най-южната част от ареала на червеногушата гъска и тук популацията долита да зимува. Първите птици се появяват в края на октомври – началото на ноември. Последните екземпляри напускат страната към края на март. През целия зимен период видът е много мобилен и често извършва непериодични миграции, които до голяма степен са предопределени от метеорологичните условия и/или състоянието на хранителния ресурс и на фактора безпокойство. Основно птиците мигрират от Румъния към България и обратно. На територията на страната по-кратки или по-далечни миграции могат да бъдат наблюдавани най-вече при лоши климатични условия при рязко значително снижаване на температурите и обилен снеговалеж, като птиците се придвижват от районите на северните крайбрежни езера край Дуранкулак и Шабла на юг по крайбрежието (Петков & Илиев, 2014). Миграции на юг от България са много рядко явление, но има съобщение за наблюдение на около 2000 екз. през студената зима на 1984/1985 г. в Северна Гърция (Heredia et al., 1996). Пролетният прелет започва през февруари (Нанкинов и др. 1997). Често образува смесени ята и с други видове гъски.

Характерно местообитание

България се среща основно през зимата, когато е свързана с незамръзващи влажни зони (за нощуване и водопой) и просторни открити места, засети най-вече с есенни посеви на житни култури, с пониците на които се храни. Червеногушата гъска у нас има специфични изисквания по отношение на местообитанията за нощуване и за хранене и тяхното съчетаване. За нощуване птиците се нуждаят от обширни сладководни водоеми, като предпочитат такива със стоящи води и значителни открити водни огледала, макар и с обраствания от тръстика по периферията. Задължително условие е водоемът да е незамръзнал, да е с минимално присъствие на човека и безпокойство (т.е. основното, което видът търси там, е сигурност през нощта), както и да е в близост до земеделски площи, засети през есента със зърнени култури. В някои случаи птиците могат да нощуват в отчасти бракични води, течащи води и в морето, но това най-вероятно е принудителен избор. Освен за нощувка видът използва сладководните водоеми и за пиене на вода сутрин преди излитане и към 10 – 12 часа през деня, както и вечер след пристигане от местата за хранене. Хранителните местообитания са открити площи с поникнали зърнени

култури на равнинен терен, осигуряващи достатъчна видимост и възможност птиците отдалеч да забележат евентуален неприятел. През есента, когато житните култури още не са поникнали, гъските се хранят често в подобно ситуирани царевични ниви, където обикновено има неприбрано опадало зърно. В значителна степен пригодността на хранителните местообитания зависи както от състоянието на самите култури, така и от наличието, дебелината и трайността на снежната покривка (Петков & Илиев, 2014). Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3140 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Червеногушата гъска е растителнояден вид. У нас основен хранителен ресурс се явяват листата на посевите от зимна пшеница (Dereliev et al., 2000) подобно на съседните райони на зимуване в Румъния (Hulea, 2002). Видът се храни и с по-калорични храни като царевични зърна, като това е най-често в началото на зимата, когато все още има останали малки количества от тях след събирането на реколтата (Петков & Илиев, 2014). Наблюдавано е червеногуши гъски да се хранят в края на зимата с листа от глухарче (*Taraxacum officinale*) и ежова главица (*Dactylis glomerata*) (Dereliev et al., 2000), както и люцерна (*Medicago*) (Д. Митев – лично съобщ.).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Червеногушата гъска у нас е зимуващ и отчасти преминаващ вид. Понастоящем се среща ежегодно в страната със значителна част от общия си брой и България се явява от ключово значение за презимуването на световната популация. Понастоящем видът у нас се среща основно в Североизточна България (Добруджа), където се придържа в района на Шабленския езерен комплекс (Шабленски езеро, Езерецко езеро и лагуната Шабленска тузла) и на Дуранкулашкото езеро., както в района на Бургаските езера. В по-ниска численост и нередовно червеногушата гъска се среща и в района на езерото Сребърна, Свищовско-Беленската низина и други места по Черноморското ни крайбрежие, река Дунав и някои вътрешни водоеми (Костадинова, Дерелиев, 2001; Michev & Profirov, 2003).

Природозащитният статус на червеногушата гъска според IUCN е VU (Vulnerable). Видът е включен в СПЕС 1. Включен е в Червената книга на Р България в категория „Уязвим”. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуващата популация е оценена на 2500 – 50 000 индивида. Краткосрочната тенденция на зимуващата популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също намаляваща. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е флукутираща.

За зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, A06, C02, C03, D01, E01, F03, F05, G02 и ХЕ.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Червеногушата гъска не е включена в СФД на СЗЗ „Комплекс Беленски острови”. През зимните месеци видът редовно е регистриран в смесени ята с голямата белочела гъска в границите на СЗЗ последните 10 години.

Според актуалните данни зимуващата популация на червеногушата гъска в СЗЗ се оценява на **1 – 42 индивида**, което е **0,04 – 0,08 % от националната зимуваща популация** (оценка „С”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана в рамките на разширен

ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Червеногушата гъска се среща сравнително редовно в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”, най-често в периода от началото на ноември – до края на декември. Най – рано първите гъски пристигат в началото на ноември – 14 инд. на 05.11.2020 г. Най-късно те са регистрирани в района на 02.02.2016 г. – 2 инд. (Чешмеджиев, небул. данни). Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на остров Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова.

През есенно-зимния период, Персинските блатата често са замръзнали или пресушени и обикновено не се наблюдава концентрация на птици от вида в района (Michev & Profirov, 2003). Гъските ношуват в румънското езеро Сухая и всеки ден прелитат към хранителните си полета в България, намиращи се в СЗЗ „Свищовско – Беленска низина”, или в зимниците южно от зоната. По време на това голяма част от зимуващата популация в района преминава през територията на СЗЗ „Комплекс Беленски острови”. Понякога, при наличие на воден стълб в блатата, червеногушите гъски са установени да ношуват в ПР „Персински блатата”, или да използват мястото за почивка, най – често в смесено ято с големи белочели гъски. Най – високата численост на вида в границите на СЗЗ е регистрирана на 25.11.2019 г. – 42 инд. (Чешмеджиев, непубл. данни). По данни от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г. по цялото българско поречие на р. Дунав са наблюдавани съответно 132 и 5 инд., като на територията на СЗЗ са наблюдавани 13 птици от вида през 2019 г. По време на средно зимното преброяване през 2021 г. червеногушата гъска не е установена в СЗЗ.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	В зависимост от температурата и наличието на воден стълб: 1 – 42 инд.	Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия, най вече температурата, както и от наличието на хранителни местообитания и на воден стълб в блатата.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 1 – 42 инд. при средна януарска температура под 0° С. .
Местообитание на вида: Площ на подходящите местообитания за вида	ha	Най-малко 385 ha	Включва площта на подходящите местообитания за почивка и водопой на о. Персин – Пресинските блатата. Вида се храни в съседната СЗЗ	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 385 ha

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			„Свищовско – Беленска низина”.	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на зимуване е необходимо включване на червеногушата гъска в СФД:

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A396	<i>Branta ruficollis</i>			w	1	42	i		G	C	A	C	C

Специфични цели за A397 *Tadorna ferruginea* (червен ангъч)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 55 – 67 cm, размах на крилата 121 – 145 cm. Цялото оперение е ръждиво-червеникаво, с по-светла глава и шия. Крилата са бели, а маховите пера са черни. Крилното огледало е тъмнозелено. Клюнът и краката са тъмносиви. Мъжките се отличават от женските по наличието на черен пръстен на шията.

Характер на пребиваване в страната

Червеният ангъч у нас е гнездящ, преминаващ и зимуващ вид. Зимува редовно у нас и в по-голям брой едва от 5-6 години насам (Shurulinkov et al., 2020). Пролетната миграция е от началото на февруари до средата на април. Есенната миграция е от септември до началото на декември. Размножителния сезон е май – юни.

Характерно местообитание

Гнездовото местообитание на вида са различни солени, бракични и сладководни плитки водоеми. Обикновено гнезди в малки и средноголеми язовири с голи брегове и наличие на земни откоси подходящи за дълбаене на дупки в близост. Най-много обича водоеми сред степни местообитания. В Добруджа обитава и малки рекички в суходолията. Среща се и в богати на храна басейни на свинекомплекси и други селскостопански сгради и ферми.

По време на миграция и зимуване се среща във всякакви типове влажни зони - язовири, езера, блата, разливи, влажни ливади, степи. В река Дунав предпочита пясъчните коси. Най-големи концентрации – докъм 300-450 екз, се наблюдават по време на есенната миграция в крайморските влажни зони (особено в Атанасовското езеро) и в някои язовири в Източна България (Shurulinkov et al., 2020).

Хранене

Главно със зелените части на ливадни тревы, семена на културни растения, с дребни водни безгръбначни животни - скакалци, червеи, ракообразни (*Artemia*, *Gammarus*), мекотели, рядко и с дребни гръбначни – жабчета и рибки (Stamp & Simmons, 1977, Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Като гнездящ вид има доста ограничен ареал у нас и е малоброен, но през последните години увеличава числеността си и разпространението си (Shurulinkov et al., 2020). Гнездови находища има само в Източна България – край Атанасовското езеро и в редица язовири в Бургаска, Сливенска, Ямболска, Хасковска, Добричка, Варненска, Шуменска, Търговищка, Силистренска и Разградска области (Янков отг. ред., 2007; Големански Shurulinkov et al., 2020). В миналото до 80-те години на 20-ти век е гнездил и по р. Дунав на запад до Никопол и до с. Бръшляница, Плевенско (Нанкинов и др., 1997, Шурулинков и др. 2005), но няма по-нови данни доказващи гнезденето му там. Според Червената книга на България у нас гнездят 15-20 двойки (Големански гл. ред., 2015).

Според Докладването по чл.12 от 2019 г. гнездовата популация се оценява на **40 – 120 двойки**, а според Shurulinkov et al. (2020) на 80 – 120 двойки. Според Докладването числеността на вида **се увеличава** в краткосрочен план, но **е намаляла** в дългосрочен, а разпространението и в двата периода намалява. Според нас в краткосрочен план, след 2005 г. има увеличение както на числеността така и на разпространението на вида (виж и Shurulinkov et al., 2020).

Червеният ангъч зимува в Източна България, като концентрациите му достигат до около 100 и повече индивида. Числеността на зимуващите у нас червени ангъчи според Докладването от 2019 г. е между **20 и 360 екз.** Краткосрочната тенденция е **флукуираща**, а дългосрочната **увеличаваша се.**

По време на миграция червените ангъчи преминават през много водоеми в Източна и Централна България. Както отбелязахме по-горе през есенната миграция са наблюдавани и най-големите концентрации на този вид в България. Въпреки това, според Докладването от 2019 г. червеният ангъч не е включен към мигриращите през България видове.

В Червената книга на България (Големански гл. ред., 2015) като заплахи за червения ангъч са посочени загубата и деградацията на хабитати, отстрела и колекционерството. Действително местните жители понякога вземат малки на червени ангъчи от язовирите и си ги гледат в дворовете. Други заплахи за вида са осушаването на язовирите, включително през гнездовия период, бракуването на язовири, преследването на птиците в рибовъдни стопанства и рибовъдни язовири.

В Докладването по чл.12 от 2019 г. са посочени следните заплахи – A02, F03, F05

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната вида е преминаващ. Мигриращата популация се оценява на **1 индивид**, което представлява **0,3 - 5,0 % от националната** зимуваща популация (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Червения ангъч е слабо представен в СЗЗ „Комплекс Беленски острови” с 0 – 1 индивида по време на миграция (Петков и др., 2007). Извън размножителния сезон вида се концентрира основно в източната част на българското поречие на р. Дунав и черноморското крайбрежие (Shurulinkov et al., 2020). По данни от eBird през април 2021 г. са наблюдавани 2 птици в „Писченско блато” (I. Toney, L. Profirov). По време на теренните проучвания през юни 2021 г.

птици от вида не са установени. По всяка вероятност това са били мигриращи птици, които използват Персинските блата за хранене и почивка.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултата на адекватен мониторинг в периода септември – февруари месец.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящото хранително местообитание на вида	ha	Най-малко 1680 ha	Изчислена на база откритите водни площи на о Перисн. Площта на подходящото хранително местообитание силно зависи от нивото на р. Дунав и хранването с вода на ПР „Персински блата”. При нива на р. Дунав, достигащи кота 20,00 на шлюзовете се очаква целевата стойност да бъде изпълнена. По време на пълноводие през пролетта птиците ще се концентрират в Персинските блата, а през есенно зимния период по поречието на р. Дунав в рамките на зоната.	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в защитената зона, в размер на най-малко 1680 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не е необходима актуализация на СФД.

Специфични цели за A855 *Mareca penelope* (фиш)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 42-51 cm, тегло 400 - 1090 gr, а размахът на крилата – 71-86 cm (Cramp & Simmons eds., 1977). Оперението е с изразен полов диморфизъм. При мъжките главата е ръждивокафява със златисто чело. Маховите и гърбът са светлосиви, коремът – бял. Гърдите са розови. Подопашието – черно-бяло. Крилното огледало е с голямо бяло петно, а в основата зелено с черни кантове. Женската със защитно ръждивокафяво оперение. Гласовит, често издава характерен позив. Обикновено мигрира и зимува на големи ята. Фишовете редовно излизат в нивите и в тинята покрай водоемите и търсят храна там през деня и през нощта. Видът е ловен обект.

Характер на пребиваване в страната

У нас фишът е зимуващ и мигриращ вид. През зимата големи ята долитат от северните части на Европа и се концентрират главно по големите вътрешни язовири, крайморските езера, в морето и по-големите реки, включително в р. Дунав. Пролетната миграция е от средата на февруари до първите дни на май. Есенната миграция е през октомври-декември. В по-голямата част от страната пролетната миграция е много по-добре изразена от есенната.

Характерно местообитание

По време на миграция и зимуване се среща и в солени, бракични и сладководни стоящи водоеми от всякакъв характер, в средни течения на реки, в плитководни участъци на р. Дунав, както и в морето. Предпочита по-плитки водоеми или по-плитките части на язовирите. Среща се редовно и в планински язовири като яз. Батак. По време на пролетната миграция каца във всякакъв тип водоеми, дори в микроязовири.

Хранене

Храни се с водна растителност – водорасли и др., със зелени части на висшата водна растителност, с рапица и поници на пшеница, листа на други култури, живовлек и семена. Животинска храна поглъща само случайно (Cramp & Simmons eds., 1977; Stastny, Hudec 2016).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Фишът зимува в цялата страна, във всякакъв тип водоеми. Най-значителните зимни концентрации са по брега на Черно море – в районите на езерата Шабленско и Дуранкулашко, в Атанасовското езеро, в Поморийското езеро, яз.Мандра, Варненското и Белославското езеро. Големи концентрации от няколкостотин екземпляра, а понякога и над 1000 се наблюдават и в яз. Пясъчник, яз. Жребчево, яз. Овчарица, яз. Розов кладенец, яз. Батак, яз. Искър и в р. Дунав. Числеността на зимуващите у нас фишове според Докладването по чл.12 е 1000 – 7500 екз. Тенденциите – както краткосрочна така и дългосрочна са неизвестни, отбелязани „с флукутации”.

По време на миграция фишът е многочислен. Според Докладването по чл.12 понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 1000 до 3000 индивида. Тази численост няма

нищо общо с реалното положение тъй като тя е подценена дори ако се касаеше за един единствен водоем –Атанасовското езеро край Бургас. За да се оцени по-правилно миграционната численост на вида са необходими синхронни преброявания в основните места за концентрация през месеците на миграция. Тази численост едва ли би била по-малка от 5000 -15 000 екз.

При Докладването по чл.12 като заплахи за фиша са посочени екстракцията на петрол и природен газ и замърсяването на водите. Едва ли първият от тези фактори има някакво сериозно значение в България. Всъщност заплахите за вида са съвсем други – прекомерният отстрел, включително с незаконни средства, в защитени територии и в забранени периоди за лов, безпокойството през прелета и зимата от ловци, рибари, туристи и рибовъди, използването на пестициди и други химикали в селското стопанство.

Сред естествените лимитиращи фактори са резките промени във времето през зимата – застудяване и валежи, водещи до поледици и бързо замръзване на водоемите и околните земи при което немалко фишове загиват.

3. Състояние на вида в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД, видът е мигриращ и зимуващ в зоната. Числеността на концентрациите по време на миграция е посочена 4-40 екз. Зоната поддържа 1,1 % от националната мигрираща популация на вида (оценка „В”), която следва да се коригира на „С” – 0-2%. опазването на вида е добро (оценка „В”), изолацията е оценена с оценка „С”. Общата оценка на стойността на зоната за този вид е „В”.

Числеността по време на зимуване в СФД е едва 3 екз. Реално това е силно занижена численост и с оглед на наличните данни трябва да се увеличи на 10-60 екз. Зимуващата популация на вида е оценена с оценка „В”, която следва да се коригира на „С” – 0-2%, опазването на вида е добро (оценка „В”), изолацията е оценена с оценка „С”. Общата оценка на стойността на зоната за този вид е „В”.

4. Анализ на наличната информация

При проучванията през 2021 г. през гнездовия период видът не е установен. По време на пролетната миграция в блатата на о. Персин на 6 април са установени 27 екз., а по-късно - на 21 април -6 екз. (в Писченско блато). При среднозимните преброявания през последните години са отчетени зимуващи ята фишове достигащи 60 екз.

Площта на оптималните хранителни местообитания на вида в зоната е около 385 ха., което включва трите блата на острова. Към тях следва да се добавят и разливите западно от Писченско блато и акваторията на р. Дунав, или обща площ от 1680 ха.

Основни заплахи за вида са резките промени във водните нива на р. Дунав, незаконния отстрел, а също безпокойството на птиците от моторни лодки и кораби в местата на концентриране по р. Дунав.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на концентрациите по време на миграция	Брой индивиди	Най-малко 22 инд.	Количеството на спиращите по време на миграция индивиди зависи от метеорологичните условия и от нивото на р. Дунав. Поддържане на оптимални водни нива в	Поддържане на популацията в размер от най-малко 22 инд.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			блатата на острова в периодите февруари-април и септември –ноември е от ключово значение за популацията.							
Популация: Размер на концентрациите по време на зимуване	Брой индивиди	Най-малко 10 инд.	Количеството на зимуващите индивиди зависи от метеорологичните условия и от нивото на р. Дунав. Поддържане на оптимални водни нива в блатата на о. Персин през зимата ще благоприятства присъствието на вида.	Поддържане на популацията в размер от най-малко 10 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1680 ha	Включва гнездовото местообитание, заливните ливади западно от Писченско блато, както и акваторията на р. Дунав.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1680 ha. Дори при намаляване на нивото на р. Дунав разкриващите се тинести и пясъчни коси, острови и крайбрежия са подходящи местообитания за вида.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент макрофити (JDS4-Macrophytes)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водолубиви растения - макрофити (пункт</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Fig. 5, стр. 90).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Съобразно наличната информация, предлагаме следните промени в СФД:

- Актуализация на кода и научното наименование на вида съобразно Докладването по чл. 12 от 2019 г.;
- На база на наличните публикувани и собствени данни е необходима корекция в числеността на концентриращите се по време на зимуване фишове - от до 3 инд. на 10 – 60 инд. Също така, оценките за значимост на мигриращата и зимуващата популация трябва да се коригират от „В” на „С”;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A855	<i>Mareca penelope</i>			c	4	40	i		G	C	B	C	B
B	A855	<i>Mareca penelope</i>			w	10	60	i		G	C	B	C	B

Специфични цели за A889 *Mareca strepera* (сива патица)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 46-56 cm, тегло 470 - 1300 g., размах на крилата – 78-95 cm. (Cramp & Simmons 1977; Svensson 2013). Налице е ясен полов диморфизъм. При мъжкия оперението е сиво, със сивокафява глава и черна опашка. Крилното огледало е съчетание на черно, бяло и ръждиво. Клюнът е тъмносив, а краката жълти. Женската е със защитно кафеникаво оперение. Формира малобройни ята през прелета и зимата. Защитен вид, включен в Червената книга на България.

Характер на пребиваване в страната

Сивата патица у нас е гнездящ, постоянен вид, а също преминаващ по време на миграция и зимуващ. След гнездовия период местните птици формират големи ята и се концентрират на недостъпни места за линеене – например по влажните зони около р. Дунав. През есента и зимата ята от този вид често смесени с други видове патици, долитат от по-северни популации. Ятата на сивата патица у нас рядко надхвърлят 50 екз. Пролетната миграция е от края на февруари до края на април. Есенната миграция е от началото на септември до ноември.

Характерно местообитание

Гнездовото местообитание на сивата патица е водната растителност (тръстика, папур, камъш) в и по периферията на блата, езера, малки обрасли с водна растителност язовири и рибарници. Често гнезди и в наводнени върбалаци и затони по дунавските острови.

По време на миграция и зимуване се среща във всякакви типове влажни зони, но главно в плитководни участъци на р. Дунав, в сладководни езера, блата, мочурища, големи язовири, в

лагуни, в бракични и дори солени езера. Подходящи местообитания са 91F0, 91E0, 92A0, 3140, 3150, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Сивата патица се храни с растителна храна – водорасли, зелени части и корени на различни видове висши водни растения, а понякога и трева, поници на пшеница и други култури, които намира покрай водоемите. Понякога отнема храна на други видове - лиски, червеноклюни потапници, звънарки. Животинска храна – водни безгръбначни - ядат само в някои случаи малките до 3 седмична възраст (Cramp & Simmons eds., 1977).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Като гнездящ вид е малочислен, разпространен у нас само в крайдунавските влажни зони, по дунавските острови, в някои крайморски езера, в Драгоманското блато и в редица язовири в Горнотракийската низина (Янков отг. ред., 2007; Shurulinkov et al., 2019a). По-рядко, отделни двойки гнездят нередовно и в някои язовири в Дунавската равнина. В крайдунавските влажни зони за периода 2006 – 2014 г. числеността е определена на 30-51 двойки (Shurulinkov et al., 2019a). В източната част на Горнотракийската низина (без крайморските водоеми) са установени да гнездят 15-30 двойки (Даскалова и др., 2020). Според Червената книга на България у нас гнездят 30-50 двойки с тенденция за намаление (Големански гл. ред., 2015). Тази численост както се вижда от представените по-нови данни вече не е актуална и е силно занижена.

Според Докладването по чл.12 от 2019 г., гнездовата популация се оценява на 80 - 120 двойки със стабилна тенденция. Тази численост според нас правилно отразява размера на популацията у нас. Наличните данни обаче показват, че числеността и разпространението, поне в краткосрочен план (2000-2018 г.) имат положителна тенденция.

Сивата патица зимува в цялата страна. Зимните концентрации дори в големите езера рядко надхвърлят 100 екз. Зимува редовно в Бургаските езера, Варненското и Белославското езеро, езерата Шабленско и Дуранкулашко, в много и язовирите във вътрешността на страната. Числеността на зимуващите у нас сиви патици според Докладването по чл.12 е между 160 и 660 екз. Няма ясна тенденция, числеността е флукутираща.

По време на миграция сивите патици преминават над цялата страна, като най-висока численост имат по Черноморието и по р. Дунав. Според Докладването по чл.12 от 2019 г., миграционната численост на вида е в рамките на 40-800 екз. Специални проучвания по този въпрос не са публикувани. През лятото концентрациите на линеещите сиви патици в крайдунавски влажни зони достигат няколкостотин екземпляра.

В Червената книга (Големански гл. ред., 2015) като заплахи за сивата патица са посочени унищожаването на местообитания и безпокойството по време на гнездовия сезон. Действително много от ценните местообитания на вида покрай Дунав понастоящем са унищожени или са в твърде незадоволително състояние - рибарници Мечка, рибарници Орсоя и др. Там осушаването на водоемите, липсата на връзка с р. Дунав и постоянните палежи на тръстиката са довели до пълна деградация на местообитанията за вида. Друг негативен фактор е незаконния отстрел на вида. Сечта на дървета по дунавските острови и покрай затоните също въздейства негативно върху гнездовата популация на сивата патица.

При Докладването по чл.12 единствената посочена заплаха за гнездовата популация на вида е модификацията на водния режим на влажните зони. За зимуващата популация са посочени замърсяването на водите, добива на нефт и газ и промяната предназначението на земите.

3. Състояние на вида в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД, видът е **гнездящ, постоянен** за зоната с численост 15-26 двойки. Зоната поддържа 21% от националната популация на вида (оценка „С”, а следва да бъде „А”), опазването на вида е много добро (оценка „А”), популацията е неизолирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за вида е „С”, но с оглед значимата гнездова популация в нея трябва да се коригира на „В”.

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната и като **мигриращ** (концентриращ се) с численост 14 екз. Мигриращата популация в зоната представлява 3,3% от националната мигрираща популация и е оценена за значимост с оценка „С”, а следва да се коригира на „В”. Опазването на вида като мигриращ е много добро (оценка „А”), популацията е неизолирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за вида е „С”, а следва да се коригира на „В”.

Зимуваща популация на вида в зоната не е отразена в СФД, въпреки че отделни птици и малки ята редовно зимуват в този участък на р. Дунав.

4. Анализ на наличната информация

В резултат на извършения мониторинг в защитената зона през гнездовия период на 2021 г. са установени 12 - 14 двойки сиви патици в Писченско блато и около 5 дв. в Мъртвото блато. Вероятно отделни двойки мътят и в Дульова бара и източните части на остров Персин, както и в някои затони между островите, където сме ги установявали в предни години. Може да се приеме, че посочената в СФД на зоната размер на гнездовата популация отговаря на сегашното положение.

Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на о. Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова. В момента системата се контролира от Дирекцията на ПП „Персина”. Персинските блата в рамките на поддържан резерват „Персински блата” имат обща площ от 385,2 ha и включват следните територии: “Писченско блато” с площ 182 ha, “Мъртвото блато” с площ 122,6 ha и “Старото блато” с “Дульова бара” с площ 80,6 ha. Блатата обрасли с висша водна растителност (тръстика, папур, камъш, острица) са предпочитано гнездово местообитание за сивите патици.

През втората половина на лятото и есента сиви патици се срещат редовно в двете блата на острова, в акваторията на р. Дунав и по пясъчните коси и острови, където те си почиват. Местообитанията в рамките на самата река са по-достъпни при ниски нива на водата, а вътрешните блата на острова – при високи нива. Концентрациите през лятото и есента са малобройни, но има голяма динамика на ятата. Птиците се хранят и в самата река, а почиват по пясъчните и тинести коси и островчета. Затова речната акватория и пясъците също трябва да бъдат включени към местообитанията на вида, макар и само като местообитания за хранене и почивка.

Площта на оптималните гнездови местообитания на вида в зоната е около 1216 ha., което включва трите блата плюс заливната гора в източната част на о. Персин.

Основни заплахи за вида са резките промени във водните нива на р. Дунав, които понякога водят до заливане на мътила или пък до пресъхване на водата през гнездовия период. Заплаха представлява и сечта на естествени крайречни гори на о. Персин и околните острови (освен тези които са резервати). Както отбелязахме по-горе заливните крайречни гори са също гнездово местообитание на вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 20 дв.	Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в Персинските блата. При нива над 400 см. при Никопол в продължение на поне 3 седмици в края на зимата или в ранната пролет се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 20 гнездящи дв.
Популация: Размер на концентрациите по време на миграция	Брой индивиди	Най-малко 14 инд.	При по-ниски нива на р. Дунав в зоната се създават условия за формиране на пясъчни коси острови и сивите патици се концентрират там. При високи нива на реката вода има в блатата на острова и мигриращите птици спират там. Ежегодно преброяване на мигриращите сиви патици в периодите март-април и септември-ноември.Ежеседмично.	Поддържане на популацията в размер от най-малко 14 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	Ha	Най-малко 1216 ha	Включва влажните зони, обрасли с водолюбива растителност и естествени заливни крайречни гори. Площта на подходящото местообитание за гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на Персинските блата. Необходимо е преустановяване на сечите в естествени крайречни гори.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 1216 ha чрез правилно и навременно управление на системата от шлюзове и запазване на естествени крайречни гори.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	Ha	Най-малко 2067 ha	Включва гнездовото местообитание и откритите водни площи на о. Персин., както и акваторията на р. Дунав. Дори при намаляване на нивото на р. Дунав разкривашите се тинести и пясъчни коси, острови и крайбрежия са подходящи местообитания за вида.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 2067 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент макрофити (JDS4-Macrophytes)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водолюбиви растения - макрофити (пункт Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Fig. 5, стр. 90).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за 33 „Комплекс Беленски острови”

Съобразно наличната информация предлагаме следните промени в СФД:

- Актуализация на кода и научното наименование на вида, съобразно Докладването от 2019 г.;
- За гнездовия период, числеността остава същата, но трябва да се промени оценката за значимостта на популацията – от “С” на “А”, тъй като зоната поддържа 21% от гнездовата популация на вида в България. Съответно и общата оценка се променя от „С” на „В”;
- За периода на миграция също оценката на опазваната популация трябва да се промени от „С” на „В”, и общата оценка – също от „С” на „В”;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A889	<i>Mareca strepera</i>			c	14	14	i		G	B	A	C	B
B	A889	<i>Mareca strepera</i>			r	15	26	p		G	A	A	C	B

Специфични цели за A052 *Anas crecca* (зимно бърне)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 34-38 cm, тегло 163 - 500 gr., а размахът на крилата – 53-64 cm (Cramp & Simmons eds., 1977). Оперението е с изразен полов диморфизъм. При мъжките главата е ръждивокафява със зелена ивица от страни. Маховите и гърбът са светлосиви, коремът – бял. Гърдите са светли с тъмнокафяви петънца. Подопашието е жълтеникаво. Крилното огледало е зелено. Женската със защитно ръждивокафяво оперение. Гласовит, често издава Характерен позив който представлява късо подсвиркване. Обикновено мигрира и зимува на големи ята. Ятата често са смесени с други видове патици – най-често зеленоглавки и фишове.

Характер на пребиваване в страната

У нас зимното бърне е зимуващ и мигриращ вид. Отделни двойки остават и през гнездовия период и вероятно гнездят у нас, но през последните две десетилетия няма наблюдения доказващи със сигурност гнездене. През зимата е многочислен вид. Големи ята долитат от северните части на Европа зимуват по р. Дунав, по Черноморските езера и блата, в големи и малки вътрешни водоеми, а значителна част (особено при по-студено време) и във вътрешните реки. Пролетната миграция е от средата на февруари до края на април. Есенната миграция е от края на август до ноември.

Характерно местообитание

По време на миграция и зимуване се среща в солени, бракични и сладководни стоящи водоеми от всякакъв Характер, в средни течения на реки, в плитководни участъци на р. Дунав (пясъчни коси, устия на реки). Предпочита по-плитки водоеми или по-плитките части на язовирите, като много често се храни в тинята. През гнездовия период обитава сладководни и полусолени блата и езера. Подходящи гнездови местообитания са 3140, 3150 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2005).

Хранене

Храни се както с растителна храна – главно семена, така и с животинска. Животинският компонент на храната преобладава през лятото. От водната растителност предпочита семена на водни растения, а по-рядко яде и самите водорасли. Яде също миди, ларви на двукрили – например хирономиди, водни бръмбари и дървеници, ракообразни и прешленести червеи (Cramp & Simmons eds., 1977).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Случаите на гнездене на вида в по-далечно минало са били главно на Атанасовското езеро край Бургас, покрай р. Дунав, в Драгоманското блато и бившето Стралджанско блато (Нанкинов и др., 1997, Michev et al., 2004, Янков отг. ред., 2007). В последните 20 години двойки или малки групички от възрастни птици са наблюдавани през лятото също в крайдунавските влажни зони, на места в Дунавската равнина, в Драгоманското блато (Янков отг. ред., 2007, Shurulinkov et al., 2013, Shurulinkov et al., 2019a). При Докладването по чл.12 е съобщена численост на гнездовата популация у нас от 10-25 дв., с флукутации, макар реално да няма доказано гнездене напоследък.

Зимното бърне зимува в цялата страна, във всякакъв тип водоеми. Най-значителните зимни концентрации са в крайморските езера и големите вътрешни язовири в южна България (Пясъчник, Копринка, Батак и др.). В тези водоеми зимуващите концентрации често надхвърлят 1000-1500 екз. Числеността на зимуващите у нас зимни бърнета според Докладването по чл.12 е 1500- 7300 екз. Тази цифра е в известна степен занижена поради недоброто отчитане на реките

при СЗП, а там често зимуват немалко зимни бърнета. Тенденциите – както краткосрочна така и дългосрочна са флукуиращи.

По време на миграция зимните бърнета са също така многочислени. Образуват концентрации от стотици индивиди дори в микроязовири. Според Докладването по чл.12 понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 3000 до 10000 индивида. Тази численост е занижена. За да се оцени по-правилно миграционната численост на вида са необходими синхронни преброявания в основните места за концентрация през месеците на миграция.

Според Докладването по чл.12, като заплахи за гнездовата популация на зимното бърне е посочена модификацията на хидрологичния режим на водоемите. Тук може да се включи строителството на малки ВЕЦ по реките, което придобива масов характер през последните десетилетия, корекциите, дигирането, изправянето на речните корита. За вида през зимата са посочени като заплахи екстракцията на петрол и природен газ, замърсяването на водите и промяната на предназначението на земите. Добивът на петрол и газ у нас няма никакво значение тъй като такъв на практика няма. Заплахите са вида през зимата са прекомерният отстрел, включително с незаконни средства, в защитени територии и в забранени периоди за лов, безпокойството през прелета и зимата от ловци, рибари, туристи и рибовъди, използването на пестициди и други химикали в селското стопанство, осушаването на влажни зони и паленето на масивите с висша водна растителност.

3. Състояние на вида в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД, видът е **гнездящ, постоянен** за зоната с численост 1 двойка. Зоната поддържа 5,9 % от националната популация на вида (оценка „С”, а следва да бъде „В” -2-15 % от националната популация), опазването на вида е добро (оценка „В”), изолацията е оценена с оценка „С”. Общата оценка на стойността на зоната за този вид е „С”, а следва да бъде „В”.

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната и като **мигриращ** (концентриращ се) с численост 2 – 300 екз. Мигриращата популация в зоната представлява 2,3% от националната мигрираща популация и е оценена за значимост с оценка „С”, а следва да е „В” (2-15% от националната популация). Опазването на вида като мигриращ е добро (оценка „В”), популацията е неизолуирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за вида е „С”, а следва да бъде „В”.

Видът е посочен в СФД и като зимуващ в зоната с численост 18 екз. Тази численост е абсурдна, няма нищо общо с реалната. Зимното бърне е многоброен зимуващ вид. Числеността следва да се коригира на 200 - 400 екз, което би означавало че в зоната зимуват около 7% от зимните бърнета в България според приетата оценка на националната численост. Това налага корекция на оценката за популация на вида в зоната от „С” на „В”, и съответно на общата оценка също от „С” на „В”.

4. Анализ на наличната информация

В близкото минало в зоната са наблюдавани птици и ята зимни бърнета през гнездовия период - май-юни 2007 г. – 9 екз., май-юни 2008 г. - 15 екз. (Shurulinkov et al. 2019a). При проучванията през 2021 г. през гнездовия период бяха установени 4 зимни бърнета, вероятно 2 двойки в Писченско блато, на 29 април. Гнезденето на вида по принцип у нас е нередовно в повечето му находища.

Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на о. Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова. В момента системата се контролира от Дирекцията на ПП „Персина”. Персинските блата в рамките на поддържан резерват „Персински блата” имат обща площ от 385,2 ха Блатата обрасли с висша водна растителност (тръстика, папур, камъш, острица) и са предпочитано гнездово местообитание за зимното бърне.

Площа на хранителните местообитания по време на миграция и зимуване включва гнездовите местообитания както и разливите в ливадите (пасища) западно от Писченско блато и акваторията на р. Дунав и възлиза на 1680 ha.

Основни заплахи за вида са резките промени във водните нива на р. Дунав, които понякога водят до заливане на мътила или пък до пресъхване на водата през гнездовия период. Заплаха представлява и сечта на естествени крайречни гори на о. Персин и околните острови.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 дв.	Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в Персинските блата.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гнездяща дв.
Популация: Размер на концентрациите по време на миграция	Брой индивиди	Най-малко 2	Количеството на спиращите по време на миграция зимни бърнета силно зависи от метеорологичните условия и от нивото на р. Дунав. Поддържане на оптимални водни нива в блатата на острова в периодите февруари-април и септември –ноември.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 2 инд.
Популация: Размер на концентрациите по време на зимуване	Брой индивиди	Най-малко 200	Количеството на спиращите по време на зимуване зимни бърнета силно зависи от метеорологичните условия и от нивото на р. Дунав. Ежегодно преброяване на зимуващите зимни бърнета в зоната, в периода ноември-февруари, по един път поне месечно, с използване на лодка.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 200 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови	ha	Най-малко 385 ha	Включва влажните зони, обрасли с водолюбива растителност. Площта на подходящото местообитание за гнездене силно зависи от нивото на	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
местообитания на вида			р. Дунав и захранването с вода на Персинските блата.	защитената зона, в размер на най-малко 385 ha. чрез правилно и навременно управление на системата от шлюзове.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	Ha	Най-малко 1680 ha	Включва гнездовото местообитание, заливните ливади западно от Писченско блато и акваторията на р. Дунав. Дори при намаляване на нивото на р. Дунав разкриващите се тинести и пясъчни коси, острови и крайбрежия са подходящи местообитания за вида.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1680 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Предлагаме следните промени в таблица 3.2 на СФД:

- На базата на събраните нови полеви данни числеността на вида като зимуващ трябва да се коригира от 18 на 200-400 екз.;

- Налагат се промени и в оценките по време на зимуване и миграция поради високия процент (> 2%) от националната популация, който зоната поддържа;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A052	<i>Anas crecca</i>			c	2	300	i		G	B	B	C	B
B	A052	<i>Anas crecca</i>			r		1	p		G	C	B	C	C
B	A052	<i>Anas crecca</i>			w	200	400	i		G	B	B	C	B

Специфични цели за A053 *Anas platyrhynchos* (зеленоглава патица)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 50-65 cm, тегло 750- 1570 гр., размах на крилата – 81-98 cm. (Cramp & Simmons 1977; Svensson 2013). Налице е ясен полов диморфизъм. При мъжкия оперението е сиво, с черен гръб, тъмнозелена глава и тъмнокафяви гърди. Крилното огледало е синьовиолетово с чернобели кантове. Клюнът е жълт, краката оранжеви. Женската е със защитно кафеникаво оперение. Формира голлеми ята през прелета, линеенето и зимата. Ловен обект.

Характер на пребиваване в страната

Зеленоглавата патица у нас е гнездящ, постоянен, а също преминаващ вид по време на миграция и зимуващ. След гнездовия период местните птици формират големи ята и се концентрират на недостъпни места за линеене. През есента и зимата големи ята от този вид, често са смесени с други видове патици, които долитат от по-северни популации.

Пролетната миграция е от началото на февруари до края на април. Есенната миграция е от началото на септември до ноември. През зимата въпреки замръзването на водоемите голяма част от зеленоглавите патици остават у нас и прекарват тук до пролетта.

Характерно местообитание

Зеленоглавата патица е много пластичен вид по отношение на гнездовото си местообитание. Гнезди в и около всякакъв тип водоеми, често и доста далеч от тях – на няколко метра. Най-често гнезди сред водната растителност (тръстика, папур, камъш) в и по периферията на блата, езера, реки, малки обрасли с водна растителност язовири и рибарници. Често гнезди и в наводнени върбалаци и равнинни дъбови, ясенови или брястови гори покрай реките. Обича и стари речни корита обрасли с тръстика или папур. Среща се дори около напоителни канали. По време на миграция и зимуване се среща във всякакви типове влажни зони, но главно в сладководни езера, блата, мочурища, всякакви по размер язовири, реки, в бракични и солени езера. Подходящи гнездови местообитания за вида са 91F0, 91E0, 92A0, 3140, 3150, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Зеленоглавата патица има твърде широк хранителен спектър включващ голямо разнообразие от растителни и животински храни. Семена и зелени части на околводни и сухоземни растения яде главно в есенно-зимния период и ранна пролет. Яде и различни видове висши водни растения. Понякога се храни и в житните и други (рапица, ориз) посеви, особено нощем. Животински храни яде повече през пролетта и лятото. Животинската храна включва двукрили (главно хирономиди) и техните ларви, едnodневки, ракообразни, бръмбари, водни кончета, ручейници, правокрили, миди (Cramp & Simmons eds., 1977).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Гнезди в цялата страна, докъм 1500 мнв. Като гнездящ вид е многочислен и повсеместно разпространен из влажните зони (Янков отг. ред., 2007). В крайдунавските влажни зони за периода 2006 – 2014 г. числеността е определена на около 84-148 двойки, като това не включва гнезещите двойки в крайречните гори и в затоните по островите (Shurulinkov et al., 2019a). Посочена е положителна тенденция в числеността. Според Докладването по чл.12 от 2019 г. гнездовата популация в страната се оценява на 2500 - 4500 двойки без ясно изразена тенденция и със стабилна численост и разпространение.

Зеленоглавата патица зимува в цялата страна. Зимните концентрации често надхвърлят 2000-3000 екз. във водоеми като Атанасовското езеро, Шабленското езеро, ез. Дуранкулак, яз. Жребчево, яз. Огоста, яз. Горни Дъбник, ез. Сребърна, яз. Овчарица, яз. Розов кладенец и др. Числеността на зимуващите у нас зеленоглави патици според Докладването по чл.12 е между 30 000 и 80 000 екз. Няма ясна тенденция, числеността е стабилна, а в дългосрочен план - флукутираща.

По време на миграция зеленоглавите патици преминават над цялата страна, като най-висока численост имат по Черноморието и по р. Дунав. Според Докладването по чл.12, понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 5000 – 10 000 екз. Тази численост е твърде занижена, особено на фона на зимната численост, която нерядко не е максималната сезонна численост за страната. Специални проучвания по този въпрос за броя на мигриращите зеленоглави патици у нас не са провеждани.

При Докладването по чл.12 не са посочени никакви заплахи за вида по време на гнездовия период. Всъщност за вида отрицателно действащи фактори са отводняването на влажни зони, черпенето на водни ресурси за напояване, речните корекции и дигирането на реките, резките промени в нивото на язовири, вътрешни реки и р. Дунав в резултат на работата на хидротехнически съоръжения, безпокойството в местата за гнездене и браконьерския отстрел. Хабитатите на вида са застрашени и от палене на пожари. Крайречните гори са подложени на поголовна сеч.

Според Докладването по чл.12 от 2019 г. единствените посочени заплахи за вида по време на миграция и зимуване са екстракцията на нефт и газ и промяната предназначението на земите. Първата от тези заплахи не съществува на наша територия. Втората е свързана със загубата на разливи, рибарници и някои земи на Черноморието като хабитати на вида. Освен това следва да се отбележат прекомерният отстрел, браконьерството, безпокойството в местата за хранене и почивка от страна на ловците, и тежките зимни условия.

3. Състояние на вида в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД, видът е **гнездящ, постоянен** за зоната с численост 16-30 двойки. Зоната поддържа 0,66 % от националната популация на вида (оценка „В”), опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията е неизолирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В” – добра стойност.

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната и като **мигриращ** (концентриращ се) с численост 256-3000 екз. и зимуващ с численост 15-781 екз. Мигриращата популация в зоната представлява 21,7% от националната мигрираща популация и е оценена за значимост „В”. Този висок процент обаче се дължи на силно занижената оценка на мигриращата популация на вида в България. Опазването на вида като мигриращ е отлично (оценка „А”), популацията е неизолирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В” – добра стойност.

Зимуващата популация на вида в зоната представлява 0,72 % от националната зимуваща популация и е оценена със значимост „В”. Опазването на вида като зимуващ е отлично (оценка „А”), популацията е неизоллирана в рамките на ареала на разпространение (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В” – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

В резултат на извършения мониторинг в защитената зона през гнездовия период на 2021 г. са установени 20 двойки/гнезда на зеленоглави патици. Повечето от тях мътят в Писченско блато и Мъртвото блато, а по-малък брой двойки – в Дульова бара и източните части на о. Персин, както и в някои затони между островите. Може да се приеме, че посочената в СФД численост на гнездовата популация отговаря на сегашното положение.

Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на о. Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова. Блатата обрасли с висша водна растителност (тръстика, папур, камъш, острица) са предпочитано гнездово местообитание за зеленоглавите патици.

През втората половина на лятото, есента и зимата зеленоглави патици се срещат редовно в двете блатата на остров, в акваторията на р. Дунав и по пясъчните коси и острови, където те си почиват. Местообитанията в рамките на самата река са по-благоприятни при ниски нива на водата, а вътрешните блатата на острова – при високи нива. Концентрациите през лятото и есента рядко надхвърлят 100 – 200 екз., но има голяма динамика на ятата, а през зимата достигат до 500 – 700 екз. Птиците се хранят и в самата река, а почиват по пясъчните и тинести коси и островчета. Затова речната акватория и пясъците също трябва да бъдат включени към местообитанията на вида, макар и само като местообитания за хранене и почивка. През по-голямата част от зимата на практика зеленоглавките се срещат само в р. Дунав и каналите, тъй като блатата на острова обикновено или са замръзнали или пресъхнали.

Площта на оптималните гнездови местообитания на вида в зоната е около 1216 ha., което включва трите блатата плюс заливната гора в източната част на о. Персин.

Основни заплахи за вида са резките промени във водните нива на р. Дунав, които понякога водят до заливане на мътила или пък до пресъхване на водата през гнездовия период. Заплаха представлява и сечта на естествени крайречни гори на о. Персин и околните острови (освен тези, които са резервати). Както отбелязахме по-горе, заливните крайречни гори са също гнездово местообитание на вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 16 дв.	Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в Персинските блатата. При нива над 400 см. при Никопол в продължение на поне 3 седмици в края на зимата или в ранната пролет се очаква целевата	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 16 гнездящи дв.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			стойност да бъде изпълнена.	
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 15	Определена на база СФД. Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия и от нивото на р. Дунав. При по-студени зимни условия и ниско ниво на реката са възможни концентрации около горната граница на целевата стойност и повече. Ежегодно преброяване на зимуващите зеленоглави патици в зоната, в периода ноември-февруари, по един път поне месечно, с използване на лодка.	Поддържане на популацията в размер от най-малко 15 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 1216 ha	Включва влажните зони, обрасли с водолюбива растителност и естествени заливни крайречни гори. Площта на подходящото местообитание за гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на Персинските блата. При нива над 400 см. в период от поне 3 седмици в рая на зимата или началото на пролетта се очаква целевата стойност да бъде изпълнена. Необходимо е преустановяване на сечите в естествени крайречни гори	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 1216 ha чрез правилно и навременно управление на системата от шлюзове и запазване на естествените крайречни гори.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 2067 ha	Включва гнездовото местообитание и откритите водни площи на о. Персин както и акваторията на р. Дунав. Дори при намаляване на нивото на р. Дунав разкриващите се тинести и пясъчни коси, острови и крайбрежия са подходящи местообитания за вида.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 2067 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за 33 „Комплекс Беленски острови”

Не се налагат промени в СФД за този вид.

Специфични цели за A054 *Anas acuta* (шилоопашата патица)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 51-66 cm (без опашката), тегло 550 - 1300 g, а размах на крилата – 79-95 cm (Stamp & Simmons eds. 1977). Оперението е с изразен полов диморфизъм. При мъжките главата, шията и гърдите – бели. Маховите и гърбът са светлосиви, коремът - бял. Подопашието е жълтеникаво и черно. Крилното огледало е синьозелено с широк бял заден ръб. Женската е със защитно светлосивокафяво оперение. Обикновено мигрира и зимува на ята. Най-големите зимни концентрации са в Средиземноморието. Ятата често са смесени с други видове патици.

Характер на пребиваване в страната

У нас шилоопашатата патица е зимуващ и мигриращ вид. Отделни двойки остават и през гнездовия период и вероятно гнездят у нас, но през последните две десетилетия няма наблюдения доказващи със сигурност гнездене. В миналото, преди 1990 г., видът макар и много рядко, е гнездил със сигурност в страната (Янков отг. ред., 2007). Като най-редовно гнездилище се посочва Атанасовското езеро. През зимата и прелета е сравнително чест и локално многочислен вид. Пролетната миграция е от началото на февруари до края на април. Есенната миграция е от началото на септември до ноември. Във вътрешността на страната пролетната миграция е много по-добре изразена от есенната.

Характерно местообитание

По време на миграция и зимуване се среща в солени, бракични и сладководни стоящи водоеми от всякакъв характер, в плитководни участъци на р. Дунав (пясъчни коси, устия на реки). Предпочита по-плитките части на язовирите, около устията на реките в тях. През гнездовия период обитава сладководни блата, в солени и сладководни езера, в рибарници. Подходящи местообитания са 3140, 3150 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се както растителна храна така и с животинска. От водната растителност се храни с водорасли и висши водни растения – както със семена така и със зелените им части. Животинската храна включва миди, ларви на двукрили –например хирономиди, бръмбари, ларви на ручейници, ларви на водни кончета, скакалци, миди, червеи, ракообразни, вкл. артемия, ларви и яйца на земноводни, дребни жабки и рядко –дребни рибки (Cramp & Simmons eds., 1977, Stastny & Hudec 2016).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Случаите на гнездене на вида в по-далечно минало са били главно на Атанасовското езеро край Бургас, покрай р. Дунав, в Драгоманското блато, в язовир Пет могили, Сливенско (Нанкинов и др., 1997; Michev et al., 2004, Янков отг. ред., 2007). В последните 20 години двойки са наблюдавани през лятото на различни места в страната, но гнездене не е доказано (Янков отг. ред., 2007, Shurulinkov et al., 2007). Според Атласа на гнездещите птици в България у нас гнездят 0-5 двойки шилоопашати патици (Янков отг. ред., 2007).

Шилоопашатата патица зимува в цялата страна, но най-много в езерата по Южното Черноморско крайбрежие, където се събират стотици, а понякога и хиляди шилоопашати патици. Най-значителните зимни концентрации са в Атанасовското и Поморийското езеро, м. Пода, Узунгерен, понякога и в другите крайморски езера в Бургаско. Далеч по-малки ята, рядко надхвърлящи 10 екз., зимуват и във вътрешността на страната – по р. Дунав, в ез. Сребърна, в по-големите язовири в Южна България (Пясъчник, Жребчево, Батак, Розов кладенец, Ц. Церковски, Овчарица и др.). Числеността на зимуващите у нас шилоопашати патици според Докладването по чл.12 е 300 – 1000 екз. Тенденциите –както краткосрочна така и дългосрочна са флукуиращи. Всъщност в дългосрочен план, от 1980 г. досега, се наблюдава значително намаление на зимуващите у нас шилоопашати патици. Това се потвърждава и от някои дългосрочни проучвания като се посочва, че в миналото зимната численост на вида у нас е надхвърляла 6600 екз, а само в Софийско е имало концентрации от над 1000 екз. (Нанкинов и др., 2004; Michev & Profirov, 2003).

По време на миграция, шилоопашатите патици достигат дори и по-високи числености у нас, особено във вътрешността на страната, отколкото през зимата. Образуват се концентрации от стотици индивиди в плитководни пролетни разливи и в редица язовири и рибарници. Според Докладването по чл.12 понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 300 до 1800 индивида. Тази численост е занижена. За да се оцени по-правилно миграционната

численост на вида са необходими синхронни преброявания в основните места за концентрация през месеците на миграция. Мигриращите шилоопашати патици спиращи у нас също намаляват през последните 20-30 години.

Според Докладването по чл.12 от 2019 г. заплахи за зимуващата популация на шилоопашатата патица са екстракцията на петрол и природен газ, промяната на предназначението на земите и развитието на туризма и рекреацията в крайбрежните зони около водоемите. Добивът на петрол и газ у нас няма никакво значение тъй като такъв на практика няма. Заплахите за вида през зимата са прекомерният отстрел, включително с незаконни средства, в защитени територии и в забранени периоди за лов, безпокойството през прелета и зимата от ловци, рибари, туристи и рибовъди, използването на пестициди и други химикали в селското стопанство, осушаването на влажни зони и паленето на масивите с висша водна растителност. Същите заплахи са валидни и за периодите на пролетна и есенна миграция на вида.

3. Състояние на вида в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД, видът е само мигриращ в зоната с концентрации с численост 1 – 20 екз. Тази оценка е занижена и на база на наличните наши и публикувани данни следва да се увеличи на 5 – 50 екз. Зоната поддържа 0,95 % от националната мигрираща популация на вида (оценка „В”, която ще се запази след корекцията в числеността), опазването на вида е добро (оценка „В”), изолацията е оценена с оценка „С”. Общата оценка на стойността на зоната за този вид е „В”.

4. Анализ на наличната информация

При проучванията през 2021 г. през гнездовия период видът не е установен. По време на пролетната миграция в блатата на о. Персин на 6 април са установени 19 екз., а на 15 и 21 април -1 двойка (в Писченско блато). Не е изключено в отделни години някои двойки да гнездят в зоната. Също така е възможно единични птици или малки ята да зимуват по р. Дунав, в зоната. При СЗП през последните години са отчетени зимуващи ята шилоопашати патици достигащи 38 екз.

Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на о. Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова. Площта на оптималните хранителни местообитания на вида в зоната е около 385 ha., което включва трите блата на острова. Към тях следва да се добавят и разливите западно от Писченско блато и акваторията на р. Дунав, или обща площ от 1680 ha.

Основни заплахи за вида са резките промени във водните нива на р. Дунав. Заплаха представлява и сечта на естествени крайречни гори на о. Персин и околните острови (освен тези които са резервати), а също безпокойството на птиците от моторни лодки и кораби в местата на концентриране по река Дунав.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на концентрациите по време на миграция	Брой индивиди	Най-малко 5	Количеството на спиращите по време на миграция индивиди зависи от метеорологичните условия и от нивото на р. Дунав. Поддържане на оптимални водни нива в блатата на острова в периодите февруари-април	Поддържане на популацията в размер от най-малко 5 инд.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			и септември –ноември би довело до постигане на целевата стойност.							
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1680 ha	Включва гнездовото местообитание, заливните ливади западно от Писченско блато, както и акваторията на р. Дунав. Дори при намаляване на нивото на р. Дунав разкриващите се тинести и пясъчни коси, острови и крайбрежия са подходящи местообитания за вида.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1680 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

На база на наличните публикувани и собствени данни е необходима е корекция в числеността на концентриращите се по време на миграция шилоопашати патици от 1 – 20 екз. на 5 - 50 екз. Таблицата на СФД да се коригира както следва (в червено):

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			A/B/C
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A054	<i>Anas acuta</i>			c	5	50	i		G	B	B	C	B

Специфични цели за A856 *Spatula querquedula* (лятно бърне)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 37-41 cm, тегло 250- 550 g, размах на крилата – 59-67 cm. (Cramp, Simmons 1977). Налице е ясен полов диморфизъм. При мъжкия главата е кафява с ясно изразена бяла ивица през окото. Гърдите са светлокафяви, коремът бял, маховите отгоре светлосиви. Гърбът е кафяв с пъстрини. Крилото огледало е зелено. Клюнът е светлосив, а краката тъмносиви. Женската е със защитно кафеникаво оперение. Формира многобройни ята през прелета и при линееене.

Характер на пребиваване в страната

Лятното бърне у нас е гнездящ, прелетен вид, а също преминаващ по време на миграция. След гнездовия период местните птици формират ята и се концентрират на недостъпни места за линееене.

Пролетната миграция е от края на февруари до средата на май. Есенната миграция е от началото на август до първите дни на октомври. Пролетната миграция е много по-силно изразена във вътрешността на страната в сравнение с есенната.

Характерно местообитание

Гнездовото местообитание на лятното бърне са масивите от висша водната растителност - тръстика, папур, камъш и в по периферията на блата, езера, малки обрасли с водна растителност язовири, стари речни корита и рибарници. Понякога гнезди и в наводнени върбалаци покрай реките и в затони по дунавските острови.

По време на миграция и зимуване се среща във всякакви типове влажни зони, но главно в езера, блата, малки и големи язовири, реки, плитководни участъци на р. Дунав, в крайморски лагуни, бракични и солени езера. Подходящи гнездови местообитания са 3140, 3150 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2005). В същите местообитания се концентрират и много от мигриращите летни бърнета, но някои ята кацат и в реки, язовири и рибарници без тръстикови масиви.

Хранене

Лятното бърне се храни с растителна и животинска храна – водорасли, семена, зелени части и корени на различни видове висши водни растения /вкл. тръстика, водна леща, острица, дзука, водни лилии, лютичета и др. Животинската храна е разнообразна и включва различни водни безгръбначни – водни дървеници, водни бръмбари, ларви и възрастни на водни кончета, ручейници, хирономиди, мекотели, ракообразни, прешленести червеи, яйца и ларви на жаби, малки рибки. Малките патенца ядат около 90% животинска храна (Cramp & Simmons eds. 1977).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Като гнездящ вид у нас се среща в цялата страна, но е малочислен и с редица нередовни находища (Янков отг. ред., 2007; Shurulinkov et al., 2019a; Даскалова и др., 2020). Повече находища и по-висока численост видът има в крайдунавските влажни зони, в Бургаските езера и на места в Горнотракийската низина. В Дунавската равнина и Софийско гнезди рядко и с ниска численост (Нанкинов и др. 2004, Shurulinkov et al. 2007, Shurulinkov et al. 2013).. В крайдунавските влажни зони за периода 2006 – 2014 г. числеността е определена на 38-81 двойки като силно зависи от нивата на р. Дунав през пролетта (Shurulinkov et al., 2019a). В

източната част на Горнотракийската низина (без крайморските водоеми) е определена очаквана гнездова численост от 14-16 двойки (Даскалова и др. 2020). Според Атласа на гнездящите птици в България (Янков отг. ред., 2007) у нас гнездят 100-350 двойки летни бърнета.

Включен в Приложение 2 на Директивата на птиците. С категория SPEC3 за България. Включен в Червената книга на Р България - уязвим VU. Според IUCN – VU за държавите от ЕС.

Според Докладването по чл.12 от 2019 г. гнездовата популация се оценява на 340-530 двойки без ясно изразена тенденция, със стабилна численост и разпространение. На ез. Сребърна е установена тенденция на намаление на гнездовата численост на вида през последните 20 години (Shurulinkov et al., 2019a).

По време на миграция летните бърнета преминават над цялата страна. Ятата са многочислени и често надхвърлят 200-300 екз. Според Докладването по чл.12 понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 100 - 500 екз., без да е посочена тенденцията. Тази оценка няма нищо общо с действителността. Само през пролетният прелет над България прелитат и спират за почивка хиляди летни бърнета. За по-точното установяване на миграционната им численост са нужни специализирани проучвания. За периода 1970 - 2005 г. е налице явно намаление в миграционната численост на този вид в Софийско (Нанкинов и др., 2004), а по наши наблюдения този процес продължава и след това и обхваща и други части на страната.

В Червената книга Р България, като заплахи за лятното бърне са посочени унищожаването и увреждането на местообитания и безпокойството по време на гнездовия сезон. Много от ценните местообитания на вида покрай Дунав, а във вътрешността на страната, понастоящем са унищожени или са в твърде незадоволително състояние -рибарници Мечка, рибарници Орсоя и др. Друг негативен фактор е прекомерния, а често и незаконен лов на вида. Установени са много случаи на браконьерски лов на летни бърнета през пролетта. Сечта на дървета по дунавските острови и покрай затоните, а и по теченията на вътрешните реки, също въздейства негативно върху гнездовата популация на вида.

Според Докладването по чл.12 заплахи за вида са промяната на предназначението на земите, пресушаването на водоеми и превръщането им в туристически и рекреационни зони и провеждането на спортно-туристически дейности в нерегулирани имоти.

3. Състояние на вида в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД, видът е **гнездящ** за зоната с численост 15-26 двойки. Зоната поддържа 4,8 % от националната популация на вида (оценка „С”, а следва да бъде „В”, популацията попада в интервала 2-15% от националната), опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията е неизолирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за вида е „В”.

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната и като **мигриращ** (концентриращ се) с численост 57 екз. Мигриращата популация в зоната представлява 19% от националната мигрираща популация. Този процент е силно завишен поради неправилната оценка на националната мигрираща популация в Докладването от 2019 г. Оценка за значимост на зоната за вида са реални – популацията е оценена за значимост с оценка „С”, опазването на вида като мигриращ е добро (оценка „В”), популацията е неизолирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за вида е „В” – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

В резултат на извършения мониторинг в защитената зона през гнездовия период на 2021 г. са установени – на 21.06.2021 - 4 двойки в Писченско блато, на 4.06. – 14 екз., вероятно 7 двойки,

пак там, на 10.06. – 14 екз, 7 двойки в Мъртвото блато. Общо са регистрирани най-малко 14 - 15 двойки, което отговаря на долната граница на оценката на популацията в СФД. Вероятно отделни двойки мътят и в Дульова бара и източните части на о. Персин, така че една оценка от 15-20 двойки за 2021 г. е съвсем реална. За 2013 г. числеността в блатата на о. Персин е била 22 двойки (Shurulinkov et al. 2019a).

Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на о. Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова. В момента системата се контролира от Дирекцията на ПШ „Персина”. Персинските блата в рамките на поддържан резерват „Персински блата” имат обща площ от 385,2 ha и включват следните територии: “Писченско блато” с площ 182 ha, “Мъртвото блато” с площ 122,6 ha и “Старото блато” с “Дульова бара” с площ 80,6 ha. Блатата, обрасли с висша водна растителност (тръстика, папур, камъш, острица) са предпочитано гнездово местообитание за летните бърнета. Площта на оптималните гнездови местообитания на вида в зоната е около 385 ha., което включва трите блата. Субоптимално гнездово местообитание на вида представляват заливните гори в зоната.

Концентрациите на летни бърнета установени през пролетта на 2021 г. в блатата на о. Персин достигаха до около 50 екз. – на 6 април - 46 екз. в Писченско блато. Птиците се хранят и в самата река, а почиват по пясъчните и тинести коси и островчета. Затова речната акватория и пясъците също трябва да бъдат включени към местообитанията на вида, макар и само като местообитания за хранене и почивка.

Основни заплахи за вида са резките промени във водните нива на р. Дунав, които понякога водят до заливане на мътила или пък до пресъхване на водата през гнездовия период. Заплаха представлява и сечта на естествени крайречни гори на о. Персин и околните острови (освен тези които са резервати). Също така заплахата е и безпокойството на птиците докато почиват в реката от страна на моторни лодки и кораби.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 20 дв.	Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в Персинските блата. При нива над 400 cm при Никопол в продължение на поне 3 седмици в края на зимата или в ранната пролет се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 20 гнездящи дв.
Популация: Размер на концентрациите	Брой индивиди	Най-малко 50	При по-ниски нива на р. Дунав в зоната се създават условия за формиране на пясъчни коси и острови и	Поддържане на популацията в размер от най-малко 50 инд.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели			
по време на миграция			летните бърнета се концентрират там. При високи нива на реката вода има в блатата на острова и мигриращите птици спират там. Ежегодно преброяване на мигриращите летни бърнета в периодите март-април и август- септември. Ежеседмично.				
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 385 ha	Включва влажните зони, обрасли с водолюбива растителност на о. Персин.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 385 ha, чрез правилно и навременно управление на системата от шлюзове и запазване на естествени крайречни гори.			
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1680 ha	Включва гнездовото местообитание и откритите водни площи на о. Персин, както и акваторията на р. Дунав с пясъчните острови и коси. Дори при намаляване на нивото на р. Дунав разкриващите се тинести и пясъчни коси, острови и крайбрежия са подходящи местообитания за вида.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1680 ha.			
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <tr> <td>Екологично състояние</td> </tr> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> </table>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с
Екологично състояние							
1-Отлично – High							
2-Добро – Good							

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели			
местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)			<table border="1"> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
3-Умерено – Moderate							
4-Лошо – Poor							
5-Много лошо – Bad							

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Налага се промяна на оценката на гнездовата популация –от „С” на „В”, поради по-значителната част от националната популация на вида, която се опазва в зоната, както и на кода и латинското има в съответствие с актуалните. Таблицата ще изглежда както следва (промените в червено):

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A856	<i>Spatula querquedula</i>			r	15	26	p		G	B	B	C	B

Специфични цели за A857 *Spatula clypeata* (клопач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 42-52 cm, тегло 300 - 1000 g., а размах на крилата – 70-84 cm. Оперението е с изразен полов диморфизъм. При мъжките главата е тъмнозелена, гърдите –бели. Шията е доста къса. Страните на тялото и корема са ръждивокафяви, гърбът –черен. Предната част на крилата отгоре е светлосиня. Крилното огледало е зелено-бяло. Женската е със защитно светлосивокафяво оперение. Клюнът е лопатовидно разширен и при двата пола. Обикновено мигрира и зимува на ята. Видът е ловен обект.

Характер на пребиваване в страната

У нас клопачът е малочислен и нередовно гнездящ вид, а също така зимуващ и мигриращ. Местните двойки не остават да зимуват в гнездовищата. Случаите на доказано гнездене както в миналото така и в по-ново време са единични. Вероятно част от наблюдаваните през лятото индивиди не се размножават. През прелета е сравнително чест и локално многочислен вид. Пролетната миграция е от втората половина на март до средата на май. Есенната миграция е от началото на август до ноември. Във вътрешността на страната пролетната миграция е много по-добре изразена от есенната. През зимата е малоброен, остава да зимува в по-големи ята само в Бургаските езера.

Характерно местообитание

През гнездовия период обитава сладководни блата и езера, рибарници, малки обрасли с растителност язовири. Подходящи местообитания са 3140, 3150 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009). По време на миграция и зимуване се среща в солени, бракични и сладководни стоящи водоеми от всякакъв характер, в плитководни участъци на р. Дунав, по-рядко и във вътрешните реки и в микроязовири. Предпочита по-плитките части на язовирите, около устията на реките в тях.

Хранене

Храни се и с растителна и с животинска храна. Предпочита планктонни ракообразни, малки мекотели, насекоми и техните ларви, семена и растителни части. Обича ларви на ручейници, водни дървеници, водни кончета, двукрили насекоми, бръмбари, семена на водни растения, особено камъш и острица, потамогетон и др. По-рядко яде прешленести червеи, паяци, яйца и попови лъжички на жаби, малки рибки и вегетативни части на водни растения (Cramp & Simmons eds. 1977, Stastny, Hudec 2016).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Много от гнездилищата на вида нямат постоянен характер и зависят силно от водните нива. Случаите на гнездене на вида след 1990 г. са предимно по р. Дунав – на о. Персин, ез. Сребърна, рибарници Хаджидимитрово и др., в Драгоманското блато, където сигурно гнездене е доказано през 2003 г., и потвърдено през 2005 г., в Атанасовското езеро, ез. Вая и м. Пода край Бургас (Нанкинов и др., 1997; Янков отг. ред., 2007; Nikolov, 2004; Shurulinkov et al., 2007; Shurulinkov et al. 2019a). Според Атласа на гнездящите птици в България у нас гнездят 12-25 двойки клопачи (Янков ред. 2007).

Включен в Приложения 2А и Б на Директивата за птиците. Според IUCN – LC. Ловен обект.

Според Докладването по чл. 12 от 2019 г., гнездовата популация на вида у нас е в рамките на 20-50 двойки., като краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (1980 – 2018 г.) е флукуираща.

Клопачът зимува в цялата страна, но най-много в езерата по Южното Черноморско крайбрежие, където се събират стотици птици от този вид. Най-значителните зимни концентрации са в Атанасовското и Поморийското езеро, ез. Вая, м. Пода. Далеч по-малки ята, рядко надхвърлящи 10 екз., зимуват и във вътрешността на страната – главно в Южна България – язовирите Пясъчник, Розов кладенец, Ц. Церковски, Овчарица, както и в езерата по Северното Черноморие.

Числеността на зимуващите у нас клопачи според Докладването по чл.12 е 700-3000 екз. Тенденциите –като краткосрочна така и дългосрочна са намаляващи.

По време на миграция клопачите достигат значително по-високи числености у нас, особено във вътрешността на страната, от колкото през зимата. Образуват се концентрации от стотици индивиди в плитководни пролетни разливи и в редица язовири и рибарници. Според Докладването по чл.12 понастоящем числеността на вида по време на миграция е в рамките на 2000 до 7000 индивида.

Според Докладването по чл.12 от 2019 г. заплахи за зимуващата популация на клопача са екстракцията на петрол и природен газ и развитието на туризма и рекреацията в крайбрежните зони около водоемите. Добивът на петрол и газ у нас няма никакво значение, тъй като такъв на практика няма. Заплахите за вида през зимата са прекомерният отстрел, включително с незаконни средства и в защитени територии и, безпокойството от ловци, рибари и рибовъди,

използването на пестициди и други химикали в селското стопанство, осушаването на влажни зони и паленето на масивите с висша водна растителност. Същите заплахи са валидни и за периодите на пролетна и есенна миграция на вида.

За гнездовата популация на вида при Докладването по чл.12 е посочена само една заплаха – промяна на предназначението на земите – превръщането им в земи за застрояване. Всъщност заплахи за вида са също осушаването на влажни зони, главно рибарници и малки язовири през гнездовия период, подпалването на масивите от тръстика и папур, незаконния отстрел, сечта на крайречна дървесна растителност, замърсяването на водите с опасни химически вещества.

3. Състояние на вида в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД, видът е **гнездящ, постоянен** за зоната с численост 1-11 двойки. Зоната поддържа 17 % от националната популация на вида (оценка „С”, а следва да бъде „А”, при 15-100% от националната популация на вида в зоната), опазването на вида е добро (оценка „В”), изолацията е оценена с оценка „С”. Общата оценка на стойността на зоната за този вид е „В” – значима стойност.

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната и като **мигриращ** (концентриращ се) с численост 3-45 екз. Мигриращата популация в зоната представлява 0,5 % от националната мигрираща популация и е оценена за значимост с оценка „С”. Опазването на вида като мигриращ е добро (оценка „В”), популацията е неизолирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

При проучванията през 2021 г. през гнездовия период, бяха установени 3 мъжки клопача в Писченско блато на 4 юни и 2 двойки на 5 май – едната също в Писченско блато, а другата в разливите в ливадите западно от него. Гнезденето на вида по принцип у нас е нередовно в повечето му находища и блатата на о. Персин са единственото постоянно находище на вида у нас. По време на пролетната миграция на вида през 2021 г. са наблюдавани значително повече птици – на 6 април -75 екз, на 14-16 април бяха наблюдавани 6 двойки в Писченско блато и 1 двойка в Мъртвото блато и на 29 април – 20 екз. Много е възможно част от тези двойки, видяни през април, да са останали да гнездят в зоната. Очевидно е, че горната граница на концентрациите на вида по време на миграция следва да се увеличи от 45 поне до 75 екз. През гнездовия сезон на 2021 г. според нас в зоната са гнездили не по-малко от 5-6 двойки клопачи.

Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на о. Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова. Блатата обрасли с висша водна растителност (тръстика, папур, камъш, острица) са предпочитано гнездово местообитание за клопача. Площта на оптималните гнездови местообитания на вида в зоната е около 385 ha., което включва трите блатата.

Площа на хранителните местообитания по време на миграция включва гнездовите местообитания както и разливите в ливадите (пасища) западно от Писченско блато, заливната гора в източната част на о. Персин и акваторията на р. Дунав и възлиза на 2205 ha.

Основни заплахи за вида са резките промени във водните нива на р. Дунав, които понякога водят до заливане на мътила или пък до пресъхване на водата през гнездовия период. Заплаха представлява и сечта на естествени крайречни гори на о. Персин и околните острови (освен тези които са резервати).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 дв.	Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в Персинските блатата. При нива над 400 см. при Никопол в продължение на поне 3 седмици в края на зимата или в ранната пролет се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гнездяща дв.
Популация: Размер на концентрациите по време на миграция	Брой индивиди	Най-малко 10	Количеството на спиращите по време на миграция клопачи силно зависи от метеорологичните условия и от нивото на р. Дунав. Поддържане на оптимални водни нива в блатата на острова в периодите март-май и август –ноември.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 10 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 385 ha	Включва влажните зони, обрасли с водолюбива растителност. Площта на подходящото местообитание за гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на Персинските блатата. При нива, достигащи кота 20,00 на шлюзовете в период от поне 3 седмици в края на зимата или началото на пролетта се очаква целевата стойност да бъде изпълнена. Необходимо е преустановяване на сечите	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 385 ha, чрез правилно и навременно управление на системата от шлюзове и запазване на естествени крайречни гори.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			в естествени крайречни гори							
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 2205 ha	Включва гнездовото местообитание, заливните ливади западно от Писченско блато, заливните гори в източната част на о. Персин, където клопачите могат да се хранят, както и акваторията на р. Дунав. Дори при намаляване на нивото на р. Дунав разкриващите се тинести и пясъчни коси, острови и крайбрежия са подходящи местообитания за вида.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 2205 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната към момента информация предлагаме следните промени в СФД (в червено):

- Актуализация на кода и научното наименование на вида, съобразно Докладването по чл. 12 от 2019 г.;
- На базата на събраните нови полеви данни, числеността на вида като мигриращ трябва да се коригира от 3 – 45 на 10 – 75 екз. Не се налагат промени в оценките по време на миграция;

- За гнездовия период, числеността остава същата, но трябва да се промени оценката за значимостта на популацията – от „С” на „А”, тъй като зоната поддържа 17 % от гнездовата популация на вида в България;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A857	<i>Spatula clypeata</i>			c	10	75	i		G	C	B	C	C
B	A857	<i>Spatula clypeata</i>			r	1	11	p		G	A	B	C	B

Специфични цели за A059 *Aythya ferina* (кафявоглава потапница)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 42-49 cm, тегло 0,800 – 1,200 kg, размахът на крилата - 67-77 cm. В брачно оперение при мъжките главата и шията са ръждиво-кафяви. Гушата, предната част на гърдите са черни. Гърбът и страните на тялото са пепелносиви. Кръстът е по-тъмен, а надопашнето – черно. Клюнът е сиво-черен. Женските като цяло са сивокафяви. Гърди, теме и шия по-тъмни с кафеникав нюанс. Неясни бледи и тъмни петна по главата. Със светла ивица зад окото. През зимата мъжките са с тъмно сиво-кафяви гърди и задница и по-мръсно кафява глава. При женските оперението през зимата е като при брачното оперение, но по-тъмна по гърба. При младите оперението е като възрастните женски в извънбрачно оперение. По-едноцветни са отгоре, без светла ивица зад окото. Страните на тялото сиво-кафяви със светли напетнявания (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ, мигриращ и зимуващ вид за страната. Есенната миграция започва в началото на септември, но се осъществява главно през октомври и ноември. Пролетния прелет е през февруари и март, когато се среща по-често по р. Дунав. През нашата страна мигрират и зимуват индивиди от Средна Европа, Европейска Русия, Украйна, Беларус и Западен Сибир. Значително по-многочислена през зимата, особено по Южното Черномоското крайбрежие. По р. Дунав и вътрешните за страната водоеми зимуват незначителни числености от вида.

Гнезди най-често във висока блатна растителност, близо до водата. Гнезди единично. Гнездото е на земята покрито със сухи треви и пух. Снася 8–10 яйца, от средата на май до средата на юни, които мъти 24-28 дни. Младите линейт в края на юли и началото на август. Започват да летят след 50-55 дни. Полова зрялост настъпва на едногодишна възраст. (Нанкинов и др., 1997; Нанкинов 2012; Големански и др. (ред.), 2011).

Характерно местообитание

Обширни, дълбоки и открити водоеми, с големи водни огледала и растителност по периферията. При миграция и зимуване обитава разнообразни влажни зони, включително големи езера и язовири. Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110, 1130, 1150, 1160, 3260 и 3270, а през размножителния период сладководни местообитания от типа на 3130, 3140, 3150, (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храната е от водни безгръбначни (ларви на насекоми) и семена, и части на водни и водолюбиви растения (Големански и др. (ред.), 2011).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпространението е групово и разпръснато, главно по Дунавското и Черноморското крайбрежие, където са основните гнездови находища: ез. Сребърна, Бургаските влажни зони и най-вече Пода и Комлушка низина. През отделни години единични двойки гнездят в Тракийската низина, Дунавската равнина, Софийското поле, на места в Западна България и по долината на р. Арда. (Янков отг. ред., 2007). В посочените основни гнездовища и във Варненско–Белославския комплекс гнездят до няколко десетки двойки (до над 50 в Пода и Комлушката низина), но в повечето от останалите се размножават само единични двойки. В години с малко валежи и ниско водно ниво на водоемите числеността по-малка и много от двойките не пристъпват към гнездене. (Големански и др. (ред.), 2011).

Включен в Приложение 2А на Директивата за птиците. Според IUCN видът е уязвим – VU (Vulnerable). Включен в Червената книга на България в категорията „Уязвим вид”. Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 80 – 250 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукутираща, променлива, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е нарастваща. За гнездовата популация са посочени следните заплахи: F01, J02.

Зимуващата популация е оценена на 17 000 – 31 000 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.), както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е флукутираща, променлива.

Мигриращата национална популация е оценена на 15 000 – 100 000 индивида. Не са посочени тенденции в популацията.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ, концентриращ/мигриращ и зимуващ. Гнездящата популация на кафявоглавата потапница се оценява на **25 – 55 двойки**, което представлява **22,0 - 31,3 % от националната гнездяща популация** (но е посочена оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

Според СФД, мигриращата популация на кафявоглавата потапница се оценява на **3 – 15 индивида**, което представлява **0,01 – 0,02 % от националната мигрираща популация** (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

Според СФД, зимуващата популация на кафявоглавата потапница се оценява на **70 индивида**, което е **0,3 % от националната зимуваща популация** (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

При високи нива на р. Дунав кафявоглавата потапница е добре представена в ПР „Персински блата” на СЗЗ „Комплекс Беленски острови”. Публикуваната информация за гнезденето на вида в СЗЗ сочи 20 – 53 двойки в периода 2010 – 2013 г. според Shurulinkov et al. (2019a) и 20 – 55 двойки в периода 2009 – 2012 г. според Матеева и др. (2013). Числеността на гнездовата популация на кафявоглавата потапница в периода 2014 – 2018 г. е 22 – 35 двойки (Чешмеджиев, 2018). Теренното проучване през 2021 г. установи общо 25 – 30 двойки от вида, които се концентрират основно в Писченско блато и Мъртво блато. Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от

шлюзове и канали на о. Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова. В момента системата се контролира от Дирекцията на ПП „Персина”. Персинските блата в рамките на поддържан резерват „Персински блата” имат обща площ от 385,2 ha и включват следните територии: “Писченско блато” с площ 182 ha, “Мъртвото блато” с площ 122,6 ha и “Старото блато” с “Дульова бара” с площ 80,6 ha. По данни от проучване през 2020 г. (Чешмеджиев и Христов, 2020), когато нивото на р. Дунав е било близо 200 cm под обичайните за пролетния сезон нива, вода е имало единствено в Писченско блато (30-40 cm) и тогава са установени само 14 инд. от вида в СЗЗ.

През есенно-зимния период Персинските блата често са замръзнали или пресушени и обикновено не се наблюдава концентрация на птици от вида в района (Michev & Profirov, 2003). При наличие на воден стълб в блатата през септември - ноември видът се струпва с численост до 144 инд. (Чешмеджиев, непубл. данни). По данни от СЗП през 2019 и 2020 г. по цялото българско поречие на р. Дунав са наблюдавани съответно 140 и 154 инд., но на територията на СЗЗ не са наблюдавани птици от вида.

Основна заплата за вида, установена по време на теренните проучвания през 2021 г. е активното разпространение на инвазивния вид храстовидна аморфа (*Amorpha fruticosa*) по крайбрежието на водоемите на остров Персин, в резултат на което се наблюдава загуба на подходящи гнездови местообитания за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 25 дв.	Определена на база СФД. Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в Персинските блата.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 25 гнездящи дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 10 инд.	Количеството на мигриращите птици силно зависи от състоянието на местообитанията – наличие на воден стълб (1,5 – 2,5 m) в блатата на о. Персин.	Поддържане на популацията на вида в СЗЗ в размер най-малко 10 инд.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Зимуването на вида е нередовно. Определена на база най-малката възможна численост СФД. Целевата стойност няма да бъде изпълнена всяка година тъй като през 2019 и 2020 вида не е установен да зимува в зоната. Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата и	Поддържане на популацията от най-малко 1 инд.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			наличието на воден стълб в блатата.							
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 725 ha	Включва крайбрежните участъците от влажните зони, обрасли с водолюбива растителност. Площта на подходящото местообитание за гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на Персинските блата. При нива над 400 cm в периода на пълноводие (март – май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 725 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 856 ha	Включва гнездовото местообитание и откритите водни площи на о. Персин. Изчислена на база GIS анализ на подходящите местообитания и данни от теренните проучвания през 2021 г. Обхваща всички блата и канали на о. Персин. През периода на маловодие (есен-зима) на р. Дунав, концентрацията на птиците ще е по плитчините в акваторията на реката.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 856 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в СЗЗ по време на миграция е необходима следната актуализация в СФД:

- Максималната численост на мигриращата популация от да се промени от 15 на 144 индивида;
- Оценката за численост и плътност на гнездящата популация да се промени от „С“ на „А“ съобразно значиления процент от националната популация (22,0 – 31,3 %), която зоната поддържа;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A059	<i>Aythya ferina</i>			r	25	55	p		G	A	B	C	C
B	A059	<i>Aythya ferina</i>			c	3	144	i		G	C	B	C	C
B	A059	<i>Aythya ferina</i>			w		70	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за A060 *Aythya nyroca* (белоока потапница)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 38-42 cm, тегло 0,550 – 0,590 kg, размахът на крилата - 60-67 cm. В брачно оперение мъжките са изцяло с тъмнокафяво оперение, по-тъмно по гърба. Тясно тъмна яка, която рядко е видима. С бяло подопашие и бяло око. Женските са тъмнокафяви с червеникав оттенък на главата. Бяло подопашие. Окоето е тъмно. При младите оперението е като възрастните женски, с тъмно око, но по-убитокафяв цвят на оперението. По-малко бяло подопашно петно. (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ, мигриращ и рядко зимуващ вид за страната. Сезонни прелети извършва от септември до ноември и от началото на февруари до средата на април. Предпочита сладководни езера и блата с много тръстика, камъш и подводна растителност. По време на прелет се задържа по различни водоеми, предимно по откритите водни пространства. Някои двойки мътят и малки заблатени участъци, стари корита и устия на реки.

Гнезди сред гъсти тръстикови масиви, върху натрупани стари стебла от тръстика, върху плаващи острови, на брега на зодоемите и рядко в хралупи. Гнездото е покрито със сухи растения и пух. Снася между 4 и 14 яйца, но най-често техния брой е 7-9. Снася в края на април и през май, мътенето продължава 25-27 дни. Младите започват да летят след 55-60 дни. Полова зрялост настъпва на едногодишна възраст. (Симеонов и др. 1990, Нанкинов, 2012, Чешмеджиев, Петков, 2014).

Характерно местообитание

Предимно по-плитки рибарници, блата и микроязовири с мозаечно разположена растителност или големи тръстикови масиви с малки водни огледала и канали, с полегати брегове и тинести плитчини и хидрофитна растителност. По време на миграции – разнообразни влажни зони. При зимуване – езера, язовири и малки морски заливи по Черноморското крайбрежие. Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110, 1130, 1150, 1160, 3260 и 3270, а през размножителния период сладководни местообитания от типа на 3130, 3140, 3150, (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Белооката потапница се счита за предимно растителнояден вид. При анализ на стомашно съдържание са установени различни растения и водорасли. Освен растения в хранителния спектър влизат и много насекоми и други безгръбначни животни, както и дребни гръбначни – безопащати земноводни (*Anura*) и риби (*Pisces*) (Чешмеджиев, Петков, 2014).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В миналото белооката потапница е описвана като един от най-многобройните видове от семейство Патицови (*Anatidae*) и едва през 1994 г. е включена в списъка на световно застрашените видове. От първите десетилетия на ХХ в. местообитанията на вида са подложени на системно унищожение поради пресушаване на влажните зони и превръщането им в обработваеми земи, а по-късно – и поради замърсяване на водите. Видът е бил ловен обект и ежегодно част от птиците са били отстрелвани. Това са основните причини за намаляването му както в световен мащаб, така и у нас (Чешмеджиев и Петков, 2014).

Към момента разпространението на вида е групово и разпръснато, главно покрай р. Дунав и прилежащите райони на Дунавската равнина, Черноморското крайбрежие, Тракийската низина и Софийското поле. Най-значими гнездовища: ез. Сребърна, рибарници Хаджи Димитрово, Калимок, о. Белене, Дуранкулашкото и Шабленското езеро и Драгоманското блато. Разпространението се влияе силно от водното ниво в гнездовите водоеми, някои от които през отделни години пресъхват. Често при изчезване на дадено находище се появяват нови наблизко. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците. Според IUCN европейската популация на вида е слабо засегнат – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b), а в световен мащаб видът е почти застрашен – NT (Near threatened). Включен в Червената книга на България в категорията „Уязвим вид”. Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.), националната гнездяща популация на вида се оценява на 120 – 400 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукуираща, променлива, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е намаляваща. За гнездовата популация са посочени следните заплахи: F01, M08, M07, J02, D03, F02, H01.

Според Докладването от 2019 г., зимуващата популация е оценена на 2 – 40 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукуираща, променлива, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е нарастваща.

Според Докладването от 2019 г., мигриращата национална популация е оценена на 320 – 4 000 индивида.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ. Гнездящата популация на белооката потапница се оценява на **12 – 34 двойки**, което представлява **8,5 - 10 % от националната гнездяща популация** (оценка „В”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А” – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

При високи нива на р. Дунав белооката потапница е добре представена в ПР „Персински блата” на СЗЗ „Комплекс Беленски острови”. Публикуваната информация за гнезденето на вида в СЗЗ сочи 6 – 34 двойки в периода 2010 – 2013 г. според Shurulinkov et al. (2019a) и 6 – 32 двойки в периода 2009 – 2012 г. според Матеева и др. (2013). Числеността на гнездовата популация на

кафявоглавата потапница в периода 2014 – 2018 г. е 21 – 30 двойки (Чешмеджиев, 2018). Теренното проучване през 2021 г. установи общо 25 – 30 двойки от вида, които се концентрират основно в Писченско блато и Мъртво блато. Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на остров Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова. По данни от проучване през 2020 г. (Чешмеджиев и Христов, 2020), когато нивото на р. Дунав е било близо 200 cm под обичайните за пролетния сезон нива, вода е имало единствено в Писченско блато (30-40 cm) и тогава са установени само 10 инд. от вида в СЗЗ.

През есента, Персинските блатата често са пресъхнали и обикновено не се наблюдава концентрация на птици от вида в района (Michev & Profirov, 2003). При наличие на воден стълб в блатата през септември – ноември видът се струпва с численост до 72 инд. (Чешмеджиев, непубл. данни).

Основна заплаха за вида, установена по време на теренните проучвания през 2021 г. е активното разпространение на инвазивния вид храстовидна аморфа (*Amorpha fruticosa*) по крайбрежието на водоемите на остров Персин, в резултат на което се наблюдава загуба на подходящи гнездови местообитания за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 20 дв.	Определена на база лични данни и теренното проучване през 2021. Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в Персинските блатата.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 20 гнездящи дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 10 инд.	Количеството на мигриращите птици силно зависи от състоянието на местообитанията – наличие на воден стълб в блатата на остров Персин.	Поддържане на популацията на вида в размер най-малко 10 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 725 ha	Включва крайбрежните участъците от влажните зони, обрасли с водолюбива растителност. Площта на подходящото местообитание за гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на Персинските блатата.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона,

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			При нива, достигащи кота 20,00 на шлюзовете в периода на пролетно пълноводие (март-май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	в размер на най-малко 725 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 856 ha	Включва гнездовото местообитание и откритите водни площи на о. Персин. Изчислена на база GIS анализ на подходящите местообитания и данни от теренните проучвания през 2021 г. Обхваща всички блата и канали на о. Персин.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 856 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция е необходима актуализация на СФД в частта за гнездящата и мигриращата популация (в червено):

- Промяна на минималната гнездова численост от 12 на 20 двойки;
- Добавяне на параметри за концентрираща се популация на вида по врем на миграция;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A060	<i>Aythya nyroca</i>			r	20	34	p		G	B	A	C	A
B	A060	<i>Aythya nyroca</i>			c		72	i		G	B	A	C	A

Специфични цели за A061 *Aythya fuligula* (качулата потапница)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 40-47 cm, тегло 0,450 – 0,950 kg, размахът на крилата - 65-72 cm. В брачно оперение мъжките са характерни с тъмно (почти черно) оперение с рязко очертани правоъгълни бели страни. Главата е черна със син или пурпурен метален блясък. Перата на тила са удължени като образуват добре обособена качулка. Окото е жълто. Женските са с тъмнокафяво оперение с по-малка качулка и бяло петно в основата на надклюнието. Страните на тялото са по-бледи с размити тъмни петна. Окото е тъмножълто. В извънбрачно оперение мъжките са с къса качулка, страните на тялото са мръсно кафяви, черните части на брачното оперение са с кафяв нюанс. При младите оперението е като възрастните женски, но с по-светла глава и светло бежово в основата на човката. Окото е кафяво (Svensson et al., 2009, Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Многочислена мигрираща и зимуваща птица за страната. Есенния прелет е от септември до ноември, а пролетния от началото на февруари до края на април. По р. Дунав прелета през есента е по-слабо изразен, от колкото през пролетта, като през есента най-висока е числеността през ноември, след което спада със замръзването на крайдунавските блата. В района на Бургас числеността ѝ от началото на миграцията се увеличава до края на януари.

Зимува предимно по Черноморското крайбрежие. Средно в страната са зимували около 5000 птици, но в последните години числеността ѝ намалява, като средно зимуват около 2500 – 3000 индивида. Концентрира се по Южната Черноморие и по-малко по Северното и по р. Дунав.

Отделни птици и двойки са наблюдавани и през размножителния период в Сребърна, Шабленското езеро, около Бургас, Дяволска река, яз. Доспат и др. Възможно е отделни двойки да се размножават нередовно в дунавските влажни зони. Видът се размножава в Румъния с 20 до 50 двойки. У нас няма потвърдено засета гнездене на вида.

Моногамна птица. Двойките се образуват още в местата за зимуване. За гнездене избира обширни езера или други водоеми. Гнездото си построява винаги в непосредствена близост до водата, често пъти на малки островчета или купчини стара тръстика. Снася от 3 до 14 сиво-зеленикави яйца през втората половина на май и началото на юни. Мъти 23–28 дни. Малките започват да летят и стават самостоятелни на 45-50 дневна възраст (Симеонов и др. 1990, Нанкинов, 2012).

Характерно местообитание

Предимно по-дълбоки езера и блата с богата водна растителност. По време на миграции и през зимата и в морски заливи по Черноморското крайбрежие и язовири. Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са основно 1110, 1130, 1150, 1160, 3130, 3150 и 3270 (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се предимно с животинска храна: дребни мекотели, личинки наносекоми, ракообразни, дребна риба. Търси храната си обикновено на дълбочина до 3–4 м, но понякога се гмурка и до 14 м.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

През размножителния период разпръснати изолирани находища има по Дунавското крайбрежие и прилежащите му части на Дунавската равнина, Черноморското крайбрежие, Софийското поле и Тракийската низина. Наблюдавани отделни двойки и единични или малък брой летуващи птици (до 19 екз. през 1996 г. в Мандренското езеро), като общата численост на индивидите не надхвърля няколко десетки птици. (Янков отг. ред., 2007).

По време на прелет се среща по водоемите в цялата страна. Зимува предимно по Черноморското крайбрежие.

Включен в Приложение 2А на Директивата за птиците. Според IUCN вида е слабо засегнат – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) зимуващата популация е оценена на 1079 – 5628 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукутираща, променлива, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е намаляваща. За зимуващата популация са посочени следните заплахи: F02, G01, G05.

Мигриращата национална популация е оценена на 1000 – 25 000 индивида.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ, концентриращ/мигриращ и зимуващ. Гнездящата популация на качулатата потапница се оценява на **1 двойка** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФД, мигриращата популация на качулатата потапница се оценява на **14 – 80 индивида**, което представлява **0,3 – 1,4 % от националната мигрираща** популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФД, зимуващата популация на качулатата потапница се оценява на **77 индивида**, което е **2,3 % от националната зимуваща** популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Качулатата потапница не гнезди в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“. Теренното проучване през април 2021 г. установи общо 77 индивида от вида, които се концентрират основно в Писченско блато и Мъртво блато по време на пролетна миграция. Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на остров Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова.

През есенно-зимния период Персинските блатата често са замръзнали или пресушени и обикновено не се наблюдава концентрация на птици от вида в района (Michev & Profirov, 2003). При наличие на воден стълб в блатата през септември - ноември видът се струпува с численост до 254 инд. (Чешмеджиев, непубл. данни). По данни от СЗП през 2019 и 2020 г. по цялото българско поречие на р. Дунав са наблюдавани съответно 130 и 236 инд., но на територията на СЗЗ не са наблюдавани птици от вида. По време на средно зимното преброяване през 2021 г. са установени 110 инд. в СЗЗ.

Основна заплата за вида, установена по време на теренните проучвания през 2021 г. е активното разпространение на инвазивния вид храстовидна аморфа (*Amorpha fruticosa*) по крайбрежието на водоемите на остров Персин, в резултат на което се наблюдава загуба на подходящи местообитания за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 14 инд.	Количеството на мигриращите птици силно зависи от състоянието на местообитанията – наличие на воден стълб в блатата на остров Персин. При нива на р. Дунав над 400 cm в периода н апълноводие (март-май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на популацията на вида в СЗЗ в размер най-малко 14 инд.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	В зависимост от температурата и наличието на воден стълб: 0 – 110 инд.	Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата и наличието на воден стълб в блатата. При средни температури през януари под 0° C, минималната стойност се очаква да е над 1 инд. от вида. При нива на р. Дунав над 400 cm (през декември - февруари) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на популацията. С понижаване на температурите <0° C поддържане на популацията >1 инд. При наличие на воден стълб в блатата, поддържане на популацията >1 инд.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 856 ha	Включва откритите водни площи на о. Персин. Изчислена на база GIS анализ на подходящите местообитания и данни от теренните проучвания през 2021 г. Обхваща всички блата и канали на о. Персин.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 856 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция и зимуване е необходима следната актуализация на СФД:

- Поставяне на знак „x“ за неприсъствие (NP) на гнездова популация на вида поради липсата на доказателства за неговото гнездене както в зоната, така и в стрната. Според Докладването по чл. 12 от 2019 г. видът не гнезди и не се докладва като гнездящ за България. По последни данни за разпространението, вида пребивава по българското поречие на р. Дунав извън размножителния сезон (зимуване и миграция) (BirdLife international, 2021a), според атласа на гнездящите птици в Европа, също няма потвърдено гнездене на вида по българското поречие на р. Дунав (<https://ebba2.info/maps/species/Aythya-fuligula/ebba2/breeding/>). На по-късен етап може да се наблюдава гнездене на вида в СЗЗ, но то ще е в резултат на естествена експанзия

на вида на юг, и няма де е свързана с конкретни мерки за подобряване на местообитанието в зоната;

- Обновяване на максималните стойности при мигриращата и зимуващата популация (в червено);

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A061	<i>Aythya fuligula</i>		x	r		1	p		G	C	B	C	C
B	A061	<i>Aythya fuligula</i>			c	14	254	i		G	C	B	C	C
B	A061	<i>Aythya fuligula</i>			w		110	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за A062 *Aythya marila* (планинска потапница)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 42-51 cm, тегло 0,800 – 1,300 kg, размахът на крилата - 71-80 cm. В брачно оперение мъжките са с черна глава, гуша, гърди и задница. Главата е със зелен блясък. Гърбът е сивкаво-бял с фин вълнообразен рисунък, видим от близо. Отстрани тялото е бяло. Без качулка на главата. Човката е светло сива с малко тъмно петно на върха. Окоето е жълто. Женските са с мръсно кафяво оперение със светли кафяво-сиви страни и по-тъмен гръб със сивкав вълнообразен рисунък. Широка бяла ивица в основата на човката. В извънбрачно оперение мъжките са с подобно оперение като в брачния период, но с кафяв нюанс на главата, гърдите и гърба. При младите оперението е като възрастните женски, но с по-кафяво оперение и страни на тялото. По малко бяло в основата на човката (Svensson et al., 2009, Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Рядко зимуващ вид за страната. Есента се появява през ноември и се задържа до февруари, началото на март. Концентрира се предимно по Черноморското крайбрежие и крайморските езера, но се среща и във вътрешни водоеми – язовири, езера, блата, баластриери и др. Гнезди в тундрата, лесотундрата и отделни части на тайгата на Европа, Азия и северна Америка (Симеонов и др. 1990, Нанкинов, 2012).

Характерно местообитание

В местата за зимуване се придържа към морския бряг, като навлиза в речните устия и в по-дълбоките крайбрежни езера, рядко в малки езера и блата във вътрешността на страната. Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са основно 1110, 1130, 1150, 1160, 3130, 3150 и 3270 (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се поравно с растителна и животинска храна: дребни мекотели, личинки на насекоми, ракообразни, дребна риба, корени, листа и семена на водни растения.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Зимува предимно по Черноморското крайбрежие, по-често около Бургас. Рядко във вътрешността на страната – Софийско, рибарници Челопечене, блатата около с. Безден, аз Горни Дъбник. По р. Дунав е установена на Беленските острови, Малък Преславец (през 1960

г) и рибарници Мечка, които понастоящем са пресъхнали и превърнати част от тях в обработваеми земи.

Включен в Приложение 2Б на Директивата за птиците. Според IUCN вида е слабо засегнат – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) зимуващата популация е оценена на 20 – 80 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.), както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е флукуираща, променлива. За зимуващата популация са посочени следните заплахи: K04.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, вида е концентриращ/мигриращ. Мигриращата популация на планинската потапница се оценява на до **3 индивида** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Планинската потапница не е регистрирана в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ последните 10 години. Теренното проучване през 2021 г. също не установи вида. Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на остров Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова.

През есенно-зимния период Персинските блата често са замръзнали или пресушени и не се наблюдава концентрация на птици от вида в района (Michev & Profirov, 2003). По данни от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г. по цялото българско поречие на р. Дунав не са наблюдавани птици от вида. По време на средно зимното преброяване през 2021 г. планинската потапница също не беше регистрирана в границата на СЗЗ.

Предвид рядкото присъствие на вида в СЗЗ, не могат да бъдат определени заплахи за него.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Вида е изключително рядък за СЗЗ и за българското поречи на р. Дунав. Количеството на мигриращите птици силно зависи от метеорологичните условия и наличие на воден стълб (1,5 – 2,5 m) в блатата на остров Персин.	Поддържане на популацията на вида в СЗЗ в размер най-малко 1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни	ha	Най-малко 385 ha	Включва площта на Персинските блата. Може да бъде изпълнена евентуално през периода на	Поддържане на площта на подходящите хранителни

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
местообитания на вида			пълноводие (март-април), когато се очаква нивото на р. Дунав да достигне кота 20,00 на шлюзовете.	местообитания на вида в размер най-малко 385 ha
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
			1-Отлично – High	
			2-Добро – Good	
			3-Умерено – Moderate	
			4-Лошо – Poor	
			5-Много лошо – Bad	
			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не е необходима актуализация на СФД.

Специфични цели за A067 *Viscerphala clangula* (обикновена звънарка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 42-50 cm, тегло 0,650 – 1,200 kg, размахът на крилата - 65-80 cm. В брачно оперение мъжките са с черна глава със зелен метален блясък. В основата на клюна под юздичката голямо бяло петно. Окоето е жълто. Гърдите и страните са снежно бели. Задницата и гърбът са черни. На плещите е с тесни черни ивици. При женските главата е кафява, окоето е бледожълто, яката и коремът са бели. Гърдите и страните са пепелно-сиви, човката е тъмна с жълтеникава ивица преди върха. В извънбрачно оперение мъжките са като женските в брачно оперение, но главата отстрани с черен оттенък и без бял пръстен на яката. Крилото е като в брачно оперение. Женските в извънбрачно оперение също са без бяло на якичката. При младите оперението е като възрастните женски, но главата е по-убито сиво-кафява. Без бяла яка (Svensson et al., 2009, Нанкинов и др. 1997).

Характер на пребиваване в страната

В България е мигриращ и зимуващ вид. Есенният прелет започва през октомври, но е по-масов през ноември, когато в страната пристигат по-голяма част от звънарките. Есенния прелет е през февруари и продължава до март. По-често се среща по морското крайбрежие и р. Дунав. Мъжки половонезрял екземпляр е наблюдаван през месец юни край н. Калиакра (Нанкинов и др., 1997, Нанкинов, 2012).

Характерно местообитание

През размножителния период обитава тихи реки, езера и блата с гористи брегове. Заливни гори и водоеми край стари гори. Зимуващи или мигриращи звънарки могат да се наблюдават в езера и брата с голяма открита водна площ, морски залими и устия на вливащи се в тях реки. Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са основно 1110, 1130, 1150, 1160, 1170, 3270 (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

През зимата се храни предимно с мекотели. През останалото време с ларви на насекоми, дребни риби, ракообразни.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Сравнително рядко срещана по време на миграция в цялата страна. Разпространена е основно по Черноморското крайбрежие и р. Дунав. Зимува в неголеми количества, до 57 екз по р. Дунав и до 51 екз. по Южното черноморие. Във вътрешността на страната и по Северното Черноморие видът се среща в незначителни количества (Нанкинов и др., 1997).

Включен в Приложение 2Б на Директивата за птиците. Според IUCN вида е слабо засегнат – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) зимуващата популация е оценена на 140 – 400 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е флукуираща, променлива. За зимуващата популация са посочени следните заплахи: F02, F03, F05.

Мигриращата национална популация е оценена на 0 – 500 индивида. За мигриращата популация са посочени следните заплахи: C03, F02, F05.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, вида е концентриращ/мигриращ и зимуващ. Според СФД мигриращата популация на обикновената звънарка се оценява на **до 32 индивида**, което представлява **до 6,4 % от националната мигрираща** популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФД, зимуващата популация на обикновената звънарка се оценява на **до 3 индивида**, което е **до 0,8 % от националната зимуваща** популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Обикновената звънарка се среща редовно в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ по време на миграция и зимуване, като птиците се концентрират в Писченско блато и в Мъртво блато. По време на теренното проучване през 2021 г. видът не беше установен. Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на

системата от шлюзове и канали на остров Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова. В момента системата се контролира от Дирекцията на ПП „Персина“. Персинските блата в рамките на поддържан резерват „Персински блата“ имат обща площ от 385,2 ha и включват следните територии: „Писченско блато“ с площ 182 ha, „Мъртвото блато“ с площ 122,6 ha и „Старото блато“ с „Дульова бара“ с площ 80,6 ha.

През есенно-зимния период Персинските блата често са замръзнали или пресушени и обикновено не се наблюдава концентрация на птици от вида в района (Michev & Profirov, 2003). При наличие на воден стълб в блатата през септември - ноември видът се струпва с численост до 45 инд., регистрирани на 17.11.2020 г. (Чешмеджиев, непубл. данни). По данни от среднозимните преброявания през 2019 и 2020 г. по цялото българско поречие на р. Дунав са наблюдавани съответно 160 и 109 инд., но на територията на СЗЗ не са наблюдавани птици от вида. По време на среднозимното преброяване през 2021 г. обикновената звънарка също не е регистрирана в СЗЗ. Видът е наблюдаван по време на СЗП през 2018 г. – 38 инд. в Писченско блато.

Основна заплаха за вида, установена по време на теренните проучвания през 2021 г. е активното разпространение на инвазивния вид храстовидна аморфа (*Amorpha fruticosa*) по крайбрежието на водоемите на остров Персин, в резултат на което се наблюдава загуба на подходящи местообитания за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 22 инд.	Определена на база средната на наблюдаванта максимална численост. Количеството на мигриращите птици силно зависи от метеорологичните условия и наличие на воден стълб в блатата на о. Персин.	Поддържане на популацията на вида в размер най-малко 22 инд.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 19	Определена на база средната на наблюдаванта максимална численост. Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия, най вече температурата и наличието на воден стълб в блатата.	Поддържане на популацията в размер най-малко 19 инд. С понижаване на температурите <0° C поддържане на популацията >1 инд. При наличие на воден стълб в блатата, поддържане на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
				популацията >1 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 385 ha	Включва откритите водни площи на Персинските блата.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 385 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция и зимуване е необходима следната актуализация на СФД:

- Обновяване на максималните стойности при мигриращата и зимуващата популация;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A067	<i>Bucephala clangula</i>			c		45	i		G	B	A	C	C
B	A067	<i>Bucephala clangula</i>			w		38	i		G	B	A	C	C

Специфични цели за A767 *Mergellus albellus* (малък нирец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 38-44 cm. Размах на крилата 55-69 cm. Има къс клюн, главата е с високо чело и малка качулка. Мъжкият е с черно-бяло оперение с Характерна „черна маска“ на очите, черна ивица на тила и две черни линии от гърба през крилото към гушата и гърдите. Женската с контрастиращи червенокафява горна половина на главата и бели подбрадие, гърло и страни на шията; също с „тъмна маска“ през очите, макар и слабо различима (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Мигриращ и зимуващ вид за страната. Появява се през ноември. В района на Бургас числеността му се увеличава към края на декември. Отлита от края на февруари до края на март. Рядко отделни птици се срещат и през април (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

През размножителния период обитава горски реки с по-бавно течение и езера. По време на зимуване – по-големи реки и езера с обширни открити водни пространства, по-рядко в морски заливи (Нанкинов и др., 1997). Подходящи местообитания за търсене на храна по време на зимуване и миграция са реки, езера и морски крайбрежия, вероятно 3160, 3260, 3130, 3140, 1130, 1150, 1160 и др. според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

През зимата се храни изключително с дребни рибки (Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се в цялата страна, но главно в по-големите езера и блата край р. Дунав и Черно море. Резултатите от средно-зимните преброявания в България в периода 1977-1996 г. показват, че вида е доста често срещан със средна численост от 124 индивида (максимум 333 инд. през 1996 г.). Най-широко разпространен по поречието на р. Дунав. Основните концентрации са по река Дунав в речния участък между Тутракан и Силистра (средно 22 инд., максимум – 153 инд. през 1996 г.), Мандра (средно 20 инд., максимум – 133 инд. през 1985 г.) и речен участък на Дунав между Свищов и Русе (средно 14 инд., максимум – 71 инд. през 1996 г.). През периода 1997-2001 г. средната численост на зимуващите у нас малки нирци се увеличава до 277 инд. с максимум от 1104 инд. през 1997 г. (Michev & Profirov, 2003).

Включен в **Приложение 1** на Директивата за птиците. В Закона за биологичното разнообразие видът е включен в Приложение 2 и 3. Не е включен в Червена книга на Р България (2015). Според IUCN видът е „слабо засегнат“ (Least Concern) (BirdLife International, 2021b) в Европа и в света. Малкият нирец е включен също в Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценя на **50 – 450 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **флукутираща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.), също е **флукутираща**. За зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: F02, J02, F03.

Спорд Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценя на **500 – 1500 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е флукутираща. За мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: K04.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, вида е зимуващ и мигриращ. Зимуващата популация се оценява на до **6 индивида**, което е **1,3 – 12 % от националната зимуваща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

Според СФД, мигриращата популация на вида е в размер 6 – 18 индивида, което представлява **1,2 % от националната мигрираща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Според Петков и др. (2007), популациите на малкия нирец, които се опазват в зоната са отбелязани със същите показатели както в СФД (актуализиран 2015 г.). Най-значителни ята са наблюдавани в р. Дунав (18.01.1997 г. – между Горни Вадин и Байкал – 107 екз.; 4.01.1997 г. – между Черковица и устието на р. Вит – 15 екз.) (Шурулинков и др., 2005). По време на СЗП през 2019 г. видът е наблюдаван на 16 места (общо 117 инд.) по поречието на р. Дунав. През 2020 г. видът е отчетен само на три места (общо 14 инд.) по р. Дунав – при с. Кривина, при Русе и при рибарници Мечка. Вероятно по-ниските температури през зимата на 2019 г. (stringmeteo.com) са основната причина за по-голямото количество птици по реката. По време на СЗП през 2019 и 2021 г. вида не установен на територията на СЗЗ „Комплекс Беленски острови“. Това е съпоставимо с данните, посочени в СФД – 0-6 индивида.

В СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ малкият нирец се среща и като **мигриращ/концентриращ се** вид. Не е налична нова информация за броя на мигриращите индивиди в зоната. В настоящия СФД (актуализиран през 2015 г.) е посочена численост от 6-18 индивида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Определена на база СФД и данните от СЗП през 2019 и 2020 г. Количеството на зимуващите птици ще зависи от средните температури, през януари. При ср. темп. за януари в района на СЗЗ около 0° С се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	При ср. темп. за януари в района на СЗЗ около 0° С поддържане на популацията >1 инд.
Популация: Размер мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 6 инд.	Определена на база мин. численост от СФД (актуализиран през 2015 г.). Не е налична нова информация за броя на мигриращите индивиди в зоната.	Междинна цел – установяване на текущата миграционна численост на вида в защитената зона до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите	ha	Най-малко 1680 ha	Изчислена на база откритите водни площи в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД	Поддържане на площта на подходящото

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
хранителни местообитания на вида			като % на местообитание N06 – континентални водни тела. Площта ще зависи силно от нивото на водата в р. Дунав.	хранително местообитание на вида в защитената зона, в размер на най-малко 1680 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Искър и Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата зимуваща и мигрираща численост на вида в СЗЗ по време на зимуване и миграция е необходима следната актуализация в СФД:

- Предлагаме промяна в оценката за числеността и плътността на мигриращата популация от „В“ на „С“, предвид на ниския процента от националната популация (1,2%), която зоната поддържа;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A767	<i>Mergellus albellus</i>			w		6	i		G	B	A	C	B
B	A767	<i>Mergellus albellus</i>			c	6	18	i		G	C	A	C	B

Специфични цели за A070 *Mergus merganser* (голям нирец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 58-66 cm. Размах на крилата: 82-97 cm. Най-едрият от нирците. Мъжкият е с едра, закръглена черна глава и горна половина на шията и дълъг червен клюн. Гърбът и плещите са черни, контрастиращи с белите гуша и долна страна на тялото, които са с кремав оттенък. При женската кафявата глава и шия рязко разграничени от сивата гуша. Гърбът е по-светъл, гълъбовосив. Страните на тялото също са светли. В полет бялото поле в крилото без напречни черни ивици (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Мигриращ и зимуващ вид за страната. Появява се през ноември и се среща до края на март (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

През размножителния период предпочита горните течения на реките, големи, прозрачни горски или планински езера и язовири, рядко морското крайбрежие. По време на прелет и зимуване се среща в големи и дълбоки реки, сладководни и бракични езера и по-малко в морето (Нанкинов и др., 1997). Подходящи местообитания за търсене на храна по време на зимуване и миграция са реки, езера и морски крайбрежия, вероятно 3160, 3260, 3130, 3140, 1130, 1150, 1160 и др. според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с различни видове риба (Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В периода 2006 – 2007 г. е намерен да гнезди в яз. Кърджали от Борислав Борисов и Ивайло Ангелов. През 2018 г. видът е установен да гнезди в язовир Боровица, област Кърджали (<https://bnr.bg/kardzhali/post/101069255/ptica-otpredi-lednikovata-epoha-gnezdi-v-azovir-borovica>). През гнездовия период на тази година (21 май) в южните части на яз. Студен кладенец, Стефан Аврамов наблюдава женска с 5 отраснали малки (<https://www.facebook.com/groups/birdsinbulgaria/posts/10158540767679227>).

Резултатите от СЗП в България в периода 1977 - 1996 г. показват, че вида е нередовен зимуващ вид с численост от 23 инд. (максимум 66 инд. през 1977 г.). Наблюдаван в различни части на страната, но с малка численост (2-3 инд.). Най-широко разпространен по поречието на р. Дунав – средно 16 инд. и максимум 48 инд. през 1996 г. Най-многочислен е в следните речни участъци: Цибър-Сомовит – средно 7 инд. и максимум 24 и Тутракан-Силистра – средно 6 инд. и максимум 46 инд. през 1996 г. През периода 1997-2001 г. средно-зимната численост е средно 26 инд. с максимум от 72 инд. през 1999 г. (Michev & Profirov, 2003).

Включен в Приложение 2Б на Директивата за птиците. В Закона за биологичното разнообразие видът е включен в Приложение 3 и 4а. Според IUCN видът е „слабо засегнат“ (Least Concern) (BirdLife International, 2021b) както в Европа, така и в света.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013-2019 г.), видът се опазва като **гнездящ** с численост 1-10 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2007-2018 г.) е увеличаваща се, а дългосрочната (1980-2018 г.) е неизвестна. Тенденциите в гнездовото разпространение са неизвестни.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013-2019 г.), видът се опазва и като **зимуващ** с численост 2-50 инд. Краткосрочната популационна тенденция (2007-2018 г.) е флукутираща, както и дългосрочната (1980-2018 г.), която също е флукутираща. Посочени са следните заплахи: F02, F03.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013-2019 г.), видът се опазва и като **мигриращ** с численост 0-120 инд. Не са посочени тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: F02, F03, F08, K04.

3. Състояние на вида в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД, видът е зимуващ в зоната. Числеността на концентрациите по време на зимуване е 8 екз. Зоната поддържа 30,8 % от националната зимуваща популация на вида (оценка „А“), опазването на вида е много добро (оценка „А“), изолацията е оценена с оценка „С“. Общата оценка на стойността на зоната за този вид е „А“. Твърде високият процент на популацията в зоната може да обясним с твърде консервативната оценка на националната зимуваща популация. Трябва да се има предвид че СЗП по р. Дунав трудно може да се направи с нужната пълнота поради големите разстояния, постоянните мъгли и недостъпността на редица участъци без наличието на лодка.

4. Анализ на наличната информация

При проучванията през 2021 г. през гнездовия период видът не е установен. Среща се само през зимата поединично или на малки ята, нормално 3-8 екз. По време на СЗП през 2019 г. по р. Дунав са установени 8 екз. в близост до СЗЗ „Рибарници Мечка“ и 4 екз. до с. Долно Ряхово, общ. Тутракан. При СЗП през 2020 са установени общо 7 екз. за цялото българско поречие на р. Дунав като 4 екз. – западно от СЗЗ „Рибарници Мечка“ и по 1 екз. до с. Гомотарци, с. Арчар (обл. Видин) и до с. Горни Вадин (обл. Враца). На територията на зоната не са регистрирани птици от вида при СЗП 2019 и 2020 г.

Площта на оптималните хранителни местообитания на вида в зоната включва трите блата на о. Персин, както и акваторията на р. Дунав и възлиза на около 2000 ha.

Основни заплахи за вида са лова, браконьерството, а също безпокойството на птиците от моторни лодки и кораби в местата на концентриране по река Дунав.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели					
Популация: Размер на концентрациите по време на зимуване	Брой индивиди	Най-малко 3	Количеството на спиращите по време на миграция индивиди зависи от метеорологичните условия и от нивото на р. Дунав.	Поддържане на популация в размер най-малко 3 инд.					
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1680 ha	Включва блатата на острова и акваторията на р. Дунав. Ще зависи силно от нивото на водата в р. Дунав и наличието на вода в Персинските блата.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1680 ha.					
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> </tbody> </table>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания
Екологично състояние									
1-Отлично - High									
2-Добро - Good									
3-Умерено - Moderate									
4-Лошо - Poor									

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
биологичен елемент риби (JDS4-Fish)			<div style="background-color: red; color: black; padding: 2px; display: inline-block;">5-Много лошо - Bad</div> Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	на вида, на стойности 2- Добро или 1- Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Комплекс Беленски острови“

За този вид няма нужда от промени.

Специфични цели за A072 *Pernis apivorus* (осояд)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 55-60 cm., размах на крилата: 135-145 cm. Полиморфен вид, характерен със значителна индивидуална вариация на окраската. Челото и юздичката покрити с дребни люсповидни пера. Главата сиво-пепелява до сиво-кафява. Горната страна на тялото кафява с тъмни до черни надлъжни резки. Окраската на долната страна на тялото разнообразна: бяла с кафяви препаски, червено-кафява или тъмнокафява с многобройни или редки бели петна. Опашката сиво-кафява с 2-3 черни препаски - в основата, средата и края. Клюнът черен, восковицата тъмносива, краката жълти (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване

В България видът е гнездящо-прелетен. Пролетният прелет започва от средата на март до края на април, есенният започва в началото на август и продължава до края на октомври. Многоброен по време на миграции по Черноморското крайбрежие, особено в края на август и началото на септември.

Характеристика на местообитанието

През размножителния период обитава обширни гори в равнини и планини (предимно букови), изпъстрени с полянки или в близост до ливади и пасища (Симеонов и др., 1990). Предпочита високостъблени широколистни гори, но гнезди и в смесени и иглолистни гори до 1600-1700 m надм. в. в близост до открити пространства. Гнездото разположено само по дървета, в основата на странични клони на височина 10-22 m. Понякога заема стари гнезда на други птици (сива врана, обикновен мишелов и др.). Пълното мътило най-често 2 яйца (Симеонов и др., 1990). Гнездовия участък е над 1000 ha, но търси храна до 7 km от гнездото. Проучване показва, че осояда има предпочитание към гората. Гнездовите територии варират между 13,5 и 25,8 km² (Ziesemer, F. & B.-U. Meyburg, 2015). Подходящи местообитания за гнездене са крайнини на гори (9110-91CA), а за търсене на храна са открити пространства - ливади, пасища,

обработваеми земи и вероятно повечето типове „Естествени и полуестествени тревни формации“ (6110-6520) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с жилещи насекоми, техните яйца и ларви, гъсеници, едри бръмбари, рядко с гущери, дребни птици и гризачи (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпространението в България е разпръснато на почти цялата територия на страната, най-плътно в ниските и средно високи райони с гори до 1600 m надм. в. С най-висока плътност в Източни Родопи, Източна Стара планина и Странджа (Янков отг. ред., 2007). При плътност 1 двойка на 50–100 km² числеността в страната най-вероятно е 300-400 гнездящи двойки. Уязвим вид VU (Домусчиев и Спиридонов в Червена книга, 2015).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Според IUCN в Европа видът е в категория LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b) – „слабо засегнат“. Включен е в Червената книга на България в категория „уязвим“ (VU - vulnerable). Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция.

Съгласно Докладването през 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), видът се опазва като **гнездящ** с популация между 400 и 800 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2001-2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (1980-2018 г.) е увеличаваща се. Посочени са следните заплахи: A02, A07, A08, B02, D02, F03, G01, D06.

Осоядът се опазва също така и като **мигриращ вид** с численост 15000 – 25000 индивида. Краткосрочната популационна тенденция (2007-2018 г.) е увеличаваща се, а дългосрочната не е посочена. Посочени са следните заплахи: A02, A07, B02, F03, D06.

В Червената книга (2015) е посочено като заплахата масовото изсичане на старите гори и безпокойството, браконьерството, използването на пестициди в земеделието.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната видът е гнездящ и мигриращ. Гнездящата популация на осояда се оценява на **1 двойка**, което представлява около **0,17 %** от националната гнездяща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФД мигриращата популация на осояда се оценява на **81 - 130 индивида**, което е **0,52 – 0,54 %** от националната мигрираща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Осоядът е рядък гнездящ и чест мигриращ вид по поречието на река Дунав. Видът гнезди нередовно в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ (Cheshmedzhiev et al., 2019). По време на теренните проучвания през юни 2021 г., вида беше установен с три наблюдения в различни дни по 1 индивид в подходящо гнездово местообитание (Персин изток). По всяка вероятност вида е гнездил успешно с **поне 1 дв.** в СЗЗ.

В рамките на целеви проучвания върху есенната миграция на рееещи се птици в района на Писченско блато през 2008 и 2009 г. са установени съответно 81 и 132 индивида (Чешмеджиев, 2008; Чешмеджиев, 2009). По – голямата част от мигриращите птици преминават без да се задържат в района.

Основните заплахи за осояда са безпокойството и провеждането на горско-стопанските дейности и практики, най-вече по време на размножителния сезон. По врем на теренното проучване през 2021 г. е констатирано незаконно изсичане на едроразмерни брястове в югоизточната част на о. Персин. Това е сериозна предпоставка за увреждане на гнездовото местообитание на вида в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1	Определена на база теренните проучвания и СФД. Видът гнезди нередовно в СЗЗ, което вероятно се дължи на дърводобив и безпокойство по време на размножителния период. Поддържането на гнездова популация е в пряка връзка със запазване/увеличаване на целевата стойност по параметър „Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета в групи“.	Поддържане на популацията в размер най-малко 1 дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 80 инд.	Доколкото зоната не се явява основен миграционен коридор за вида, тази численост изглежда оптимална.	Поддържане на популацията – мин. 80 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 1680 ha	Включва площта на естествените крайречни гори в СЗЗ – местообитание N16.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 1680 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни	ha	Най-малко 350 ha	Площта включва подходящите хранителни местообитания на вида N09 – сухи тревни съобщества и	Поддържане на площта на подходящите хранителни

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
местообитания на вида			стеи. Обширните зърнени култури са изключени като суботпимално местообитание.	местообитания на вида в размер най-малко 350 ha
Местообитание на вида: Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета, в групи	Брой дървета на ha, в група	Най-малко 5 броя на ha, в група	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г.	Поддържане на състоянието по този параметър.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Не са необходими промени в СФД.

Специфични цели за A073 *Milvus migrans* (черна каня)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 55-60 cm, размах на крилата: 165-175 cm. Тъмнокафява, средно голяма птица с дълги тесни крила и дълга, слабо връзана опашка. Главата е белезникаво-сива, гърлото е белезникаво, а клюнът е черен. Восковицата и краката са жълти. Когато опашката е широко разперена връзването не се забелязва. Лети с плавни махове. Често се рее и прави широки кръгове (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездещо-прелетнен, преминаващ и отчасти зимуващ вид за страната. Пролетния прелет е от началото на март до средата на май. Есенният прелет е от началото на август до първата десетдневка на октомври (Симеонов и др., 1990).

Характерно местообитание

Обитава гори и групи дървета в големи речни долини, по Черноморската крайбрежие и край изкуствени водоеми. През зимата се среща и в открити пространства в равнини (Симеонов и др., 1990). Според Стойчев и др. (в Янков, отг. ред., 2007) гнезди в алувиални и много влажни гори и храсталаци и широколистни листопадни гори, по-рядко – в ивици дървета, храсти и мозайки от тях, обикновено в близост до по-големи реки и други влажни зони.

Средната гнездова плътност на вида варира между 1 и 20 дв./100 km² (Maciorowski et al., 2021). Според едно изследване в южна Испания (Tanferna et al., 2013) средната територия на отделните индивиди е 153.3 km². Гнездящите мъжки и женски индивиди предпочитат влажни зони, горско-земеделски местообитания (dehesa) и храсталаци. Подходящи местообитания за гнездене вероятно са 91D0, 91E0, 91F0 (може би и други широколистни гори); открити

местообитания за търсене на храна – естествени и полуестествени тревни формации(6110-6520) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Полифаг, храни се с мърша, често отнема плячката на други птици, лови насекоми и дребни гръбначни животни (Марин и др., в Червена книга на Р България, 2015). В стомашното съдържание на български птици са установени: сива полевка, обикновена горска мишка, белокоремна белозъбка, водна жаба, зелен гушер, торен бръмбар, бръмбар бегач (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Групирано основно по поречиата на големите реки и притоците им – р. Тунджа, р. Марица, р. Дунав, р. Арда, по-разпръснато в Лудогорието и суходолията в Добруджа и др. С най-плътно разположени находища в района между Източните Родопи, Източна Стара планина и Странджа, където съществуването на по-големи реки е съчетано с наличието на над 1000 микроязовира, няколко язовира и други водоеми. Почти напълно отсъства от Западна България и Черноморското крайбрежие (Янков отг. ред., 2007). През размножителния сезон е най-често по р. Дунав и притоците му, поречието на реките Марица, Тунджа и техните притоци, Сакар, Дервентски възвишения. По време на скитания и миграции е навсякъде из страната, но по-значима е миграцията по Черноморското крайбрежие. Гнезди поединично или в разредени колонии до 30 двойки. Събира се на групи по време на хранене, скитане, почивка и миграция (Марин и др., в Червена книга на Р България, 2015).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Според IUCN за територията на континентална Европа видът е в категория LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b) – „слабо засегнат“. Включен в SPEC 3 Уязвим. Включен в Червената книга на България в категория „уязвим“ (VU – vulnerable).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 140 – 170 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е намаляваща. Посочени са следните заплахи и влияния: A02, A04, D02, F03, G01, D06.

Мигриращата национална популация е оценена на 800 – 900 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е намаляваща. Посочени са следните заплахи и влияния: A02, B02, F03, F26, D06.

Според Докладването по чл. 12 от 2019 г., зимуващата национална популация на вида е оценена на 50 – 100 индивида. Краткосрочната и дългосрочната тенденция а неизвестни. Като заплахи и въздействия е посочена само A02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ и концентриращ/мигриращ. Гнездящата популация на черната каня се оценява на **1 двойка**, което представлява **0,6 %** от националната гнездяща популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФД мигриращата популация на черната каня се оценява на **1 индивид**, което е **0,1 %** от националната мигрираща популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка

„А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Черната каня е изключително рядък гнездящ и мигриращ вид по поречието на р. Дунав и в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ (Cheshmedzhiev et al., 2019). По време на теренните проучвания през 2021 г. видът не беше установен. Последните 10 години липсва информация за гнездене на вида в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“, въпреки наличието на подходящи гнездови местообитания.

В рамките на целеви проучвания върху есенната миграция на рееещи се птици в района на Писченско блато през 2008 и 2009 г. са установени съответно по 1 индивид (Чешмеджиев, 2008; Чешмеджиев, 2009). Установените мигриращи птици преминават без да се задържат в района.

Поради ниската численост на черната каня в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ не могат да се посочат детайлни заплахи за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Неизвестна	Последните 10 години видът не гнезди в СЗЗ. Необходимо е проучване за установяване на причините за липса на гнездене	Междинна цел до 2025 г.: Установяване на причините за липса на гнездене на вида в СЗЗ.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Мин. 1 инд.	Доколкото зоната не се явява основен миграционен коридор за вида, тази численост изглежда оптимална.	Поддържане на популацията – мин. 1 инд.
Местообитания на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 1680 ha	Включва площта на естествените крайречни гори в СЗЗ – местообитание N16.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 1680 ha.
Местообитания на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 350 ha	Площта включва подходящите хранителни местообитания на вида N09 – сухи тревни съобщества и степи. Обширните зърнени култури са изключени като	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 350 ha

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			суботпимално местообитание.	
Местообитание на вида: Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета, в групи	Брой дървета на ha, в група	Най-малко 5 броя на ha, в група	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г.	Поддържане на състоянието по този параметър.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предвид наличната информация за настоящата гнездяща и концентрираща се численост на вида в СЗЗ по време на миграция предлагаме следните промени в СФД

- Поставяне на знак за неприсъствие (NP - x) на гнездящата популация, поради липса на установено гнездене на вида в СЗЗ през последните 10 г. и промяна в численост на популацията на до 1 дв.;

Species			Population in the site							Site assessment						
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.		
B	A073	<i>Milvus migrans</i>		x	r		1	p		G	C	A	C	C		
B	A073	<i>Milvus migrans</i>			c	1	1	i		G	C	A	C	C		

Специфични цели за A075 *Haliaeetus albicilla* (морски орел)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 80-85 cm. и размах на крилата – 215-225 cm. Едър орел с широки дълги крила. Горната страна на тялото е сиво-кафява, а главата и шията – светложълти. Опашката е къса, слабо клиновидна, при възрастните е бяла, а при младите – тъмна. При полет първостепенните махови пера са разтворени като пръсти. Среща се поединично или на двойки, често в близост до водоеми (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Постоянен вид, със зимуващи предимно млади птици от по-северни райони (делтата на р. Дунав). От началото на 90-те години на миналия век се наблюдава бавно възстановяване на популацията, най-вече по р. Дунав (сега има най-малко 12 двойки, 6 от които на българска територия). По Черноморското крайбрежие засега има само 3 двойки. Новост е задържането на двойка във вътрешността на страната при яз. „Ивайловград“ (Иванов и др. в Червена книга на Р България, 2015). Общата численост на гнездящите и потенциално гнездящи двойки е 23, като по Дунавското крайбрежие са 11 дв., а в Тракия и Източните Родопи – 9 дв. (Todorov et al., 2015). През зимата числеността се увеличава за сметка на скитащи и разселващи се млади птици

основно от делтата на р. Дунав и се колебае вероятно между 30 и 40 индивиди. През януари 2005 г. по р. Дунав между Сомовит и Силистра са отбелязани 25 птици. Двойката има няколко гнезда, построени главно на бяла топола, които сменя през отделните години (Иванов и др. в Червена книга на Р България, 2015). В Дунавската делта (Sándor et al., 2014) е установена гнездова плътност от 0,048 дв./km². В Германия териториите на птиците варират между 2,7 и 669,7 km² (Krone and Treu, 2018).

Характерно местообитание

Крайбрежия на морета, реки и езера, богати на риба и водоплаващи птици, с високи и удобни за гнездене дървета при надморска височина от 0 до 140 м. През зимата обитава и места около изкуствени водоеми – язовири, рибарници и др. Подходящи местообитания за гнездене вероятно са 91D0, 91E0, 91F0, 92A0, а за търсене на храна – 3130, 3140, 3150, 3160, 1110, 1130, 1150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риба, водоплаващи птици, дребни бозайници и др.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С отделни гнездовища, съсредоточени покрай р. Дунав и по Черноморското крайбрежие, а отделни находища – и по долното течение на р. Арда. Част от двойките по Дунавското крайбрежие през отделни години гнездят на румънския бряг. В редица квадрати установен е ниска степен на достоверност за гнездене и вероятно се касае за скитащи или не гнездящи индивиди (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и в Приложение 2 и 3 на ЗБР. Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция. Според IUCN видът е с категория „слабо засегнат“ - LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b) за територията на континентална Европа и за света. Включен в SPEC 1 Рядък. Включен в Червената книга на Р България със статус „застрашен“ VU (Vulnerable).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 23 – 45 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е увеличаваща се, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е увеличаваща се. Посочени са следните заплахи и влияния: A02, B02, B03, C03, D02, E01, F03, H01, J01, J03, L07.

Зимуващата популация е оценена на 20 – 35 индивида (за периода 2013-2018 г.). Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е увеличаваща се. Тук са посочени същите заплахи както при гнездовата популация.

Мигриращата национална популация е оценена на 10 – 40 индивида (за периода 2001-2018 г.). Не са посочени тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: C03, D02, E01, F03, D06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ, концентриращ/мигриращ и зимуващ. Гнездящата популация на морския орел се оценява на **1-2 двойки**, което представлява **4,3 – 4,4 %** от националната гнездяща популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Според СФД, мигриращата популация на морския орел се оценява на **4-5 индивида**, което е **12,5 – 40 % от националната мигрираща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Според СФД, зимуващата популация на морския орел се оценява на **6-12 индивида**, което е **30 – 34 %** (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Морският орел е гнездящ, преминаващ, зимуващ и постоянен вид в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“. Видът гнезди на остров Персин и на остров Милка, които са част от СЗЗ (Cheshmedzhiev et al. 2019). По време на теренното проучване през 2021 г. беше установена 1 гнездяща двойка. Активното гнездо е открито през 2019 г. (Чешмеджиев, непубл. данни). Гнездене на остров Милка не беше потвърдено през 2021 г., за разлика от 2020 г., когато орелът успешно зае гнездото на острова (Чешмеджиев, непуб. данни).

По време на миграции видът е редовно установяван в района. В рамките на целеви проучвания върху есенната миграция на рееещи се птици, в района на Писченско блато през 2008 и 2009 г., са установени съответно по 5 индивида (Чешмеджиев, 2008; Чешмеджиев, 2009). Морският орел се среща редовно през зимните месеци с численост до 14 индивида (Cheshmedzhiev et al. 2019). Единични птици са наблюдавани в СЗЗ и по време на Среднозимните преброявания на водолюбивите видове птици.

Основните заплахи за морския орел са безпокойството, провеждането на горско-стопанските дейности и практики, най-вече по време на размножителния сезон, както и химизацията в селското стопанство. По врем ан теренното проучване през 2021 г. е констатирано незаконно изсичане на едроразмерни брястове в югоизточната част на о. Персин. Това е сериозна предпоставка за увреждане на гнездовото местообитание на вида в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 дв.	Определена на база СФД и теренните проучвания през 2021 г. Тя е в пряка връзка със запазване/увеличаване на целевата стойност по параметър „Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета в групи“.	Поддържане на популацията в размер най-малко 1 дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Мин. 5 инд.	Количеството на концентриращите се птици силно ще зависи от състоянието на подходящите	Поддържане на популацията – мин. 5 инд.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			местообитания, както и наличието на воден стълб в блатата на остров Персин, които са основната ловна територия.	
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Мин. 5 инд.	Количеството на зимуващите птици силно ще зависи от състоянието на подходящите хранителни местообитания – най-вече наличие на воден стълб в блатата на остров Персин.	Поддържане на популацията – мин. 5 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 500 ha	Включва площта на старите крайречни гори в ЗМ „Персин изток“, както и в териториите на Резерватите „Милка“ и „Китка“.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 500 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1680 ha	Площта включва подходящите хранителни местообитания на вида – блатата на остров Персин, както и акваторията на р. Дунав	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1680 ha
Местообитание на вида: Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета, в групи	Брой дървета на ha, в група	Най-малко 5 броя на ha, в група	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г.	Поддържане на състоянието по този параметър.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предвид наличната информация за настоящата гнездяща и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция и зимуване е необходима следната актуализация в СФД:

- Промяна в оценката за численост и плътност на мигриращата и зимуващата популация на вида, предвида от „В“ на „А“, предвид на високият процент от националните популации (>15 %), които зоната поддържа;

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A075	<i>Haliaeetus albicilla</i>			p	1	2	p		G	B	A	C	A
B	A075	<i>Haliaeetus albicilla</i>			c	4	5	i		G	A	A	C	A
B	A075	<i>Haliaeetus albicilla</i>			w	6	12	i		G	A	A	C	A

Специфични цели за A080 *Circaetus gallicus* (орел змияр)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 62 – 68 см. Размах на крилата: 185 – 195 см. Едра граблива птица с дълги и широки крила и голяма глава. Опашката е дълга с няколко тъмни напречни препаски. Гръбната страна на тялото тъмна, а долната бяла с тъмни напетнявания по гушата и гърдите. При някои млади индивиди отдолу липсват напетняванията и гушата също е по-светла, поради което изглеждат изцяло бели. Среща се по единично или на двойки. При ловуване често „увисва“ във въздуха (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

За България видът е гнездящо-прелетен и преминаващ. Числеността му е оценена на 50–100 двойки, което вероятно е занижена оценка предвид откритите голям брой нови находища след 1990 г. Числеността му се оценява на 300–360 двойки. Гнезди по дървета, основно широколистни (Стойчев и др., в Червена книга на Р България, 2015; Симеонов и др., 1990). Орелът змияр е прелетен вид с разтеглена във времето миграция, но с най-голям брой прелитащи индивиди през септември и април. Пролетната миграция започва от средата на март и продължава до средата на май, а есенната – от втората половина на август до края на октомври.

Характерно местообитание

Гнезди в стари разредени широколистни и рядко в иглолистни гори с малки поляни в близост до сухи пустеещи терени, ерозирани склонове, пасища, ливади. Откритите местообитания се използват за търсене на плячка, а в горите видът гнезди. По време на миграция се среща и в открити обработваеми площи с единични дървета в равнини (Симеонов и др., 1990).

Характеристики на мястото за хранене: открити местообитания – сухи тревисти места, пасища, обработваеми земи с площ повече от 0,5 ha, където видът ловува влечуги, с които се изхранва (Barrientos and Arroyo, 2014; Cauli et al., 2021).

Хранене

Храни се предимно със змии, гущери и жаби, по-рядко с дребни бозайници и насекоми (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпръснато и групово в цялата страна, по-плътно в откритите, сухи и богати на влечуги райони. Основно в хълмистите и нископланински части на страната – Източните Родопи, Сакар, Дервентски възвишения, Странджа, Средна гора, Източна Стара планина, Предбалкана, Лудогорието. Единични двойки са регистрирани и в по-високите планини и равнините – Рила, Пирин, Западните гранични планини, Тракийската низина, Дунавската равнина (Янков отг. ред., 2007; Големански гл. ред., 2015). Като се има в предвид, че видът мигрира през територията на цялата страна, то общият брой на прелетниците по време на пролетна миграция може да се оцени на около 600 индивида. По време на есенна миграция през България са установени да прелитат поне 1100 орли змиари (2012 г.), от които 250 – при Атанасовско езеро (Матеева, 2013).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция. Според IUCN за територията на континентална Европа както и за света видът е „слабо засегнат“ – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в Червената книга на Р България със статус „застрашен“ VU (Vulnerable).

Съгласно Докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), видът се опазва като **гнездящ** с популация между 300 и 450 двойки. Краткосрочната (2000-2018 г.) и дългосрочната (1980-2018 г.) популационни тенденции са увеличаващи се. Посочени са следните заплахи: B02, G05.

Мигриращата популация е оценена на 600 – 1500 индивида. Не са посочени тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: F03, B02, D06.

В Червената книга (2015) като отрицателно действащи фактори са посочени едромасабното залесяване, голата сеч и пожарите; добиване на птици за изготвяне на препарати; смъртност, причинена от сблъскване с електрически стълбове и електропроводи, пряко преследване, безпокойство.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, видът е концентриращ/мигриращ. Според СФД мигриращата популация на орела змиар се оценява на **6-10 индивида**, което е **0,6 – 1 % от националната мигрираща** популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима.

4. Анализ на наличната информация

Орелът змиар е мигриращ вид в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“. Видът не е наблюдаван по време на теренните проучвания през 2021 г. В рамките на целеви проучвания върху есенната миграция на реещи се птици в района на Писченско блато през 2008 и 2009 г. са установени съответно 7 и 6 индивида (Чешмеджиев, 2008; Чешмеджиев, 2009). Понякога мигриращите птици се задържат няколко дни в района на зоната.

Поради ниската численост на орела змиар в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ не могат да се посочат детайлни заплахи за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 5	Количеството на концентриращите се птици силно ще зависи от състоянието на подходящите местообитания. Това е в пряка връзка със запазване/увеличаване на целевата стойност по параметър „Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета в групи“.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 5 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 350	Площта включва подходящите хранителни местообитания на вида – N09 – сухи тревни съобщества и степи.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 350 ha

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не е необходима актуализация на СФД.

Специфични цели за A081 *Circus aeruginosus* (тръстиков блатар)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 50-55 cm., размах на крилата: 120-130 cm. Най-едрият блатар. Има полов и възрастов диморфизъм. Женската и младото са едноцветни, тъмни, със светла глава, а мъжкият отгоре кафяв със сива опашка и тъмни върхове на крилата. Лети с бавен, плавен махов полет, понякога планира (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

За България видът е гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ. С петнисто и разпръснато разпространение в ниските части на по-голямата част от страната, по-концентрирано в централната част на Тракийската низина, поречието на р. Гунджа, Бургаската низина, на места по Черноморското и Дунавското крайбрежия и прилежащите им райони и в Софийското поле. Отделни изолирани находища и на други места в страната. През периода след 1985 г. националната популация показва постепенно възстановяване. Преобладават единично

гнездещите двойки, но са познати и малки гнездови колонии. Гнездото е трудно достъпно, разположено ниско сред гъста блатна растителност (Големански гл. ред., 2015). Според Янков, отг.ред. (2007) видът наброява 220-240 двойки.

Характеристика на местообитанието

В България гнезди в блата, в растителност по периферията на водоеми и крайречни и приизворни мочурища, а през последните години наблюдаван и в посеви и други (едногодишни) тревни култури. Установен да гнезди както в приморски, крайречни и вътрешни естествени влажни зони, така и в изкуствени водоеми, като рибарници, микроязовири и язовири. Гнездата си разполага предимно в тръстикови масиви. Разпространен на надморска височина до 600 м. По време на миграции и зимуване обитава различни естествени и изкуствени влажни зони в ниските части на страната.

Проучване в Португалия разкрива, че важно местообитание са тръстиковите масиви, в които се случва гнезденето и изхранването. Факторите, допринасящи за качеството на местообитанието са сезонните наводнения, които предпазват гнездата от сухоземни хищници; гъстотата и височината на тръстиката, предпазваща от вятър; наличие на храна (дребни бозайници и птици). През неразмножителния период предпочитани места за хранене са оризовите полета (Alves et al., 2014). Изследване в Испания показва че интензификацията на селското стопанство е довела до промени в състава и изобилието на плячката в земеделските земи. Тръстиковите блатари в райони с интензивно земеделие консумират основно дребни бозайници и имат по-бедна диета в сравнение с тези в райони с традиционно земеделие (Cardador et al., 2012).

Хранене

Предпочитана храна са водоплаващи и блатни птици (белочела водна кокошка, зимно бърне, зеленоглава патица, калугерица, малък червеноног водобегач), бозайници (воден плъх), земноводни и влечуги (водна жаба, обикновена водна змия) (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В цялата равнинна и полупланинска част на страната, където има макар и малки влажни зони, обрасли с висша водна растителност. Основната част от популацията концентрирана в Тракийската низина, по Дунавското и Черноморското крайбрежие, в Дунавската равнина, Софийското поле и по долините на по-големите реки (Янков отг.ред, 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и в Приложение 2 и 3 на ЗБР. Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция. Според IUCN за територията на континентална Европа както и за света видът е „слабо засегнат“ – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен е в Червената книга на Р България (2011) в категория „застрашен“.

Съгласно Докладването през 2019 г. (за периода 2013-2019 г.), видът се опазва като **гнездящ** с популация между 220 и 260 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (1980-2018 г.) е увеличаваща се. Посочени са следните заплахи: A02, A03, A04, C03, D02, F03, J01, J02, J03, M07.

Съгласно Докладването през 2019 г. (за периода 2013-2019 г.), видът се опазва и като **мигриращ** с численост 3300 – 5000 индивида. Не са посочени краткосрочна и дългосрочна тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: A02, A03, A04, F03, F26, D06.

В Червената книга (2015) основните посочени заплахи за вида са пресушаване и деградация на естествените влажни зони със стоящи води. Използването на отрови за борба срещу гризачи; безпокойство от рибари.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ (постоянен) и концентриращ/мигриращ. Гнездящата популация на тръстиковия блатар се оценява на **1-2 двойки**, което представлява **0,45 - 0,77 %** от националната гнездяща популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФД, мигриращата популация на тръстиковия блатар се оценява на **189 – 208 индивида**, което е **4,2 - 5,7 %** от националната мигрираща популация (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима.

4. Анализ на наличната информация

Тръстиковият блатар е гнездящ, мигриращ и зимуващ вид в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“. Видът е редовно установяван в района по време на размножителния сезон. Тръстиковият блатар беше наблюдаван и по време на теренното проучване през 2021 г. Гнездящата популация на вида е оценена на 2-3 двойки (Cheshmedzhiev et al. 2019). Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на о. Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова.

По време на миграции видът е редовно установяван в района. В рамките на целеви проучвания върху есенната миграция на рееещи се птици, в района на Писченско блатопрез 2008 и 2009 г., са установени съответно 208 и 189 индивида (Чешмеджиев, 2008; Чешмеджиев, 2009). Част от мигриращите птици се задържат в района до няколко дни. Тръстиковият блатар е сравнително често срещан в района и през зимните месеци, когато е регистриран тук с численост до 5 инд. (Cheshmedzhiev et al. 2019). Единични птици са наблюдавани в СЗЗ и по време на Среднозимните преброявания на водолюбивите видове птици.

Основна заплаха за вида, установена по време на теренните проучвания през 2021 г., е активното разпространение на инвазивния вид храстовидна аморфа (*Amorpha fruticosa*) по крайбрежието на водоемите на о. Персин, в резултат на което се наблюдава загуба на подходящи гнездови и хранителни местообитания за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 2	Оценката на гнездящата популация е 2-3 двойки. Според СФД – 1-2 дв. Сред гнездящите птици в зоната често се наблюдава бигамия – един мъжки с два женски екз., което следва да се има предвид при мониторинг на вида (тази	Поддържане на популацията в размер на най-малко 2 дв.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			размножителна стратегия е нерядко срещана при тръстиковия блатар). В периода на изхранване на малките възрастните птици облитат райони до около 1-5 км. западно и южно от блатата, ловувайки в открити тревисти райони и обработваеми площи.	
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 180	Количеството на концентриращите се птици силно ще зависи от състоянието на подходящите местообитания, най-вече от наличието на воден стълб в ПР „Персински блата“.	Поддържане на популацията – мин. 180 инд.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1	Определена на база предложената минимална стойност за зимуващата популация в СФД.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 725 ha	Включва крайбрежните участъците от влажните зони, обрасли с водолубива растителност. Площта на подходящото местообитание за гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на Персинските блата. При нива, достигащи кота 20,00 на шлюзовете се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 725 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 2000 ha	Включва гнездовото местообитание и откритите водни площи на о. Персин. Изчислена на база GIS анализ на подходящите местообитания и данни от теренните проучвания през 2021 г. Обхваща всички блата и канали на о. Персин. Площта включва и открити	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 2000 ha

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			пространства и обработваеми площи на остров Персин							
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент макрофити (JDS4-Macrophytes)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водолубиви растения - макрофити (пункт Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Fig. 5, стр. 90).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предвид наличната информация за настоящата гнездяща и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция е необходима актуализация на СФД:

- Увеличаване на максималната гнездова численост в частта за гнездящата популация от 2 на 3 двойки (в червено);
- Предвид редовната регистрация н зимуващи птици от вида, е необходимо добавяне на параметри за нея в СФД (в червено);

Species			Population in the site							Site assessment						
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.		
B	A081	<i>Circus aeruginosus</i>			p	1	3	p		G	C	A	C	C		
B	A081	<i>Circus aeruginosus</i>			c	189	208	i		G	B	B	C	C		
B	A081	<i>Circus aeruginosus</i>			w	1	5	i		G	B	B	C	C		

Специфични цели за A082 *Circus cyaneus* (полски блатар)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 45-50 cm, размах на крилата – 110-120 cm. Средно голяма граблива птица с дребно тяло, дълги тесни крила и дълга, права опашка. Полетът е плавен с бавни махове на крилата. Често лети ниско над земята, увисва във въздуха, като слабо размахва повдигнати

нагоре крила. Мъжкият се отличава от останалите блатари по широката ивица на надопашката. Женската и младото са трудно различими от другите видове – бялата ивица на надопашката е малко по-широка и добре очертана и размерите на тялото са по-големи (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Преминаващ, зимуващ и вероятно гнездящ вид. Пролетния прелет е от началото на март до средата на април, а есенният – от началото на август до края на ноември. Сега през размножителния период има наблюдения в Горнотракийската низина, Дунавската равнина и Добруджа, но без доказателства за гнездене. Възможната гнездова популация в страната се оценява на 0–6 двойки. Броят на зимуващите в България индивиди през отделните години варира от няколко десетки до няколко стотици. Гнездото е на земята, сред гъста тревна или блатна растителност, храсталаци, житни култури (Симеонов и др., 1990; Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Тревни съобщества – ливади, пасища, обработваеми земи, стоящи сладководни водоеми с постоянен или сезонен характер, широки речни долини (Симеонов и др., 1990; Големански гл. ред., 2015). Подходящи местообитания са ливади, пасища, обработваеми земи и вероятно повечето типове „Естествени и полуестествени тревни формации“ (6110-6520), а може би и някои от „Преовлажнени тресавища, калища и мочурища“ (7140-7230) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

През размножителния период се храни основно с дребни бозайници (полевки, мишки) и птици, в по-малка степен с насекоми (скакалци), влечуги и земноводни, през зимата и с мърша (Симеонов и др., 1990; Големански гл. ред., 2015).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Установен в Тракийската низина, района на бившето Стралджанско блато, Северното Черноморско крайбрежие и Дунавската равнина. Отделни индивиди и двойка са наблюдавани няколкократно през периода 1994–1996 г. между селата Къшин, Къртожабене и Търнене, Плевенско. Брачни игри при 2 двойки са регистрирани на 09.06.1997 г. до с. Оризово, Пловдивско. На 31.05.2002 г. са наблюдавани 2 отделни птици, съответно до гр. Раковски и до с. Момино село, Пловдивско (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и в Приложение 2 и 3 на ЗБР. Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция. Според IUCN за територията на континентална Европа видът е „почти застрашен“ - NT (Near Threatened), а в света е „слабо засегнат“ – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в SPEC 3 Изтощен. Включен в Червената книга на Р България със статус „критично застрашен“ CR (Critically Endangered).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на 480 – 700 индивиди. Не са посочени краткосрочна и дългосрочна тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: A01, A02, D02, F03, D06.

Зимуващата популация е оценена на 250 – 400 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е увеличаваща се. Посочени са следните заплахи: A01, A02, C03, D02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, видът е концентриращ/мигриращ. Според СФД концентриращата се/мигриращата популация на полския блатар се оценява на **1-4 индивида**, което е **0,2 – 0,6 % от националната мигрираща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима.

4. Анализ на наличната информация

Полският блатар се среща редовно в района на СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ по време на миграция и зимуване. По време на миграции видът е редовно установяван в района. В рамките на целеви проучвания върху есенната миграция на реещи се птици, в района на Писченско блато през 2008 и 2009 г., са установени съответно 1 и 4 индивида (Чешмеджиев, 2008; Чешмеджиев, 2009). Част от мигриращите птици се задържат в района до няколко дни, като активно ловуват в обработваемите площи на остров Персин. Полският блатар е сравнително често срещан в района и през зимните месеци, когато е регистриран тук с численост 1-3 инд. (Cheshmedzhiev et al. 2019). Единични птици са наблюдавани в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ и по време на Среднозимните преброявания на водолюбивите видове птици.

Основната заплаха за полския блатар в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ е химизацията в селското стопанство.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Определена на база СФД. Скитащи/преминаващи индивиди.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 1 инд.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	На база публикувани данни за зимуването на вида в зоната. Мониторинг през годините за установяване на тенденция в числеността.	Поддържане на популацията в размер най-малко 1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 350 ha	Площта включва подходящите хранителни местообитания на вида – N09 - сухи тревни съобщества и степи. Обработваемите площи с зърнени култури са изключени като субоптимални	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 350 ha

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на зимуване е необходимо залагането на параметри в СФД за зимуващата популация на вида (в червено):

Species			Population in the site						Site assessment					
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A082	<i>Circus cyaneus</i>			c	1	4	i		G	C	B	C	C
B	A082	<i>Circus cyaneus</i>			w	1	3	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за A083 *Circus macrourus* (степен блатар)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 42-46 cm, размах на крилата: 105-110 cm. Дребен, по-малък от полския блатар, със значително по-тесни и остри крила. Горната страна на тялото при мъжкия е светлосива, а долната бяла. Върховете на първостепенните махови пера са черни. Надопашката по-светла, но неясно очертана и нечисто бяла. При полет отдалеч изглежда бял и наподобява чайка. Женската и младото трудно се различават от другите видове блатари (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Сега е преминаващ и отчасти зимуващ, в миналото е гнездил в Добруджа, в околностите на Ихтиман и Пазарджик, както и при с. Дъбравино, Варненско. През територията на страната преминава южната граница на ареала му. През последните десетилетия е регистриран само по време на миграция. Подходящите местообитания, както и районите на миналото му разпространение напоследък са сравнително добре проучени в орнитологично отношение и резултатите сочат, че най-вероятно **не гнезди на територията на страната** (Големански гл. ред., 2015). Пролетния прелет е през март-април. Есенният прелет започва последната десетдневка на август и продължава до края на октомври. По-многобройни са миграциите по Черноморското крайбрежие. През зимата е много рядък (Симеонов и др., 1990).

Характерно местообитание

Среща се в открити местности, степи, ливади, пустеещи земи, заблатени понижения, често в близост до вода, напоследък установен в житни култури. Гнезди поединично или в малобройни колонии (3–5 двойки) на земята в естествени тревни съобщества (ливади, пасища), по изключение в земеделски житни култури (Симеонов и др., 1990; Големански гл. ред., 2015). Подходящи местообитания са ливади, пасища, открити местности в близост до вода и вероятно повечето типове „Естествени и полуестествени тревни формации“ (6110-6520), а може би и някои от „Преовлажнени тресавища, калища и мочурища“ (7140-7230) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се главно с дребни гризачи (мишки и полевки), гущери, дребни видове птици (предимно наземно гнездящи видове от разред Passeriformes), твърдокрили насекоми.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

През ХХ в. степният блатар се е размножавал в България през отделни години и кратки периоди, като след 1970 г. няма индикации дори за епизодично гнездене. Изчезнал като гнездящ от страната. Редовно преминава при миграция (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и в Приложение 2 и 3 на ЗБР. Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция. Според IUCN за територията на континентална Европа, а също и за света видът е „почти застрашен“ - NT (Near Threatened). Включен в SPEC 1 Застрашен. Включен в Червената книга на Р България със статус „изчезнал“ EX (Extinct).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на 80 – 150 индивиди. Не са посочени краткосрочна и дългосрочна тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: A02, D02, F03, D06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, видът е концентриращ/мигриращ. Според СФД концентриращата се/мигриращата популация на степния блатар се оценява на **0-2 индивида**, което е **0 – 1,3 % от националната мигрираща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добро.

4. Анализ на наличната информация

Степният блатар е изключително рядък вид в района на СЗЗ „Комплекс Беленски острови“. Единични наблюдения на вида са регистрирани основно по време на есенната миграция (Cheshmedzhiev et al., 2019). В рамките на целеви проучвания върху есенната миграция на рееещи се птици, в района на Писченско блатопрез 2008 и 2009 г., са установени съответно 2 и 0 индивида (Чешмеджиев, 2008; Чешмеджиев, 2009). Наблюдаваните мигриращи птици не се задържат в района.

Поради ниската численост на степния блатар в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ не могат да се посочат конкретни и детайлни заплахи за вида в изследвания район.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Мин. 1 инд.	Доколкото зоната не се явява основен миграционен коридор за вида, тази численост изглежда оптимална.	Поддържане на популацията.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 350 ha	Площта включва подходящите хранителни местообитания за вида – N09 - сухи тревни съобщества и степи. Обработваемите площи с зърнени култури са	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 350 ha

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			изключени като субоптимални.	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не е необходима актуализация на СФД.

Специфични цели за A084 *Circus pygargus* (ливаден блатар)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 42-47 cm, размах на крилата – 110-115 cm. Мъжкият наподобява полски блатар, но горната страна на тялото е по-тъмна, коремът е с надлъжни ръждиви шарки. Крилото отгоре с черна ивица и върховете на първостепенните махови пера са черни, а отдолу изглежда раирано. Женската и младото при полет практически не се различават от степния блатар. Почива като останалите блатари на земята (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид. Сега гнезденето е доказано за редица райони от Западна България (включително Софийското поле), долината на Марица и Югоизточна България. Територии с най-висока гнездова плътност са Дервентските възвишения, районът на яз. „Малко Шарково“, Ямболското и Старозагорското поле. По време на прелет се среща из цялата страна, по-често по Черноморското крайбрежие. През зимата са наблюдавани рядко единични индивиди. Пролетния прелет е от средата на март до края на април, а есенният от средата на август до края на октомври (Симеонов и др., 1990; Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Разнообразни влажни зони (включително влажни ливади, блата, торфища), към които проявява силно изразена привързаност. В България често гнезди в обработваеми площи, най-често засети с пшеница. Извън размножителния сезон връзката с влажните зони значително отслабва. Гнезди поединично или в разредени колонии. Мигрира поединично или по двойки, особено през есента, понякога формира малки ята с други хищни птици при пресичане на големи водни площи (Големански гл. ред., 2015). Подходящи местообитания за гнездене са обработваеми земи със зимна пшеница, а по време на миграция също селскостопански площи с житни култури и вероятно повечето типове „Естествени и полуестествени тревни формации“ (6110-6520), а може би и някои от „Преовлажнени тресавища, калища и мочурища“ (7140-7230) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с яйца и малки на наземно гнездящи птици, гризачи, малки зайци, гущери, едри насекоми (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С петнисто и разпръснато разпространение в цялата страна. По-плътно заета почти цялата територия на Югоизточна България между Сакар и Източна Стара планина, с изключение на гористия район на Странджа. Разпръснато в Добруджа, Софийското поле и други места. Равномерно ниска на по-голямата част от заетата територия (по-малко от 10 дв./кв.). С най-висока плътност в района между р. Тунджа и Бургаската низина, където в някои квадрати гнездят повече от 10–15 дв. Там се размножава в рехави колонии (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция. Според IUCN за територията на континентална Европа както и за света видът е „слабо засегнат“ – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в Червената книга на Р България със статус „застрашен“ VU (Vulnerable).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездова популация на вида се оценява на 300 – 350 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е увеличаваща се. Посочените са следните заплахи и влияния: A02, A03, A04, A06, D02, C03, F03, J01, K03.

Мигриращата популация е оценена на 500 – 1100 индивида. Не са посочени тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: A02, D06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, видът е концентриращ/мигриращ. Според СФД концентриращата се/мигриращата популация на ливадния блатар се оценява на **14-15 индивида**, което е **1,4 – 2,8 % от националната мигрираща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добро.

4. Анализ на наличната информация

Ливадният блатар е рядък вид в района на СЗЗ „Комплекс Беленски острови“. Единични наблюдения на вида са регистрирани основно по време на есенната миграция (Cheshmedzhiev et al., 2019). В рамките на целеви проучвания върху есенната миграция на рееещи се птици, в района на Писченско блато през 2008 и 2009 г., са установени съответно 15 и 14 индивида (Чешмеджиев, 2008; Чешмеджиев, 2009). Наблюдаваните мигриращи птици не се задържат в района. Те са преминаващи.

Поради ниската численост на ливадния блатар в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ не могат да се посочат конкретни и детайлни заплахи за вида в изследвания район.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 14	Определена на база СФД. Скитащи или преминаващи индивиди.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 14 инд.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания за вида	ha	Най-малко 350 ha	Площта включва подходящите хранителни местообитания за вида – N09 - сухи тревни съобщества и степи. Обработваемите площи с зърнени култури са изключени като субоптимални.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 350 ha

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не е необходима актуализация на СФД.

Специфични цели за A899 *Accipiter gentilis* (голям ястреб)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 50-55 cm, размах на крилата – 150-160 cm. Средно голяма дневна граблива птица. Женската е с размери на каня, а мъжкият – на полска врана. Лети с маневрен махов полет. Възрастните отгоре са сиво-кафяви, отдолу белезникави с тъмни напречни препаски. Крилата са къси и широки. Първостепенните махови пера разтворени като пръсти. Опашката е дълга, а подопашката – бяла. Когато е кацнал изглежда гърбав (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид. През есенно-зимния период се среща до горната граница на гората. След 1985 г. е „твърде рядък“ с численост не по-голяма от 100 двойки (Симеонов и др., 1990), но според други автори – между 1700–2100 двойки с тенденция към увеличение (Нанкинов и др., 2004). Сега числеността му е около 1200–1500 двойки. В много райони се наблюдава намаляване на броя на гнездящите двойки. Размножителният период започва през март – началото на април. Строи големи гнезда, но използва и стари гнезда на други хищни или на вранови птици. Обикновено всяка двойка има по 2–3 гнезда в гнездовата си територия, които птиците използват през различни години (Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Високостъблени гори в планините и равнините, крайречни гори; стари паркове в градската и крайградската зона. В много райони на България гнезди в иглолистни култури, които сега са едно от типичните размножителни местообитания на вида. Нерядко гнездата се намират близо до селища (Големански гл. ред., 2015). Според Симеонов и др. (1990) видът обитава разредени широколистни, смесени и иглолистни гори, изпъстрени с обширни поляни в съседство с обработваеми площи и пустеещи земи и други открити пространства предимно в предпланини

и планини. През есента и зимата се среща в културния ландшафт в равнини, обширни паркове, групи дървета и покрайнини на селища. Подходящи местообитания за гнездене на вида са вероятно 9110, 9130, 9150, 9180, 91E0, 91F0, 91S0, 91W0, 95A0 и др., за търсене на храна – открити и пустеещи земи и повечето типове „Естествени и полуестествени тревни формации“ (6110-6520) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009), а също градски и крайградски зони, покрайнини на села.

Хранене

В България в хранителни остатъци са установени 42 компонента, като бозайниците са представени от 8 вида – див заек, катерица, лалугер. Птиците са основна храна, като ловни обекти са 5 вида – гълъб, яребица, фазан, пъдпъдък, зимно бърне. Идентифицирани са също и домашни кокошки (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Широко разпространен с разпръснати единични гнездовища, по-групирани предимно в гористите планински и полупланински райони, също и в хълмистите равнини. Отсъства от някои равнинни райони с обширни земеделски площи поради липсата на подходящи горски местообитания (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 3 на ЗБР. Според IUCN за територията на континентална Европа, а и за целия свят видът е „слабо засегнат“ – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Няма SPEC категория. Включен в Червената книга на Р България със статус „застрашен“ EN (Endangered).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 560 – 970 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е стабилна. Не са посочени заплахи и влияния.

Мигриращата национална популация е оценена на 5000 – 6000 индивида (за периода 2005-2018 г.). Не са посочени тенденции в развитието на популацията. Краткосрочната и дългосрочната тенденции в развитието на популацията са стабилни. Посочени са две заплахи – B09 и D06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, видът е концентриращ/мигриращ. Според СФД мигриращата популация на големият ястреб се оценява на **2-3 индивида**, което е **0,04 – 0,05 % от националната мигрираща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична.

4. Анализ на наличната информация

Големият ястреб се среща в района на СЗЗ основно по време на пролетната и есенната миграция. По време на целеви проучвания върху есенната миграция на реещи се птици в района на Писченско блато през 2008 и 2009 г. са установени съответно 3 (наблюдавани септември 2008 г.) и 2 индивида (наблюдавани октомври 2009 г.) (Чешмеджиев, 2008; Чешмеджиев, 2009). По време на теренното проучване през 2021 г. не беше установено гнездене на голям ястреб в СЗЗ. Видът е наблюдаван няколкократно по време на размножителния сезон в изследваната СЗЗ, но гнездо не е намерено. Твърде вероятно е гнезденето му района (Cheshmedzhiev et al. 2019).

Основните заплахи за големия ястреб са безпокойството и провеждането на горско-стопанските дейности и практики, най-вече по време на размножителния сезон. По време на теренното проучване през 2021 г. е констатирано незаконно изсичане на едроразмерни брястове в югоизточната част на о. Персин. Това е сериозна предпоставка за увреждане на гнездовото местообитание на вида в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 дв.	Определена на база литературни данни. Размера на гнездовата популация силно ще зависи от наличието на едроразмерни/ биотопни дървета в групи и поддържането на подходящи местообитания.	Поддържане на популацията на вида в размер от най-малко 1 гнездяща дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 2 инд.	Количеството на концентриращите се птици силно ще зависи от състоянието на подходящите местообитания.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 2 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 783 ha	Включва площта на старите крайречни гори в ЗМ „Персин изток“, както и в Резерватите „Милка“ и Китка“.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 783 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 2000 ha	Площта включва подходящите хранителни местообитания на вида – обработваеми площи, открити пространства, алувиални гори, както и пространството над блатата и каналите.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 2000 ha
Местообитание на вида: Наличие на едроразмерни/	Брой дървета	Най-малко 5 броя на	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба	Поддържане на състоянието по този параметър.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
биотопни дървета, в групи	на ha, в група	ha, в група	№ 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г.	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предлагаме следните промени в СФД:

- Промяна в оценката за численост на мигриращата популация от „В“ на „С“, предвид на по-ниския процент от националната популация (< 2,0 %), който зоната поддържа.
- Предвид наличната информация за вероятното гнездене на вида в СЗЗ е необходимо залагането на параметри за гнездяща популация в СФД;

:

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A899	<i>Accipiter gentilis</i>			c	2	3	i		G	C	B	C	A
B	A899	<i>Accipiter gentilis</i>			p		1	p		M	B	B	C	A

Специфични цели за A898 *Accipiter nisus* (малък ястреб)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 35-37 cm., размах на крилата: 60-65 cm. *Мъжки*. Горната страна на тялото тъмносива, по тила бели основи на перата, ушите и страните на гушата ръждиви. Гърдите, корема и гащите изпъстрени с ръждиви напречни препаски. *Женски*. Горната страна на тялото сиво-кафява. Тилът тъмнокафяв с бели петна, над очите бяла „вежда“. Долната страна на тялото бяла, по гушата с тъмни надлъжни резки, а останалата част с тъмнокафяви напречни препаски. И при двата пола клюна е тъмносив с черен връх. Восковицата и краката светложълти. Ирисът е тъмножълт (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

В България видът е постоянен, прелетен и зимуващ. Понастоящем през гнездовия период се среща почти в цялата страна; с най-висока численост в планините и предпланините (Стара планина, Пирин, Славянка, Витоша) и Черноморското крайбрежие. По-рядък е в равнините и низините. Числеността на гнездящата популация в България нараства, като оценките на различните автори са разнообразни. Зимуващата популация се оценява на 2000–5000 птици (Големански гл. ред., 2015). Гнездовия период започва в края на април и началото на май. Гнездото си прави по единични дървета в открити пространства, покрайнини на гори, групи дървета в сухи дерета и край обработваеми площи (Симеонов и др., 1990).

Характерно местообитание

През размножителния период обитава основно широколистни, смесени и иглолистни гори, алувиални и много влажни гори и храсталаци, по-рядко – ивици дървета, храсти и мозайки от тях, овощни градини, дървесни и храстови плантации, а също в градски паркове и градини или

други гористи части на градове, села. По време на миграции и през зимата се среща в хълмисти райони, открити полета, обработваеми площи, паркове, покрайнини на селища (Симеонов и др., 1990; Янков отг. ред., 2007).

Хранене

Предимно орнитофаг. Ловува дребни птици до 120 g, обикновено до 7 km от гнездото. Малкия ястреб не извършва селекция при ловуване, преобладават жертвите, които имат най-висока плътност (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпръснато и групово на почти цялата територия на страната с изключение на някои земеделски райони. По-плътно в гористите части, особено в планините, полупланинските и хълмисти райони, но и в Лудогорието и дори в Добруджа (където гнезди в полезащитните пояси и суходолията). Относително ограничено разпространен по Дунавското крайбрежие и поречията на някои от големите реки, където вероятно е заместен от *Accipiter brevipes*. Като цяло плътността по-висока в планинските и полупланинските райони на Рила, Пирин, Родопите, Стара планина и Предбалкана (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 3 на ЗБР. Според IUCN за територията на континентална Европа, а и за целия свят видът е „слабо засегнат“ – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Няма SPEC категория. Включен в Червената книга на Р България със статус „застрашен“ EN (Endangered).

Съгласно Докладването през 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), видът се опазва като гнездящ с популация между 1000 и 2300 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2001-2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (1980-2018 г.) е увеличаваща се. Не са посочени заплахи и влияния.

Малкият ястреб се опазва също така и като мигриращ вид с численост 1000-2200 индивида. Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: A02, B02, F03, D02.

3. Състояние в СЗ ВГ0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, видът е концентриращ/мигриращ. Мигриращата популация на малкият ястреб се оценява на **35-54 индивида**, което е **2,5 – 3,5 % от националната мигрираща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима.

4. Анализ на наличната информация

Малкият ястреб е гнездящ, мигриращ и зимуващ вид в СЗ3. Единични двойки гнездят на остров Персин (Cheshmedzhiev et al. 2019). По време на целеви проучвания върху есенната миграция на рееещи се птици в района на Писченско блато през 2008 и 2009 г. са установени съответно 54 и 35 индивида (Чешмеджиев, 2008; Чешмеджиев, 2009). През зимните месеци също са наблюдавани единични птици, ловуващи в района на СЗ3.

Основните заплахи за малкия ястреб са безпокойството и провеждането на горско-стопанските дейности и практики, най-вече по време на размножителния сезон. По врем ан теренното проучване през 2021 г. е констатирано незаконно изсичане на едроразмерни брястове в югоизточната част на о. Персин. Това е сериозна предпоставка за увреждане на гнездовото местообитание на вида в СЗ3 „Комплекс Беленски острови“.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 3	Определена на база СФД. Размерът на гнездовата популация силно ще зависи от наличието на едроразмерни/ биотопни дървета в групи и поддържането на подходящи местообитания. В пряка връзка е със запазване/увеличаване на целевата стойност по параметър „Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета в групи“ (видът е адаптивен и използва разнообразна по вид, тип и разположение дървесна растителност).	Поддържане на популацията в размер на най-малко 3 дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 35 инд.	Количеството на концентриращите се птици силно ще зависи от състоянието на подходящите местообитания.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 35 инд.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 2	Определена на база теренни проучвания през зимните месеци (Чешмеджиев, непубл. данни)	Поддържане на популацията в размер най-малко 2 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 1680 ha	Включва площта на естествените широколистни гори N16 в СЗЗ. Изкуствените дървестни монокултури са изключени като субоптимално местообитание.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 1680 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 2020 ha	Площта включва подходящите хранителни местообитания N09 и N16 за вида – сухи тревни съобщества и широколистни естествени гори.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 2020 ha

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Местообитание на вида: Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета, в групи	Брой дървета на ha, в група	Най-малко 5 броя на ha, в група	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г.	Поддържане на състоянието по този параметър.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предлагаме следните промени в СФД:

- Добавяне на параметри за гнездова популация размер на 3 – 5 двойки;
- Добавяне на параметри за зимуваща популация в размер на 1 – 5 индивида;
- КОригиране на оценката за мигриращата популация от „С“ на „В“, предвид на високия процент от националната популация (> 2%), който зоната поддържа;

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция и зимуване е необходима актуализация на СФД, а именно добавяне на данни за гнездящата и зимуващата популация на вида (в червено):

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A898	<i>Accipiter nisus</i>			r	3	5	p		G	C	B	C	C
B	A898	<i>Accipiter nisus</i>			c	35	54	i		G	B	B	C	C
B	A898	<i>Accipiter nisus</i>			w	1	5	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за A402 *Accipiter brevipes* (късопръст ястреб)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 30 – 37 см. Размах на крилата: 63 – 76 см. Подобен на малкия ястреб, но за разлика от него има черни върхове на крилата, които го правят лесен за определяне. Ирисът е тъмен. Бузите също. Има полов и възрастов диморфизъм. Младите са тъмнокафяви отгоре с леко по-тъмни върхове на крилата. Отдолу са с надлъжни капковидни ивици и петна по страните на тялото и отдолу по крилото. С ясна вертикална ивица на гърлото.

Характер на пребиваване в страната

В България късопръстият ястреб е гнездещо-прелетен вид (Симеонов и др., 1990). Пролетната миграция е през април-май, а есенната – през август-септември. Зимува в Африка.

Характерно местообитание

Късопръстият ястреб се среща в разреждени широколистни гори, зелесени речни долини, групи дървета сред открити пространства (Симеонов и др., 1990). Гнезди по дървета. Снася 2 – 5 яйца, като има едно поколение годишно през периода май-юли. Някои от предпочитаните местообитания са 91E0, 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с дребни пойни птици (основно врабчета), мишевидни гризачи, гущери и насекоми.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Видът е с ясно изразена привързаност към речни долини, която определя цялостното му разпространение в страната (Янков отг. ред., 2007). У нас се среща основно по поречието на големите реки Арда, Марица, Тунджа, Струма, Дунав, техните притоци и по Черноморието.

Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на късопръстият ястреб според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Видът е включен в SPEC 2. Включен е в Червената книга на Р България в категория „Уязвим“.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 190 – 470 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – нарастваща. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е стабилна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 1100 – 1200 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, B02, F03, D02 и A08.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, видът е концентриращ/мигриращ. Мигриращата популация на късопръстия ястреб се оценява на 7-10 индивида, което е 0,6 – 0,8 % от националната мигрираща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима.

4. Анализ на наличната информация

Късопръстият ястреб се среща в района на СЗЗ основно по време на пролетната и есенната миграция. По време на целеви проучвания върху есенната миграция на реещи се птици в района на Писченско блато през 2008 и 2009 г. са установени съответно по 7 индивида, наблюдавани през септември (Чешмеджиев, 2008; Чешмеджиев, 2009). По време на теренното проучване през 2021 г. не беше установено гнездене на късопръст ястреб в СЗЗ. Най-близките гнездовища на вида са в СЗЗ „Свищовско-Беленска низина“ и в територията на гр. Свищов.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 7 инд.	Доколкото зоната не се явява основен миграционен коридор за вида, тази численост изглежда оптимална.	Поддържане на мигриращата популация на вида в зоната в размер от най-малко 7 индивида.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания за вида	ha	Най-малко 2020 ha	Площта включва подходящите хранителни местообитания N09 и N16 за вида – сухи тревни съобщества и широколистни естествени гори.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 2020 ha
Местообитание на вида: Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета, в групи	Брой дървета на ha, в група	Най-малко 5 броя на ha, в група	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г.	Поддържане на състоянието по този параметър.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не е необходима актуализация на СФД.

Специфични цели за A087 *Buteo buteo* (обикновен мишелов)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 55 – 58 cm. Размах на крилата: 120 – 130 cm. Средно голяма граблива птица с широки, къси крила и къса закръглена опашка. Оперението е кафяво, като на горната страна еднообразно, а на долната е с белезникав или ръждив оттенък и пъстрини. Лети с плавни махове на крилата. Восковицата и краката са жълти. В България се среща подвидът *Buteo buteo vulpinus* (обикновен ръждив мишелов) (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

За България видът е постоянен и прелетен. Един от най-многобройните и широко разпространени видове хищни птици в страната. Размножителния период започва през април. Гнездото си строи по широколистни и иглолистни дървета на височина 6-20 м. Според Янков отг. ред. (2007) българската популация наброява 2500-4000 двойки, а според Нанкинов и др. (2004) – от 7000 до 11 000 дв. Видът е известен като далечен мигрант (главно подвидът *vulpinus*) и мигрант на къси разстояние, но на широк фронт, отчасти зимува в България (подвидът *buteo*). Мишеловът е най-многобройният мигрант сред грабливите птици през периода 1979-2003 г. в Бургаския залив. Общата му численост варира между 7963 и 31 746 инд. (средно – 17 739) (Michev et al., 2018). Пролетната миграция интензивна през март, а есенната през втората половина на октомври. Образува сравнително многочислени ята (300-400), в сред които може да присъстват и други единични видове (тръстиков блатар, черна каня). Общо проучванията през 2011 и 2012 г. показват, че макар обикновения мишелов да прелита над цялата страна,

основната част от прелитащите птици се концентрират в източната част (Матеева и Янков, 2013).

Характерно местообитание

Обитава крайнини на широколистни, смесени и иглолистни гори с поляни, групи дървета сред открити пространства. Среца се до 1500 м. - 1977 м надморска височина (Симеонов и др., 1990; Янков отг. ред., 2007). Вида избира горски местообитания, които са отдалечени от асфалтирани пътища (1500 м), но пък са в близост до долини в пресечени ландшафти. Също така предпочитат гнездата да са разположени в крайнините на горите, за да има поглед над заобикалящия ландшафт (Penteriani & Faivre, 1997).

Подходящи местообитания за гнездене са крайнини на гори (9110-91СА), а за търсене на храна са открити пространства - ливади, пасища, обработваеми земи и вероятно повечето типове „Естествени и полуестествени тревни формации“ (6110-6520) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Основно се храни с бозайници (15 вида), като доминират дребните гризачи – обикновена полевка, лалугер, горска полевка, горска мишка и др.). От птиците (17 вида) най-често ловува обикновен скорец.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Повсеместно разпространен на цялата територия на страната. Не е установен на места в равнинни безлесни райони с преобладаване на земеделски култури – локално в Дунавската равнина, Тракийската низина, Бургаската низина и др. Числеността му е относително равномерна, като е по-висока в предпланинските и хълмистите райони с по-голямо разнообразие на местообитания (комбинация от гори с ливади, пасища и обработваеми земи) (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 3 на ЗБР. Според IUCN видът е с категория „слабо засегнат“ - LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b) за територията на континентална Европа, също и за света. Няма SPEC категория. Не е включен в Червената книга на Р България.

Съгласно Докладването през 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), видът се опазва като гнездящ с популация между 2400 и 4200 двойки. Краткосрочната (2001-2018 г.) популационна тенденция е стабилна, а дългосрочната (1980-2018 г.) е неизвестна. Не са посочени заплахи и влияния.

Съгласно Докладването през 2019 г. (за периода 2001-2018 г.), видът се опазва и като мигриращ с численост между 36 000 и 40 000 индивиди. Не са посочени тенденции в миграционната численост. Не са посочени и заплахи.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ (постоянен), концентриращ/мигриращ и зимуващ. Гнездящата популация (постоянно пребиваващ) на обикновения мишелов се оценява на **1 двойка**, което представлява **0,03 %** от националната гнездяща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФД, мигриращата популация на обикновения мишелов се оценява на **51-128 индивида**, което е **0,14-0,32 %** от националната мигрираща популация (оценка „С“).

Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима.

Според СФД, зимуващата популация на обикновения мишелов се оценява на **1-20 индивида** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима.

4. Анализ на наличната информация

Обикновеният мишелов е гнездящ/постоянен, мигриращ и зимуващ вид в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“. Видът е редовно установяван в района по време на размножителния сезон. Обикновеният мишелов беше наблюдаван и по време на теренното проучване през 2021 г. Гнездящата популация на вида е оценена на 1-3 двойки (Cheshmedzhiev et al., 2019). По време на миграции видът е редовно установяван в района. В рамките на целеви проучвания върху есенната миграция на рееещи се птици, в района на Писченско блатопрез 2008 и 2009 г., са установени съответно 51 и 128 индивида (Чешмеджиев, 2008; Чешмеджиев, 2009). Обикновеният мишелов е сравнително често срещан в района и през зимните месеци, когато е регистриран тук с численост до 10 инд. (Cheshmedzhiev et al., 2019). Единични птици са наблюдавани в СЗЗ и по време на Среднозимните преброявания на водолюбивите видове птици.

Основните заплахи за обикновения мишелов са безпокойството, провеждането на горско-стопанските дейности и практики, най-вече по време на размножителния сезон, както и химизацията в селското стопанство. По врем на теренното проучване през 2021 г. е констатирано незаконно изсичане на едроразмерни брястове в югоизточната част на о. Персин. Това е сериозна предпоставка за увреждане на гнездовото местообитание на вида в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 дв.	Определена на база теренни проучвания и публикувана информация (Cheshmedzhiev et al., 2019). Това е в пряка връзка със запазване/увеличаване на целевата стойност по параметър „Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета в групи“ (видът е адаптивен и използва разнообразна по вид, тип и разположение дървесна растителност).	Поддържане на популацията в размер на най-малко 1 дв.
Популация: Размер на	Брой индивиди	Най-малко 50	Количеството на концентриращите се птици силно ще зависи от	Поддържане на популация от

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
мигриращата популация			състоянието на подходящите местообитания.	най-малко 50 инд.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 5	Количеството на зимуващите птици силно ще зависи от състоянието на подходящите хранителни местообитания – обработваеми площи и открити пространства.	Поддържане на популация от най-малко 5 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 1680 ha	Включва площта на естествените широколистни гори (N16), както и единичните и групи дървета в близост до открити пространства.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 1680 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 350 ha	Площта включва подходящите хранителни местообитания на вида – открити пространства със сухи тревни съобщества (N09) Обработваемите площи (N12) са изключени като субоптимални местообитания.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 350 ha
Местообитание на вида: Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета, в групи	Брой дървета на ha, в група	Най-малко 5 броя на ha, в група	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г.	Поддържане на състоянието по този параметър..

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ ВГ0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предлагаме следните промени в СФД:

- Промяна в максималната численост на гнездовата популация от 1 двойка на 3 двойки, предви наличната публикувана информация;

Species			Population in the site							Site assessment						
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.		
B	A087	<i>Buteo buteo</i>			c	51	128	i		G	C	B	C	C		
B	A087	<i>Buteo buteo</i>			p	1	3	p		G	C	B	C	C		
B	A087	<i>Buteo buteo</i>			w	1	20	i		G	C	B	C	C		

Специфични цели за A403 *Buteo rufinus* (белоопашат мишелов)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 50-65 cm, тегло 590-1760 g, размах на крилата – 126 – 155 cm. (BWPI, 2006). Има три цветови фази на оперението –тъмна, светла и ръждива. Последните две са застъпени у нас. Птиците от светлата фаза имат светложълто до жълтеникаворъждиво оперение. Ръждивите птици са по-тъноръждивокафяви. При всички опашката е светложълта, белезникава, едноцветна. “Гащите“ са тъмнокафяви до черни. Профилът на крилата в полет е V-образен. Краката са жълти.

Характер на пребиваване в страната

Постоянен, но младите извършват значителни скитания. При по-студени зими вероятно и възрастните мигрират на къси разстояния

Характерно местообитание

Гнезди в открити местообитания - степи, ливади, ниви с единични или групи дървета и храсти пръснати сред тях. Често пъти в хълмисти области с мозаично пръснати храсти и единични дървета. Обича степни и ливадни местообитания в близост до скалисти речни каньони, скални венци,суходолия и др скални форми където устройва гнездата си. Понякога гнезди в каменни кариери. Избягва гъсти и компактни горски комплекси или ако се среща там е винаги в периферията им. Среща се както в низините така и в хълмисти и предпланински райони, до около 900 м.н.в. Гнезди на скали и на дървета, по-рядко и на стълбове на далекопроводи (метални). Гнездата на дървета са на единични или ивици дървета сред полето, най-често са на тополи.

По време на миграция, скитане и зимуване се среща във всякакви типове открити местообитания, често недалеч от гнездото си.

Хранене

Белоопашатият мишелов има твърде широк хранителен спектър. Храни се с дребни бозайници – лалугери, хомяци, полевки, слепи кучета, къртици и др., с влечуги –змии и гущери, с различни видове врабчоподобни птици, жаби, едри насекоми (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Белоопашатият мишелов гнезди в цялата страна, с изключение на високопланинските райони и на обширните компактни горски масиви в Странджа, Лудогорието и някои части на Западна България. Най-висока численост има в Горнотракийската низина, Дунавската равнина, Поломието, Добруджа, Сакар, Източните Родопи (Шурулинков и др. 2005, Янков отг. ред., 2007, Даскалова и др., 2020). Според Червената книга на България у нас гнездят 800-1000 двойки (Големански гл. ред., 2015). Тази оценка е направена през 2011 г. и се отнася за периода 2005-2010 г.

Според Докладването по чл.12 от 2019 г., гнездовата популация се оценява на 500-600 двойки, а краткосрочната тенденция е на намаление. Дългосрочната тенденция обаче е на значително увеличение. Действително през последните 10-15 години е налице тенденция на намаление на вида в редица райони, особено в Северна и Западна България.

Мигриращите белоопашати мишелови, според Докладването по чл.12 се оценяват на 850-900 екз. Числеността на зимуващите у нас птици от този вид не е проучена и зимуващата у нас популация не е обект на докладването по чл.12.

В Червената книга на България (Големански гл. ред., 2015) като заплахи за белоопашатия мишелов са посочени деградацията на биотопите, залесяването на големи площи, смъртност от далекопроводи, употреба на препарати. При Докладването по чл.12 са посочени голям брой заплахи свързани с промяна на предназначение на земите, превръщането на пасищата в гори, изоставянето на пасищата и обрастването им, преустановяване на пашата, хидроенергийното строителство, развитието на спортно-туристическа инфраструктура, застрояване. Освен това следва да добавим и заплахи като незаконния отстрел, загиването на птици от сблъсъци с автомобили, отравянето с отрови за борба с наземни хищници и др.

3. Състояние в СЗ ВГ0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната видът е концентриращ/мигриращ. Мигриращата популация на белоопашатия мишелов се оценява на **5-14 индивида**, което е **0,6 – 1,6 % от националната мигрираща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра.

4. Анализ на наличната информация

Белоопашатият мишелов е мигриращ вид в СЗ „Комплекс Беленски острови“. Видът не е наблюдаван по време на теренните проучвания през 2021 г. В рамките на целеви проучвания върху есенната миграция на рееещи се птици в района на Писченско блато през 2008 и 2009 г. са установени съответно 5 и 14 индивида (Чешмеджиев, 2008; Чешмеджиев, 2009). Понякога мигриращите птици се задържат няколко дни в района на зоната. През зимните месеци белоопашатият мишелов не е регистриран в района на СЗ.

По време на теренното проучване през 2021 г. е констатирано незаконно изсичане на едроразмерни брястове в югоизточната част на о. Персин. Това е сериозна предпоставка за уреждане на гнездовото местообитание на вида в СЗ „Комплекс Беленски острови“.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 5	Определена на база средната стойност от СФД. Количеството на концентриращите се птици силно ще зависи от състоянието на подходящите местообитания.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 5 инд.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 350 ha	Площта включва подходящите хранителни местообитания на вида – открити пространства със сухи тревни съобщества (N09) Обработваеми площи (N12) са изключени като субоптимални местообитания.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 350 ha

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предлагаме следните промени в СДФ:

- Промяна в оценката за мигриращата популация на вида от „В“ на „С“, предвид на пониския процента от националната популация (< 2,0 %), който зоната поддържа;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			A/B/C
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A403	<i>Buteo rufinus</i>			c	5	14	i		G	C	B	C	B

Специфични цели за A858 *Clanga pomarina* (малък креслив орел)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 60-65 cm., размах на крилата: 140-150 cm. Възрастните са с кафяво оперение, черни махови пера, бели петна на крилата и черна опашка с бяло дъгообразно петно в основата. Ирисът е жълт. Може да бъдат разграничени от възрастните на големия креслив орел по дребните размери; при полет маховите пера отдолу са черни, а подкрилията – кафяви (при големия креслив орел е обратно). Опашката е къса, а профилът при реене – „увиснал“. Младите са кафяви с добре оформено жълто петно на тила; надкрилията са с два реда бели петна (младите на големия креслив орел имат повече такива редове); тялото отдолу е изпъстрено със светли шрихи (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен, преминаващ и отчасти зимуващ вид. Пролетният прелет е от средата на февруари до началото на април. Есенният прелет е от началото на август до края на октомври. Тогава се среща често по Черноморското крайбрежие. Максимална миграция е наблюдавана през последната десетдневка на септември. (Симеонов и др., 1990; Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Запазени горски масиви широколистни и смесени гори (бук, дъб или смесени насаждения) с поляни в близост до речни долини, пасища, ливади, блата, стари полезащитни пояси и други

горски площи, в близост до просторни тревни съобщества и край селскостопански земи, които птиците използват за ловуване. По време на миграции повсеместно из страната в открити пространства и до горната граница на гората. (Симеонов и др., 1990; Големански гл. ред., 2015).

Хранене

Хранят се с малки бозайници, малки птици, земноводни, влечуги, полевки и от време на време насекоми. (Симеонов и др., 1990, Червена книга на Р България 2015).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С неравномерно петнисто разпространение, по-голямата част от гнездовата популация е концентрирана в Югоизточна и Източна България и обхваща почти изцяло Странджа, Сакар и значителни части от Източна Стара планина, Източните Родопи и Добруджа. Останалата част от двойките разпръснати в почти цялата страна, главно в по-ниските ѝ части. Отсъства или слабо представен в Северозападна България, Западните погранични планини, южната част на Дунавската равнина и Предбалкана, долините на реките Струма и Места и др. Избягва високите планини като Рила, Пирин и Западните Родопи. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Включен в SPEC 2. Включен е в Червената книга на България със статус- уязвим VU. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 460-600 двойки. Краткосрочната (2000-2018) и дългосрочна (1980-2018) популационна тенденция са нарастващи.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, A03, B01, B03, B06, C03, D02, F03, J01.

3. Състояние в СЗ ВГ0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ и концентриращ/мигриращ. Гнездящата популация на малкия креслив орел се оценява на **2 двойки**, което представлява **0,3 – 0,4 %** от националната гнездяща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФД мигриращата популация на малкия креслив орел се оценява на **41-65 индивида**, което е **0,14 %** от националната мигрираща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима.

4. Анализ на наличната информация

Малкият креслив орел е гнездящ и мигриращ вид в СЗ „Комплекс Беленски острови“. Видът е редовно установяван в района по време на размножителния сезон. Малкият креслив орел беше наблюдаван и по време на теренното проучване през 2021 г. Поне една двойка гнезди на остров Персин (Cheshmedzhiev et al., 2019). По време на миграции видът е редовно установяван в района с численост до няколко десетки птици. По време на целеви проучвания върху есенната миграция на рееещи се птици, в района на Писченско блато през 2008 и 2009 г., са установени съответно 65 и 41 индивида (Чешмеджиев, 2008; Чешмеджиев, 2009).

Основните заплахи за малкия креслив орел са безпокойството, провеждането на горско-стопанските дейности и практики, най-вече по време на размножителния сезон, както и химизацията в селското стопанство. По врем ан теренното проучване през 2021 г. е констатирано незаконно изсичане на едроразмерни брястове в югоизточната част на о. Персин. Това е сериозна предпоставка за увреждане на гнездовото местообитание на вида в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 2 дв.	Размерът на гнездовата популация силно ще зависи от наличието на едроразмерни/ биотопни дървета в групи и поддържането на подходящи хранителни местообитания. В пряка връзка е със запазване/увеличаване на целевата стойност по параметър „Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета в групи“	Поддържане на популацията – мин. 2 двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 40 инд.	Количеството на концентриращите се птици силно ще зависи от състоянието на подходящите местообитания.	Поддържане на популацията – мин. 40 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 1680 ha	Включва площта на широколистните естествени гори – N16 в СЗЗ.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания за вида в размер на най-малко 1680 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 350 ha	Площта включва подходящите хранителни местообитания на вида – открити пространства със сухи тревни съобщества (N09) Обработваеми площи (N12) са изключени като	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 350 ha.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			субоптимални местообитания.	
Местообитание на вида: Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета, в групи	Брой дървета на ha, в група	Най-малко 5 броя на ha, в група	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г.	Поддържане на състоянието по този параметър.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предвид наличната информация за настоящата гнездяща и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не е необходима актуализация на СФД.

Специфични цели за A859 *Clanga clanga* (голям креслив орел)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 65-70 см., размах на крилата: 168-185 см. При възрастните окраската е тъмнокафява; рядко се срещат индивиди със светло оперение. Опашката е къса, а профилът при реене – „увиснал“. Ирисът е тъмнокафяв. Младите са чернокафяви; по гърба, плещите и надкрилията имат светли петна, които образуват няколко реда белезникави ивици. От възрастния степен орел се отличава по бялото дъгообразно петно в основата на опашката и характерния „увиснал“ профил в рееш и планиращ полет (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Преминаващ, зимуващ и вероятно гнездящ вид. Мигрира и зимува предимно по морски крайбрежия и прилежащи влажни зони с надморска височина 200–500 m н.в. (Симеонов и др., 1990).

Характерно местообитание

На Балкански полуостров се среща в заливни, широколистни и смесени гори, изпъстрени с поляни и ливади, открити пространства с оазисни гори и групи дървета, речни долини, хълмисти склонове в близост до различни водоеми, брегове на водоеми (Симеонов и др., 1990, Големански гл. ред., 2015).

Хранене

Видът е месояден, яде предимно малки бозайници, водни птици, жаби и зми. Бозайниците (особено *Microtus arvalis*) съставляват 53% от диетата в Русия и 58% в резервата Ока (Симеонов и др., 1990, "BirdLife International", 2006, Големански гл. ред., 2015).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Единични наблюдения в Добруджа, Тракийската низина, Източните Родопи и Сакар. (Янков отг. ред., 2007). В миналото сведения за единични гнезда без доказано размножаване има за гара Синдел, Кричим, селата Ярлово, Бухово, Елешница и Чурек, Софийско и Рила. Прелита по Черноморското крайбрежие, Пирин и Славянка, зимува в Камчийския лонгоз. След 1985 г., през гнездовия период е регистриран по Черноморското крайбрежие, Странджа (възможно гнездене през 1989 г.), Тракийската низина, Добруджа, Източните Родопи и Сакар, без доказателства за размножаване. Мигрира редовно по Черноморието (Калиакра, Балчик, Албена, р. Камчия, Слънчев бряг, Атанасовско езеро, р. Ропотамо), при Котленска планина, Бяла река в Източните Родопи и др. Зимува около Шабленското и Дуранкулашкото езеро, р. Ропотамо, яз. "Овчарица" и др. (Големански гл. ред., 2015).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Включен в SPEC 1. Включен е в Червената книга на България със статус- критично застрашен CR. Според IUCN – VL (Vulnerable) (BirdLife International, 2021b), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценява между 20 и 50 индивида. Краткосрочната (2000-2018) и дългосрочна (1980-2018) популационна тенденция са е неизвестни. За зимуваща популация са посочени следните заплахи и влияния: A02.

Според Докладването по чл. 12 от 2019 г., мигриращата популация на вида се оценява на 50 – 100 индивида. Краткосрочната тенденция за Натура 2000 е стабилна. Посочение са следните заплахи и въздействия: A02, F03, D06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, видът е концентриращ/мигриращ и зимуващ. Според СФД концентриращата се/мигриращата популация на големия креслив орел се оценява на **до 1 индивид**, което е **2 % от националната зимуваща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима.

Според СФД, зимуващата популация на големия креслив орел се оценява на **до 1 индивид**, което е **2 % от националната зимуваща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима.

4. Анализ на наличната информация

Големият креслив орел се среща редовно в района на СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ по време на зимните месеци. В периода 2010 – 2018 г. видът зимува ежегодно в района на ПР „Персински блата“ (Cheshmedzhiev et al., 2019). По време на целеви проучвания върху есенната миграция на рееещи се птици в района на Писченско блато през 2009 г. е наблюдаван 1 инд. (Чешмеджиев, 2009). В района на ПР „Персински блата“ временно остават единични екземпляри с цел почивка и хранене. В периода от 6 до 9 март 2021 г. голям креслив орел, гнездящ в Беларус и маркиран със сателитен предавател, се задържал в района на СЗЗ (<http://birdmap.5dvision.ee/EN>). По време на теренното проучване през 2021 г. видът не беше регистриран в СЗЗ.

Поради ниската численост на големия креслив орел в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ не могат да се посочат конкретни заплахи за вида, но вероятно безпокойството и химизацията в

селското стопанство оказват най-голямо влияние на мигриращите/преминаващите и зимуващите птици.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Определена на база СФД. Скитащи/преминаващи индивиди	Поддържане на популацията.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Мин. 1 инд.	Определена на база СФД. Зимуващи индивиди	Поддържане на популацията.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 730 ha	Площта включва подходящите хранителни местообитания на вида – сухи тревни съобщества (N09) и Персинските блата.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 730 ha
Местообитание на вида: Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета, в групи	Брой дървета на ha, в група	Най-малко 5 броя на ha, в група	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г.	Поддържане на състоянието по този параметър.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция и зимуване не е необходима актуализация на СФД.

Специфични цели за A091 *Aquila chrysaetos* (скален орел)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 80-90 cm, размах на крилата: 210-220 cm. При възрастните главата и задната част на шията са жълтеникави със златист оттенък, перата им са заострени, копиевидни и образуват малка грива; останалото оперение е тъмнокафяво с широка неясно очертана черна ивица на края на опашката. Може да се отличи от царския и степния орел по V-образния профил при реене. Младите до 4-та година са тъмнокафяви с големи бели петна на крилата и в основата на опашката, с широка черна ивица на края ѝ (по нея се отличава от другите видове орли) (Симеонов и др., 1990, Мичев и др., 2012).

Характер на пребиваване в страната

Постоянен и скитащ вид. Най-много двойки (46,7%) са установени в Стара планина и Предбалкана, следват тези в Родопите (22,9%), Среднотунджанско поречие (6,6%), Средногорие и Краище, Рила и Пирин (по 4,9%), Дунавска равнина (4,1%), Осогово–Беласишка планинска група и Черноморско крайбрежие (по 2,5%) (Симеонов и др., 1990; Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

В България гнезди преимуществено по скали и скални стени (във вътрешността на страната), по-рядко върху високи стари дървета в широколистни листопадни гори. Сигурните гнездови находища са от 200 до 2400 м н. в. Почти всички гнездови находища са в долини, проломи или скални комплекси в близост до открити склонове, където птиците ловуват. През есента и зимата често и далеч от скални терени. Територията на една двойка се простира средно на около 100 кв. км. През размножителния период обитава проломи, дефилета, ждрела и други райони с високи скални стени и скални комплекси в близост до открити пространства. Гнездото е разположено на скална площадка под навес или в преддверие на малка пещера по обширни, високи, недостъпни скални стени, както и по дълбоки, ерозиранни или скалисти речни долини (Симеонов и др., 1990).

Хранене

Мършояден вид. Храни се предимно със сухоземни костенурки, лалугери, лисици, зайци, птици, змии и гущери (Симеонов и др., 1990, Мичев и др., 2012, Големански гл. ред., 2015).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпространен петнисто предимно в по-високите части на планините (основно в Централна и Западна Стара планина, Рила, Пирин, Родопите и някои от Западните погранични планини), но и в някои по-ниски планини и хълмисти райони (Странджа, Източна Стара планина, Източните Родопи, Сакар, Дервентските възвишения и др). През периода на настоящото картиране почти липсват гнездовища в равнинните части на страната. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Включен в SPEC 3. Включен е в Червената книга на България със статус- уязвим VU. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 150 – 180 двойки. Краткосрочната (2001-2018) и дългосрочна (1980-2018) популационна тенденция са стабилни.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, A04, D02, F03, G01, A07, A08, D06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, видът е концентриращ/мигриращ. Мигриращата популация на скалния орел се оценява на **до 1 индивид**, което е **0,5 % от националната гнездяща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима.

4. Анализ на наличната информация

Скалният орел се среща изключително рядко в района на СЗЗ, основно по време на пролетната и есенната миграция и по специално периодите на скитанията на младите птици. Млад (1-ва зима) скален орел е наблюдаван на 25.09.2009 г. и на 23.03.2011 г. в района на Писченско блато (Cheshmedzhiev et al., 2019). По време на теренното проучване през 2021 г. видът не беше регистриран в СЗЗ.

Поради изключително малко регистрирани наблюдения на вида в СЗЗ няма как да бъдат посочени основните заплахи за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Определена от СФД за зоната. Целевата стойност ще бъде достигана рядко, предвид на липса на подходящи местообитания и причини за значителни концентрации на вида в зоната Скитащи/преминаващи индивиди	Поддържане на популацията в размер от най-малко 1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 730 ha	Площта включва подходящите хранителни местообитания на вида – сухи тревни съобщества (N09) и Персинските блата.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 730 ha
Местообитание на вида: Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета, в групи	Брой дървета на ha, в група	Най-малко 5 броя на ha, в група	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г.	Поддържане на състоянието по този параметър.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не е необходима актуализация на СФД.

Специфични цели за A092 *Hieraetus pennatus* (малък орел)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 47 - 55 cm, размах на крилата: 110 - 120 cm. Възрастните имат две фази на оперението. При светлата фаза отгоре е светлокафяв с кафяви пъстрини по средата на перата, а отдолу е белезникав с надлъжни петна по гърдите и черни махови пера. Това оперение наподобява възрастен египетски лешояд. При тъмната фаза главата и тялото отдолу са тъмнокафяви, а опашката – по-светла; на предните ръбове на крилата при главата има две характерни бели петна, които липсват при всички други дневни грабливи птици. Има и междинна фаза. Младите са белезникави, с повече напетнявания по тялото. Отличава се от женските и младите на тръстиковия блатар, по късите и широки крила, опашка и хоризонтален профил при реене (Симеонов и др., 1990, Мичев и др., 2012).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен и преминаващ вид. Пролетният прелет е през март - април. Есенният прелет е от втората половина на август до края на октомври. Миграционната активност е най-интензивна през втората половина на септември. Съотношението на екземплярите със светла и с тъмна фаза на окраската по време на миграции е 7:4. По време на прелет е често срещан, особено по Черноморското крайбрежие (Симеонов и др. 1990, Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Гнезди основно в Широколистни листопадни гори в полупланинските и хълмисти райони до около 2000 м н. в. и ниските части на по-високите планини и по-рядко в Смесени гори или в Алувиални и много влажни гори и храсталаци (главно покрай Дунавското и Черноморското крайбрежие). Гнездовото му разпространение в голяма степен зависи от наличието на стари гори или запазени групи стари дървета сред по-младите гори. Понякога заема гнезда на други дневни грабливи птици. (Симеонов и др., 1990; Янков отг. ред., 2007; Големански гл. ред., 2015).

Хранене

Храни се с лалугери и други гризачи, птици (гълъби, дроздове, чучулиги, синигери), влечуги и др., които лови в гори и открити пространства (Симеонов и др., 1990; Големански гл. ред., 2015).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Петнисто и разпръснато в почти цялата страна, в гористи райони в равнините, в ниските и средно високите части на планините. Предимно в Източна България, с най-плътното разпространение в Източните Родопи, Сакар и хълмистите райони по поречието на р. Тунджа, Източна Стара планина, Странджа, Добруджа и отчасти Лудогорието. Гнездовища в съседни квадрати и в Средна гора, долината на р. Струма, Тракийската низина. В Западна България предимно с разпръснати единични находища. Почти отсъства от Дунавската равнина (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Включен в SPEC 3. Включен е в Червената книга на България със статус- уязвим VU. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 240 и 250 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018) е нарастваща и дългосрочна (1980-2018) популационна тенденция е нарастваща.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, A04, B01, B02, B03, B06, C03, D02, E01, F03.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната видът е концентриращ/мигриращ. Според СФД мигриращата популация на малкия орел се оценява на **1 индивид**, което е **0,09 % от националната мигрираща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична.

4. Анализ на наличната информация

Малкият орел е сравнително рядък мигриращ вид по поречието на река Дунав и в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ (Cheshmedzhiev et al., 2019). По време на теренните проучвания през 2021 г. видът беше наблюдаван на 08.06., но гнездене в СЗЗ не беше доказано. В рамките на целеви проучвания върху есенната миграция на рееещи се птици в района на Писченско блато през 2008 и 2009 г. са установени съответно по 1 индивид (Чешмеджиев, 2008; Чешмеджиев, 2009). Установените мигриращи птици преминават без да се задържат в района.

Поради ниската численост на малкия орел в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ не могат да се посочат детайлни заплахи за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Доколкото зоната не се явява основен миграционен коридор за вида, тази численост изглежда оптимална. Тя е в пряка връзка със запазване/увеличаване на целевата стойност по параметър „Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета в групи“.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания за вида	ha	Най-малко 350 ha	Площта включва подходящите хранителни местообитания на вида – сухи треве и открити пространства (N09). Обширните земеделски площи са изключени като суоптимално местообитание	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 350 ha
Местообитание на вида: Наличие на едроразмерни/	Брой дървета	Най-малко 5 броя на	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8	Поддържане на състоянието по този параметър.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
биотопни дървета, в групи	на ha, в група	ha, в група	от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г.	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не е необходима актуализация на СФД.

Специфични цели за A094 *Pandion haliaetus* (орел рибар)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 55-60 cm, размахът на крилата – 155-165 cm., тегло 1200-2000 гр. При възрастните оперението отгоре е тъмнокафяво, с изкл. на бялото теме, а отдолу – белезникаво с черни петна в основата и по върховете на първостепенните махови пера; главата е с малка качулка. При младите върховете на перата по горната част на тялото са белезникави, а първостепенните махови пера отгоре – черни. В реещ и планиращ полет има характерен начупен профил (подобно на чайка), по който лесно може да се отличи от другите по-едри грабливи птици (Симеонов и др., 1990, Мичев и др., 2012).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен и преминаващ вид. Пролетна миграция - февруари- април и есенна миграция - август- декември (Симеонов и др. 1990).

Характерно местообитание

Разнообразни естествени и изкуствени влажни зони със стоящи или течащи води, предимно по блата и езера и много рядко край големи, богати на риба рибарници. Основно изискване към местообитанието е наличие на значителни хранителни ресурси (предимно риба) в съчетание с подходящи места за гнездене (стари дървета в заливни гори, стълбове на далекопроводи и др.). При търсене на храна се отдалечава до 10–20 km. (Симеонов и др., 1990, Големански гл. ред., 2015). Подходящи местообитания вероятно са 3150 и 3260 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Стенофаг. Храни се с риба (99% от диетата му) с тегло 150–300 гр. и дължина около 25–35 cm. При мътна вода не може да си набавя храна и лови жаби, мишевидни гризачи, зайци, земноводни, други птици и малки влечуги. В България храната е изследвана от гушите и стомашното съдържание на 6 екз. Установени са остатъци от 4 шарана, 4 костура, 2 скобара, 1 червеноперка и 2 водни жаби (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснато разпространение покрай язовири и рибарници, главно в Тракийската низина, Източните Родопи, Западна и Източна Стара планина. Отделни находища с по-ниска степен на

достоверност и по Дунавското крайбрежие (между о. Белене и ез. Сребърна) и долините на реките Струма и Места. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Включен в SPEC 3. Включен е в Червената книга на България със статус- критично застрашен CR. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 0 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) намаляваща.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: A07, A09, B02, D02, F03, G01, H01, A08

Мигриращата национална популация е оценена на 100 – 150 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е флукуираща.

За мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: D02, F03, F26.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, видът е концентриращ/мигриращ. Мигриращата популация на орела рибар се оценява на **5 – 7 индивида**, което е **4,6 – 5 % от националната мигрираща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „В“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Орелът рибар е мигриращ вид по поречието на река Дунав и в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ (Cheshmedzhiev et al., 2019). По време на теренните проучвания през 2021 г. видът не беше наблюдаван в зоната. Орелът рибар не гнезди в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“. Гнездо на вида е открито на остров Персин през 1965 г. (Янков отг. ред., 2007). По време на пролетната и есенната миграция (2005 – 2018 г.) орелът рибар е редовно регистриран в района на СЗЗ (Cheshmedzhiev et al., 2019). В рамките на целеви проучвания върху есенната миграция на рееещи се птици в района на Писченско блато през 2008 и 2009 г. са установени съответно по 5 и 8 индивида (Чешмеджиев, 2008; Чешмеджиев, 2009). Мигриращите птици се задържат в района по няколко дни, само при наличие на водно ниво в блатата на остров Персин.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 5 инд.	Количеството на концентриращите се птици силно ще зависи от състоянието на подходящите местообитания - наличието на воден стълб в блатата на остров Персин, които са основната ловна територия.	Поддържане на популацията в размер от най-малко 5 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 385 ha	Площта включва подходящите хранителни местообитания на вида – блатата на остров Персин	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
				най-малко 385 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предлагаме следните промени в СФД:

- Промяан в оценката на мигриращата популация от „С“ на „В“, предвид по-високия процент от националната популация (> 2,0%), който зоната поддържа;

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не е необходима актуализация на СФД.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A094	<i>Pandion haliaetus</i>			c	5	7	i		G	B	B	B	C

Специфични цели за A511 *Falco cherrug* (ловен сокол)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 47–55 cm. Размах на крилата : 105–129 cm. Най-едрият сокол в България. Горната част на тялото и крилетата са кафяви, гърдите и корема са светли с тъмни напетнявания, гашите са тъмни. Подкрилията са с по-светла предна част и по-тъмна задна, контрастираща с по-светлите махови пера. Главата е светла с ясно изразена по-светла вежда и тънък тъмен „мустак“. Младите са с по-тъмно оперение и по-силно напетнени отдолу.

Характер на пребиваване в страната

В България ловният сокол е Гнездящо-прелетен, постоянен и преминаващ вид (Симеонов и др., 1990). У нас зимуват индивиди от по-северни европейски страни. Есенната миграция е най-ясно изразена през септември.

Характерно местообитание

През размножителния период ловният сокол обитава обширни открити територии в хълмисти, нископланински и равнинни местообитания с наличие на скали, но също долини, проломи, ждрела. Ловните територии са открити пространства, влажни зони, нискоствъблени гори, храсталаци по открити места с нисък тревостой и наличие на достатъчен брой дребни гризачи (особено полевки *Microtus spp.* и лалугери *Spermophilus citellus*) или птици (обикновено с големина от скорец *Sturnus vulgaris* до яребица *Perdix perdix*). През зимата соколите се срещат в места с висока концентрация на различни видове птици, използвани за храна – крайбрежия и други влажни зони, населени места, складове и силози за зърно, където ловуват на полудиви гълъби *Columba livia f. Domestica* (Янков и др., 2013). Гнезди в скални ниши и в стари гнезда на други птици на дървета. Снася 3-6 яйца, като има едно поколение годишно в периода март-юли. Някои от предпочитаните местообитания са 91E0, 91F0, 6110, 8120 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

В България хранителният спектър на ловния сокол е слабо проучен и данните се базират предимно на отделни наблюдения. Съществуват сезонни, локални и индивидуални различия относно най-често използваната храна, освен това видът има способността бързо да се адаптира към най-изобилната и лесно достъпна храна в даден момент (Янков и др., 2013). Проучвания в края на ХХ в. показват, че лалугерът (*Spermophilus citellus*) съставлява около 90% от храната на ловния сокол в България (Симеонов и др., 1990). Освен с лалугери, видът се храни и с различни видове мишки и полевки, както и с някои по-дребни видове птици (Янков и др., 2013).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснати и изолирани находища предимно в скалистите части на Стара планина, планините на Западна България, Родопите, Сакар и Странджа. Наблюдаван е през гнездовия сезон и в някои равнинни или хълмисти райони и в по-високи части на планините (Янков отг. ред., 2007). През 2018 г. бе открито заето гнездо от вида в Южна България.

Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на ловният сокол според IUCN е EN (Endangered). Видът е включен в СПЕС 1. Включен е в Червената книга на Р България в категория „Критично застрашен“.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 0 – 10 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също намаляваща. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Natura 2000 е неизвестна.

Зимуващата популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на 5 – 10 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2007 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също неизвестна.

Мигриращата национална популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на 50 – 80 индивида.

За гнездящата, мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: A04, G05, F03, A02 и D06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ и концентриращ/мигриращ. Гнездящата популация на ловния сокол се оценява на до 1 двойка, което представлява до 10 % от националната гнездяща популация (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е

изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „В“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра.

Според СФД, мигриращата популация на ловния сокол се оценява на **1 индивид**, което е **1,5 % от националната мигрираща** популация (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „В“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра.

4. Анализ на наличната информация

Ловният сокол е изключително рядък вид в района на СЗЗ „Комплекс Беленски острови“. Последните десет години няма наблюдение на вида в СЗЗ. Ловният сокол не гнезди в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“. По време на теренното проучване през 2021 г. видът не беше установен. Единични птици са наблюдавани в района на река Дунав по време на миграции и скитане, но не в конкретната СЗЗ (Cheshmedzhiev et al., 2019). В рамките на целеви проучвания върху есенната миграция на рееещи се птици, в района на Писченско блато през 2008 и 2009 г., не са установени ловни соколи (Чешмеджиев, 2008; Чешмеджиев, 2009). От 2008 г. насам се провеждат сателитни проследявания на млади ловни соколи от Унгария, а по-късно и от Словакия и Украйна, като поне 9 птици са преминавали през България, като 1 инд. е преминал над територията на СЗЗ (Матеева и Янков, 2013).

Поради липсата на наблюдения на ловен сокол в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ последните поне 10 години, не могат да се посочат конкретни и детайлни заплахи за вида в изследвания район.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой индивиди	Най-малко 1	Определена от СФД. Присъствието на вида през гнездовия сезон е изключително рядко.	Подобряване на популацията до достигане на мин. 1 гнездяща дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Рядко срещан по публикувани и лични данни в зоната. Не всяка година могат да бъдат наблюдавани скитащи/преминаващи индивиди	Поддържане на популацията – до 1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 1680 ha	Включва площта на естествените гори в СЗЗ (N16). Вида може да заема и изкуствени гнездилици по ел стълбове или стари гнезда на вранови птици.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 1680 ha.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания за вида	ha	Най-малко 350 ha	Площта включва подходящите хранителни местообитания на вида – N09 (сухи тревы).	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 350 ha
Местообитание на вида: Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета, в групи	Брой дървета на ha, в група	Най-малко 5 броя на ha, в група	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г.	Поддържане на състоянието по този параметър.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предлагаме следните промени в СФД:

- Промяна в оценката за мигриращата популация от „В“ на „С“, предвид на по-ниския процент от националната популация (< 2,0 %), който зоната поддържа;
- Добавяне на знак за неприсъствие на гнездова популация в зоната поради липса на наблюдавани птици през последните 10 г.;

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			Glo.
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	
B	A511	<i>Falco cherrug</i>			c	1	1	i		G	C	B	B	B
B	A511	<i>Falco cherrug</i>		x	r		1	i		G	B	B	B	B

Специфични цели за A095 *Falco naumanni* (белошипа ветрушка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 28-33 cm, размахът на крилата – 62-68 cm. Има полов диморфизъм. Възрастни птици. *Мъжки*. Главата сива, гърбът, плещите и надкрилията ръждиво-червени, а надопашката гълбовосива. Първостепенните махови пера кафяви. Опашката сивопепелява с широка черна ивица към върха и тясно, бяло покраище. Гърлото жълтеникавобяло. Гушата, гърдите и коремът жълтеникавочервени с едри и дребни тъмнокафяви петна (рядко липсват). Подопашието е светлокремаво. Клюнът тъмносив, към върха черен. Восковицата и краката жълти. Ноктите светлорогови до восьчножълти. Ирисът тъмнокафяв. *Женски*. Горната страна на тялото ръждиво-червена, главата с черни надлъжни резки, а гърбът с черни напречни препаски. Опашката с няколко тъмни, тесни препаски, На върха с широка тъмна ивица и тясно бяло окраище. Младежко оперение. Подобно на женската напетняването на долната страна на

тялото по-гъсто и петната силно удължени. Пухово оперение. Първото бяло, а второто (след 14 дни) по гърба светлосиво, а по корема бяло (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен и преминаващ вид. Пролетният прелет е през април. Есенният прелет е от втората половина на август до началото на октомври. В миналото с многобройни колонии, предимно в селища в Южна България. Находищата са в равнини до около 500 м. надм. в. Числеността на гнездовите двойки през размножителния период не превишава 10—100. По време на миграции се среща рядко по Черноморското крайбрежие (Симеонов и др. 1990, Гоелемански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Скали и земни стени във вътрешността на страната. В миналото гнезди и под покриви на сгради. Днес обитава долини на реки с единични дървета и малки гори, южни предпланински райони с разредени гори, лесостепи, склонове, клисури, дълбоки дерета и други скалисти терени, с открити зони около себе си.

Хранене

Храни се с едри насекоми (скакалци, житни бегачи, майски бръмбари, скокловци), многоножки, гущери, лалугери, полевки, мишки, земеровки, млади зайци, птици, малки прилепи, гущери, змии, жаби, насекоми, земни червеи, риби и раци (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С изолирани единични гнездовища. До към 1997 г. сигурно и твърде вероятно гнездене в Източните и Западните Родопи, Ломовете и Западна Стара планина. След 2000 г. – само твърде вероятно и възможно гнездене в Източните Родопи, Ломовете и района на Мелник. Последният е най-близо до Югоизточна Македония, където понастоящем има многобройни колонии в селищата. Колония в с. Левка в Южен Сакар (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Включен в SPEC 1. Включен е в Червената книга на България със статус- критично застрашен CR. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 150 – 300 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) намаляваща.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, A03, A04, A06, B01, C03, D02, F03, J03, D06.

3. Състояние в СЗ ВГ0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно стандартния формуляр за данни (СФД) на зоната видът е концентриращ/мигриращ. Мигриращата популация на белошипата ветрушка се оценява на **до 1 индивид**, което е **0,17 % от националната гнездяща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична.

4. Анализ на наличната информация

Белошипата ветрушка е изключително рядък вид в района на СЗ „Комплекс Беленски острови“. Последните петнадесет години няма доказано наблюдение на вида в СЗ. По време на теренното проучване през 2021 г. видът не беше установен. В резултат на проучването на есенната и пролетната миграция в рамките на проект „Минимизиране на рисковете за дивите

птици” в Северна България през 2011 г., не е наблюдавана белошипа ветрушка (Матеева и Янков, 2013). Единични птици са наблюдавани в района на покрай река Дунав по време на миграции и скитане, но не в конкретната СЗЗ. В рамките на целеви проучвания върху есенната миграция на рееещи се птици, в района на Писченско блато през 2008 и 2009 г., не са установени белошипи ветрушки (Чешмеджиев, 2008; Чешмеджиев, 2009).

Поради липсата на наблюдения на белошипа ветрушка в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ последните поне 10 години, не могат да се посочат конкретни и детайлни заплахи за вида в изследвания район.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко. 1	Скитащи/преминаващи индивиди. Иключително рядък за зоната. Целевата стойност ще се постига спорадично.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания за вида	ha	Най-малко 350 ha	Площта включва подходящите хранителни местообитания на вида – N09 (сухи треви). Обширните зърнение култури (N12) са изключени като субоптимално местообитание.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания за вида в размер най-малко 350 ha

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция предлагаме следните промени в СФД:

- Добавяне на категория „Cat.“ за присъствие „V“ – много рядък, поради липса на наблюдения през последните 15 г.;
- Поставяне на оценка „C“ за численост и плътност на популацията в СЗЗ и за общата оценка за СЗЗ за опазването на вида, поради ниския процент от националната популация, която се поддържа от зоната;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A095	<i>Falco naumani</i>			c		1	i	V	G	C	B	C	C

Специфични цели за A096 *Falco tinnunculus* (черношипа ветрушка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 30-35 cm., размах на крилата: 72-78 cm. Мъжкият е със сиво-сини глава и опашка (на върха с широка черна ивица) и червено-кафяв гръб, изпъстрен с черни щрихи, по които се отличава от мъжката степна ветрушка; отдолу е светлокафяв с редки черни щрихи. Женската отгоре е кафява с черни щрихи, отдолу – кремава с черни щрихи по гърдите и подкрилията; маховите пера са изцяло сиви; има добре очертани бакенбарди. Младите наподобяват женските, но са по-светли с размити петна по тялото. При всички възрасти и полове опашката е дълга с черна ивица накрая, а ноктите – черни. (Симеонов и др., 1990, Мичев и др., 2012).

Характер на пребиваване в страната

Прелетен и постоянен. Пролетният прелет е през март, есенният - септември - октомври. През размножителния период е повсеместно разпространен вид в равнини и планини до най-високите алпийски терени. През зимата се среща рядко в равнини и планински склонове до около 1000 m надм. в. (Симеонов и др., 1990).

Характерно местообитание

Скалисти и карстови терени, проломи, дефилета, ждрела, долини на реки с отвесни пещъкливи, лъсови брегове и оврази, лесостепни, крайнинни на разредни гори, полета с единични стари дървета и оазисни гори (Симеонов и др., 1990). Според Channing (2006) 1 двойка обитава територия около 2 до 10 км² (20-100 ха), като среден размер на територията е 5 км² (500 ха).

Хранене

Хранят се предимно с дребни бозайници, включително полевки (*Arvicoline*) и мишки (напр. *Apodemus sylvaticus*). Понякога се хранят със земноводни, влечуги и други птици. Ловуват, като се издигат на 10 до 20 м над земята и бързо се гмуркат върху плячката си. Те могат също да се наблюдават да ловят на земята дребни бозайници и насекоми, ходейки. В някои райони са ключови хищници за малки, тревопасни бозайници, включително полевки и мишки, и помагат за контролиране на популациите на гризачи и дребни бозайници. Въпреки че стават жертва на ястреби и други хищници, те не са основен източник на храна за хищниците (Channing, 2006).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Повсеместно разпространен в по-голямата част от страната както в равнините, така и в планините, където достига до алпийските им части. Отсъства или е рядък в гористите райони, особено в планините (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 3 на ЗБР. Включен в SPEC 3. Не е включен в Червената книга на България. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) видът се опазва като постоянен с популация между 4400 и 9600 двойки. Краткосрочната (2000-2018) е неизвестна, както и дългосрочната (1980-2018 г.) е неизвестна.

Посочени са следните заплахи и влияния: A02, A04, F03, D06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ и концентриращ/мигриращ. Гнездящата популация на черношипата ветрушка се оценява на **1-2 двойки**, което представлява **0,02 %** от

националната гнездяща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима.

Според СФД, мигриращата популация на черношипата ветрушка се оценява на **6 - 7 индивида**, което е **0,7 – 0,75 % от националната мигрираща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра.

4. Анализ на наличната информация

Черношипата ветрушка е гнездящ, мигриращ, зимуващ и постоянен вид в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“. Видът е редовно установяван в района по време на размножителния сезон. Една двойка беше регистрирана и по време на теренното проучване през 2021 г. Видът гнезди на остров Персин (Cheshmedzhiev et al. 2019). По време на миграции черношипата ветрушка се среща редовно в района –единични птици. В рамките на целеви проучвания върху есенната миграция на рееещи се птици, в района на Писченско блато през 2008 и 2009 г., са установени съответно 6 и 7 индивида (Чешмеджиев, 2008; Чешмеджиев, 2009). Част от мигриращите птици се задържат в района на СЗЗ няколко дни. Черношипата ветрушка е сравнително често срещан в района и през зимните месеци (Cheshmedzhiev et al. 2019). Единични птици са наблюдавани в СЗЗ и по време на Среднозимните преброявания на водолубивите видове птици.

Основните заплахи за черношипата ветрушка са безпокойството, провеждането на горско-стопанските дейности и практики, най-вече по време на размножителния сезон, както и химизацията в селското стопанство.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 дв.	Определена на база СФД и теренните проучвания през 2021 г. Оценката на гнездящата популация на вида в СФД е 1-2 дв.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 1 дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 6 инд.	Количеството на концентриращите се птици силно ще зависи от състоянието на подходящите местообитания.	Поддържане на популацията – мин. 6 инд.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Количеството на концентриращите се птици силно ще зависи от състоянието на подходящите местообитания и климатичните условия.	Поддържане на популацията – мин. 1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 1680 ha	Включва площта на естествените гори в СЗЗ (N16). Изкуствените насаждения с дървестни монокултури са изключени като	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания в

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			субоптимално местообитание. Вида най-често заема стари гнезда на вранови птици.	размер на най-малко 1680 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 350 ha	Площта включва подходящите хранителни местообитания на вида – сухи тревни съобщества и степи (N09). Земеделските площи, са изключени като субоптимално местообитание.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 350 ha
Местообитание на вида: Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета, в групи	Брой дървета на ha, в група	Най-малко 5 броя на ha, в група	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г.	Поддържане на състоянието по този параметър.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предвид наличната информация за настоящата гнездяща и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция е необходима актуализация на СФД в частта за концентриращата се популация на черношипата ветрушка в СЗЗ по време на зимуване:

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A096	<i>Falco tinnunculus</i>			p	1	2	p		G	C	B	C	C
B	A096	<i>Falco tinnunculus</i>			c	6	7	i		G	C	A	C	B
B	A096	<i>Falco tinnunculus</i>			w	1	2	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за A097 *Falco vespertinus* (червенонога ветрушка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 27-33 cm, размахът на крилата - 70-74 cm. Дребна граблива птица с големина колкото обикновената ветрушка. Крилата дълги и остри. При възрастните краката са оранжеви или оранжево червени. Мъжкият е тъмносив до черен, с ръждивочервена задна част на корема и подопашката. При женските плещите и опашката са тъмносиви, а главата и тялото отдолу – ръждивокафяви. Младите женски отдолу са с много петна. Мъжкият се отличава от тъмната фаза на средиземноморския сокол по големина и червената подопашка (Симеонов и др., 1990, Мичев и др., 2012).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен. Пролетният прелет е април—май, а есенният от края на август до октомври. По време на прелет образува и големи ята от 150—200 екз., най-значимото място за концентрация по време на есенната миграция в Европа е Атанасовското езеро, където са регистрирани до 3100 инд. По време на есенната миграция се среща по-често по Черноморското крайбрежие, нос Емине (223 инд.), курорта Албена, нос Калиакра, Ломовете, Луда Камчия, Кресна, Пловдив, Софийската котловина, Мусала, Радовец, долното течение на река Арда, Котленска планина. Най-висока миграционна активност има през втората половина на септември (Симеонов и др. 1990, Мичев и др., 2012, Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Открити местообитания, оградени с малки гори, групи дървета и обработваеми площи с единични дървета и малки горички, разредени гори с обширни поляни, пасища, ливади, предимно с лесостепен характер, обширни земеделски местообитания, където предпочитат култивирани мозайки с наличие на угар, пасища или люцерна. Използва изградени гнезда на вранови птици (Симеонов и др., 1990). През размножителния период индивидуалната хранителна територия при женските е 38 - 322 ha, а при мъжките - 310 - 3467 ha (Daskalova & Shurulinkov, 2018).

Хранене

Вечерната ветрушка е универсален хищник, най-често срещаната му плячка са безгръбначни, земноводни и дребни бозайници. През размножителния период, се храни със следните пропорции - насекоми (10,2 % – 40 %), земноводни (3,8 % – 23,2 %), влечуги (8,8 % – 38 %), птици (9,4 % – 12,2 %), бозайници (7,6 % – 61,5 %) (Zoltán & László, 1988). По време на есенната миграция (Кипър) храненето е изключително с насекоми – 99,9% (Alivizatos & Kassinis 2021).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Предимно в откритите равнинни части на Северна и Източна България, по-групирано в Добруджа и в района на Златията. Разпръснати непостоянни единични гнездовища в ниските части на Южна България (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Включен в SPEC 3. Включен е в Червената книга на България със статус- критично застрашен CR. Според IUCN – NT (Near Threatened), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 0 – 15 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) намаляваща.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, A03, A04, A07, C03, D02, F03, J01, D06.

Мигриращата национална популация е оценена на 5000 – 16000 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е неизвестна.

За мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, A03, A04, A07, F03, D06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, видът е концентриращ/мигриращ. Мигриращата популация на червеноногата ветрушка се оценява на **0-5 индивиди**, което представлява **0 – 0,03 %** от националната мигрираща популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“),

популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Червеноногата ветрушка е рядък мигриращ вид в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“. По време на теренното проучване през 2021 г. видът беше установен на 29.04. – 7 индивида при Писченско блато. В рамките на целеви проучвания върху есенната миграция на рееещи се птици, в района на Писченско блато през 2008 и 2009 г., са установени съответно 0 и 5 индивида (Чешмеджиев, 2008; Чешмеджиев, 2009). Част от мигриращите птици се задържат в района на СЗЗ няколко дни.

Основните заплахи за червеноногата ветрушка са провеждането на горско-стопанските дейности и практики и химизацията в селското стопанство.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1.	Количеството на концентриращите се птици силно ще зависи от състоянието на подходящите местообитания.	Поддържане на популацията – мин. 1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 350 ha	Площта включва подходящите хранителни местообитания на вида – сухи тревни съобщества и степи (N09). Земеделските площи, са изключени като субоптимално местообитание.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 350 ha
Местообитание на вида: Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета, в групи	Брой дървета на ha, в група	Най-малко 5 броя на ha, в група	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г.	Поддържане на състоянието по този параметър.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предлагаме следните промени в СФД:

- Промяна на максималната численост на мигриращата популация от 5 на 7 инд., предвид на наличната информация от теренните проучвания през 2021 г.;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A097	<i>Falco vespertinus</i>			c		7	i		G	C	A	C	B

Специфични цели за A099 *Falco subbuteo* (сокол орко)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 30-35 cm., размах на крилата: 85-90 cm. Възрастните главата и тялото отгоре са синьосиви, а гърлото и главата отстрани са бели с добре забележими раздвоени бакенбарди; гърдите и коремът са светлокремави с добре изразени и многобройни черни стреловидни петна; подопашката при мъжките е ярко червена, а при женските – охриста. При младите окраската е по-светла с белезникави ръбове на перата. Лети с голяма скорост и акробатични изпълнения при преследване на пляквата. Макар и трудно, може да се отличи от младата вечерна ветрушка по окраската, по-дългите крила и по-късата опашка, която отгоре е без препаски (Симеонов и др., 1990; Мичев и др., 2012).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен. Пролетният прелет започва в началото на април и продължава до средата на май. Есенният прелет е от последната десетдневка на август до края на октомври. Най-интензивен е есенният прелет през септември, мигрира на широк фронт поединично или на малки ята (Симеонов и др. 1990, Мичев и др., 2012, Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Обитава редки, просветливи широколистни листопадни гори, смесени и иглолистни гори с поляни и с ниска растителност. Малки оазисни гори и крайречни дървета алувиални и много влажни гори и храсталаци, също в ивици дървета, храсти и мозайки от тях, често покрай реки течещи води, в близост до пасища, ливади, обработваеми площи и други открити пространства. Обитава райони с надморска височина 0–2000 м н.в. (Янков отг. ред., 2007; Големански гл. ред., 2015). Ловува предимно птици и насекоми в широк кръг от местообитания, обикновено под 400 м до 1100 м, понякога над 1700-1900 м. Основните местообитания включват интензивно или екстензивно управлявани земеделски земи, блата, реки, езера, тръстикови масиви, крайбрежни лагуни, блатни долини (Sergio et al., 2001). Според Sergio et al. 2001, в Англия, Франция, Нидерландия, Германия и Италия, 1-5 двойка обитават територия около 100 км² (10000ha).

Хранене

Храната си лови предимно във въздуха. Хранителният спектър се състои от насекоми и дребни птици, по-рядко с прилепи, малки наземни бозайници и влечуги (Симеонов и др., 1990, Червена книга на Р България 2015).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпръснато на територията на цялата страна, както в равнини, така и високо в планините. Разпространението по-плътно по поречието на повечето по-големи реки, както и по цялото Северно Черноморско крайбрежие (включително Добруджа), в Източните Родопи, хълмистите райони около р. Тунджа, северната част на Дунавската равнина, Източна Стара планина и др. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 3 на ЗБР. Не е включен в СПЕС. Включен е в Червената книга на България със статус- уязвим VU. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 600-1100 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018) е неизвестна, а дългосрочната (1980-2018) популационна тенденция е увеличаваща се.

За гнездящата популация не са посочени заплахи и влияния.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ и концентриращ/мигриращ. Гнездящата популация на сокола орко се оценява на **3-4 двойки**, което представлява **0,4 – 0,5 %** от националната гнездяща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима.

Според СФД, мигриращата популация на сокола орко се оценява на **13 - 42 индивида**, което е **1,4 – 4,2 %** от националната мигрираща популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична.

4. Анализ на наличната информация

Соколят орко е гнездящ и мигриращ вид в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“. Видът е редовно установяван в района по време на размножителния сезон. Соколят орко беше наблюдаван и по време на теренното проучване през 2021 г. Видът гнезди на остров Персин (Cheshmedzhiev et al., 2019). По време на миграции соколят орко се среща редовно в района – както единични птици, така и малки групи до десетина индивида. В рамките на целеви проучвания върху есенната миграция на реещи се птици, в района на Писченско блато през 2008 и 2009 г., са установени съответно 42 и 13 индивида (Чешмеджиев, 2008; Чешмеджиев, 2009). Част от мигриращите птици се задържат в района на СЗЗ няколко дни.

Основните заплахи за сокола орко са безпокойството, провеждането на горско-стопанските дейности и практики, най-вече по време на размножителния сезон, както и химизацията в селското стопанство. По врем ан теренното проучване през 2021 г. е констатирано незаконно изсичане на едроразмерни брястове в югоизточната част на о. Персин. Това е сериозна предпоставка за увреждане на гнездовото местообитание на вида в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 3 дв.	Определена на база СФД. Оценката на гнездящата популация на вида в СФД е 3-4 дв. Това е в пряка връзка със запазване/увеличаване на целевата стойност по параметър „Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета в групи“ (вкл. и такива със стари гнезда на вранови птици).	Поддържане на популацията в размер на най-малко 3 дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 13 инд.	Количеството на концентриращите се птици силно ще зависи от състоянието на подходящите местообитания и климатичните условия.	Поддържане на популацията – мин. 13 инд.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 1680 ha	Включва площта на естествените гори (N16), както и единичните и групи дървета в близост до открити пространства. Изкуствените монокултури са изключени като субоптимално местообитание.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 1680 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 830 ha	Площта включва подходящите хранителни местообитания на вида – сухи тревни съобщества (N09) и общата площ на Персинските блата.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 830 ha
Местообитание на вида: Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета, в групи	Брой дървета на ha, в група	Най-малко 5 броя на ha, в група	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г.	Поддържане на състоянието по този параметър.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предвид наличната информация за настоящата гнездяща и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не е необходима актуализация на СФД.

Специфични цели за A123 *Gallinula chloropus* (зеленоножка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 32-35 cm, размах на крилата: 50-55 cm. Главата, вратът, шията и гърдите са черно-сиви. Горната страна на тялото маслинено кафява. Коремът е тъмносив. Челната пластинка яркочервена. Краката са жълтеникаво зелени. Двата пола трудно различими един от друг. Плува, като в такт с движението на краката си поклаща главата. Подплашена бяга по водната повърхност като си помага с крилата.

Характер на пребиваване в страната

Постоянен вид по Черноморското крайбрежие и в Тракия и прелетен в останалата територия на страната. Миграцията по Черноморското крайбрежие е март-април и септември-октомври. Размножителния период е от април до август. Снасянето на яйцата е в началото на април (ез. Сребърна) или в края на април (Симеонов и др., 1990).

Характерно местообитание

Както в миналото, така и сега е широко разпространена гнездяща птица във влажни зони от всякакъв размер и характер. Гнездото е разположено сред папур или тръстика, изградено е от сухи стъбла на тръстика и листа от папур. (Симеонов и др., 1990). Най-предпочитаните от зеленоножката водоеми имат следните характеристики: имат малка площ и са плитки (5-100 cm); имат широка ивица от крайбрежна растителност, като в най-голямо количество трябва да е папура (*Typha* sp.) (Семпулик, 1993). В езерото Ери в САЩ, гнездовата плътност варира между 0,2 и 4,6 дв./1 ha. Плътноста на гнездящите индивиди е най-голяма в полупостоянни наводнени влажни зони с теснолистна крайбрежна растителност, с изобилие от потопена водна растителност, като съотношението между откритите водни площи и тези с растителност е 1:1 (Brackney & Bookhout, 1982). Подходящи вероятно са местообитания с кодове 3130, 3140, 3150, 3160, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

В стомасите на 14 изследвани птици през декември и януари са намерени Coleoptera – ларви, Dytiscidae – ларви, Hydrophilidae, Cerambicidae, Chrysomelidae, *Zebrina detrita*, *Cyperus* sp., *Bitomus* sp., *Ceratophilum* sp., *Sarganium* sp. и др. (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С неравномерно петнисто разпространение в равнинните и низинните части на цялата страна, най-широко покрай р. Дунав и в Дунавската равнина, Тракийската низина, по Черноморското крайбрежие, по поречията на по-големите реки. На места и в по-ниските части на планините, в преобладаващо гористи (Странджа) или сухи каменисти (Източни Родопи) райони, където гнезди и в много малки влажни зони с блатна растителност (Янков отг. ред., 2007). В равнините и планините се среща до 1000 м надморска височина (Симеонов и др., 1990).

Включен в Приложение 2Б на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b), за територията на континентална Европа – LC. Не е включен в SPEC категориите. Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **5000 – 12 000 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **стабилна**, както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.), която също е **стабилна**. Не е направена оценка на мигриращата и зимуващата популация в Докладването от 2019 г.

За гнездящата популация не са посочени заплахи и влияния.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Според СФД, вида е гнездящ и с концентрации през миграционния период. Гнездящата популация на вида в зоната е оценена на **20 – 34 двойки**, което е **0,3 - 0,4 % от националната** гнездяща популация (оценка „С”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

Концентриращата се популация по време на миграция е оценена на **30 индивида** (оценка „С”). Опазването на вида е отлично (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Зеленоножката е добре представена в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”. По данни от Shurulinkov et al. (2019a), Персинските блатата поддържат най-многочислената гнездова

популация по българското поречие на р Дунав. Не е направена оценка на гнездящите двойки само за о. Персин поради прикрития начин на живот на вида, обитаващ малки влажни зони с гъста растителност и голямата неточност при преброяването му (Shurulinkov et al., 2019a). Според Матеева и др. (2013) гнездящите двойки в „Комплекс Беленски острови” за периода 2009 – 2012 г. са 15 – 34 дв. По време на проучването през 2021 г. са отчетени 21 индивида в подходящо гнездово местообитание. По всяка вероятност тази численост е силно занижена и местообитанието в зоната може да поддържа над 160 двойки, изчислена на база характерно местообитание (833 ha) и минимална гнездова плътност (0,2 дв./ha) за вида. По данни от проучване през 2020 г. (Чешмеджиев и Христов, 2020), когато нивото на р. Дунав е било близо 200 cm под обичайните за пролетния сезон нива, вода е имало единствено в „Писченско блато” (30-40 cm) и тогава са установени само 2 инд. от вида в СЗЗ-на.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага провеждане на мониторинг в периода септември - март, който да изясни тази численост.

Основна заплата за вида, установена по време на теренните проучвания през 2021 г. е активното разпространение на инвазивния вид храстовидна аморфа (*Amorpha fruticosa*) по крайбрежието на водоемите на о. Персин, в резултат на което се наблюдава загуба на подходящи гнездови местообитания за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 20	Определена от минималната стойност в СФД. Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в ПР „Персински блата”.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 20 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 30	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултата на адекватен мониторинг в периода септември – февруари месец.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 830 ha	Площта на подходящото местообитание за гнездене и хранене съвпадат. Зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на ПР „Персински блата”. При нива	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			на р. Дунав, достигащи кота 20,00 на входния шлюз по време на периода на пълноводие (март – май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	защитената зона, в размер на най-малко 830 ha.
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
			1-Отлично – High	
			2-Добро – Good	
			3-Умерено – Moderate	
			4-Лошо – Poor	
			5-Много лошо – Bad	
			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не може да бъде направена актуализация на СФД.

Специфични цели за A125 *Fulica atra* (лиска)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 36-42 cm, тегло 0,6 - 1,2 kg, а размахът на крилата - 70-80 cm. Оперението е сивочерно, матово, със синкав оттенък по корема. На челото има бял, рогов израстък, вратът е сивочерен, а шията - черна. Няма полов диморфизъм, но се наблюдава възрастов. Младите индивиди са сиви или тъмнокафяви и бялото петно на челото липсва. Клюнът при възрастните екземпляри е млечнобял, а при младите тъмносив. От водата излита тежко, набирайки скорост с тичане по водната повърхност. Често излиза на брега. При миграция и зимуване образува големи самостоятелни ята.

Характер на пребиваване в страната

Постоянен (за южна България), Гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид за страната (Симеонов и др., 1990). По време на миграционния период ята от лиски могат да се срещнат по

всички водоеми в страната, а по време на зимуването се концентрира предимно по крайбрежието на Черно море. Птиците напускат местата на гнездене през август и първата половина на септември, а на пролет пристигат края на февруари, началото на март месец. По Черноморието, зимуващи птици се наблюдават от август до март (Симеонов и др., 1990).

Характерно местообитание

Гнездовото местообитание е растителност по периферията на водоеми, различни по характер и размери блата, стоящи пресни води (обрасли с водолюбива растителност плитки части на язовири и микроязовири, рибарници, водоеми в баластриери, стари речни корита), както и в лагуни, стоящи бракични води, по-рядко в крайбрежната растителност на течащи води – предимно по-големи реки. Важно условие е наличието на открито водно огледало, избягва изцяло обраслите с блатна растителност водоеми. След 1990 г. все по-голямо значение за вида придобиват изкуствени водоеми – рибарници, баластриери, язовири (Янков отг. ред., 2007). Подходящото гнездово и хранително местообитание са близко разположени. Обикновено територията е в рамките 0,1 – 0,5 ha с крайбрежие от 40 – 50 m (BWPI, 2006). Разстоянието между гнездата 30-50 m (Симеонов и др., 1990). Подходящи местообитания вероятно са 3150 и 3130 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се предимно с растителна храна *Ceratophyllum* sp., *Myriophyllum* sp., *Nymphaea* sp., водорасли (*Enteromorpha* sp.), по-малко количество скариди, насекоми, дребни мекотели, червеи, пиявици, хайвер, жаби, много рядко с дребна риба, яйца и новоизлюпени птици.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С петнисто разпространение в равнинните и низинните части на страната. Най-плътно гнезди в Дунавската равнина (особено покрай р. Дунав и някои от по-големите острови, по поречието на по-големите реки, в рибарници и язовири), в Тракийската низина (по реките Марица, Тунджа и притоците им и в други влажни зони), по Черноморското крайбрежие и в Софийското поле. Изолирани гнездовища и в Лудогорието, по поречието на реките Струма, Арда, Места, в Странджа, Западните Родопи и др. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 2А и 3Б на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b), за територията на континентална Европа – NT (Near Threatened). Включен в СПЕС 3. Не е включен в Червената книга на България. Обект на лов в страната, но не е много популярен.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **1700 – 3000 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **стабилна**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) **флукутираща**.

Зимуващата популация е оценена на **30 000 – 82 000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **нарастваща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) **намалваща**.

Мигриращата национална популация е оценена на **10 000 – 50 000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е **флукутираща**.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: F01, F06

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ, преминаващ и зимуващ. Гнездящата популация се оценява на **64 – 130 двойки**, което представлява **3,7 - 4,3 % от националната популация** (оценка „В”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

Съгласно СФД, мигриращата популация се оценя на **500 индивида**, което е **1 – 5 % от националната популация** (оценка „В”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

Според СФД, зимуващата популация на вида се оценява на **38 индивида**, което е **0,04 – 0,1 % от националната зимуваща популация** (оценка „В”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Поради широкото си разпространение и ниския природозащитен статус лиската се оказва слабо проучен вид за страната и в частност в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”. Публикуваната информация за гнезденето на вида в СЗЗ сочи 30 – 130 двойки за 2006 и периода 2010 – 2013 г. според Shurilinkov et al. (2019a) и 50 – 128 двойки според Матеева и др. (2013). Данните от eBird за 2021 г. (април-юни) за района на Персинските блата показват, че са установени 400-500 индивида. Теренното проучване през 2021 г. установи общо около 420 дв. от вида, които се концентрират основно в „Писченско блато” и „Мъртвото блато”. Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на о. Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова. В момента системата се контролира от Дирекцията на ПП „Персина”. По данни от проучване през 2020 г. (Чешмеджиев и Христов, 2020), когато нивото на р. Дунав е било близо 200 cm под обичайните за пролетния сезон нива, вода е имало единствено в „Писченско блато” (30-40 cm) и тогава са установени само 72 инд. от вида в СЗЗ-на.

Данните за зимуването на вида в зоната са от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г. През есенно-зимния период Персинските блата често са замръзнали или пресушени и обикновено не се наблюдава концентрация на птици от вида в района (Michev & Profirov, 2003). При подходящи температури птици от вида могат да бъдат наблюдавани по поречието на р. Дунав в обхвата на СЗЗ „Комплекс Беленски острови”, какъвто е случая през 2019 г.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. Предвид честото пресъхване на Персинските блата през есенно-зимния период и съответно липсата на подходящи местообитания за концентриране на вида по време на миграция, считаме, че стойностите в СФД от 500 инд. са силно завишени.

Основна заплаха за вида, установена по време на теренните проучвания през 2021 г. е активното разпространение на инвазивния вид храстовидна аморфа (*Amorpha fruticosa*) по крайбрежието на водоемите на о. Персин, в резултат на което се наблюдава загуба на подходящи гнездови местообитания за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 64	Определана на база минималната численост на гнездящата популация в СФД. Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в ПР „Персински блата”.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 64 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 500	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултата на адекватен мониторинг в периода септември – февруари месец.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1	Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата. При средни температури през януари под 0° С, минималната стойност се очаква да е над 1 инд. от вида.	Поддържане на популация в размер най-малко 1 инд. С понижаване на температурите <0° С поддържане на популацията >1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 833 ha	Площта на подходящото местообитание на гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на ПР „Персински блата”. При нива на р. Дунав, дотигащи кота 20,00 на входния шлюз през период на пролетно пълноводие (март-май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 833 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите	ha	Най-малко 1633 ha	Включва всички блата, канали, както и участъка от р. Дунав в рамките на СЗЗ-на. Птиците се	Поддържане на площта на подходящите

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
хранителни местообитания на вида			хранят предимно в плитките участъци на р. Дунав (есенно-зимния период), и в откритите водни площи на о. Персин (размножителния период).	хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1633 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция и зимуване е необходима актуализация на СФД:

- По отношение на концентриращата се популация по време на миграция следва да се промени оценката за качеството на данните от G (добро) на M (средно качество на данните).
- Промяна в оценката на зимуващата популация от „B“ на „C“, поради по-ниския процент от националната популация (< 2,0%), който зоната поддържа;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A125	<i>Fulica atra</i>			p	64	130	p		G	B	B	C	C
B	A125	<i>Fulica atra</i>			c	500	500	i		M	B	B	C	C
B	A125	<i>Fulica atra</i>			w		38	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за A131 *Himantopus himantopus* (кокилобегач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 35-40 cm, размах на крилата: 67-83 cm. Лесно забележима птица с изключително дълги крака. Оперението е основно бяло с черен гръб и криле. Червени крака и черен клон. Кръста е бял с триъгълна форма. При младите гръба и крилетата са сиви.

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ и преминаващ вид за страната. В миналото по влажните зони по р. Дунав, в Софийското поле и Черно море. Понастоящем основно в Бургаските влажни зони, Дуранкулашко и Шабленско езеро. (Големански гл. ред., 2015). Гнездовия сезон е май-юли. Есенната миграция септември, а пролетната от средата на март до края на април (BWPI, 2006).

Характерно местообитание

Гнезди най-често в солници или край други плитководни водоеми лагуни и засолени терени с халофитна растителност, а в по-редки случаи по бреговете на стоящи бракични води и стоящи пресни води, където устройва гнездата си в тревна растителност по периферията на водоеми с 0 – 200 m н.в. (Янков отг. ред., 2007). Гнезди поединично или в малки колонии от по 10 - 40 двойки. Определящо е хидрологично състояние на влажните зони и числеността на популацията е силно флукутираща през годините. Подходящите местообитания са разнообразни влажни зони, вероятно с кодове: 1110, 1130, 1140, 1150, 1160, 1530 и 6440 и др. влажни зони според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Основно възрастни и ларви на водни насекоми (Coleoptera, Ephemeroptera, Trichoptera, Hemiptera, Odonata, Diptera, Neuroptera and Lepidoptera), паяци, миди, ракообразни, червеи, хайвер на жаби и риби, попови лъжички и рядко семена и плодове на водолюбиви растения (BWPI, 2006).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С петнисто и разпръснато разпространение, основно по Черноморското крайбрежие, в Тракийската низина, покрай р. Дунав и близко разположени водоеми в Дунавската равнина. Изолирани, вероятно епизодични гнездовища и в други части на страната. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в **Приложение 1** на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b), за територията на континентална Европа – LC. Не е включен в СПЕС категориите. Включен в Червената книга на България като **застрашен EN**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **300 – 450 двойки**. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е **стабилна** както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **стабилна**.

Преминаващата популация, според Докладването от 2019 г. е оценена на **1000 – 2000 индивида**.

Посочени са следните заплахи и влияния: K03, C01, J02, F26, E01, F08 (само преминаващата популация). Според Червената книга на България: загуба и деградация на подходящите местообитания, промяна на водните нива в солниците по време на гнезденето безпокойство от хората, убиване на новоизлюпените птици от хищници (Големански гл. ред., 2011).

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната вида е гнездящ и преминаващ. Гнездящата популация се оценява на **1 – 5 двойки**, което представлява **0,3 - 1,5 % от националната популация** (оценка „С”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

Съгласно СФД мигриращата популация се оценява на **до 1 индивид**, което е **0,05 – 0,1 % от националната популация** (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Вида гнезди с флукуираща численост по влажните зони по р. Дунав (Shurulinkov et al., 2019a). В рамките на Персинските блата в СЗЗ „Комплекс Беленски острови” за периода 2010 – 2013 г. са отчетени 1 – 5 двойки (Shurulinkov et al., 2019a). Според Матеева и др. (2013) за периода 2009 – 2012 г. данните за гнездящата популация са сходни: 1 – 4 двойки. Данните от eBird за 2021 г. (април) за района на Персинските блата показват, че са установени 3 - 6 индивида в подходящо гнездово местообитание (S. Velkov, I. Tonev, L. Profirov). Теренното проучване през 2021 г. установи общо 4 дв. от вида, които се концентрират основно в заблатените покрайнини на Писченско блато (североизточно от краевефермата). Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на о. Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова. В момента системата се контролира от Дирекцията на ПП „Персина”. По данни от проучване през 2020 г. (Чешмеджиев и Христов, 2020), когато нивото на р. Дунав е било близо 200 см под обичайните за пролетния сезон нива, вода е имало единствено в Писченско блато (30-40 см) и тогава вида не е бил установен в СЗЗ-на.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага провеждането на мониторинг през септември и март – април, който да изясни тази численост.

Вероятна заплата за вида е унищожаване на гнездата в резултат на пашата на добитък в района.

Друга заплата за вида, установена по време на теренните проучвания през 2021 г. е активното разпространение на инвазивния вид храстовидна аморфа (*Amorpha fruticosa*) по крайбрежието на водоемите на о. Персин, в резултат на което се наблюдава загуба на подходящи гнездови местообитания за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1	На база публикувана информация, данните от теренните проучвания и СФД. Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 дв.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			подходящите местообитания в ПР „Персински блата							
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултата на адекватен мониторинг в периода септември – февруари месец.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 40 ha	Изчислена на база GIS анализ и данни от теренното проучване 2021 г. Площта на подходящото местообитание на гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на ПР „Персински блата”. При нива на р. Дунав, достигащи кота 20,00 на входния шлюз през период на пълноводие (март-май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 40 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не е необходима актуализация на СФД.

Специфични цели за A136 *Charadrius dubius* (речен дъждосвирец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 15 – 18 cm. Размах на крилата: 32 – 35 cm. С черна огърлица на врата и шията. Челото е бяло, характерен жълт пръстен около окото и изцяло черен клон. Черното на бузата образува остър ъгъл, който е характерен за вида. Среща се по чакълести участъци в близост до водоеми.

Характер на пребиваване в страната

В България е гнездящо-прелетен, преминаващ и много рядко и в малък брой - зимуващ вид. Долита през март и отлита през октомври. В България се среща по Черноморието, като гнезди по всички плажове в близост до сладка вода, по р. Дунав, по повечето вътрешни реки и много пясъчни кариери. Гнездовите двойки се формират в края на март и началото на април. Веднага след това женската снася 4-5 яйца в ямка сред пясък или чакъл. Малките се излюпват след 22-26 дни в края на май и няколко часа по-късно напускат мястото на излюпване. Стават напълно самостоятелни и започват да летят на 20-дневна възраст (Големански гл. ред., 2011).

Характерно местообитание

Гнезди по чакълести и пясъчни брегове, острови и коси в коритата на реки течащи води, по пясъчни крайбрежни (морски) плажове и пясъчни дюни, както и по чакълести морски брегове, понякога по бреговете на микроязовири, блата или други стоящи пресни води, по-рядко до стоящи бракични води и в лагуни. Заема и аналогични биотопи в пределите на градове, села и индустриални зони, а нерядко се размножава и в кариери за чакъл в близост до реки или други водоеми. (Янков отг. ред., 2007). Подходящите местообитания вероятно са с кодове: 2110, 2120, 2130, 3130, 3140, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с твърдокрили насекоми и ларвите им, ракообразни, охлюви, ларви на ручейници, червеи, дребни миди, семена и други дребни водни животни. Търси храната си по крайбрежията и в плитките разливи.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С линейно и петнисто разпространение в равнинните и нископланинските части на цялата страна, привързано към речната мрежа (средните и долните течения), Черноморското крайбрежие и отделни водоеми със стоящи води. Почти напълно отсъства от по-безводните и гористи равнинни части (Добруджа, Лудогорието и др.). (Янков отг. ред., 2007).

Не е включен в приложенията на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b), за територията на континентална Европа – LC. Не е включен в SPES категориите. Включен в Червената книга на България като **уязвим VU**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценя на 1400 – 2400 двойки. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е **неизвестна**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018) е **стабилна**.

По отношение на преминаващата популация, според Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценя на 2500 – 5000 индивида.

Заплахи и влияния са посочени само за мигриращата популация: K04 и F26. Според Червената книга на България: загуба и деградация на местообитания, безпокойство, добив на инертни материали като чакъл и пясък, хищници, замърсяване на водите (Големански гл. ред., 2011).

3. Състояние в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ, прелетен и мигриращ вид. Гнездовата популация в зоната е оценена на до 3 двойки. Оценката за значимост на популацията е „С“, като в зоната се опазват 0,16% от националната популация, оценката за опазване е „А“, оценката за изолация е „С“ и общата оценка също е „С“.

Като мигриращ вид, според СФД числеността е 2-3 екз. Това е силно занижена численост, няма връзка с реалността. Оценката за значимост на популацията е „С“, като в зоната се опазват 0,08% от националната мигрираща популация, оценката за опазване е „В“, оценката за изолация е „С“ и общата оценка също е „С“.

4. Анализ на наличната информация

През гнездовия период на 2021 г. в района на о. Милка са наблюдавани 4 двойки речни дъждосвирци. През 2011 и 2013 г. общо са установени 9 двойки гнездящи по пясъчните брегове, коси и островчета при о. Магареца, Милка и североизточно от о. Персин (Shurulinkov et al., 2016). През юли 2021 г. установихме 7 екз. на рибарско селище Хисарлъка, до о. Магареца и под о. Милка. Тези данни показват че е нужно да се преразгледа гнездовата численост в СФД и да бъде увеличена на 4-9 двойки.

По време на миграция, през април 2021 в зоната са наблюдавани 4 речни дъждосвиреца. Видът не е рядък по време на миграция в зоната, като числеността му може да достигне 15-20 екз. Пролетната миграция е през март и април, а есенната от август до октомври. Считаме за необходимо миграционната численост да бъде коригирана от 2-3 екз на 10-20 екз.

Оптималните гнездови местообитания на вида включват пясъчните и чакълести брегове на р. Дунав, включително върху пясъчните коси и островчета, учатъците на опашките на по-големите острови където се натрупват много наноси. Площа на тези местообитания силно зависи от нивото на р. Дунав. При ниски нива на реката площта им е много по-голяма и възлиза на 363,4 ha. При много високи нива, гнезденето на вида или се отлага за по-късно през лятото или въобще не се наблюдава. Обикновено гнезди поединично, но често всред колонии на рибарки и други дъждосвирцоподобни птици.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездящата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 4 дв.	Определен ан абаза данни от литературата и теренното проучване. Гнезди поединично на пясъчни и чакълести брегове	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 4 гнездящи дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 10 инд.	Определен ан абаза данни от литературата и теренното проучване. Мигрантите се концентрират в	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 10 инд. по

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			плитководни брегове на р. Дунав и в участъци с пясъчни или чакълести наноси.	време на миграция..						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 363 ha	За определяне на площта и местоположението на подходящите гнездови местообитания за вида в зоната, експертният екип извърши GIS анализи на налични данни, на базата на горепосочените в текста критерии.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 363 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Комплекс Беленски острови“

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и миграционна численост на вида в защитената зона е необходима актуализация на СФД:

- По отношение на гнездящата популация предлагаме увеличаване на числеността на 4 - 9 двойки;
- По отношение на мигриращата популация, предлагаме увеличаване на числеността на 10 – 20 инд.;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
	A136	<i>Charadrius dubius</i>			r	4	9	p		G	C	A	C	C
	A136	<i>Charadrius dubius</i>			c	10	20	i		G	C	A	C	C

Специфични цели за A141 *Pluvialis squatarola* (сребриста булка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 26 – 29 cm. Размах на крилата: 56 – 63 cm. По гърба и отстрани на тялото е сребристосива с черни петънца, преливащи в бяла ивица. Тя отделя тази окраска от черната по лицето, гърлото, гърдите и корема. Клюнът е къс и дебел, а краката са черни.

Характер на пребиваване в страната

В България е преминаващ и зимуващ вид. Среща през есенно-зимния период (август - февруари) по Черноморското крайбрежие и прилежащите влажни зони (Поморийско езеро, Атанасовско езеро и др.) и равнинните райони на северна България.

Характерно местообитание

Извън размножителния период вида посещава плитководни солници, плажове по морското крайбрежие, заливи и устия на реки. По време на миграцията може да се намери и във вътрешността по различни водоеми, езера, язовири или пасища (BirdLife International, 2021a). Подходящите местообитания включват богат набор от влажни зони: 1110, 1140, 2110, 2120, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

В България е слабо проучено. Според Нанкинов и др. (2016) насекоми и техните ларви (Coleoptera), миди, червеи, семена и дребни плодове. За Европа, основно червеи полихети, мекотели и ракообразни, понякога насекоми (напр. скакалци и бръмбари) или земни червеи (BirdLife International, 2021a).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

През есенно-зимния период най-често може да бъде наблюдавана по Черноморското крайбрежие, предимно Бургаските влажни зони, Дуранкулашко ез., Шабленско ез. и Шабленска тузла. Във вътрешността на страната по-рядко, поречието на р. Дунав, Софийското поле, яз. Искър, яз. Жребчево и яз. Пясъчник ([\(Pluvialis apricaria\) - Species Map - eBird](#)).

Включен в **Приложение 2Б** на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b), за територията на континентална Европа – LC. Не е включен в SPEC категориите. Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.), националната зимуваща популация на вида се оценява на 10 – 30 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е **неизвестна**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018) е **намаляваща**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.), националната мигрираща популация на вида се оценява на 10 – 70 индивида.

Заплахи и влияния са посочени само за мигриращата популация: E01, J02, J03, F03, F26.

3. Състояние в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, вида е мигриращ с численост 2 инд., което е 2,9 – 20 % от националната мигрираща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Среща се в зоната главно от юли до ноември и през април-май. Рядък и малоброен мигрант. По време на изследванията през 2021 г. видът не е регистриран в зоната. В предни години е регистриран и няма промяна в състоянието представено в СФД.

Видът спира, почива и се храни по плитководни брегове на р. Дунав, на пясъчните коси и островчета в Беленския архипелаг. Площа на тези местообитания при подходящи ниски нива на реката достига около 363 ha, главно през есенно-зимния период и късното лято, когато са и повечето наблюдения на сребрилата булка в района.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели												
Популация: Размер на популацията по време на миграция	Брой индивиди	Най-малко 2 инд.	Определена на база СФД. Мигрантите се срещат в плитководни брегове на р. Дунав и в участъци с пясъчни или чакълести наноси.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 2 инд. по време на миграция.												
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания за вида	ha	Най-малко 363 ha	За определяне на площта и местоположението на подходящите местообитания за вида в зоната, експертният екип извърши GIS анализи на налични данни, на базата на горепосочените в текста критерии.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 363 ha.												
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> <td></td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> <td></td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> <td></td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние		1-Отлично – High		2-Добро – Good		3-Умерено – Moderate		4-Лошо – Poor		5-Много лошо – Bad		Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние																
1-Отлично – High																
2-Добро – Good																
3-Умерено – Moderate																
4-Лошо – Poor																
5-Много лошо – Bad																

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ „Комплекс Беленски острови“

Предлагаме следните промени в СФД:

- Промяна в оценката на мигриращата популация от „С“ на „В“, предвид по-високия процент от националната популация (> 2,0 %), който зоната поддържа

Species			Population in the site						Site assessment					
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
	A141	<i>Phryganea squatarola</i>			c	2	2	i		G	B	B	C	C

Специфични цели за A142 *Vanellus vanellus* (обикновена калугерица)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 28 – 31 cm. Размах на крилата: 70 – 76 cm. С размерите на гълъб. Оперението по гърба е зеленикаво-черно с метален отблясък, коремът е бял, главата е с качулка. В полет прави впечатление контрастът между белите подкрилия и корем и черните махови пера. Обитава влажни ливади и обработваеми земи.

Характер на пребиваване в страната

В България е гнездящ, преминаващ и зимуващ вид. Гнезди на земята. Снася 3 – 4 яйца, има едно поколение годишно през периода април-юни. Зимува по Средиземноморието. Миграционния период е февруари – март и септември – октомври (BWPi, 2006).

Характерно местообитание

Гнезди в тревни съобщества по влажни терени, по-рядко мезофилни тревни съобщества, често в близост до стоящи пресни води, стоящи бракични води или течащи води, както и около блата, растителност по периферията на водоеми, крайречни и приизворни мочурища. Много често и в селскостопански площи и изкуствени ландшафти, предпочита периферии на сезонно заливани терени, както и обработваеми площи с редки посеви и други (едногодишни) тревни култури, особено оризища или временно заливани житни ниви (Янков отг. ред., 2007). Подходящите местообитания включват богат набор от влажни зони: 1110, 1140, 2110, 2120, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Диетата му се състои от възрастни и ларви на насекоми (напр. бръмбари, мравки, шурци, скакалци, водни кончета, цикади и др.), паяци, охлюви, дъждовни червеи, жаби, дребни риби и семена или други части на растения (BirdLife International, 2021a).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С петнисто и разпръснато разпространение в низинните и равнинни части на страната, най-плътно – в Тракийската низина, Софийското поле, поречието на р. Тунджа, Бургаската низина, Дунавското крайбрежие и понижения с влажни зони в Дунавската равнина, а с по-малко групирани находища – и в някои по-влажни части на Лудогорието, Добруджа, Предбалкана и дори около яз. Батак, където има традиционно гнездовище, известно от XIX в. Разпространението се мени през годините, поради гнезденето на редица места във временни пролетни разливи в нивите в рамките на 0 – 1110 м н.в. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в **Приложение 2Б** на Директивата за птиците. Според IUCN – NT (Near Threatened), за територията на континентална Европа – VU (Vulnerable). Включен в SPEC1 за България. Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 800 – 1500 двойки. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е **неизвестна**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018) е **намаляваща**. Като заплахи и въздействия са посочени: F03, D05.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на 250 – 1000 индивида. Като заплахи и въздействия са посочени: А02, F03, F26, K01, K02, K03.

Според Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната зимуваща популация е оценена на 5 – 320 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е **флукуираща** както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018), която също е **флукуираща**. За заплахи и въздействия са посочени: J03.

3. Състояние в СЗ ВГ0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ и мигриращ. Гнездящата популация на обикновената калугерица се оценява на **2 – 28 двойки**, което представлява **0,25 – 1,9 % от националната гнездяща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Мигриращата популация на обикновената калугерица се оценява на **18 – 200 индивида**, което представлява **7,2 – 20 % от националната мигрираща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

При високи нива на р. Дунав обикновената калугерица е добре представена в ПР „Персински блата“ на СЗ „Комплекс Беленски острови“ по време на размножителния период. Видът гнезди във влажните ливади и наводнените обработваеми площи на остров Персин. Публикуваната информация за гнезденето на вида в СЗ сочи 2 – 28 двойки в периода 2010 – 2013 г. според Shurulinkov et al. (2019a) и 2 – 24 двойки в периода 2009 – 2012 г. според Матеева и др. (2013). Числеността на гнездовата популация на обикновената калугерица в периода 2014 – 2018 г. е 0 – 13 двойки (Чешмеджиев, 2018). Теренното проучване през 2021 г. установи общо 6 – 7 двойки от вида, които се концентрират основно в наводнените ливади в западния край на Писченско блато. Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание за вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на остров Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова. По данни от проучване през 2020 г. (Чешмеджиев и Христов, 2020), когато нивото на р. Дунав е било близо 200 cm под обичайните за пролетния сезон нива, вода е имало единствено в Писченско блато (30-40 cm) и тогава са установени само 2 инд. от вида в СЗ. При високи нива на р. Дунав, навлиза повече вода на остров Персин и съответно залива по-голяма част от ливадите и обработваемите площи, което е от ключово значение за гнезденето на обикновената калугерица в СЗ.

Наличната информация за мигриращата популация на вида е единствено от СФД на зоната. Нужна е валидация и актуализиране на тези данни в резултат на адекватен мониторинг в периода август – април. Обикновено през есенно – зимния период видът е наблюдаван на пясъчни коси в р. Дунав, северно от остров Персин.

Основна заплаха за вида, установена по време на теренните проучвания през 2021 г. е активното разпространение на инвазивния вид храстовидна аморфа (*Amorpha fruticosa*) по крайбрежието на водоемите на остров Персин, в резултат на което се наблюдава загуба на подходящи гнездови местообитания за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 5 дв.	Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания на остров Персин.	Поддържане на популацията в размер от най-малко 5 гнездящи дв.						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 18	Определена на база средната стойност от СФД.	Поддържане на популацията на вида в СЗЗ в размер най-малко 18 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 125 ha	Включва влажните ливади и наводнените обработваеми площи на о. Персин. Площта на подходящото местообитание за гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на Персинските блата. При нива от 1,5 – 2,5 м в най-дълбоката част на блатата в перриода на пълноводие (март-май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 125 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 300 ha	Включва гнездовото местообитание и площта на част от обработваемите площи на остров Персин	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 300 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предлагаме следните промени в СФД:

- Промяна в оценката за мигриращата популация от „С“ на „В“, предвид на по-високия процент от националната популация на вида (> 2,0%), който зоната поддържа;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A142	<i>Vanellus vanellus</i>			r	2	28	p		G	C	B	C	C
B	A142	<i>Vanellus vanellus</i>			c	18	200	i		G	B	B	C	C

Специфични цели за A143 *Calidris canutus* (голям брегобегач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 23 – 26 cm. Размах на крилата: 47 – 53 cm. Набита, средно голяма брегова птица със сравнително къс клон и къси крака. Кафяво-оранжеви гърди и корем, сребристи крила с тясна бяла ивица от горната страна. Извън размножителния сезон оперението е сиво с бледи долни части и бяла вежда. Краката са зеленикави или сиви.

Характер на пребиваване в страната

В България е рядък преминаващ и зимуващ вид (Ivanov et al., 2014). Гнезди в арктичната тундра. Снася 3 – 4 яйца през втората половина на юни, има едно поколение годишно (BWPI, 2006). Може да бъде наблюдавана по Черноморското крайбрежие в периода септември – февруари, предимно в района на Бургаските влажни зони, Дуранкулашко и Шабленско езеро.

Характерно местообитание

Извън размножителния период видът е привързан към морското крайбрежие, като често се среща по плажове, буни и диги, скалисти места, заливи, лагуни, пристанища и солници (BirdLife International, 2021a). Подходящите местообитания включват богат набор крайбрежни влажни зони: 1110, 1130, 1140, 1150, 1160, 2110 и 2120 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Извън размножителния период видът се храни с миди, ракообразни, червеи и насекоми, рядко също прием на риба и семена. Поради далечните разстояния, на които мигрира вида често използва едни и същи места за хранене и почивка (BirdLife International, 2021a).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се изключително по Черноморието в района на Бургаските езера, Дуранкулашко ез. и Шабленско ез. по време на есенна миграция през септември.

Включен в **Приложение 2Б** на Директивата за птиците. Според IUCN – NT (Near Threatened), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в SPEC1 за България. Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценява на 1 – 13 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 –

2018) в популацията е **неизвестна** както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018), която също е **неизвестна**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на **1 – 25 индивида**.

Посочени са следните заплахи и влияния: J02, F08, K04.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, вида е само преминаващ. Популацията се оценява на **до 6 индивида**, което представлява **24 % от националната популация** (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В литературата не е налична информация за концентрацията на вида по време на миграция на територията на СЗЗ „Комплекс Беленски острови”. Изключително рядък вид в България, който се среща предимно по Черноморското крайбрежие по време на миграция (Нанкинов и др., 1997). Данните от eBird за територията на страната са за единични птици, наблюдавани по Бургаските езера, Дуранкулашко ез., Шабленско ез. и Шабленска тузла. Във вътрешността на страната и по р. Дунав няма данни за наблюдения на вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивида	Най-малко 1 инд.	Определена на база средната стойност от СФД. Целевата стойност няма да се постига всяка година и ще зависи от водното ниво в Персинските блата. Вида е много рядък и нетипичен за СЗЗ.	Поддържане на популацията на вида в СЗЗ в размер най-малко 1 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 380 ha	Включва площта на блатата на о. Персин, които през миграционния период се очаква да предоставят подходящи хранителни местообитания за вида.	Поддържане на площта на подходящите местообитания размер най-малко 380 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).	

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид липсата на информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция е необходима актуализация на СФД:

- По отношение на концентриращата се популация по време на миграция, следва да се добави категория за плътност на популацията (Cat.) - „V” – много рядък, предвид на липсата на наблюдения на вида в С33 през последните 10 г.;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D		A/B/C	
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A143	<i>Calidris canutus</i>			c		6	i	V	G	C	B	C	C

Специфични цели за A154 *Gallinago media* (голяма бекасина)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 27 – 29 cm. Размах на крилата: 47 – 50 cm. Едър бекас, с кариран малки покривни пера; тъмен централен панел на крилото, ограден с бели ивици. Гърдите и хълбоците са райирани по-интензивно, отколкото при други бекаси, а райетата често се простират до корема. Диагностични бели външни опашни пера. Клюнът тъмнокафяв, с жълтеникав или зеленикаво-кафява основа; пропорционално по-къс от клюна при средната бекасина, често с лек ъгъл надолу по средата на надклюнието. Ирисът тъмно кафяв. Краката бледо сивкаво-зелени или мътно кафяво-жълти (Beaman & Madge 1998, Hayman 1986, Message & Taylor 2005).

Характер на пребиваване в страната

В България е прелетен и зимуващ вид птица (Ivanov et al., 2014; Нанкинов и др., 1997). Палеарктичен вид. Разпространен в Евразия от Норвегия на изток до долината на р. Енисей. Размножава се в тревисти блата и влажни пасища, често заобиколени от храсти или гори; на места дори в доста сухи гори. По време на миграция предпочита влажни полета с ниска трева и падини, крайнини на мочурища, ливади, блата с острица (Beaman & Madge 1998; BirdLife International 2019; Нанкинов и др. 1997). В края на XIX и началото на XX в. наблюдаван през гнездовия период по някои дунавски острови, при Свищов, до София, както и до Ловеч, обаче липсват конкретни данни за размножаване (Нанкинов и др. 1997; Янков отг. ред., 2007). По време на миграции и зимуване – разнообразни влажни зони.

Характерно местообитание

Предимно стари блата, обрасли с водна растителност, храсти и редки дървета. При миграция се спира по мокри ливади, мочурища, рибарници, старици на реки, тинести канали, плитки езера, овощни градини, полета (Нанкинов и др., 1997). Подходящите местообитания включват голям брой крайбрежни влажни зони: 1110, 1130, 1140, 1150, 1160; Сладководни местообитания: 3130, 3140, 3150, 3160, 3260 3270 и Естествени и полуестествени тревни формации 6440, съгласно Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Хранителният му спектър се състои от различни видове насекоми и техните ларви: бръмбари, ципокрили, двукрили, пеперуди, правокрили, а също паяци, дребни миди и охлюви, дъждовни червеи, тревни коренчета и семена от блатни растения (BirdLife International 2019; Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С ниска численост по време на миграция, наблюдаван в Южна България, по Дунавското и Черноморското крайбрежие – Атанасовско езеро, Шабленско езеро; рибарници Хаджи Димитрово, комплекс Калимок, рибарници Пловдив (Dimitrov et al. 2005, Костадинова & Граматиков 2007). Рядък зимуващ вид, регистриран само няколко пъти през периода 1977 – 2001 около р. Дунав и изкуствени водоеми в страната (Michev & Profirov 2003).

Включен в Приложения 1 на Директивата за птиците. Според IUCN видът е Почти застрашен NT (Near Threatened), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b) (BirdLife International 2015). SPEC 1 категория (BirdLife International 2017). Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на 1 – 10 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е **неизвестна** както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **неизвестна**.

Посочени са следните заплахи и влияния: F05, F26.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната видът е зимуващ. Зимуващата популация на голямата бекачина се оценява на **до 1 индивид** (оценка „С“). В Докладването по чл. 12 от 2019 г. не се прави оценка на зимуващата популация. Опазването на вида е значимо (оценка „С“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Голямата бекачина е изключително рядък мигриращ вид в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“. Единственото наблюдение на вида в СЗЗ е на 04.10.2021 г. – 3 инд. в Писченско блато. През зимните месеци голямата бекачина не е регистрирана в района. Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на остров Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова. В момента системата се контролира от Дирекцията на ПП „Персина“.

През есенно-зимния период Персинските блата често са замръзнали или пресушени и не се наблюдава концентрация на птици от вида в района (Michev & Profirov, 2003). По данни от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г., по цялото българско поречие на р. Дунав не са наблюдавани птици от вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Целевата стойност няма да са покрива всяка година и ще зависи от водното ниво в Персинските блата. Единични мигриращи индивиди.	Поддържане на популацията на вида в СЗЗ в размер най-малко 1 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 380 ha	Включва площта на блатата на о. Персин, които през миграционния период се очаква да предоставят подходящи хранителни местообитания за вида.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 380 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на зимуване е необходима следната актуализация на СФД:

- Промяна в типа на популацията на вида от зимуваща „w“ на концентрираща по време на миграция „с“;
- Промяна на максималната численост, която поддържа зоната по врем на миграция от 1 на 3 индивиди;
- Промяна в качеството на данните от „G“ – добро на „M“ средно ниво;
- Промяна в оценката на популацията от „C“ на „B“, предвид на високия процент (до 30,0 %) от националната, която зоната поддържа;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A154	<i>Gallinago media</i>			c		3	i		M	B	C	C	B

Специфични цели за A156 *Limosa limosa* (черноопашат крайбрежен бекас)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 40 – 44 cm. Размах на крилата: 70 – 82 cm. Едър, дългокрак бекас с дълъг, прав клон. Отличава се във всички оперения от пъстроопашатия бекас по бялата лента по дължината на горното крило и черната опашка; тези характеристики, обаче, са лесно видими само по време на полет (или при разтягане на крилото). Други отличителни белези са относително по-дългите крака (особено пищяла) и почти правият (а не леко извит) клон, в основата оранжев, към върха тъмнокафяв (Beaman & Madge, 1998, Нанкинов и др. 1997).

Характер на пребиваване в страната

В България е прелетен и зимуващ вид (Ivanov et al., 2014). Палеарктичен вид с разкъсан ареал. Разпространен в Исландия, Централна и Северна Европа, прибалтийските държави, Беларусия, Украйна, Русия, Централна и Северна Европа, Западна Азия, Източен Сибир, о-в Сахалин, п-ов Камчатка, на изток до устието на р. Анадир. Размножава се от април до средата на юни в рехави, полуколонииални групи. Птиците, които не се размножават, остават на ята, често в близост до гнездовите колонии (BirdLife International, 2021a). Среща се през цялата година по влажните зони на Черноморието, край р. Дунав, в Дунавската равнина и Добруджа, в Софийско, Подбалканските полета, Горнотракийската низина и долините на реките Струма и Места (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Размножава се в низинни оводнени ливади, тревисти блата и влажни пасища. В извън размножителния сезон предпочита приливни кални площи, сладководни или бракични езера и блата и наводнени пасища, рибарници, крайбрежия на язовири, ливади, разливи на реки (Beaman & Madge, 1998; Нанкинов и др., 1997). Подходящите местообитания включват голям брой крайбрежни влажни зони: 1110, 1130, 1140, 1150, 1160; Сладководни местообитания: 3150, 3160, 3260 3270 и Естествени и полуестествени тревни формации: 6440, 6510 съгласно Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Събира храната си в плитките водни участъци (като често потапя във водата и главата, и шията), в тинята или по повърхността на земята. През лятото се хранят и по ливади, пасища, степни участъци и обработваеми полета. Хранят се с рачета, дребни миди, охлюви, червеи, водни насекоми и техните ларви, а също така наземни твърдокрили, скакалци, гъсеници на пеперуди, луковици и семена на растения (Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се по време на миграция и зимуване, от средата на февруари до май и от август до началото на ноември, по Черноморието в района на Атанасовско езеро, Бургаско езеро,

Комплекс Мандра-Пода, Поморийско езеро, Варненско-Белославско езеро, Дуранкулашко и Шабленско езеро; по Дунавското крайбрежие и около водоеми: рибарници Мечка, комплекс Калимок, язовир Пясъчник, рибарници Челопечене (Dimitrov et al., 2005, Костадинова & Граматиков, 2007, Нанкинов и др., 1997).

Включен в Приложения 2Б на Директивата за птиците. Според IUCN видът е Почти застрашен NT (Near Threatened), за територията на континентална Европа – VU (Vulnerable) (BirdLife International 2015). SPEC 1 категория (BirdLife International 2017). Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценява на 0 – 15 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2000 – 2018) за популацията е **намаляваща**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **намаляваща**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на 250 – 2700 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е **неизвестна** както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **неизвестна**.

Посочени са следните заплахи и влияния: J02, F08, F26.

3. Състояние в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, вида е мигриращ с численост до **1 индивид**, което 0,04 - 0,4 % от националната мигрираща популация (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Черноопашатия крайбрежен бекас образува концентрации основно по черноморското крайбрежие (хиляди птици, Атансовско ез.), но може да бъде наблюдаван и по р. Дунав и по влажни зони, речни разливи и наводнени ниви във вътрешността на страната (Нанкинов и др., 1997). За СЗЗ „Комплекс Беленски острови” е упоменат от Петков и др. (2007), но оценката за популацията е „D” и няма информация за опазването на вида в зоната, изолираността на популацията и обща оценка за значимостта на зоната. Понастоящем е включен в СФД на зоната с оценка „С”. По време на теренните проучвания през април 2021 г. са установени **6 индивида** да се хранят в заблатените ливади североизточно от краевфермата в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”. Според данните от eBird вида е наблюдаван относително често в Дунавската равнина по време на миграция през април – май и август, с най-големи числености (163 екз.) в блатото „Карабоаз” (южно от Загражден) (Io. Hristov), по р. Дунав до Козлодуй (R. Popov), до Тутракан (D. Mitev, S. Peev) и в ез. Сребърна (D. Mitev). По време на теренните проучвания през юли 2021 г. е наблюдавана една птица на пясъчните коси в източната част на о. Голям Бръшлен, СЗЗ „Комплекс Калимок”. През 2020 г. вида не е бил наблюдаван по Дунав (Чешмеджиев и Христов, 2020).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на	Брой индивиди	Най-малко 6 инд.	Целевата стойност е определена на база теренните проучвания през	Поддържане на популация в размер най-

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
мигриращата популация			2021 г. Вида вероятно присъства в много по-голяма численост в зоната през пролетта. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултат на адекватен мониторинг в периода юли – април месец.	малко 6 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящо хранително местообитание на вида	ha	Най-малко 40 ha	Изчислена на база GIS анализ и данни от теренното проучване 2021 г. Площта на подходящото местообитание на хранене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на ПР „Персински блата”. При нива на р. Дунав над кота 20,00 на входния шлюз в периода на пълноводие (март – май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 40 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция е необходима актуализация на СФД, както следва:

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A156	<i>Limosa limosa</i>			c		6	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за *A768 Numenius arquata* (голям свирец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 50 – 60 cm. Размах на крилата: 80–100 cm. Най-едрият от свирците. Петнистото му и набраздено кафеникаво оперение и много дълъг извит надолу клон понякога могат да бъдат сбърквани само с малкия свирец или с по-редкия тънkokлон свирец. Надочната ивица е неясна, но има тъмно петно пред окото; перата на горната част на тялото са черно-кафяви, с неравни прорези и ресни. Гърдите, шията и горната част на хълбоците са жълто-бежови, с ясно очертани ивици, V-образни по хълбоците; останалите долни части са бели. Храни се поединично по приливни площи или прилежащи земеделски земи, енергично сондирайки на дълбочина с дългия си клон или кълвейки от повърхността на земята и калта (Beaman & Madge, 1998; Message & Taylor, 2005; Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

В България е прелетен и зимуващ вид (Ivanov et al., 2014). Палеарктичен вид, разпространен в Евразия от Британските острови на изток до Североизточен Китай. Повечето популации от този вид са напълно мигриращи и се размножават от април до август в единични териториални двойки, като понякога също образуват малки колонии. След размножаване възрастните се събират по крайбрежията (от юли нататък) за линееене, преди да мигрират на юг към местата за зимуване между юли и ноември (BirdLife International, 2017; Нанкинов и др., 1997). Среща се по Черноморското и Дунавското крайбрежие.

Характерно местообитание

Блата, езера и плитки крайбрежни участъци на реки, богати на храна и обрасли с рядка трева. Предпочита също така различни типове водоеми, разположени на открити места. Среща се и край морските заливи (Нанкинов и др., 1997). Подходящите местообитания включват голям брой крайбрежни влажни зони: 1110, 1130, 1140, 1150, 1160, съгласно Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Разнообразно – насекоми и техните ларви, паяци, червеи, рачета, дребни миди, попови лъжички и малки жаби, а през есента плодчета и семена на растения (Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се по Черноморието в района на Атанасовско езеро, Бургаско езеро, Комплекс Мандра-Пода, Поморийско езеро, Дуранкулашко и Шабленско езеро и по Дунавското крайбрежие по време на миграция, пролет – от февруари до май, и есен – от август до ноември (Dimitrov et al., 2005, Костадинова & Граматиков, 2007; Нанкинов и др., 1997) и по време на зимуване (Michev & Profirov 2003).

Включен в Приложения 2Б на Директивата за птиците. Според IUCN видът е Почти застрашен NT (Near Threatened), за територията на континентална Европа – VU (Vulnerable). SPEC 1 категория (BirdLife International 2017). Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценява на **10 – 180 индивида**. Краткосрочната тенденция (за периода 2000

– 2018) за популацията е **намаляваща**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **намаляваща**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на **100 – 300 индивида**. Краткосрочната тенденция (за последните 12 г.) на популацията е **неизвестна**, както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **неизвестна**.

Посочени са следните заплахи и влияния: J02, F02 и F26.

3. Състояние в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, вида е мигриращ с численост до **1 индивид**, което **0,3 – 1,0 % от националната** мигрираща популация (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Големия свирец е наблюдаван редовно по р. Дунав, но предимно по разливите и плитките водоеми в южна Румъния (Eurasian Curlew - Numenius arquata - Observation.org). По данни от eBird в Дунавската равнина, вида е наблюдаван по разливите на р. Осъм до Обнова и Българене (Ю. Нристов, S. Gigov), и по р. Дунав в Рибарници Изток на СЗЗ „Комплекс Калимок” (D. Mitev), пясъчната коса при с. Попина (M. Dimitrov) и ез. Сребърна (D. Mitev). По време на теренното проучване през пролетта на 2021 г. вида не е установен в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”, а също и по цялото българско поречие на р. Дунав. През предходната 2020 г. е установен **1 индивид** в СЗЗ „Комплекс Беленски острови” и 3 индивида северно от СЗЗ „Гарванско блато” на пясъчна коса на румънска територия (Чешмеджиев и Христов, 2020). Като цяло, в СЗЗ „Комплекс Беленски острови” няма много подходящи местообитания за вида и той може да бъде наблюдаван основно по пясъчните коси, които се образуват около островите по време на маловодие.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултат на адекватен мониторинг в периода юли – април месец.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящо хранително местообитание на вида	ha	Най-малко 140 ha	Изчислена на база пясъчните коси източно от о. Милка и около о. Голяма Бързина. Площта на подходящото местообитание за хранене силно зависи от нивото на р. Дунав.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 140 ha.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	Поддържане на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
			1-Отлично – High	
			2-Добро – Good	
			3-Умерено – Moderate	
			4-Лошо – Poor	
			5-Много лошо – Bad	
			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не е необходима актуализация на СФД.

Специфични цели за A162 *Tringa totanus* (малък червеноног водобегач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 27 – 31 cm. Размах на крилата: 51 – 60 cm. Перата по темето, тила, врата, горната част на гърба и надкрилията сивокафяви с тъмнокафяви петна и светли кантове. Долната част на гърба бяла. Кръстът и надопашнето бели, понякога с дребни петна и напречни кафеникави препаски. Опашните пера бели с черни напречни ивици. Перата на плещите кафяви с тесни напречни черни петна. Страните на главата, гърлото, шията, гушата, гърдите и коремът бели, изпъстрени с многобройни кафявосиви петна и резки. Клонът червен, към върха черен. Краката оранжевочервени. Ирисът кафяв (Нанкинов и др. 1997).

Характер на пребиваване в страната

В България е гнездящ, прелетен и зимуващ вид (Ivanov et al. 2014). Палеарктичен вид с обширен гнездови ареал и изолирани находища в Европа, Азия и Северна Африка. Гнезди в трапчинки всред туфи от тревиста растителност, поединично, или в близост или в колониите на други дъждосвирцови птици (Димитров & Далакчиева 2011). Среца се по време на миграция особено по Черноморието, а също в долините на големите реки (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Крайбрежни бракични, солени и сладководни лагуни, морски заливи, пясъчни коси и плитководия, блата, мочурища, влажни ливади и сезонно заливаеми селскостопански земи, утайници, рибарници, поливни площи и канали, речни брегове (Димитров и Далакчиева 2011). Подходящите местообитания включват голям брой крайбрежни влажни зони: 1110, 1130, 1140,

1150, 1160; Сладководни местообитания: 3150, 3160, 3260 3270 и Естествени и полуестествени тревни формации: 6440, 6510 съгласно Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се основно с дребни водни безгръбначни (*Hydrobia*, *Corophium* и др.), различни видове насекоми и техните ларви и сухоземни червеи; рачета, дребни миди и охлюви (Димитров & Далакчиева 2011, Нанкинов и др. 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се по време на миграция и по-рядко по време на зимуване по Черноморието в района на Атанасовско езеро, Бургаско езеро, Комплекс Мандра-Пода, Поморийско езеро, Варненско-Белославско езеро, Дуранкулашко и Шабленско езеро (Dimitrov et al. 2005, Michev & Profirov 2003, Костадинова, Граматиков 2007, Нанкинов и др. 1997).

Включен в Приложения 2Б на Директивата за птиците. Според IUCN видът е Незастрашен LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b) (BirdLife International 2015). SPEC 2 категория (BirdLife International 2017). Включен в Червената книга на България в категория критично застрашен CR.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценя на 1000 – 3000 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е **неизвестна**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **неизвестна**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценя на 20 – 45 двойки. Краткосрочната тенденция (за периода 2000 – 2018) за популацията е **намаляваща**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **намаляваща**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценя на 5 – 25 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 1999 – 2018) за популацията е **намаляваща**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **намаляваща**.

Посочени са следните заплахи и влияния: за националната **мигрираща** популация – K02, F05, F26; за националната **гнездяща** популация – J02, K03, J03; за националната **зимуваща** популация – K03, J03.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, вида се среща в зоната по време на миграция и зимуване. По време на миграцията числеността в зоната е до 2 екз. Това представлява 0,1 % от националната мигрираща популация. Оценката за значимост на популацията е „С“, оценката за опазване е „В“, оценката за изолация е „С“ и общата оценка също е „С“.

Зимуващата популация на вида в зоната е с численост до 4 екз. Това би означавало че в зоната се опазва 26,7% от зимуващата популация на вида у нас. Оценката за значимост на популацията е „С“, оценката за опазване е „В“, оценката за изолация е „С“ и общата оценка също е „С“.

4. Анализ на наличната информация

По време на миграция малкия червеноног водобегач е рядък в зоната. При проучванията през 2021 г. видът беше регистриран на 6 април в разливите и влажни ливади западно от Писчинско

блато - 12 екз., и на 29 април – пак там - 9 екз. Срещат се обикновено единични птици или малки ята до 10-15 екз. В този смисъл числеността от 2 екз. по време на миграция в СФД е занижена и трябва да се коригира на база на съвременните данни на 5-12 екз.

Няма никакви по-нови данни потвърждаващи зимуването на вида в зоната или въобще по р. Дунав.

Подходящите гнездови местообитания на вида по време на миграция в зоната - влажни ливади и разливи и пясъчни и чакълести островчета и коси обхващат около 463 ha.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 8	Мигрантите се концентрират в плитководни брегове на р. Дунав, в участъци с пясъчни наноси, във влажни ливади и разливи.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 8 инд.						
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1	Определена на база най-ниската възможна, предвид на това, че в СФД са посочени до 4 инд. Целевата стойност ще бъде изпълнена по изключение, предвид на липсата на зимуващи птици както в СЗЗ и по цялото българско поречие на р. Дунав.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 1 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите местообитания на вида за хранене и почивка по време на миграция	ha	Най-малко 463 ha	Площа на подходящите местообитания варира при различни нива на р. Дунав. При по-високи нива и правилно поддържане на системата от шлюзове и канали на о. Персин, площта на подходящите местообитания е оптимална за вида.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 463 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за числеността на вида в СЗЗ е необходима актуализация на СФД:

- По отношение на мигриращата популация предлагаме промяна - увеличаване на числеността на 5-12 екз. Оценките не се променят;
- Предвид на много рядкото присъствие на вида в СЗЗ и цялото българско поречието на р. Дунав, предлагаме добавяне на категория „V“ – много рядък вид;

Species				Population in the site						Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A162	<i>Tringa totanus</i>			c	5	12	i		G	C	B	C	C
B	A162	<i>Tringa totanus</i>			w		4	i	V	G	C	B	C	C

Специфични цели за A165 *Tringa ochropus* (голям горски водобегач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 21 – 24 cm. Размах на крилата: 57 – 61 cm. Дребен водобегач със сравнително къси, сивкаво-зелени крака, които изглеждат тъмни на разстояние. Най-тъмният вид от рода; горните части имат почти маслинено-кафяв оттенък и множество малки бели петна. Къса първична проекция; крилата изпъкват точно зад върха на опашката. Прилича на малкия горски водобегач (*Tringa glareola*), но се отличава от него по чисто бялото надопашие, почти черния гръб и прибраните при полет крака (Beaman & Madge 1998, Message & Taylor 2005, Нанкинов и др. 1997).

Характер на пребиваване в страната

В България е гнездящ, прелетен и зимуващ вид (Ivanov et al. 2014, Шурулинков 2011). Палеарктичен вид. В Европа гнезди на Скандинавския полуостров, в северната и централната част на Европейска Русия, в Прибалтика, Беларус, Полша, Украйна, Германия, Чехия и много рядко в Дания, Австрия, Словения, Хърватска, Словакия, Унгария, Румъния, България и Северна Македония. Среща се главно по реките Дунав, Искър, Вит, Осъм, Бели Лом и Черноморското крайбрежие (Шурулинков 2011).

Характерно местообитание

Плитки крайбрежия на реки и стоящи водоеми, влажни ливади и пасища в близост до микроязовири. Заблатени гори и горски участъци близо до водоеми, обрасли с дървета и храсти брегове на езера, блата, реки, канали, край мочурища и ливади. Обитава по-често край бавнотечащи водоеми със спокойна водна повърхност. Избягва бързо течащите реки (Нанкинов и др. 1997, Шурулинков 2011). Подходящите местообитания включват голям брой крайбрежни влажни зони: 1110, 1130, 1140, 1150, 1160; Сладководни местообитания: 3150, 3160, 3260 3270

и Естествени и полуестествени тревни формации: 6440, 6510 съгласно Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с различни водни и околородни безгръбначни – червеи, дребни охлюви и миди, плодчета и много насекоми и техните ларви: бръмбари (бегачи, водолюбчета, хоботници), ципокрили (мравки), полутвърдокрили, пеперуди, двукрили (дългоножки, комари), водни кончета, а също паяци и риби, както и растителни фрагменти (BirdLife International 2016, Нанкинов и др. 1997, Шурулинков 2011).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Широко разпространен гнездящ вид покрай реки и потоци както в равнинните, така и в планинските части на страната. Отбелязван в Тракийската низина (по реките Тополница и Марица), в Западните Родопи, по поречията на реките Струма, Искър, Тунджа, в Софийското поле, в Добруджа, в Източна Стара планина, до Мандренското езеро. След 1950 г. са установени редица нови находища – в Добруджа, в Тракийската низина, по р. Струма, по Черноморското крайбрежие (до Балтата; до Шабленското езеро; до Несебър; в Атанасовското езеро), в Западна Стара планина, покрай р. Дунав (в Никополско; до с. Басарбово, Русенско, в рибарниците Калимок), в Розовата долина, в Дунавската равнина, в Източна Стара планина, в Софийското поле (Митев & Димитров 2007). Съгласно ЧКБ, в повечето от старите гнездови находища не е потвърден през периода 2001 - 2011 и се среща главно по реките Дунав, Искър, Вит, Осъм, Бели Лом и Черноморското крайбрежие, с епизодично гнездене на отделни двойки в средните течения на реки, край язовири и рибарници (Шурулинков 2011).

По време на миграция и зимуване се среща по Черноморието в района на Атанасовско езеро, Бургаско езеро, Комплекс Мандра-Пода, Поморийско езеро, Варненско-Белославско езеро, Дуранкулашко и Шабленско езеро (Dimitrov et al. 2005, Michev & Profirov 2003, Костадинова, Граматиков 2007, Нанкинов и др. 1997).

Не е включен в Директивата за птиците. Според IUCN видът е Незастрашен LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (BirdLife International 2015). Няма SPEC категория (BirdLife International 2017). Включен е в Червената книга на България в категория застрашен вид EN.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 40 – 90 двойки. Краткосрочната тенденция (за периода 2000 – 2018) за популацията е **неизвестна**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **неизвестна**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценява на 50 – 150 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 1999 – 2018) за популацията е **флукуираща**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **флукуираща**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на 100 – 500 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е **неизвестна**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **неизвестна**.

Посочени са следните заплахи и влияния: за националната гнездяща популация и зимуваща популация – не са посочени; за националната мигрираща популация – K02, K04, F05, F26.

3. Състояние в СЗЗ „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ, прелетен и концентриращ се по време на миграция. Гнездовата популация в зоната е определена на 2 – 4 двойки. Това е 4,6 % от националната популация. Значимостта на популацията в зоната е с оценка „В“, опазването е добро – оценка „В“, изолация - оценка „С“ и обща оценка - „В“.

Миграционната численост в зоната е определена на 8 екз. Това представлява 2,6 % от националната популация. Значимостта на популацията в зоната е с оценка „В“, опазването е добро – оценка „В“, изолация - оценка „С“ и обща оценка - „В“.

4. Анализ на наличната информация

През 2021 г. е наблюдаван на 21 юни в канала между о. Голяма Бързина и о. Персин – 1 екз. Двойка в гнездови хабитат е наблюдавана на 5.05.2021 г. в разливите западно от Писченско блато. В същия район видът е наблюдаван и на 6 април. Единични птици или двойки се срещат в зоната сравнително често през лятото и периода на миграция.

Подходящите гнездови местообитания за вида в зоната, като влажни ливади, разливи и брегове на реки/канали обхващат около 130 - 140 ха.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели					
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 3	Определена на база СФД и данните от теренните проучвания. Гнезди в разливи, влажни ливади и по кални брегове на канали на р. Дунав. Гнездовите места силно зависят от нивото на р. Дунав.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 3 гнездящи дв.					
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой мигриращи индивиди	Най-малко 8	Мигрантите се концентрират в плитководни брегове на р. Дунав, в участъци с пясъчни наноси, във влажни ливади и разливи.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 8 екз по време на миграция.					
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ха	Най-малко 130 ха	Площа на подходящите местообитания варира при различни нива на р. Дунав. При по-високи нива и правилно поддържане на системата от шлюзове и канали на о. Персин, площта на подходящите местообитания е оптимална за вида.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 130 ха.					
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> </tbody> </table>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	Поддържане на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания
Екологично състояние									
1-Отлично – High									
2-Добро – Good									
3-Умерено – Moderate									
4-Лошо – Poor									

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)			5-Много лошо – Bad Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Ново село и Русе) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).	на вида, на стойности 2- Добро или 1- Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Не са необходими промени за този вид.

Специфични цели за A168 *Actitis hypoleucos* (късокрил кюкавец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 19,5-22 см. Размах на крилата: 29,5-37 см. Най-лесно се разпознава по поведението и по положението на тялото: често движи опашката си нагоре-надолу и тялото му е разположено хоризонтално. Възрастните през размножителния период отгоре са тъмнокафяви; гърдите и шията отстрани са светлокафяви, а останалата долна част на тялото е бяла. С Характерен полет – съчетания на махания на крилето и планиране. Лети ниско над водата. При полет се забелязва бялата ивица върху крилето.

Характер на пребиваване в страната

Постоянен, гнездящ, мигрираща и рядко зимуваща вид за страната. Има едно поколение годишно през периода април-юли. Пролетната миграция е през март-април, а есенната – през август-септември. Обикновено се среща на двойки, а при миграция поединично, на двойки или малки ята (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Гнезди покрай пясъчни и каменисти брегове на реки и потоци, течащи води, обикновено в средните и горните им течения и в участъци с богата и гъста крайбрежна растителност, близка до алувиални и много влажни гори и храсталаци или сред широколистни листопадни гори, по-рядко сред смесени гори и иглолистни гори, понякога се среща около сладководни басейни с растителност (Янков отг. ред., 2007). Видът предпочита да гнезди далече от селища и е позобилен в средните участъци на реките, където бреговете се характеризират със смесица от крайбрежни горички и отворени чакълести или пясъчливи брегове. Гнездовата плътност на вида е от 1,77 дв./1 км речно течение (Lengyel, 1998). Някои от индивидите търсят храна в съседни на речните участъци тревисти местообитания, но не се отдалечават на повече от 100 м. (Yalden, 1986). Средното разстояние между гнездата е 131,4 м. (Elas & Meissner, 2019). Подходящи местообитания вероятно са 3260 и 3130 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Събира храна по земята, в тинята, под камъните и във водата. Различни видове насекоми и техните ларви (бръмбари, мухи), червеи, охлюви, миди, рачета, части от растения и изключително рядко дребна риба (Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се повсеместно из цялата страна, по-рядко в източната ѝ част (Черноморското крайбрежие и прилежащите му райони, Добруджа и Югоизточна България). Среща се предимно по поречията на големите реки в равнините, но на места и в планините, включително в високите им части до 2000 м. нмв. През гнездовия период отбелязан край р. Дунав, в Стара планина, Подбалканските полета, Добруджа, по Черноморското крайбрежие, в Софийско, Горнотракийската низина, по долините на реките Струма и Места, Рила, Пирин и Родопите (Нанкинов и др., 1997). Публикуваната информация за гнезденето на вида, сочи общата численост на гнездящите и потенциално гнездящи двойки за България е между 100-250. Обитава крайбрежия на сладководни водоеми в равнини и планини; по време на миграции е обикновен, а много рядък – през зимата (Янков отг. ред., 2007).

Защитен вид на територията на цялата страна (ЗБР, Приложение 3). Не е включен в Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в СПЕС 3. Включен е в Червената книга на Р България (2015) в категория слабо засегнат (LC).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), националната гнездяща популация на вида се оценява на 120-220 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018 г.) е **стабилна**, а дългосрочната (1980-2018 г.) е **неизвестна**. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е стабилна. Посочени са следните заплахи и влияния: J02

Мигриращата национална популация е оценена на **200-400 индивида**. Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в числеността на преминаващите индивиди. Посочени са следните заплахи и влияния: K04.

3. Състояние в СЗ ВГ0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната само като мигриращ (концентриращ се) с численост до 2 индивида, което е 0,5 % от националната мигрираща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро съхранение (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Късокрилият кюкавец гнезди сравнително често по р. Дунав и притоците ѝ. Двойки са установени през гнездовия период (20.05-31.07.) по р. Дунав – между Белене и Никопол – 12.07.2000 г. – 50 екз. на 50 двойки, при с. Сомовит, устието на р. Вит, о. Персин и с. Черковица (Шурулинов и др., 2005). През прелета обикновено се среща поединично или на малки групички до 5-7 екз. През зимата е установен еднократно на 5.12.2001 г. на р. Дунав над с. Загражден (Шурулинов и др., 2005). До колкото ни е известно към момента няма публикувана информация за концентрацията на вида в СЗ „Комплекс Беленски острови“ по време на миграция. По време на теренното проучване на зоните по р. Дунав през 2021 г., на територията на зоната са установени най-малко 2 гнездящи двойки. По данни от ebirds.org, вида е често

срещан по р. Дунав с не големи концентрации (1-5 инд.) по време на пролетната и есенната миграция, като в зоната е наблюдаван края на април 2021 г. – 10 инд. (L. Profirov, I. Tonev).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на гнездящата популация	Брой двойки	Най-малко 2 дв.	Определена на база теренните проучвания през 2021 г.	Поддържане на гнездовата оополация в размер най-малко 2 дв.						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 6	Определан на база данните от ebird.org през 2021 г. Вероятно в СФД числеността е значително занижена. Нужно е прилагане на систематизиран мониторинг в периодите март-април и през август-септември за установяване актуалната численост на популацията в зоната	Поддържане на популацията в размер най-малко 6 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 803 ha.	Изчислена на база плитката част от р. Дунав на 1 m от брега на островите и сушата в рамките на зоната. Вида се храни както на брега на реката така и на островите, когато нивото на реката е ниско и се образуват пясъчни коси, по които птиците търсят храна.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 803 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни на пункт Русе е добро (2), а на пункт Силистра е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация към момента предлагаме да бъдат направени следните промени в СФД за зоната:

- Задаване на показатели и критерии за гнездова популация на вида в зоната;
- Увеличаване на максималната численост на популацията по врем на миграция на 10 инд.;

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A168	<i>Actitis hypoleucos</i>			r		2	p		G	C	B	C	C
B	A168	<i>Actitis hypoleucos</i>			c		10	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за A459 *Larus cachinnans* (каспийска чайка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 55–60 cm. Размах на крилата: 138–147 cm. Трудно отличим от жълтокраката чайка (*Larus michahellis*), с която доскоро бяха смятани за два подвида на един вид. Отличава се по по-дългите човка и крака, по-тъмните очи, черните петна на върха на крилата са по-малки, а бялото там – повече, при това както откъм тялото, така и откъм върха, краката са по-бледи, червеното петно на клюна е само върху долната получовка. Гърбът е сив, коремът и главата – бели. Младите са пъстро-кафяви и с възрастта постепенно придобиват оперението на възрастните.

Характер на пребиваване в страната

Каспийската чайка е гнездящ, преминаващ и зимуващ вид в България.

Характерно местообитание

Обитава морски крайбрежия и водоеми във вътрешността на страната, както и градове, разположени в близост до големи реки (Нанкинов и др., 1997). През зимата може да се срещне в разнородни влажни зони. Предпочитаните местообитания са 1110, 1130, 1140, 1150, 1160, 3130, 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с разнообразни безгръбначни животни, риба, умрели животни и хранителни отпадъци, често се струпва около сметищата.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Каспийската чайка е доказана като гнездящ вид в България през 2014 и 2015 г. при улов на възрастни птици на покрива на сградата на Общинска администрация в гр. Русе (Ivanov et al., 2014). Възможно е видът да гнезди и на други места в страната.

Включен е в Приложение 2 на Директивата за птиците. Природозащитният статус на каспийската чайка според IUCN е LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен е в Приложение 2 на Директивата за птиците.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на *каспийската чайка* е оценена на **10 – 120 индивида**. Краткосрочната тенденция на зимуващата популация (за периода 2000 – 2018 г.) е **неизвестна**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също **неизвестна**. В Докладването от 2019 г. не се прави оценка на гнездящата и мигриращата популация.

Популацията на размножаващите се *жълтокраки чайки* (*Larus michahellis*), според Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) е **8000 – 20 000 двойки**. Краткосрочната тенденция (за периода 2000 – 2018 г.) е **увеличаваща се**, както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.), която също е **увеличаваща се**. В Докладването от 2019 г. не се прави оценка на зимуващата и мигриращата популация.

За зимуващата популация са посочени следните консервационни мерки: CA07, CF04, CG02, CG11, CI05, CN01, CS01 и CS03.

3. Състояние в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Данните за числеността на популацията в СФД за зоната разглежда каспийската чайка и жълтокраката чайка като един вид – каспийска чайка (*Larus cachinnans*). В Атласа на гнездящите птици в България (Янков отг. ред., 2007), също двата вида са разгледани общо, като понтийска жълтонога чайка (*Larus (cachinnans) michahellis*). Понастоящем няма актуална информация за числеността и разпространението на двата вида в България. Със сигурност каспийската чайка е с доказано гнездене в гр. Русе 2014 и 2015 г. с около 10 двойки (S. Pееv, BUNARCO). Жълтокраката чайка също често може да бъде наблюдавана по време на миграция и зимуване, а така също и да гнезди редовно по р. Дунав (Янков отг. ред., 2007). В случая, двата вида ще бъдат разгледани без разделение предвид на това, че данните в СФД за зоните не правят разлика между двата вида.

Съгласно СФД на зоната, вида е размножаващ се, мигриращ и зимуващ. Числеността на гнездящата популация е оценена на **13 – 130 индивид**, което **0,2 – 0,7 % от националната гнездяща популация на жълтокраката чайка** (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

Мигриращата популация в СФД е оценена на **30 – 122 индивида** с оценка „С”. Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

Според СФД зимуващата популация на вида се оценява на **1 – 25 индивида**, което е **10 – 20,8 % от националната зимуваща популация на каспийската чайка** (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Каспийската и жълтокраката чайка са относително слабо представени в СЗЗ „Комплекс беленски острови”. Птиците използват територията на СЗЗ-на предимно за хранене и почивка. Концентрират се по р. Дунав и по пясъчните коси в рамките на зоната. Вероятно повечето птици гнездят в близките по-големи градове по крайбрежието, като Свищов и Зимнич (Румъния)”. По време на теренните проучвания през юни 2021 г. 23 жълтокраки чайки са наблюдавани в близост до о. Милка в полет, кацнали по пясъчните коси или хранещи се в реката. През юни 2020 г. са наблюдавани 12 жълтокраки чайки на пясъчна коса до о. Голяма Бързина на границата на СЗЗ-на. По данни от eBird, 20 каспийски чайки са наблюдавани по р. Дунава западно от

Свищов (Т. Stefanov), но извън територията на СЗЗ-на. Данните от eBird за жълтокраките чайки са за 4 индивида в Персинските блата (I. Tonev, L. Profirov) и за 2 инд. в западната част на зоната в р. Дунав (I. Tonev).

Установените зимуващи жълтокраки чайки в СЗЗ „Комплекс Беленски острови” по врем на СЗП през 2019 г. са 2 инд., а през 2020 г. 1 инд. Няма налични данни за мигриращите птици през периода на есенна и пролетна миграция.

Въз основа на наличната към момента информация числеността на гнездящата, мигриращата и зимуващата популацията на каспийската чайка в СФД на СЗЗ-на са силно завишени и се нуждаят от преоценка и актуализация. Преди всичко, двата вида (каспийска и жълтокрака чайка) би следвало да бъдат оценени поотделно на базата на адекватен мониторинг през размножителния сезон и наблюдения върху концентрацията им по време на зимуване и миграция. Последните наблюдения са предимно за жълтокраки чайки, които се хранят и почиват в акваторията на р. Дунава, попадаща в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”. Понастоящем, целевите стойности на специфичните природозащитни цели за популациите на каспийската чайка са неизвестни, тъй като няма достатъчно информация за числеността на двата вида поотделно и липсата на доказателства за гнезденето им в СЗЗ-на.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Неизвестна	Необходим е мониторинг (през май-юни) за установяване на числеността на популацията в СЗЗ.	Междинна цел: провеждане на мониторинг до 2025 г. за изясняване на числеността
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	Необходим е мониторинг (през март-април и август-септември) за установяване на числеността на популацията в СЗЗ.	Междинна цел: провеждане на мониторинг до 2025 г. за изясняване на числеността
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Неизвестна	Необходим е мониторинг (през периода декември - февруари) за установяване на числеността на популацията в СЗЗ.	Междинна цел: провеждане на мониторинг до 2025 г. за изясняване на числеността
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Неизвестна	Необходим е мониторинг (през май-юни) за установяване на подходящите територии за гнездене на вида в СЗЗ.	Междинна цел: провеждане на мониторинг до 2025 г. за изясняване на площта.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1502 ha	Включва участъка от р. Дунав в рамките на СЗЗ-на.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1502 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид информацията за таксономичното разделяне на каспийската чайка (*Larus cachinnans*) от жълтокраката чайка (*Larus michahellis*) е необходима преоценка на стойностите и оценките в СФД. Обаче, към момента не са налични данни от мониторинг за числеността на двата вида чайки в зоната и не могат да бъдат предложени промени в СФД.

Специфични цели за A179 *Larus ridibundus* (речна чайка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 34-37 cm. Размах на крилата: 100-110 cm. Има сезонен и възрастов диморфизъм. Възрастните през размножителния период наподобяват тези на малката черноглава чайка, но темето е бяло и първостепенните махови пера отдолу са черни. Клюнът и краката червени. Възрастните през есенно-зимния период имат изцяло бяла глава с малко тъмно петно зад окото. Клюнът с черен или с кафяв връх. Краката забележимо по-светли. Младите имат пъстро кафяво-сиво оперение, отдолу бели. Клюнът жълтеникав или оранжево-жълт с черен връх. Краката жълтеникави или охристи. Опашката бяла с тясна черна ивица на върха.

Характер на пребиваване в страната

Постоянен, преминаващ и зимуващ вид. Гнезди в самостоятелни или смесени колонии. Малките се излюпват в края на май и началото на юни. След края на гнездовия период младите и възрастните птици скитат на големи ята.

Характерно местообитание

През размножителния период обитава предимно сладководни езера и блата, обрасли с тръстика и папур, но и с наличие на открита водна площ, покрита с плаваща растителност; разливи на реки. По време на миграция и зимуване се среща в разнообразни влажни зони както по морски крайбрежия, така и навътре в сушата. Разстоянието между гнездата е най-малко 1-1,5 m. Гнездата са разположени върху плаващи коренища на тръстика, листа от водна лилия (ез. Сребърна, Гарванското блато) и стърчащи от водата пънове (ПП „Персина”) (Нанкинов и др., 1997; Янков отг. ред., 2007). Подходящи местообитания вероятно са 3150 и 3130 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риба, скариди, насекоми (*Carabidae*, *Staphylinidae*, *Tenebrionidae*, *Orthoptera* (*Gryllus* sp.)).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Епизодични гнездови находища е имало в Атанасовското езеро и при с. Черноморец, Бургаско. Относително постоянни гнездови находища има само по Дунавското крайбрежие – о. Персин, Гарванското блатото, и ез. „Сребърна”. По време на миграции и зимуване е една от най-често срещаните и многобройни видове чайки в ниските части на страната (Янков отг. ред., 2007; Нанкинов и др., 1997).

Включен в Приложение 2Б на Директивата за птиците. Защитен вид на територията на цялата страна (ЗБР, Приложение 3). Включен е в Червената книга на Р България (2015) в категория застрашен (EN). Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b).

Съгласно Докладването през 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), националната гнездяща популация на вида се оценява на **180-300 двойки**. Краткосрочната популационна тенденция (2001-2018 г.) е **флукутираща**, а дългосрочната (1980-2018 г.) е **намаляваща**. Посочени са следните заплахи и влияния: *J02*.

Мигриращата национална популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на **1000-2000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е нарастваща. Посочени са следните заплахи и влияния: *C03*, *F26*.

Зимуващата популация е оценена на **2000-6500 индивида**. Краткосрочната популационна тенденция (2000 – 2018 г.) е **нарастваща**, а дългосрочната (1980 – 2018 г.) е **флукутираща**. Посочени са следните заплахи и влияния: *C03*, *D02*.

В Червената книга като вероятни заплахи са посочени промени на естествения воден режим в традиционни гнездови находища (ПП „Персина”, Гарванското блато, ез. Сребърна).

3. Състояние в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД, гнездящата популация е оценена на **0 – 13 двойки**, което е **4,3 – 7,2 %** от националната популация (оценка „В”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията

не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В” – добра стойност.

Според СФД, вида се опазва като мигриращ с оценка от **256 – 540 индивида**, което е **25,6 – 27,0 %** от националната популация (оценка „В”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В” – добра стойност.

Вида се опазва и като зимуващ в зоната според СФД в численост **0 – 41 екземпляра**, което е **0,6 – 2,1 %** от националната популация (оценка „В”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В” – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

По литературни данни, речната чайка е гнездила на територията на СЗЗ „Комплекс Беленски острови” през 2009 г. в численост 9 – 13 двойки, а в периода 2010 – 2012 не е установено гнездене (Матеева и др. 2013). През последните години тенденцията се запазва флукутираща: 2020 – 0 дв., 2019 – 0 дв., 2018 – 8 дв., 2017 – 3 дв., 2016 – 3 дв., 2015 – 0 дв., 2014 – 7 дв., 2013 – 5 дв (непубликувани данни С. Чешмеджиев). В края на май и началото на юни 2021 г. са установени **8 двойки** в района северно от водната кула в покрайнините на „Писченско блато” (непубликувани данни С. Чешмеджиев). По данни от eBird, единични птици (2-5 инд.) са наблюдавани в ПР „Персински блата” през април 2021 г. По време на теренните проучвания през юни 2021 г. 65 индивида са установени на пясъчната коса източно от о. Милка. С напредването на лятото, в началото на юли 2021 г. са установени значително по големи числености, общо около 2860 птици по пясъчните коси около островите в рамките на СЗЗ-на и в близост до нея. Не са установени размножаващи се птици, а само такива, които се хранят по р. Дунав или почиват на пясъчните коси. Най-големи струпвания (1500 инд.), са наблюдавани по пясъчните коси на малък остров източно от о. Китка (румънска територия) на границата на СЗЗ-на. През юни 2020 г. речните чайки са се концентрирали отново по пясъчните коси в р. Дунав с обща численост от 190 инд. за района на СЗЗ „Комплекс Беленски острови” (Чешмеджиев и Христов, 2020).

Един от най-често срещаните видове по време на зимуване по поречието на р. Дунав между устието на р. Тимок и Цибър, и от Свищов до Силистра (Michev & Profirov, 2003). В участъка (Цибър – Свищов), където попада СЗЗ „Комплекс Беленски острови” вида не образува големи концентрации по време на зимуване (Michev & Profirov, 2003). Данните за зимуващите птици от вида от СЗП през 2019 и 2020 г. показват, че в района на СЗЗ „Комплекс Беленски острови” е имало 8 и 13 индивида съответно.

Няма актуални литературни данни за миграцията на вида в района на СЗЗ „Комплекс Беленски острови”, но птиците, които са наблюдавани април и юли месец през 2021 г. са преминаващи или летуващи индивиди, които не се размножават, но образуват големи концентрации по пясъчните коси по р. Дунав. Налага се планирането на адекватен мониторинг през периода август – октомври и март – април, за да се направи оценка на концентрацията на мигриращите птици в зоната.

Основна заплаха за вида, установена по време на теренните проучвания през 2021 г. е активното разпространение на инвазивния вид храстовидна аморфа (*Amorpha fruticosa*) по крайбрежието на водоемите на о. Персин, в резултат на което се наблюдава загуба на подходящи гнездови местообитания за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 3 двойки	Със силно флукуираща численост през последните години 0 – 8 двойки. През сухите години не се размножава в зоната. Зависи от нивата на р. Дунав и функционирането на системата за поддържане на водното ниво в ПР „Персински блата”.	Подобряване на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 3 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 256	Целевата стойност е определена от мин. в СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултат на адекватен мониторинг в периода август – октомври и март – април. Според теренните проучвания през 2021 г. в началото на юли се появяват значителни струпвания (2860 инд.) по пясъчните коси на островите в СЗЗ.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 256 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 8	Определена на база данните от СЗП през 2019 и 2020 г. Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата. При средни температури през януари под 0° С, минималната стойност се очаква да е над 1 инд. от вида.	Поддържане на популацията в размер на мин. 8 инд. С понижаване на температурите <0° С поддържане на популацията >1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 45 ha	Площта на подходящото местообитание на гнездене обхваща плитката западна част на „Писченско блато” където вида е наблюдаван да гнезди последно. Зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на ПР „Персински блата”. При нива на р. Дунав, достигащи кота 20,00 на входния шлюз в периода на пълноводие (март – май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 45 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите	ha	Най-малко 1502 ha	Включва участъка от р. Дунав в рамките на СЗЗ-на.	Поддържане на площта на подходящите

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
хранителни местообитания на вида				хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1502 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция и зимуване не може да бъде направена актуализация на СФД.

Специфични цели за A180 *Larus genei* (дългоклюна чайка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 42-44 cm. Размах на крилата: 100-110 cm. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Възрастните през лятото са със сиви крила с черни върхове; останалото оперение е бяло с розов оттенък по гърдите. През есенно-зимния период розовият оттенък липсва, а зад окото има тъмно петно. Младите са със сиво-бяло оперение с черни върхове на първостепенните махови пера. От другите видове чайки се отличава по дългия клон.

Характер на пребиваване в страната

Преминаващ, зимуващ и скитащ вид. Среща се поединично или на малки групи до 15-20 екземпляра, много рядко на големи ята. Пролетната миграция започва от март до началото на май, понякога и до края на май, а есенната – от средата на август до края на октомври. Южната половина на Черноморското крайбрежие представлява важно зимовище за птиците, докато във вътрешността на страната зимуват отделни екземпляри (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Гнезди в соленоводни или свръхсолени водоеми лагуни (по диги в солници със засолени терени с халофитна растителност), през гнездовия период се среща и около стоящи бракични води

(Янков отг. ред., 2007). За гнезденето са необходими изолирани от хищни бозайници островчета, а за храненето – плитки води. През есенно-зимния период се среща по морски крайбрежия и прилежащи влажни зони (Нанкинов и др., 1997). Подходящи местообитания вероятно са 1150 и 3130 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се със скариди и риба.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Като мигриращ, зимуващ и скитащ е установен по Черноморското крайбрежие. Гнезди в Атанасовско и Поморийско езеро, където остава през целия размножителен период, но не се размножава ежегодно и дори след пристъпване към гнездене не винаги успява да отгледа потомство. Отделни индивиди остават през размножителния период и в Дуранкулашкото езеро и Шабленската тузла, както и в блата по Дунавското крайбрежие. През есенно-зимния период е регистриран и в Софийско, около Пазарджик, Стара Загора и р. Арда (Янков, ред., 2007; Нанкинов и др., 1997).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците. Защитен вид на територията на цялата страна (ЗБР, Приложение 3). Не е включен в Червената книга. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (BirdLife International, 2021b).

Съгласно Докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), националната **гнездяща** популация се оценява на **0-6** двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2001-2018 г.) е **флукуираща**, а дългосрочната (1980-2018 г.) е **намаляваща**. Краткосрочната тенденция на гнездящата популация в рамките на Натура 2000 е флукуираща. Посочени са следните заплахи и влияния: *E01; J02*.

Мигриращата национална популация се оценява на **350-1200** индивида. Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в числеността на преминаващите индивиди. Посочени са следните заплахи и влияния: *J02, D02; C03*.

Зимуващата популация се оценява на **70-130** индивида. Краткосрочната популационна тенденция (2007-2018 г.) е флукуираща, а дългосрочната (1980-2018 г.) е неизвестна. Посочени са следните заплахи: *K04*.

3. Състояние в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Според СФД на зоната, вида се опазва с концентрация **2 – 5 индивида** по време на миграция/скитане, което е **0,4 - 0,6 %** от националната мигрираща популация (оценка „С”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

По стари данни, дългоклюната чайка не се среща в големи концентрации по българското поречие на р. Дунав (Nankinov, 1992). Единични птици са наблюдавани по поречието на р. Вит и в района на гр. Русе. Според Петков и др. (2007), ОВМ „Комплекс Беленски острови” поддържа **0 – 5** индивида от вида по време на миграция. По данни от eBird птици от вида са наблюдавани през април месец по пясъчните коси северно от с. Попина (D. Mitev, 2019) и в ез. Сребърна (S. Mlodinow, 2006). Няма данни за наблюдения на вида през последните години (2006

– до сега) на територията на СЗЗ „Комплекс Беленски острови” (непубликувана информация С. Чешмеджиев). По врем на теренните проучвания през 2021 и 2020 г. вида също не е наблюдаван.

Поради редкия хаактер на пребиваване и ниската численост в СЗЗ не могат да бъдат посочени конкретни заплахи и въздействия за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултат на адекватен мониторинг в периода ноември – април.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания за вида	ha	Най-малко 1502 ha	Включва участъка от р. Дунав в рамките на СЗЗ-на.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1502 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция предлагаме да бъде направена следната актуализация на СФД:

- Промяна на минималната численост от 2 на 0 и поставяне на категория (Cat.) „R“ – рядък поради липсата на наблюдения в СЗЗ през последните 10 г.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A180	<i>Larus genei</i>			c		5	i	R	G	C	A	C	C

Специфични цели за A182 *Larus canus* (чайка буревестница)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 40-42 см. Размах на крилата: 110-130 см. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Възрастните през есенно-зимния период са със сиви гръб и крила и черни ръбове на първостепенните махови пера с бели петна по върховете; темето и тилът са на петна, а през лятото цялата глава е бяла. Младите са пъстрокафяви, като опашката е бяла с широка черна ивица накрая. От сребрилата чайка се отличава по големина и по зеленикавите крака и едноцветния клюн.

Характер на пребиваване в страната

Преминаващ и зимуващ вид. В България се среща от декември до февруари (Нанкинов и др., 1997)

Характерно местообитание

По време на размножителния период обитава реки и гористи брегове и блата във вътрешността на сушата. По време на миграции и зимата се среща предимно по морски крайбрежия и прилежащи водоеми (Нанкинов и др., 1997). Подходящи местообитания вероятно са 3130 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риба, ракообразни, мекотели и насекоми. Често се храни и по открити сметища.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Установени само по време на миграции и през зимата, предимно по Дунавското и Черноморското крайбрежие (Нанкинов и др., 1997).

Включен в Приложение 2Б на Директивата за птиците. Защитен вид на територията на цялата страна (ЗБР, Приложение 3). Не е включен в Червената книга. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (BirdLife International, 2021b).

Съгласно Докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), **мигриращата** национална популация се оценява на **50-600** индивида. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е **флукуираща**. Посочени са следните заплахи и влияния: *C03, J02, D02*.

Зимуващата популация се оценява на **70-1400** индивида. Краткосрочната (2000-2018 г.) и дългосрочната (1980-2018 г.) популационни тенденции са **флукуиращи**. Посочени са следните заплахи и влияния: *C03, D02*.

3. Състояние в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Според СФД на зоната вида се опазва с концентрация **10 – 400 индивида** по време на миграция, което е **20,0 – 66,7 %** от националната мигрираща популация (оценка „В”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В” – добра стойност.

Съгласно СФД вида се опазва и като зимуващ с численост **до 100 индивида**, което е над **7,1 %** от националната зимуваща популация на вида (оценка „В”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В” – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Чайката буревестница се среща сравнително редовно (средно 161 инд. на сезон) през зимата по р. Дунав (Michev & Profirov, 2003). За цялата страна зимуващата популация на вида за периода 1977 – 2001 г. е оценена на 3600 – 4400 индивида (Michev & Profirov, 2003), което е значително над числеността от Докладването 2019 г. (70 – 1400 инд.). По всяка вероятност числеността в Докладването 2019 г е силно занижена и се нуждае от преоценка. По данни от eBird вида може да бъде наблюдаван често по р. Дунав в периода ноември – април. Най близко, до територията на СЗЗ-на наблюдение е от началото на ноември 2013 г., до гр. Свищов (Т. Stefanov). По време на СЗП през 2019 и 2020 г. вида не е установен на територията на СЗЗ „Комплекс Беленски острови”. За цялото българско поречие на реката по време на СЗП през 2019 г. са регистрирани 122 птици, а през 2020 г. само 1 птица.

За мигриращата популация на чайката буревестница няма публикувани данни, което налага залагането на междинна цел. Да се изясни числеността на мигриращата популация, която се опазва в СЗЗ „Комплекс Беленски острови” до 2025 г., в резултата на адекватен мониторинг в периода от ноември до април.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели					
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 10	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултат на адекватен мониторинг в периода ноември – април.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.					
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	В зависимост от температурата 0 – 100	Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата. При средни температури през януари под 0° С, минималната стойност се очаква да е над 1 инд. от вида.	С понижаване на температурите <0° С поддържане на популацията >1 инд.					
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1502 ha	Включва участъка от р. Дунав в рамките на СЗЗ-на.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1502 ha.					
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> </table>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с
Екологично състояние									
1-Отлично - High									
2-Добро - Good									
3-Умерено - Moderate									
4-Лошо - Poor									

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)			5-Много лошо - Bad Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция и зимуване не може да бъде направена актуализация на СФД.

Специфични цели за A193 *Sterna hirundo* (речна рибарка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 31-35 cm. Размах на крилата: 77-98 cm. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Възрастните през лятото отгоре са сиви, а отдолу — бели; главата отгоре е черна; клюнът е яркочервен с черен връх; краката са яркочервени. През есенно-зимния период челото е беззънково, а клюнът и краката — черни. Младите са с черни плещи. От полярната рибарка се отличава по черните външни махови пера и черния връх на клюна, а отблизо главата е по-слабо заоблена и коремът е по-светъл.

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ прелетен и преминаващ вид. Среща се на малки групи. Гнезди колониално самостоятелно или с белочелата, белобузата и черната рибарка. Миграцията протича от средата на март до началото на май и от края на юли до началото на декември (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Гнезди в лагуни (по разделителни диги и изкуствени острови в солници), в растителност по периферията на водоеми, в стоящи пресни води, стоящи бракични води, по острови в течащи води. При устието на р. Ропотамо гнезди на малки скални острови в морето (Янков, ред., 2007). По течението на р. Дунав на пясъчни коси и малки острови. През годините, когато нивото на водата е високо и пясъчните коси и острови са наводнени, гнезди в ез. Сребърна и Персински блата (Shurulinkov et al., 2019). Средното разстояние между гнездата е 0,99 м. (Нанкинов и др., 1997). Подходящи местообитания вероятно са 1150 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риби, скариди, насекоми (*Odonata*, *Gerridae*, *Dytiscidae*).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснато разпространение, по-групирано на места по Черноморското крайбрежие (главно Бургаски влажни зони) и покрай р. Дунав (покрайбрежни блата и острови, особено около о. Белене). С отделни гнездовища и по някои по-големи вътрешни реки – Марица, Арда, Струма, Огоста и др. Колониите по р. Дунав променят местоположението си поради непостоянството на гнездовия субстрат – пясъчните коси (Янков, ред. 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците. Защитен вид по ЗБР (Приложения 2 и 3). Включен в Червената книга на Р България (2015) в категория застрашен (EN). Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b).

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), **гнездящата** национална популация се оценява на **500-1500** двойки. Краткосрочната (2000-2018 г.) и дългосрочната (1980-2018 г.) популационни тенденции са флукутиращи. Посочени са следните заплахи и влияния: *H01, J02, K03*.

Мигриращата национална популация се оценява на **3000-10000** индивида. Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в числеността на преминаващите индивиди. Посочени са следните заплахи и влияния: *E01, H01*.

В Червената книга (2015) като заплахи са посочени наводняване на гнездовите колонии, унищожаване на мътилата и люпилата от градушки и наземни хищници. Безпокойство, отстрел, разрушаване или прекомерно обрастване на гнездовите находища, замърсяване с нефтопродукти.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ и мигриращ. Гнездовата популация в зоната е оценена на 2-50 индивида. Оценката за значимост на популацията е „С“, като в зоната се счита че се опазват 0,2 - 1,6 % от националната популация. Оценката за опазване е добра (оценка „В“), оценката за изолация е „С“ и общата оценка също е „С“.

Като мигриращ вид според СФД числеността е 1-100 екз. Оценката за значимост на популацията е „С“, като в зоната се опазват 0,7% от националната мигрираща популация, оценката за опазване е „В“, оценката за изолация е „С“ и общата оценка също е „С“. Пролетната миграция в зоната е от средата на април до края на май, а есенната – от втората половина на юли до началото на октомври.

4. Анализ на наличната информация

През гнездовия период на 2021 г. в зоната са установени 10 гнездящи двойки/ гнезда/ на речни рибарки в долния край на о. Милка. През 2011 и 2013 г. са установени съответно 43 и 350 - 380 двойки гнездящи в две колонии по пясъчни коси и островчета в зоната (Shurulinkov et al., 2016). На базата на тези данни считаме, че трябва числеността през гнездовия период да се коригира на 10 - 360 двойки. Това увеличава значението на зоната за вида тъй като в нея всъщност гнездят до 17,5% от националната популация на вида. Това следва да доведе и до корекция на оценките за популация в зоната, съответно и на общата оценка.

По време на миграция, през април 2021 в зоната бяха наблюдавани 6 речни рибарки. Редовно през последните години са наблюдавани и по-големи ята от няколко десетки инд. Видът не е рядък по време на миграция в зоната.

Оптималните гнездови местообитания на вида включват пясъчните и чакълести брегове на р. Дунав, включително върху пясъчните коси и островчета, учатьците на опашките на по-големите острови където се натрупват много наноси. Площа на тези местообитания силно зависи от нивото на р. Дунав. При ниски нива на реката площта им в зоната е много по-голяма и достига 363,4 ha. При много високи нива гнезденето на вида или се отлага за по-късно през лятото (юли) или въобще не се наблюдава, поради това че всички пясъчни коси и острови са заляти.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 50	Определена на база средна стойност от публикуваните данни (Shurulinkov et al. 2016). Гнезди на колонии по пясъчни и чакълести брегове, на пясъчни коси и островчета.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 50 гнездящи дв.						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 50 индивида	Определена на база наблюденията от последните години. Мигрантите се концентрират в плитководни брегове на р. Дунав и в участъци с пясъчни или чакълести наноси.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 50 екз. по време на миграция.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 363 ha	За определяне на площта и местоположението на подходящите гнездови местообитания за вида в зоната, експертният екип извърши GIS анализи на налични данни, на базата на горепосочените в текста критерии.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 363 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <tr> <td>Екологично състояние</td> </tr> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и миграционна численост на вида в защитената зона е необходима актуализация на СФД в частта за гнездящата популация:

- По отношение на гнездящата популация предлагаме промяна - увеличаване на числеността на 10-360 двойки. Съответно се променят и оценките за популация в зоната и общата оценка;
- По отношение на мигриращата популация предлагаме увеличаване на числеността от 1 – 100 на 50 – 150 инд., предвид на наличната информация от теренните наблюдения и литературата;

Species			Population in the site							Site assessment						
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.		
B	A193	<i>Sterna hirundo</i>			c	50	150	i		G	C	B	C	C		
B	A193	<i>Sterna hirundo</i>			r	10	360	p		G	A	B	C	A		

Специфични цели за A885 *Sternula albifrons* (белочела рибарка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 22-24 см. Размах на крилата: 48-55 см. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Възрастните през лятото отгоре са сиви, отдолу — бели; челото е бяло, а останалата горна част на главата — черна; клюнът е жълт с черен връх; краката са жълти. През есенно-зимния период клюнът е черен с жълта основа, темето и тилът са почти черни. При младите тилът е черен, а гърбът — сиво-кафяв с пъстрини; клюнът е черен с жълта основа.

Характер на пребиваване в страната

Прелетен и преминаващ вид. Гнезди в самостоятелни или в периферията на смесени колонии с речната рибарка, а понякога и с кафявокрилия огърличник. Мигрира в ята от април до началото на юни и от края на юли до края на октомври (Нанкинов и др. 1997).

Характерно местообитание

Гнезди по бреговете на лагуни – соленоводни и хиперхалинни езера (солници), на стоящи пресни води, стоящи бракични води и на течащи води (по пясъчни коси по р. Дунав), както и по крайбрежни (морски) плажове и пясъчни дюни, рядко покрай блата и в тревиста растителност по периферията на водоеми. Вън от размножителния период морски крайбрежия (Дуранкулак) скита по езера, блата, бавно течащи реки, солници и др. Разстоянието между отделните гнезда е 0,45-80 м, най-често между 4-5 м (Янков, ред., 2007; Нанкинов и др., 1997). Подходящи местообитания вероятно са 1150 и 3130 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се основно с риби и насекоми (*Hydrophilidae*, *Gerridae*).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В края на XIX до средата на XX в. е бил многоброен по р. Дунав, Шабленското и Дуранкулашко езеро. Сега главната гнездова популация в страната е основно по Черноморското крайбрежие

(Бургаските влажни зони и плажовете по Северното Черноморие в района на Шабленското и Дуранкулашкото езеро) и по р. Дунав. Изолирано гнездовище и било Цибърското блато (Янков, ред., 2007), но понастоящем вече не гнезди там.

Защитен вид по ЗБР (Приложения 2 и 3). Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците. Включен е в Червената книга на Р България (2015) в категория застрашен (EN). Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в SPEC 3.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), националната **гнездяща** популация се оценява на **33-262** двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018 г.) е флукутираща, а дългосрочната (1980-2018 г.) е намаляваща. Посочени са следните заплахи и влияния: *C01; E03; H01; H03; J02*.

Мигриращата национална популация се оценява на **100-300** индивида. Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в числеността на преминаващите индивиди. Посочени са следните заплахи и влияния: *C01; F26; F05; J02*.

В Червената книга (2015) като заплахи са посочени наводняване на гнездовите колонии, унищожаване на мътилата и люпилата от наземни хищници. Безпокойство, разрушаване или обрастване на гнездовите местообитания, замърсяване с нефтопродукти.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ, прелетен и мигриращ вид. Гнездовата популация в зоната е оценена на до 8 двойки. Оценката за значимост на популацията е „С“, а трябва да бъде коригирана, тъй като дори без новите данни в зоната са се опазвали 5,4 % от националната популация, оценката за опазване е „В“, оценката за изолация е „С“ и общата оценка също е „С“, а трябва да се коригира.

Като мигриращ вид според СФД числеността на белочелата рибарка в зоната е до 70 екз. Оценката за значимост на популацията е „С“, като в зоната се опазват 23% от националната мигрираща популация/тоест и тази оценка трябва да се коригира/, оценката за опазване е „В“, оценката за изолация е „С“ и общата оценка също е „С“/трябва да се коригира/.

4. Анализ на наличната информация

През гнездовия период на 2021 г. в зоната са установени 8 гнездящи двойки/ гнезда/ на белачели рибарки в долния край на о. Милка. През 2011 и 2013 г. са установени съответно 13 и 60 двойки белочели рибарки, гнездящи в две колонии по пясъчни коси и островчета в зоната (Shurulinkov et al. 2016). На базата на тези данни считаме че трябва числеността през гнездовия период да се коригира на 8 - 60 двойки. Това увеличава значението на зоната за вида тъй като в нея всъщност гнездят до 17,6% от националната популация на вида. Това следва да доведе и до корекция на оценките за популация в зоната, съответно и на общата оценка.

По време на миграция, през април 2021 в зоната са наблюдавани единични или двойки белочели рибарки от началото на май. Редовно се наблюдавани през последните години и по-големи ята от 10-20 птици. Видът не е рядък по време на миграция в зоната.

Оптималните гнездови местообитания на вида включват пясъчните и чакълести брегове на р. Дунав, включително върху пясъчните коси и островчета, участъците на опашките на по-големите острови където се натрупват много наноси. Площта на тези местообитания силно зависи от нивото на р. Дунав. При ниски нива на реката площта им е много по-голяма и възлиза на 363,4 ha. При много високи нива гнезденето на вида или се отлага за по-късно /през юли/ през лятото или въобще не се наблюдава, тъй като пясъчните острови и коси са залети.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 30 двойки	Гнезди на колонии из пясъчни и чакълести брегове, коси и островчета.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 30 гнездящи дв.						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 0 - 70 индивида	Мигрантите се концентрират в плитководни брегове на р. Дунав и в участъци с пясъчни или чакълести наноси.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 0 - 70 екз по време на миграция.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 363	За определяне на площта и местоположението на подходящите гнездови местообитания за вида в зоната, експертният екип извърши GIS анализи на налични данни, на базата на горепосочените в текста критерии.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 363 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и миграционна численост на вида в защитената зона е необходима актуализация на СФД:

- По отношение на гнездящата популация предлагаме промяна - увеличаване на числеността на 8 - 60 двойки. Съответно се променят и оценките за популация в зоната и общата оценка, защото опазваната популация достига 23% от националната гнездова популация;

Species					Population in the site						Site assessment			
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A885	<i>Sternula albifrons</i>			r	8	60	p		G	A	A	C	A
B	A885	<i>Sternula albifrons</i>			c		70	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за A734 *Chlidonias hybrida* (белобуза рибарка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 23-25 cm. Размах на крилата: 74-78 cm. Има възрастов и сезонен диморфизъм. Възрастните през лятото са сиви; челото, темето и тилът са черни, а крилата отдолу са бели; клонът е тъмночервен През другите сезони челото е бяло, темето - изпъстрено с черни ивици, а тилът е черен. Младите са с петна по гърба, а главата е като на възрастните в зимно оперение; може трудно да се отличат от младите на черната и белокрилата рибарка по окраската на гърба и главата.

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен и преминаващ вид. Гнезди на малки колонии. Има едно поколение годишно през периода май-юни (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Блата, мочурища, постоянни сладководни езера, рибарници, гъсто обрасли с надводна и околводна растителност. По време на миграция се среща и в соленоводни водоеми.

Предпочита литоралната зона с дълбочина на водата от 1 до 2 м (Nesterenko, 2000). Гнезди върху листа на водни лилии с плътност 25-40 двойки на около 40 м² (Kambourova, 2005). Най-малкото разстояние между гнездата е около 1 м (Нанкинов и др., 1997). Подходящи местообитания вероятно са 3150 и 3130 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с дребни рибки, жаби и голям брой насекоми, които лови предимно над водата и в полет.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В миналото е гнездил в единични находища: Свищовско, Беленски острови, ез. Сребърна, възможно в Бургаските езера. Сега се среща предимно в големите крайдунавски водоеми. По време на миграции се наблюдава в редица вътрешни водоеми и микроязовири, както и по Черноморското крайбрежие и крайчерноморските езера (Янков отг. ред., 2007).

Защитен вид по ЗБР (Приложения 2 и 3). Включен в Червената книга на Р България (2015) в категория уязвим (VU). Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в Директивата за птиците (Приложение 1). Включен в SPEC 3.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), гнездящата национална популация се оценява на **320-1680** двойки. Краткосрочната (2000-2018 г.) и дългосрочната

(1980-2018 г.) популационни тенденции са флукутиращи. Посочени са следните заплахи и влияния: *H01; A09; F02; J02; K01*.

Мигриращата национална популация се оценява на **5000-10000** индивида. Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в числеността на преминаващите индивиди. Посочени са следните заплахи и влияния: *F01; F03; F26*.

В Червената книга (2015) като заплахи са посочени интензификация на сладководното рибовъдство, случайна смъртност при риболов с мрежи, природни бедствия.

3. Състояние в СЗЗ ВГ0002017 „Комплекс Беленски острови“

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ и мигриращ. Гнездящата популация на белобузата рибарка се оценява на **45 – 570** двойки, което представлява **14,1 – 33,9 %** от националната гнездяща популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Мигриращата популация на белобузата рибарка се оценява на **50 – 150** индивида, което представлява **1,0 – 1,5 %** от националната мигрираща популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

При високи нива на река Дунав белобузата рибарка е добре представена в ПР „Персински блата“ на СЗЗ „Комплекс Беленски острови“. Публикуваната информация за гнезденето на вида в СЗЗ сочи 30 – 570 двойки в периода 2010 – 2013 г. според Shurulinkov et al. (2019a) и 30 – 352 двойки в периода 2009 – 2012 г. според Матеева и др. (2013). Числеността на гнездовата популация на белобузата рибарка в периода 2014 – 2018 г. е 197 – 400 двойки (Чешмеджиев, 2018). Теренното проучване през 2021 г. установи общо 300 – 350 двойки от вида, които се концентрират основно в Писченско блато и Мъртво блато. Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали на остров Персин, която поддържа влажните зони в източната част на острова. В момента системата се контролира от Дирекцията на ПП „Персина“. Персинските блата в рамките на поддържан резерват „Персински блата“ имат обща площ от 385,2 ha и включват следните територии: "Писченско блато" с площ 182 ha, "Мъртвото блато" с площ 122,6 ha и "Старото блато" с "Дульова бара" с площ 80,6 ha. По данни от проучване през 2020 г. (данни ГеоМарин), когато нивото на р. Дунав е било близо 200 cm под обичайните за пролетния сезон нива, вода е имало единствено в Писченско блато (30-40 cm) и тогава са установени само 110 инд. от вида в СЗЗ.

Наличната информация за мигриращата популация на вида е единствено от СФД на зоната. Нужна е валидация и актуализиране на тези данни в резултат на адекватен мониторинг в периода август – април.

Основна заплаха за вида, установена по време на теренните проучвания през 2021 г. е активното разпространение на инвазивния вид храстовидна аморфа (*Amorpha fruticosa*) по крайбрежието на водоемите на остров Персин, в резултат на което се наблюдава загуба на подходящи гнездови местообитания за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 300 дв.	Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в Персинските блата. При нива на водния стълб от 1,5 – 2,5 m в дълбоката част на блатата се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 300 гнездящи дв.						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 50	Количеството на мигриращите птици силно зависи от състоянието на местообитанията – наличие на воден стълб в блатата на остров Персин. При нива на водния стълб от 1,5 – 2,5 m в дълбоката част на блатата се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на популацията на вида в СЗЗ в размер най-малко 50 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 725	Включва крайбрежните участъците от влажните зони, обрасли с водолюбива растителност. Площта на подходящото местообитание за гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на Персинските блата. При нива, достигащи кота 20,00 на входния шлюз се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания в размер на най-малко 725 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 856 ha	Включва гнездовото местообитание и откритите водни площи на о. Персин. Изчислена на база GIS анализ на подходящите местообитания и данни от теренните проучвания през 2021 г. Обхваща всички блата и канали на о. Персин.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 856 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
елемент риби (JDS4-Fish)			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	на вида, на стойности 2- Добро или 1- Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Предлагат се следните промени в СФД:

- Промяна в оценката за мигриращата популация от „В“ на „С“, съобразно по-ниския процент от националната (< 2,0%), който зоната поддържа;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A734	<i>Chlidonias hybrida</i>			c	50	150	i		G	C	A	C	A
B	A734	<i>Chlidonias hybrida</i>			r	45	570	p		G	B	A	C	A

Специфични цели за A197 *Chlidonias niger* (черна рибарка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 22 – 24 cm. Размах на крилата: 64 – 68 cm. Има възрастов и сезонен диморфизъм. Възрастните през лятото са черни със сиви гръб и крила и бяла подопащка; клюнът е черен. През есенно-зимния период са като възрастните на белобузата рибарка, но отстрани на гърба имат характерни черни петна. Младите наподобяват тези на белобузата рибарка. Възрастните през лятото може да се отличат от тези на белокрилата рибарка по сивата долна страна на крилата и оцветяването на клюна.

Характер на пребиваване в страната

Прелетен и преминаващ вид. Пролетната миграция е през април-май, а есенната от края на юли до септември. Движи се на малки групи. Гнезди колониално. Снасянето на яйцата е в края на май – до средата на юни. (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Размножава се в блата и други водоеми със стоящи пресни води (рибарници, временни разливи и др.), като разполага гнездата си по плаваща водна растителност в откритите части на водоемите. През останалите сезони се среща по разнообразни водоеми в равнинни райони (Янков, гл. ред., 2007). Минималното разстояние между отделните гнезда е 2,2 м (Нанкинов и др., 1997). Подходящи местообитания вероятно са 3150 и 3130 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с насекоми (*Gerridae, Odonata*), ракообразни (*Crustacea*), дребни рибки и земноводни.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С малко на брой разпръснати гнездовища основно във влажните зони по поречието на р. Дунав и прилежащите му части на Дунавската равнина. С по-ниска степен на достоверност за гнездене установен в Софийското поле и Тракийската низина, а там и по долината на р. Струма, Черноморското крайбрежие и Дунавската равнина са наблюдавани летуващи или неразмножаващи се индивиди (Янков отг. ред., 2007).

Включен в **Приложение 1** на Директивата за птиците. Защитен вид по ЗБР (Приложения 2 и 3). Включен е в Червената книга на Р България (2015) в категория критично застрашен (CR). Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в SPEC3.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), **гнездящата** национална популация се оценява на **0-35 двойки**. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018 г.) е **флукутираща**, а дългосрочната (1980-2018 г.) е **намаляваща**. Посочени са следните заплахи и влияния: *H01; J02; M08*.

Мигриращата национална популация се оценява на **7000-11 000 индивида**. Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в числеността на преминаващите индивиди. Посочени са следните заплахи и влияния: *J02; F26*.

В Червената книга (2015) като отрицателно действащи фактори са посочени непостоянният воден режим и качеството на водите във водоемите. Причини от вътревидов характер, свързани с общо намаляване на числеността на вида в Европа.

3. Състояние в СЗ ВГ0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД, зоната опазва гнездящата популация на вида в численост **до 6 индивида**, което е до **17,1 %** от националната гнездяща популация (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

Според СФД на зоната, вида се опазва с концентрация **100 – 200 индивида** по време на миграция, което е **1,4 – 1,8 %** от националната мигрираща популация (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

С нередовно гнездене по влажните зони около р. Дунав. В миналото често срещан и многоброен вид, но понастоящем се размножава с ниска численост в рибарници Хаджидимово (1-5 дв.), рибарници Мечка (6 дв.), ез. Сребърна (1 дв.). По-висока численост (70 и 48 дв.) е наблюдавана в СЗ „Комплекс Калимок” 2009 и 2013 г. (Shurulinkov et al., 2019a). В СЗ „Комплекс Беленски острови” не е установено гнездене в периода 2006 и 2009 – 2013 г. (Shurulinkov et al., 2019a; Матеева и др., 2013). По българското поречие на р. Дунав с непостоянна и намаляваща численост (Shurulinkov et al., 2019a), докато в делтата на Дунав е отчетена увеличаваща тенденция (Marinov et al., 2019). Според Петков и др. (2007) числеността на размножаващите черни рибарки в зоната е оценена на 0 – 6 инд., същата като в настоящия СФД (от 2015 г.). В атласа на гнездящите птици в България не се съобщава за Беленските острови (Янков отг. ред., 2007). По данни от eBird може да се наблюдава относително често по поречието на Дунав, но основно по време на пролетната (април – май) и есенната миграция (август – септември). На

територията на С33 „Комплекс Беленски острови“ е наблюдавана една птица през май 2017 г. (eBird, F. Quetier). По данни от теренните проучвания в края на април и началото на май 2021 г. са наблюдавани общо 122 птици в района на Персинските блата. По-късно, през юни 2021 г. са наблюдавани 11 птици в близост до о. Милка и 1 птица в западния край на Писченско блато, но размножаващи се птици не са констатирани. През 2020 г. на територията на зоната са наблюдавани само птици по р. Дунав в близост до о. Магареца (Чешмеджиев и Христов, 2020). В заключение, предвид присъствието на вида в зоната през размножителния сезон и подходящите местообитания в ПР „Персински блата“, предполагат гнездене с малка численост, но не всяка година.

По отношение на мигриращата популация зоната предоставя подходящи местообитания за черната рибарка, които са основно в акваторията на р. Дунав, където птиците се хранят и почиват по плитчините по пясъчните коси. Обаче, за да се направи оценка на концентрацията на вида по време на миграция е необходимо залагане на междинна цел за извършване на адекватен мониторинг до 2025 г. в периодите на пролетна (април – май) и есенна миграция (август – септември).

Основна заплата за вида, установена по време на теренните проучвания през 2021 г. е активното разпространение на инвазивния вид храстовидна аморфа (*Amorpha fruticosa*) по крайбрежието на водоемите на о. Персин, в резултат на което се наблюдава загуба на подходящи гнездови местообитания за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1	Със силно флукутираща численост през годините 0 – 6 инд. През маловодни години има слабо присъствие в зоната. Зависи от нивата на р. Дунав и функционирането на системата за поддържане на водното ниво в ПР „Персински блата“.	Поддържане на популацията на вида в размер от най-малко 1 дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 100	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултат на адекватен мониторинг в периода август – октомври и март – април.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 182 ha	Площта на подходящото местообитание на гнездене обхваща „Писченско блато“ където вида е наблюдаван най-често. Зависи от нивото на р. Дунав и захранването с вода на ПР „Персински блата“. При нива на р. Дунав, достигащи кота 20,00 на	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 182 ha.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			входния шлюз през периода на пълноводие (март - май) се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.							
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 380 ha	Включва площта на Персинските блата.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 380 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не може да бъде направена актуализация на СФД.

Специфични цели за A229 *Alcedo atthis* (земеродно рибарче)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 16-17 cm. Горната страна на главата зелена с напречни сини и синьозелени препаски. Гърбът и надопашката сини до лазурно сини със слаб метален блясък. Плещите тъмозелени, а надкрилията със светлосини петна. Маховите пера чернокафяви със сини вътрешни ветрила. Опашка тъмносиня. Отстриани на шията по едно белезникаво петно. Гърло бяло. Гърдите и коремът ръждиви до раждивокафяви. Клюнът черен. Крака коралово червени. Женските с по-бледо оперение, матово, без метален блясък по гърба, кръста и надопашката. Основата на подклюнието светлочервено (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Постоянен и скитащ вид. През зимата напуска водоемите, които обитава през гнездовия сезон и се среща по не замръзващи части на реки, язовири, рибарници и др. В ез. Сребърна се среща най-късно до началото на ноември и се появява в края на април (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Отвесни глинести, песъчливи и чакълести брегове. Течащи води, стоящи пресни води, стоящи бракични води, тесни морски заливи, естуари. (Нанкинов и др., 1997; Янков отг. ред., 2007). Изследване по поречието на р. Дунав в Словакия (Turčoková et al., 2016) установява гнездова плътност от 23-27 дв./ 55 км речен участък и разстояние между гнездата около 816 м. Следователно може да кажем, че на една двойка и трябва около 1-2 км речно течение. Друго изследване (Vilches et al., 2012) установява, че за гнезденето на земеродното рибарче е важно водата в речните течения да е богата на кислород и да не е дълбока, тъй като максималната дълбочина, на която се гмурка рибарчето е около 30 см. Подходящи местообитания за гнездене на вида са – 2340, 3260, 3270, 1130 (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Предимно с дребни риби с дължина 6-7 см.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С групово и линейно разпространение, свързано с речната мрежа. Водоеми в равнините и хълмисти части на цялата страна. Разпространението се колебае силно на места според динамиката на речните брегове (Янков отг. ред., 2007).

Включен в **Приложение 1** на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен в Приложение 2 на ЗБР. С категория SPEC3 за България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), гнездящата популация е от **900 – 3600 двойки**, като краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018 г.) на популацията е оценена на **намаляваща**. Дългосрочната тенденция (за периода 1980 – 2018 г.) на популацията е оценена на **намаляваща**.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: K04.

3. Състояние в СЗ ВГ0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД в зоната, вида се опазва като постоянен. Популация на вида се оценява на **1 – 8 двойки**, което е **0,1 – 0,2 %** от националната гнездяща популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Земеродното рибарче е широко разпространен, но малочислен гнездящ вид по р. Дунав и в Дунавската равнина (Шуруликов и др., 2005; Янков отг. ред., 2007). Според Петков и др., (2007), популацията на видът в зоната е оценена на 1 двойка. По време на теренното проучване през 2021 г. са установени 5 двойки в зоната.

По време на СЗП през 2020 г. е наблюдаван 1 индивид по поречието на р. Дунав в територията на зоната.

Определената от Докладването единствена заплата за гнездящата популация К04 - Изменение на хидродинамичните Характеристики; е валидна с пълна сила и за СЗЗ „Комплекс Беленски острови“, както и за всички зони по р Дунав.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най- малко 4 двойки	Определена според СФД (актуализиран през 2015 г.) и данните от теренните проучвания. Разпространението се колебае силно на места според динамиката на речните брегове (срутване, заравняване и т.н.).	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 4 гнездящи двойки.						
Местообитание на вида: Площ на подходящото местообитание за вида	ha	Най-малко 803 ha	Изчислена е на база плитката част от р. Дунав на 1 m от брега на островите и сушата в рамките на зоната. Гнездовото и хранителното местообитание съвпадат.	Поддържане на подходящото местообитание на вида в размер най-малко 803 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане или подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови“

Не са необходимо промени в СФД.

Специфични цели за A230 *Merops apiaster* (обикновен пчелояд)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 27-29 см. Темето, гърбът и крилата кафяви. Челото светло, беззникаво с със синьозелено петно. Двете средни опашни пера силно удължени. Гърлото жълто оградено с черна огърлица. Клюнът черен. Останалата долна страна синьозелена.

Характер на пребиваване в страната

В България видът е гнездящо-прелетен. Мигрира най-често на ята по 10-50 индивида. През пролетта е наблюдаван най-рано в средата на април, а през есента – до средата на октомври. Масовият пролетен прелет е през май, а есенният – от август до средата на септември (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Открити и пясъчливи места, отвесни пясъчливи и глинести брегове на различни водоеми, оврази, склонове и свлачища, ерозирани долове, понякога каменни кариери (Нанкинов и др., 1997).

Подходящи местообитания за гнездене на вида са – 2340, 6210, 6250, 6260 (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Ентомофаг. Храни се с над 60 вида насекоми, като пчелите съставляват 19,57% от храната (Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпространен в почти цялата страна в ниските, равнинни и хълмисти части (до 875 м н.в.). (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР. Природозащитен статус в България – не е застрашен.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), гнездящата популация е от **20 000 – 60 000 двойки**, като краткосрочната тенденция на популацията е оценена на **нарастваща**. Дългосрочната тенденция (1980-2018 г.) на популацията също е **нарастваща**.

Мигриращата популация се оценява на **80 000 – 120 000 индивида**. Не са посочени тенденции в популацията.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: F03

3. Състояние в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД, зоната опазва гнездящата популация на вида в численост **30 двойки**, което е до **0,1 - 0,2 %** от националната гнездяща популация (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

Според СФД на зоната вида се опазва с концентрация **180 – 541 индивида** по време на миграция, което е **0,2 – 0,5 %** от националната мигрираща популация (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка „В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В” – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Обикновения пчелояд е сравнително слабо представен в СЗЗ „Комплекс Беленски острови” през размножителния сезон поради малкото подходящи местообитания за гнездене. По врем на теренните проучвания в края на април 2021 г. са установени 92 инд. в полет, който вероятно са хранещи се птици по време на миграция. През юни 2021 г. са установени **19 инд.**, които по всека вероятност гнездят в близост. В края на юни 2020 г. са регистрирани 7 инд. в близост до

Персинските блата (Чешмеджиев и Христов, 2020), което също показва, че вида се размножава в зоната. Не бяха открити публикувани данни за числеността на гнездящата популация в зоната.

През миграционния период обикновения пчелояд е често срещан на територията на СЗЗ „Комплекс Беленски острови”. Към момента местата с по-значими концентрации в зоната не са известни и няма публикуван информация за числеността на мигриращата популация. В тази връзка е необходимо залагането на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг на мигриращата популация и да се изясни нейната численост и места на концентрация.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 30 двойки	На база СФД на зоната. По всяка вероятност е по-ниска поради малкото подходящи места за гнездене. През 2021 г. вероятно не са били повече от 20 дв.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 30 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 180	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултат на адекватен мониторинг в периода август – септември и април – май.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Неизвестна	На този етап не може да бъде определена поради липса на систематизирани проучвания на местата на гнездене в зоната.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на площта на подходящите гнездови местообитания до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 350 ha	Изчислена на база % на местообитание N09 – сухи тревни съобщества и степи от СФД	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 350 ha.
Местообитание на вида: Употреба на пестициди в подходящото хранително	% от площта на подходящите хранителни местообитания на вида в	В 100% от площта на подходящите хранителни местообитания на вида в	Видът ловува във въздуха и по тази причина не е пряко свързан с типа земеползване, при условие, че начинът	Междинна цел: Да се установи процента на земеделските земи, в управлението на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
местообитание на вида в СЗЗ	зоната, в които не се използват пестициди или те са квалифициран и като „продукти за растителна защита с нисък риск”, съгласно Регламент (ЕО) № 1107/2009	зоната не се използват пестициди или се използват пестициди, които са квалифициран и като „продукти за растителна защита с нисък риск”, съгласно Регламент (ЕО) № 1107/2009	на управление на земеделските земи не води до намаляване на наличието на плячка, 20% от която са пчели. В този смисъл, качеството на местообитанието може да се влоши при използване на пестициди, намаляващи количеството на пчелите. За да бъдат опазени пчелите, законодателството на ЕС прилага следната устойчива употреба на пестицидите. С Регламент (ЕО) № 1107/2009 се въвежда понятието „продукти за растителна защита с нисък риск”. Към настоящия момент не е налична информация в какъв процент от земеделските земи се използват „продукти за растителна защита с нисък риск”. Поради тази причина е формулирана междинна цел.	които се използват „продукти за растителна защита с нисък риск”, чрез набиране на информация от земеделските стопани до 2025 г.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не може да бъде направена актуализация на СФД.

Специфични цели за A231 *Coracias garrulus* (синявица)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 30-32 см. Главата, шията и долната страна на тялото светлосини със зеленикав оттенък. Гърбът и плещите ръждивокафяви. Крилата синкави с почти черни махови пера. Надопашката тъмносиня. Средните опашни пера тъмнозелени, останалите възчерно тъмносини със светли върхове. Клюнът черен (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ и прелетен вид. Размножителния период е от средата на май до края на юли. Пролетният прелет през втората половина на април и през май, когато се среща на групи. Есенният прелет от края на юли до втората половина на септември. Единични екземпляри наблюдавани и през октомври (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Единични стари дървета, крайречни насаждения, крайнини на гори (Нанкинов и др., 1997). Ивици дървета, храсти и мозайки от тях, широколистни листопадни гори, овощни градини, дървесни и храстови плантации, скали и скални стени в равнините, (Янков отг. ред., 2007).

Подходящи местообитания за гнездене на вида са – 2340, 8210, 91F0 (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

С различни безгръбначни, предимно насекоми и дребни гръбначни.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В равнините и някои нископланински части на страната. (Янков отг. ред., 2007). Гнезди по поречието на р. Дунав и притоците ѝ, Лудогорието, Добруджа, Югоизточна България, на много малко места в Западна България, предимно по долината на р. Струма. Най-многобройна е по поречието на р. Дунав. (Големански гл. ред., 2015)

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците. Според Червената книга на Р България – VU. Включен в ЗБР Приложения 2, 3. Международен: IUCN – NT (Near Threatened).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 - 2018 г.), гнездящата популация е от **2000-4500 двойки**, като краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) на популацията е оценена на **намаляваща**. Дългосрочната тенденция (за периода 1980 – 2018) на популацията е оценена на **нарастваща**.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: A07, A02.

3. Състояние в за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ, прелетен с численост 3-20 двойки. Това представлява 0,37% от националната популация. Оценката за значимост на популацията е „С“, оценката за опазване е „А“, оценката за изолация е „С“ и общата оценка също е „С“.

4. Анализ на наличната информация

При проучванията през 2021 г. в района на Водна кула 1 на о. Персин бяха регистрирани 3 дв. синявици. Още 1-2 двойки бяха наблюдавани през гнездовия период и източно от там, покрай пътя южно от Писченско блато. Вероятно тези птици гнездят в хралупи в стари върби и тополи.

Типичните гнездови местообитания за вида са върбово-тополовите естествени гори, но тези части от тях които не са много гъсти и млади. Това са гори с възраст над 30 г. и със сравнително ниска склопеност или крайнини на по-гъсти гори. Отговарят на местообитания с кодове 91F0 и 91E0. Общата площ на тези местообитания в зоната е около 1750 ha, като от тях поне 1250 ha отговарят като параметри за гнезденето на синявицата.

Хранителните местообитания на вида са главно пасища, ливади и степи. Храни се и в обработваеми земи, ако степента на химизация в тях е ниска. Оптималните хранителни местообитания на вида в зоната обхващат около 350 ha.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездящата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 3	Определена на база средна стойност на гнездящите двойки от СФД.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 3 двойки.
Гнездово местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания за вида	ha	Най-малко 1682 ha	Изчислена на база естествените широколистни гори в зоната (N16). Площа на подходящите местообитания намалява в резултат на сечите в естествени гори, подмладяването им и заменянето им с тополови плантации.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 1682 ha чрез запазване на естествени крайречни гори.
Местообитание на вида: подходящо хранително местообитание	ha	Най-малко 350 ha	На база откритите територии, включващи сухолюбиви тревни съобщества (N09). Храни се освен в естествени тревни местообитания и в обработваеми земи. Последните са субоптимално местообитание и не са включени в тази цел.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 350 ha.
Местообитание на вида: Качество на подходящото	Брой на подходящите биотопни дървета с	Най-малко 1 биотопно дърво/ha	Вида гнезди в хралупи на стари върби, тополи, брястове и др. На височина около 3-7 м от земята.	Междинна цел: да се изясни броя на подходящите за гнездене дървета и броя на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
местообитание на вида	хралупи за гнездене			кацалките в зоната до 2025 г.
	Брой на кацалките за улов на плячка	Най-малко 10 кацалки за улов/ha	Ловува едри насекоми от кацалки на подходяща височина по открити места.	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Не са необходими промени за този вид.

Специфични цели за A236 *Dryocopus martius* (черен кълвач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 45-47 cm. Най-големият кълвач у нас. Оперението е черно с тъмнокафяви махови пера. Клюнът кехлибареножълт. Ирис жълт. При мъжките темето, челото и предната част на тила червени. При женските с червена окраса е само предната част на тила (Нанкинов и др. 1997)

Характер на пребиваване в страната

Постоянен вид. През зимата скита в някои райони, където не се среща през размножителния период.

Характерно местообитание

Гнезди в широколистни листопадни гори, иглолистни гори, смесени гори, алувиални и много влажни гори и храсталаци. По-рядко в градски паркове и градини и крайречни пояси (Янков, П. (отг. ред.). 2007).

Подходящи местообитания за гнездене на вида са всички естествени горски местообитания, но възрастта на гората трябва да е над 60 г. Среща се често в местообитания 91E0 и 91M0, които са разпространени по р. Дунав (Кавръкова, В. и др. 2009).

Хранене

Възрастни, яйца и ларви на короеди, ликоеди, хоботници, сечковци, мравки и др., по-рядко семена.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С петнисто разпространение в планинските гористи части на страната – Рило-Родопски масив, Стара планина, Средна гора, Витоша и околните и планини, Странджа и др. Разпръснато или

групирано в равнинните райони с гори (Лудогорие, Добруджа, крайбрежие на р. Дунав и някои части на Дунавската равнина, Тракийската низина и др.) (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 3 и 2 на ЗБР. Според IUCN е в категория LC (Least Concern) (BirdLife International, 2021b). Включен е в Червената книга на Р България в категория уязвим VU A(3 с, е); в Директивата за птиците на ЕС, видът е включен в Приложение I, а в Бернската конвенция в Приложение-II.

Съгласно Докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), националната гнездяща популация се оценява на 4500-8000 двойки, краткосрочната тенденция в гнездовата популация е на увеличение. Посочение са следните заплахи и въздействия: B02, B03.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, видът е постоянен с численост 2 - 6 двойки. Това представлява 0,06% от националната популация. Оценката за значимост на популацията е „С“, оценката за опазване е „В“, оценката за изолация е „С“ и общата оценка също е „С“.

4. Анализ на наличната информация

При проучванията през 2021 г. видът не беше установен в зоната. През последните години обаче има наблюдения на черни кълвачи през гнездовия период на о. Персин. Те са главно в старите върбови, брястови и тополови гори в източната част на острова.

Общата площ на естествените гори на възраст над 60 г., които отговарят като местообитание на черния кълвач в зоната е около 510 ha. В редки случаи вида вероятно гнезди и в стари тополови култури, но в зоната няма такива сведения.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездящата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 2 дв.	Определена на база мин. стойност от СФД. Необходимо е щателно целево картиране на гнездящите двойки в зоната, за да се установи реалната численост на популацията.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 2 двойки.
Местообитание на вида: Площ на подходящите местообитания на вида	ha	Най-малко 510 ha	Гнездовото и хранителното местообитание на вида е в естествени гори на възраст над 60 г. Видът гнезди и из обработваеми площи, на единични стари дървета – брястове, тополи. Недопускане намаляването на площта на пасища, ливади и степи с храси или дървета под 500 ha.	Поддържане на подходящите местообитания на вида
Местообитание на вида: Качество на	Брой на подходящите биотопни	Най-малко 10	Гнездовите камери в ствола на стари дървета (с дебелина над 40 cm в	Междинна цел: да се изясни броя на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
подходящото местообитание на вида	дървета с хралупи за гнездене	биотопни дърво/а	диаметър), които издълбава сам. На височина над 4 м от земята.	подходящите за гнездене дървета в зоната до 2025 г.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Не са необходими промени за този вид.

Специфични цели за A249 *Riparia riparia* (брегова лястовица)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 12-15 см. Горна страна на тялото тъмно кафявосивкава, по-тъмна върху крилата и опашката. Кръст и надопашие по-светли. Гърло, страни на шията, долна част на гърдите, корем и подопашие бели. През гърдите тъмнокафявосивкава препаска. Подкрилия кафяви. Гнезди колониално. (Нанкинов, 2009)

Характер на пребиваване в страната

Прелетен и гнездящ вид. Прометната миграция е през април и до средата на май. Есенната от юли до средата на септември. Размножителния сезон е през май – юни (Нанкинов, 2009)

Характерно местообитание

Около високи и стръмни земни брегове, разположени до водоеми, пътища, баластниери и т.н. Предпочита лъсови и пясъчливи брегове в средните и долни течения (Нанкинов, 2009). Силно зависи от наличието на подходящи условия. (Янков отг. ред., 2007).

Подходящи местообитания за гнездене на вида са – 3270 (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

С дребни насекоми, които улавя в полет.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С петнисто и разпръснато разпространение. На места находищата са линейно в съседни територии по протежението на големи реки. (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитен статус в България – включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР:

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация:Размер на гнездящата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 100	На база данните от СФД. Необходимо е да се провежда ежегодно търсене на активни	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-

			колонии на брегови лястовици от лодка.	малко 100 двойки.
Гнездово местообитание на вида: Високи земни речни брегове	m	Неизвестна	Колониите често менят своето местоположение в зависимост от качествата на крайбрежните земни откоси. Тези откоси може да бъдат загубени и колониите унищожени при изграждане на брегоукрепващи хидроинженерни съоръжения.	Изясняване на дължината на речните брегове, подходящи за колонията до 2025 г. Недопускане намаляването на дължината на високите речни брегове чрез брегоукрепителни и други хидроинженерни дейности
Местообитание на вида: Площ на хранително меасообитание	ha	Най-малко 1680 ha	Определена на база % на местообитание N06 – открити водни площи от СФД. Храни се с летящи насекоми, главно над акваторията на р. Дунав, но и над водните площи на о. Персин.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 1680 ha.

Съгласно Докладването през 2019 г. (за периода 2005 - 2018 г.), гнездящата популация е от 20 000 - 40 000 двойки, като краткосрочната тенденция (2000-2018) на популацията е оценена на стабилна. Дългосрочната тенденция (1980 - 2018) на популацията е оценена на стабилна.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: K04

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ, прелетен с численост 100 двойки. Това представлява 0,33% от националната популация. Оценката за значимост на популацията е „С“, оценката за опазване е „А“, оценката за изолация е „С“ и общата оценка също е „С“.

4. Анализ на наличната информация

При проучванията през 2021 г. заети колонии не бяха установени. До 2019 г. обаче, съществува заета колония с 50-100 двойки на българския бряг на р. Дунав, край гр. Белене. Предполагаме че бреговете лястовици могат да загнездят отново там или в съседство съвсем скоро. Понастоящем колония съществува в близост до границите на зоната и птиците от нея редовно се хранят над акваториите в зоната.

Типичните гнездови местообитания за вида са високите речни брегове, със земни, лъсови откоси в които бреговете лястовици копаят дупките на своите колонии. Птиците се хранят с летящи насекоми главно над акваторията на р. Дунав и блатата на острова, но понякога и над сушата.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Не са необходими промени за този вид.

Специфични цели за *A307 Sylvia nisoria* (ястребогушо коприварче)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 15–17 cm. Размах на крилата 23 – 27 cm. Гушата и коремът са с напречни ивици, подобно на ястреб, които са по-добре изразени при мъжките. Отгоре оперението е изцяло сиво. Мъжките имат ясно видим лимоненожълт ирис. Женските са по-слабо контрастни, в по-бледи тонове и „ястребовият” рисунък по долната страна е по-слабо изразен.

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ и мигриращ. Пролетния прелет е април – май, а есенния от края на юли до началото на октомври. Периода на размножаване е от средата на май до средата на юли (Нанкинов, 2009).

Характерно местообитание

Среща се в разнообразни места, но навсякъде е свързано с храстите и подлеса, въпреки че избягва гъстите храсталаци заемащи значителни площи. Може да бъде намерено в покрайнините на редки горски участъци, сечища, поляни и просеки, овощни градини, селски дворове (Нанкинов, 2009). Сухолюбив и храсталаци (Янков отг. ред., 2007).

Подходящи местообитания за гнездене на вида са – 40С0 (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

С различни насекоми и техните ларви, които лови по дървета, храсти, на земята и в полет. Сред насекомите преобладават пеперуди и гъсениците им, бръмбари, мухи, комари, оси, скакалци, дървеници, мравки (Нанкинов, 2009).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С петнисто и разпръснато разпространение на територията на цялата страна (Янков отг. ред., 2007), предимно в хълмистите и предпланинските райони. По долините на реките прониква до около 1000 м н.в. (Нанкинов, 2009).

Включен в **Приложение 1** на Директивата за птиците. Според IUCN – Least Concern (LC), за територията на континентална Европа – LC. Природозащитен статус в България – не е застрашен.

Съгласно Докладването през 2019 г. (за периода 2013 - 2018 г.), гнездящата популация е от **4500 – 15 000 двойки**, като краткосрочната тенденция (2001-2018) на популацията е оценена на **стабилна**. Дългосрочната тенденция (за периода 1980 – 2018 г.) на популацията е оценена също на **стабилна**.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: A01, A02, C03, F01.

3. Състояние в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД, вида се опазва само като гнездящ с популация от **10 - 25 двойки**, което е около **0,2 %** от националната гнездяща популация (оценка „С”). Опазването на вида е добро (оценка

„В”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Няма публикувани данни за присъствието на вида в СЗЗ „Комплекс Беленски острови”. По време на теренните проучвания през 2021 г. вида не е бил установен на територията на зоната. Според данни от eBird през май месец 1998 на о. Персин са установени 5 пеещи мъжки (L. Profligov). Необходимо е систематизирано проучване за установяване на актуалната численост на размножаващата се популация на вида в зоната.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 10 двойки	На база СФД на зоната. Понастоящем няма друга актуална информация за размера на гнездящата популация в зоната.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 10 гнездящи двойки.
Местообитание на вида: Площ на подходящите местообитания на вида	ha	Неизвестна	Гнездовото и хранителното местообитание съвпадат. На този етап не може да бъде определена поради липса на систематизирани проучвания на местата на гнездене в зоната.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на площта на подходящите гнездови местообитания до 2025 г.
Местообитание на вида: Употреба на пестициди в подходящото хранително местообитание на вида в СЗЗ	% от площта на подходящите хранителни местообитания на вида в зоната, в които не се използват пестициди или те са квалифицирани като „продукти за растителна защита с нисък риск”, съгласно Регламент (ЕО) № 1107/2009	В 100% от площта на подходящите хранителни местообитания на вида в зоната не се използват пестициди или се използват пестициди, които са квалифицирани като „продукти за растителна защита с нисък риск”, съгласно	Видът ловува във въздуха и по тази причина не е пряко свързан с типа земеползване, при условие, че начинът на управление на земеделските земи не води до намаляване на наличието на плячка, 20% от която са пчели. В този смисъл, качеството на местообитанието може да се влоши при използване на	Междинна цел: Да се установи процента на земеделските земи, в управлението на които се използват „продукти за растителна защита с нисък риск”, чрез набиране на информация от

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
		Регламент (ЕО) № 1107/2009	пестициди, намаляващи количеството на пчелите. За да бъдат опазени пчелите, законодателството на ЕС прилага следната устойчива употреба на пестицидите. С Регламент (ЕО) № 1107/2009 се въвежда понятието „продукти за растителна защита с нисък риск”. Към настоящия момент не е налична информация в какъв процент от земеделските земи се използват „продукти за растителна защита с нисък риск”. Поради тази причина е формулирана междинна цел.	земеделските стопани до 2025 г.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Предвид наличната информация за настоящата гнездова популация на вида в защитената зона не може да бъде направена актуализация на СФД.

Специфични цели за A338 *Lanius collurio* (червеногърба сврачка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 16-18 cm, тегло 23-42 gr., дължина на крилото 89 - 99 mm. (Svesson et al., 2009). Има ясно изразен полов диморфизъм. Мъжките имат сива глава с черна ивица през окоето. Гърбът е кестенявокафяв. Гърдите и коремът са бели с лек розов оттенък. Опашката е дълга, черна, с бели страни. Клонът е черен, мощен, със зъбче на горната получовка. Женската е с кафява глава и слабо изразена кафява ивица през окоето. Гърбът и е ръждивокафяв, коремът е бял с тъмно напетняване. Младите са подобни на женските, но тъмното напетняване е изразено на темето, гърба и крилата.

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ прелетен вид. Транзитната миграция е много добре изразена. Среща се в България от втората половина на април до края на октомври – началото на ноември.

Характерно местообитание

Гнезди предимно в храстови местообитания – формации на глог, шипка, драка, трънка, къпини и много други. Често и в крайнини на широколистни гори. Рядка в полезащитни пояси и крайселищни паркове и градини. Оптималните местообитания са ливадни или степни осеяни с много храсти. Среща се в равнини, в хълмисти и предпланински райони, рядко и в планински ливади с храсти, от морското равнище до около 1900-2000 м.н.в.

Хранене

Червеногърбата сврачка е хищна - храни се с различни безгръбначни и дребни гръбначни животни. Хранителният спектър се оформя главно от едри насекоми – бръмбари (Carabidae, Cerambycidae, Tenebrionidae), скакалци, щурци, цикади, водни кончета, гъсеници на пеперуди. Яде също и дребни мишевидни гризачи, влечуги, малки пойни птици (Иванов, 2011).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Червеногърбата сврачка е широко разпространен вид и гнезди в цялата страна. В повечето райони предлагащи подходящи местообитания е многобройна, дори изобилна на места. Според Атласа на гнездящите птици у нас гнездят 300 000 – 700 000 двойки (Янков отг. ред., 2007). Според докладването по чл.12 от 2019 г. гнездовата популация е в рамките на 170 000 – 380 000 двойки. Тенденцията в числеността е отрицателна, при това доста значителна - с 30-40% в краткосрочен план. Мониторингът на обикновените видове птици за 2005 -2013 г. показва слабо намаление на вида с 14% в 129 площадки (1X1 km), голяма част от тях в Софийско (Hristov, Petkov 2013).

При докладването по чл.12 като заплахи за вида са посочени прекомерно интензивната паша, липсата на паша и изоставянето на земеделски земи. Други заплахи за вида са химизацията в селското и горското стопанство, пожарите, унищожаването на храстите за поддържане на пасищата, разораването на пасища и ливади, застрояването, развитието на пътната инфраструктура и др. Червеногърбите сврачки много често ловуват по крайпътните храсти и са една от най-честите жертви на интензивния автомобилен трафик.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ, прелетен с численост 10-99 двойки. Това представлява 0,02 от националната популация. Оценката за значимост на популацията е „С“, оценката за опазване е „А“, оценката за изолация е „С“ и общата оценка също е „С“.

4. Анализ на наличната информация

При проучванията през 2021 г видът беше установен като сравнително чест в подходящите местообитания в зоната. Общо бяха установени 10 двойки или пеещи мъжки през гнездовия период. Числеността отговаря на посоченото в СФД.

Типичните гнездови и хранителни местообитания за вида в зоната са пасища и ливади обрасли с редки храсти и ниски дървета. Такива има на места на о. Персин. Общата им площ е около 150 ha.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 10 дв.	Изчислена на база мин. стойност от СФД. Необходимо е щателно целево картиране на гнездящите двойки в зоната. Мониторинг за изясняване на тенденциите в популацията.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 10 двойки.
Гнездово местообитание на вида: Площ на подходящото гнездово местообитание	ha	Най-малко 150 ha	Видът гнезди и из синори в обработваеми площи, но с много по-малка гъстота на популацията. Това местообитание, както и сечищата, са субоптимални за вида. Необходимо е да не се допуска намаляване на площта на пасища, ливади и степи с храси или дървета под 150 ха; Превръщане на обработваеми земи в ливади и пасища.	Поддържане на подходящите местообитания в размер на най-малко 150 ha
Местообитание: Качество на местообитанието по показател покритие с естествени храси	Площ заета с храси	Между 15 и 20 % на покрита с храси	Идеалното гнездово местообитание е открито с групички от ниски дървета и храси. Обилието на хранителна база от едри насекоми също е определящ фактор.	Поддържане на открито трвисто местообитание с 15 – 20 % храсова растителност

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Не са необходими промени за този вид.

Специфични цели за A339 *Lanius minor* (черночела сврачка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 19-21 см, тегло 43-57 гр., дължина на крилото -114-126 мм. (Иванов, 2011). Половете са трудно отличими по оперение. Мъжките имат сива глава с черна ивица през око, която обхваща и челото. Гърбът е сив. Маховите и опашката са черни. Коремът и гърдите са светлорозови, гърлото бяло. Клюнът и краката са тъмносиви до черни. Младите са изпъстрени с тъмни петънца по гърба, челото им не е черно.

Песента е представлява продължително тихо стържене. Имитира и гласове на други видове пойни птици. Често издава и серии от остри металически кръсъци. Гнезди най-често на дървета. Защитен вид.

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ прелетен вид. Среща се в България от началото на май до края на август – средата на септември.

Характерно местообитание

Гнезди предимно в ивици или групи дървета сред агроландшафти, пасища, степи. Честа и в крайречни гори, включително топови и акациеви култури. Многобройна в полезащитните пояси в Добруджа. Среща се и в крайнини и прорездания на равнинни дъбови и липови гори. Понякога формира рехави колонии. Среща се в равнини и низини, доста по-рядко и в хълмисти и предпланински райони, от морското равнище до около 1000 мнв.

Хранене

Черночелата сврачка е хищна - храни се с различни безгръбначни и дребни гръбначни животни. Хранителният спектър се оформя главно от едри насекоми – бръмбари, попови прасета, скакалци, щурци, гъсеници на пеперуди. Яде също и дребни мишевидни и насекомоядни бозайници, гущери, малки пойни птици. Рядко яде и плодове – череши, черници и др. (Иванов, 2011).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Черночелата сврачка гнезди в почти цялата страна с изключение на високите планини и обширните компактни горски масиви в Странджа. Има висока численост на места в Дунавската равнина – главно по поречията на реките, в Лудогорието, Добруджа, Горнотракийската низина (Шурулинков и др., 2005; Янков отг. ред., 2007; Даскалова и др., 2020). Малобройна е в Софийско и високите полета на Западна България. Според Атласа на гнездящите птици у нас гнездят 5 000 – 15 000 двойки (Янков отг. ред., 2007). Според Докладването по чл.12 от 2019 г. гнездовата популация е в рамките на 6 000 – 20 000 двойки. Въпреки увеличението в числеността между двете оценки тенденцията в числеността посочена като отрицателна, при това доста значителна - с 30-40% в краткосрочен план. Мониторингът на обикновените видове птици за 2005 - 2013 г. показва силно намаление на вида с около 83% в 65 площадки (1X1 km), голяма част от тях в Софийско (Hristov & Petkov, 2013).

При докладването по чл.12 като единствена заплаха за вида е посочено изоставянето на земеделски земи. Други заплахи за вида са сечта на крайречните гори и полезащитните пояси, химизацията в селското и горското стопанство, пожарите, разораването на пасища и ливади, застрояването, развитието на пътната инфраструктура и др.

3. Състояние в СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ с численост 2 – 10 двойки. Това представлява 0,05% от националната популация. Оценката за значимост на популацията е „С“, оценката за опазване е „А“, оценката за изолация е „С“ и общата оценка също е „С“.

4. Анализ на наличната информация

При проучванията през 2021 г видът беше установен като рядък в зоната. Двойки бяха установени около първи обект на затвора-Белене и в пасищата с отделни дървета западно от Писченско блато. Отделни двойки се срещат из целия остров и рядко и по брега на р. Дунав.

Типичните гнездови и хранителни местообитания за вида в зоната са разредени широколистни гори – както естествени така и топови и салкъмови култури. Общата площ на горите в зоната е около 1680 ha, но една малка част по периферията им и в разредените участъци отговаря като местообитание на черночелата свръчка – около 500 ha.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 2	Определена от мин. стойност в СФД. Необходимо е щателно целево картиране на гнезещите двойки в зоната	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 2 двойки.
Гнездово местообитание на вида: Площ на подходящото гнездово местообитание	ha	Най-малко 500	Видът гнезди и из обработваеми площи, на единични стари дървета – брястове, тополи. Недопускане намаляването на площта на пасища, ливади и степи с храси или дървета под 500 ha;	Поддържане на подходящите местообитания в размер на най-малко 500 ha.
Местообитание: Качество на местообитанието по параметър единични биотопни дървета до открити площи за лов	Брой дървета в открити площи на ha	Най-малко 20 дървета на ha	Идеалните места за гнездене на вида са единични или малки групички дървета до открити тревисти местообитания за улов на плячка. Гнездовият успех на вида зависи и от обилието на плячка от едри насекоми.	Поддържане на подходящото местообитание с най-малко 20 биотопни дървета/ha

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002017 „Комплекс Беленски острови”

Не са необходими промени за този вид.

Цитирана литература:

- Големански, В. и др. (гл. ред.) (2015). Червена книга на Република България, Том 2, Животни, БАН-МОСВ, София, 250 с.
- Демерджиев, Д. (2000). Видов състав, сезонна и годишна динамика на орнитофауната във влажните зони между с. Партизанин и с. Оризово, Старозагорско. – Дипл. работа, ПУ, катедра „Зоология на гръбначните животни”.
- Даскалова Г., Шуруликов П., Ангелов И., Петров П. (2020) Птиците на Тунджанската хълмиста низина. Globe Edit 408 стр.
- Иванов Б. (2011). Фауна на България. том 30 - Aves, част 3, София, БАН
- Иванов, Б., Муравеев, Ю. (2002). Национален план за действие за опазването на малкият корморан (*Phalacrocorax ruficeps*) в България, 2002–2006 г. – В: Янков, П. (отг. редактор). Световно застрашени видове птици в България. Национални планове за действие за опазването им, Част 1. БДЗП – МОСВ, Природозащитна поредица, Книга 4, БДЗП, София, 13–37.
- Кавръкова, В., Димова, Д., Димитров, М., Цонев, Р., Белев, Т., Раковска, К. /ред./ (2009). Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България. Второ, преработено и допълнено издание. София, Световен фонд за дивата природа, Дунавско – Карпатска програма и федерация “ЗЕЛЕНИ БАЛКАНИ”
- Матеева, И., Стойчев, С., Василев, В., Плачийски Д., Янков, П., Сиердсема, Х. 2013. Проучване на гнездящите птици в защитени зони за птици от Натура 2000. Доклад. Обединение ЕКОНЕКТ.
- Матеева, И., и Янков, П. (2013). Характер на миграцията на 42 вида птици от българската орнитофауна според нивото на съвременните познания. Доклад, МОСВ, <http://natura2000.moev.government.bg/Home/Reports>. Нанкинов Д. 2009. Изследвания върху фауната на България. Птици – Aves. София. 405 стр.
- Мичев, Т., Симеонов, Д., Профиров, Л. (2012). Птиците на Балканския полуостров. Екотан, София, 296 с.
- Нанкинов, Д. Н. (2009). Изследвания върху фауната на България: птици - Aves : разред врабчоподобни – Passeriformes. Издателство ЕТО ЕООД, 407 с.
- Нанкинов, Д. Н. (2012). Сведения о некоторых видах птиц в суровую зиму 1984/85 года в Болгарии (результаты анкетного опроса). Русский орнитологический журнал, 21(811).
- Нанкинов, Д. Н., Симеонов, С. Д., Мичев, Т. М., Иванов, Б. Е. 1997. Фауна на България. т. 26 Aves, Част II, София, Пенсофт.
- Петков, Н., Янков, П., Тодоров, Е. (2007). „Комплекс Беленски острови” – В Костадинова, И. и Граматиков, М. (ред.). Орнитологично важните места в България и Натура 2000. БДЗП, Природозащитна поредица, Книга 11, София, БДЗП, стр. 173-176.
- Плачийски, Д., Демерджиев, Д., Попгеоргиев, Г., Петков, Н., Корнилев, Ю. (2014). План за действие за опазване на малкия корморан (*Phalacrocorax ruficeps*) в България (2014–2023 г.). София, БДЗП-МОСВ: 98 с.
- Симеонов, С., Т. Мичев, Д. Нанкинов. 1990. Фауна на България. Том 20. Aves, част I. София, Издателство на БАН. 350 стр.

- Чешмеджиев, Св. и Георгиев, Г. (2018). Анализ на състоянието и изготвяне на препоръки за управление на водния режим във влажните зони в Природен парк „Персина“ и Защитена местност „Калимок – Бръшлен“ с цел опазване на птиците. Доклад.
- Чешмеджиев С., Попгеоргиев, Г., Петров, Ц., Корнилев, Ю., Спасов, С., Стойчев С. (ред.). (2016). Белият щъркел в България през 2014–2015 г. БДЗП, Природозащитна поредица, книга 31, София, 60 с.
- Чешмеджиев, С., Христов, И. (2020). „Картиране на гнездящи птици в българо-румънския участък от плавателния път на река Дунав“. Доклад. „ГеоМарин“ ЕООД. 2020.
- Чешмеджиев, Св. и Годоров, Е. (2008). Доклад. Проучване на мигриращите реещи и нереещи се птици на територията на Природен парк „Персина“. Свищов.
- Чешмеджиев, Св. и Годоров, Е. (2009). Доклад. Проучване на мигриращите реещи и нереещи се птици на територията на Природен парк „Персина“. Свищов.
- Шурулинков П., Цонев Р., Николов Б., Стоянов Г.П., Асенов Л. (2005). Птиците на Средна Дунавска равнина. Федерация Зелени Балкани, София, 120 стр.
- Янков, П. (отг. ред.). (2007). Атлас на гнездящите птици в България. Българско дружество за защита на птиците, Природозащитна поредица, книга 10. БДЗП, София.
- Янков, П., Стоянов, Г., Рагъов Д. (2013). План за действие за опазването на ловния сокол (*Falco cherrug* Gray, 1834) в България, МОСВ, София, 91 с.
- Alivizatos, H. & Kassinis, N. (2021). Diet of the Red-footed Falcon (*Falco vespertinus*) in Cyprus during autumn migration. *Ornis Hungarica* 2021. 29(1): 120–125
- Alves, M., Ferreira, J., Torres, I., Fonseca, C. (2014). Habitat Use and Selection of the Marsh Harrier *Circus aeruginosus* in an Agricultural-Wetland Mosaic. *Ardeola: International Journal of Ornithology* 61(2):351-366.
- Andone, G., H. Almasan, D. Rudu, L. Andone, E. Chirac, G. Sclarletescu. 1969. Cercetare asupra pasarilorichiofage din delta Dunarii. *Inst. Cercet. Pisc. Studi si Cercetari* 27: 133–183.
- Beaman, M., S. Madge. 1998. *The Handbook of Bird Identification For Europe and the Western Palearctic*.
- BirdLife International (2015) *European Red List of Birds*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
- BirdLife International (2017) *European birds of conservation concern: populations, trends and national responsibilities* Cambridge, UK: BirdLife International.
- BirdLife International (2021a) *Species factsheet*. Downloaded from <http://www.birdlife.org> on 07/09/2021.
- BirdLife International (2021b) *European Red List of Birds*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Brackney A. W. & Bookhout T. A. (1982). Population Ecology of Common Gallinules in Southwestern Lake Erie Marshes. *Ohio J. Sci.*, 82(5): 229-237.
- BWPI, (2006). *The birds of the western Palearctic interactive, 2006 Upgra. ed. DVD Birdguides*, Shrewsbury.

- Cauli F., Audisio, P., Petretti, F. Chiatante, G. (2021). Habitat suitability and nest-site selection of short-toed eagle *Circaetus gallicus* in Tolfa Mountains (Central Italy). *Journal of Vertebrate Biology*, 70(2):21014.1-14
- Cempulik P. (1993). Breeding ecology of the Moorhen *Gallinula chloropus* in Upper Silesia (Poland). *Acta Ornithologica*, 28 (2): 75-89.
- Channing, K. (2006). "European Kestrel - *Falco tinnunculus*" (On-line). The Hawk Conservancy Trust. Accessed October 07, 2006 at <http://www.hawk-conservancy.org/priors/kestrel.shtml>.
- Cheshmedzhiev, S., Shurulinkov, P., Daskalova, G., 2019. Status and distribution of diurnal birds of prey and the Black Stork along the Bulgarian section of the Danube River. — In: Shurulinkov, P. et al. (eds) Biodiversity of the Bulgarian-Romanian section of the Lower Danube. Nova Publishers, New York, pp. 375—398.
- Cramp S., Simmons KEL (eds.) (1977) Handbook of the Birds of Europe, the Middle East and North Africa.vol.1 Ostrich to Ducks. Oxford University Press.
- Crivelli, A. J., T. Nazirides, H. Jerrentrup. (1996). Action plan for the Pygmy Cormorant (*Phalacrocorax pygmeus*) in Europe. In: B. Heredia et al. 1996. Globally Threatened Birds In Europe. Action Plans. Council of Europe Strasbourg, France.
- Daskalova, G., Shurulinkov, P. (2018). Characteristics of the hunting behavior of the Red-footed Falcon (*Falco vespertinus*) in South-Eastern Bulgaria. *ZooNotes* 125: 1-4
- Dimitrov, M., Michev, T., Profirov, L., Nyagolov, K. 2005. Waterbirds of Bourgas Wetlands: Results and Evaluation of the Monthly Waterbird Monitoring 1996 – 2002. Bulgarian Biodiversity Foundation and Pensoft Publishers, Sofia–Moscow.
- Ivanov, B. Iankov, P. Bоев, Z. Georgiev, D. Profirov, L. Dimitrov, M. (2014) “Списък на видовете птици в България към 31.12. 2014г. List of the birds recorded in Bulgaria (Bulgarian List).”
- JDS4 (2019-2020). Scientific report: A shared analysis of the Danube river. <http://www.danubesurvey.org/jds4/publications/scientific-report>
- Hristov I. & Petkov N. (2013). State of common birds in Bulgaria 2005-2013. Technical Report, BSPB.
- Marinov, M., Dorosencu, A., Alexe, V., Bolboaca, L.E., Kiss, J.B., Nanu, C., Tomic, K., Tudor, M., (2019). Recent data regarding colonial waterbirds in Danube delta biosphere reserve (Romania). *J. Environ. Prot. Ecol.* 20, 276–284.
- Message, S., Taylor, D. 2005. Waders of Europe, Asia and North America: Helm Field Guide. Helm, London.
- Michev, T. M. & Profirov, L. (2003). Mid-winter Numbers of Waterbirds in Bulgaria (1977-2001): Results from 25 Years of Mid-winter Counts Carried Out at the Most Important Bulgarian Wetlands. Pensoft Pub.
- Michev, T.M., Profirov, L.A., Michev, B.T., Hristov, L.A., Ignatov, A. L., Stoynov, E. H., Chipev, N. H. (2018). Long-term Changes in Autumn Migration of Selected Soaring Bird Species at Burgas Bay, Bulgaria. *Acta zool. bulg.*, 70 (1): 57-68.
- Nankinov, D. (1992). Status and migration of the Slender-billed Gull (*Larus genei*) in Bulgaria. *Avosetta*, 16(2), 95-97.
- Nankinov, D. (1997). Past and present status of Black Stork, *Ciconia nigra* (L.). Bulgaria. *Crystal*, Ser. Zoologica, 4, 3-25.

- Penteriani, V. & Faivre, B. (1997). Breeding density and nest site selection in a Goshawk *Accipiter gentilis* population of the Central Apennines (Abruzzo, Italy). *Bird Study*, 44 (2): 136-145. DOI: 10.1080/00063659709461049
- Sergio, F., Bijlsma, R.G., Bogliani, G., Wyllie, I. (2001). *Falco subbuteo* Hobby // BWP Update. №3. P.133-156.
- Shurulinkov, P., Cheshmedzhiev, S., Daskalova, G., Dinkov, H., Kirov, K., Hristov, I., Kutsarov, Y., Koev, V., Michov, S., (2019a). Recent data on the distribution and numbers of the water birds in the wetlands along the Bulgarian section of the Danube river, in: Shurulinkov, P., Hubenov, Z., Beshkov, S., Popgeorgiev, G. (Eds.), *Biodiversity of the Bulgarian-Romanian Section of the Lower Danube*. Nova Science Publishers, New York, p. 461.
- Shurulinkov, P., Daskalova, G., Cheshmedzhiev, S., Kirov, K., Koev, V., Dinkov, H., Hristov, I., Nikolov, I., Michov, S., Kutsarov, Y. (2019b). Heron and cormorant colonies along the Bulgarian-Romanian section of the Danube river: Status and trends, 2010-2014, in: Shurulinkov, P., Hubenov, Z., Beshkov, S., Popgeorgiev, G. (Eds.), *Biodiversity of the Bulgarian-Romanian Section of the Lower Danube*. Nova Science Publishers, New York, p. 461.
- Shurulinkov, P., Daskalova, G., Michov, S., Koev, V. (2016). The distribution, numbers, and breeding of terns and waders on the sand islands along the Bulgarian-Romanian section of the Danube. *North. West. J. Zool.* 12, 65–77.
- Shurulinkov, P., Daskalova, G., Popov, K., Dalakchieva, S., Tzonev, R., Dimchev, I., Ralev, A. (2020). Recent changes in the presence status and numbers of ruddy shelduck (*Tadorna ferruginea*) in the eastern Balkans. *Hist. Nat. Bulg.* 41, 41–49. doi:10.48027/hnb.41.06001
- Svensson, L., Mullarney, K., Zetterström, D., 2009. *Bird guide*. Collins.
- Zoltán, F. & László, S. (1988). Contribution to the food biology of the Red-footed Falcon (*Falco vespertinus*). *Aquila - Conservation of the Red-footed Falcon*. 174 -181pp.